Strategia de dezvoltare turistică a Comunei Vaideeni pentru perioada 2025 - 2030

Cuprins

SECTIUNEA I: CONTEXTUL STRATEGIC 4
1.1. Rolul strategiei integrate de dezvoltare teritoriala 4
1.2. Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale și locale 7
1.2.1. Contextul international 7
1.2.2. Contextul european 11
1.3. Strategii relevante la nivel național, regional și local 18
1.3.1. Strategii relevante la nivel național 18
1.3.2. Propunerile de arhitectură pentru programele operaționale 2021-2027 42
1.3.3. Strategii relevante la nivel regional 45
1.3.4. Contextul la nivelul județului 60
1.3.5. Strategii relevante la nivel local 63
1.4. Procesul de consultare și implicare a factorilor interesați 64
1.4.1. Cercetarea sociologică 66
1.4.2. Colectarea de provocări și soluții 67
1.4.3. Consultări tematice 68
1.4.4. Bugetare participativă 69
1.5. Stadiul implementării documentațiilor existente 72
SECȚIUNEA 2: ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE 74
2.1. Profil socio-demografic 74
2.2. Profil economic 75
2.3. Profil spațial și funcțional 76
2.4. Infrastructura de transport și mobilitate 97
2.5. Echiparea tehnico-edilitară 98
2.6. Servicii publice 98
2.7. Mediu și schimbări climatice 102
2.8. Profil și capacitate administrative 104
2.9. Analiza SWOT 105

SECȚIUNEA 3: VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE 109
3.1. Fundamentarea formulării viziunii și obiectivelor strategice 109
3.1.1. Principii de planificare integrată 110
3.2. Concept de dezvoltare spațială 114
3.3. Viziunea 2030 116
3.4 Obiective strategice și specifice de dezvoltare 120
SECȚIUNEA 4: DIRECȚII DE ACȚIUNE. POLITICI ȘI PROGRAME DE DEZVOLTARE 126
4.1. Aspecte cheie în formularea politicilor și programelor 126
4.2. Lista politicilor și programelor de dezvoltare 129
SECȚIUNEA 5: PORTOFOLIUL DE PROIECTE 152
5.1. Lista completă a proiectelor (pe baza politicilor și programelor elaborate) 152
5.2. Mecanismul de prioritizare 239
5.3. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare 243
SECȚIUNEA 6: IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI 248
6.1. Responsabilitățile și planul de acțiune pentru implementarea strategiei 248
6.2. Sistemul de monitorizare și evaluare 257
6.3. O analiză a riscurilor/un plan de diminuare a riscului în implementarea SDT/SDL 261
6.4. Comunicarea cu beneficiarii proiectelor și promovarea strategiei 261

SECTIUNEA I: CONTEXTUL STRATEGIC

1.1. Rolul strategiei integrate de dezvoltare teritoriala

O serie de crize, cum ar fi pandemia de COVID-19, războiul în curs din Ucraina, care a cauzat o criză fără precedent a refugiaților și o criză energetică gravă, precum și urgența climatică agravantă, au arătat că teritoriile sunt din ce în ce mai interdependente. În contextul global dificil actual, UE trebuie să asigure perspective viitoare pozitive în toate teritoriile și pentru toți. Prin urmare, coeziunea economică, socială și teritorială devine din ce în ce mai importantă pentru a garanta că Europa rămâne unită. În acest context, este mai necesar ca niciodată ca instituțiile Uniunii, împreună cu autoritățile naționale, regionale, municipal și locale să coopereze îndeaproape pentru a asigura reziliența, durabilitatea și incluziunea prin intermediul unei dezvoltări teritoriale integrate participative și inovatoare.

Dezvoltarea teritorială integrată este esențială pentru consolidarea rezilienței și stimularea prosperității în toate regiunile. Aceasta contribuie la coordonarea dezvoltării regionale și locale și la stimularea democrației locale printr-o participare favorabilă incluziunii. Dezvoltarea teritorială integrată este relevantă pentru toate teritoriile UE și poate deschide noi căi de dezvoltare către o economie mai inteligentă, bazată pe cunoaștere și mai ecologică, creând locuri de muncă de calitate și progres social în alte zone decât zonele urbane. Strategiile de dezvoltare teritorială sau locală abordează dezvoltarea teritorială dincolo de orașe, zonele urbane funcționale și zonele metropolitane, plasând autoritățile locale în centrul guvernanței.

Strategiile de dezvoltare teritorială și locală integrate promovate de politica de coeziune a UE sunt instrumente relevante pentru susținerea acestui proces. În special, investițiile teritoriale integrate și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității sunt principalele mecanisme utilizate pentru punerea în aplicare a finanțării politicii de coeziune într-un mod integrat și local, cu implicarea activă a autorităților locale și regionale. Regulamentul privind dispozițiile comune (RDC) pentru fiecare perioadă de programare reglementează investițiile teritoriale integrate și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, ca mijloace de realizare a politicii de coeziune într-un mod integrat din punct de vedere teritorial, în vederea creșterii eficacității acesteia. În special, RDC pentru perioada de programare 2021-2027 a dedicat titlul III capitolul II dezvoltării teritoriale, având în vedere importanța sa fundamentală în arhitectura politicii de coeziune. Articolele 28-34 din RDC prevăd că promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor teritoriilor se realizează prin instrumente teritoriale, în special investițiile teritoriale integrate și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, sau „orice alt instrument teritorial integrat conceput în cadrul unei strategii naționale”. Investițiile

teritoriale integrate și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității sunt instrumente-cheie pentru abordarea unuia dintre cele cinci obiective generale ale politicii de coeziune, în special obiectivul de politică 5 „O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii”.

Aceste instrumente au fost introduse pentru prima dată în 2014 și au fost consolidate în continuare în legislația pentru perioada 2021-2027, subliniind rolul central al strategiilor teritoriale integrate în realizarea obiectivelor de coeziune. Investițiile teritoriale integrate și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității au obiectivul de a facilita o abordare ascendentă a dezvoltării teritoriale prin implicarea autorităților locale și regionale, prin facilitarea dialogului între diferitele părți interesate și prin intensificarea cooperării dintre sectorul public și cel privat, precum și prin încurajarea cooperării și a transferului de informații între nivelurile superioare și inferioare de guvernare. Regulamentul FEDR 2021-2027 oferă mai multe detalii cu privire la abordarea integrată (articolele 7-9), precum și la alocarea fondurilor. În special, 8 % din finanțarea FEDR la nivel național, comparativ cu 5 % pentru perioada de programare anterioară, trebuie alocată dezvoltării urbane durabile (DUD) sub forma investițiile teritoriale integrate și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității sau a oricărui alt instrument teritorial integrat.

Prezentul raport trage învățăminte din experiența din perioada 2014-2020, dar așteaptă, de asemenea, cu interes ceea ce este prevăzut pentru actuala perioadă 2021-2027, astfel încât să se tragă concluzii utile. În special, prezentul raport urmărește să facă un bilanț al modului în investițiile teritoriale integrate și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității au fost puse în aplicare în perioada 2014-2020 și al evoluțiilor pe care le putem observa deja pentru perioada 2021-2027, concentrându-se mai degrabă pe date calitative decât cantitative. Succesul instrumentelor teritoriale ar trebui oricum evaluat dincolo de cifre concrete.

Există și alți factori mai noționali a căror evaluare este mai complexă, cum ar fi coeziunea pe teritoriul vizat, bunăstarea rezidenților, consolidarea capitalului social și uman, noi forme de cultură cooperativă în procesul de elaborare a politicilor sau modele de guvernanță cooperativă, care nu pot fi observate decât pe termen lung. Trebuie remarcat faptul că, în perioada 2014-2020, finanțarea planificată pentru strategiile teritoriale și urbane se ridică la aproximativ 30 de miliarde EUR, ceea ce reprezintă aproape 10 % din totalul finanțării politicii de coeziune pentru perioada respectivă. Instrumentele investițiile teritoriale integrate au fost adesea utilizate în contexte urbane pentru strategii de dezvoltare urbană integrată și durabilă. În consecință, investițiile teritoriale integrate este unul dintre instrumentele preferate pentru punerea în aplicare a alocării minime obligatorii de 8 % din alocarea națională din FEDR pentru dezvoltarea urbană durabilă. Cu toate acestea, în perioada 2014-2020, o serie de țări au ales să nu utilizeze investițiile teritoriale integrate pentru alocarea urbană, ci o axă prioritară urbană specifică în cadrul programului lor

operațional. Atunci când analizăm îndeaproape punerea în aplicare pe teren, observăm într-adevăr o serie de abordări diferite de la o zonă la alta.

Opțiunile de utilizare a instrumentelor teritoriale au fost adoptate într-o măsură foarte diferită de la un stat membru la altul și de la o regiune la alta. Trebuie remarcat faptul că punerea în aplicare a operațiunilor a înregistrat întârzieri substanțiale la începutul perioadei 2014-2020. Cu toate acestea, rata de execuție a acestor instrumente s-a îmbunătățit semnificativ spre sfârșitul acestei perioade de programare.

În ceea ce privește instrumentele dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, datele din perioada anterioară arată că acestea vizează zone rurale mai mici, cu o utilizare relativ scăzută în zonele urbane. Dificultățile din perioada anterioară 2014-2020 au inclus, în special, lipsa de conștientizare și de capacitate la nivel local, precum și percepția unei sarcini birocratice împovărătoare și a absorbției lente a fondurilor.

In contextul, Agendei teritoriale 2030, statele membre sunt invitate să asigure coerența și coordonarea între fonduri, evitând, în același timp, apariția unor noi disparități economice, sociale și teritoriale. Abordările bazate pe realitatea zonei și dezvoltarea teritorială integrată trebuie promovate cu cea mai mare prioritate. Acest obiectiv ambițios nu poate fi atins fără o ***abordare integrată a dezvoltării teritoriale***, astfel cum se subliniază în Agenda teritorială 2030.

Agenda teritorială 2030 definește două obiective generale, o Europă justă și o Europă verde, care au șase priorități pentru dezvoltarea tuturor teritoriilor sale și a întregului teritoriu european. Aceasta aliniază și mai mult obiectivele de dezvoltare teritorială ale UE la Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite și la Pactul verde european, subliniază ***importanța amenajării spațiale strategice*** și oferă orientări în acest sens, consolidând în același timp dimensiunea teritorială a politicilor sectoriale la toate nivelurile de guvernanță.

Agenda teritorială 2030, care împărtășește principii comune cu Agenda urbană a UE, cum ar fi o abordare locală, coordonarea politicilor și cadre eficiente pe mai multe niveluri, se bazează pe înțelegerea faptului că Europa se confruntă cu provocări economice, sociale și de mediu majore. De asemenea, aceasta are un mare potențial de a îmbunătăți condițiile de viață pretutindeni și pentru toți. Acest lucru implică faptul că ***Europa are nevoie de politici cu o dimensiune teritorială mai puternică și abordări coordonate care să recunoască și să utilizeze diversitatea și particularitățile locurilor***.

Agenda teritorială 2030 este un instrument care pregătește terenul pentru coeziunea teritorială în Europa, îndemnând o gamă largă de actori să își pună în aplicare obiectivele și prioritățile.

Aplicarea Agendei teritoriale 2030 depinde de cooperarea pe mai multe niveluri. Pentru a inspira principalii actori să ia măsuri, au fost lansate șapte acțiuni-pilot. Acțiunile-pilot

demonstrează modul în care obiectivele Agendei teritoriale pot fi urmărite „pe teren” la nivel local și regional. Acest lucru implică activități de punere în aplicare, cum ar fi colaborarea cu actorii locali și regionali cu privire la modul în care aceștia pot aborda oportunitățile și provocările legate de orientarea lor tematică. Aceste activități oferă exemple de abordări bazate pe realitatea zonei, cu dialoguri cu părțile interesate orientate către consens. Pun în aplicare soluții experimentale și inovatoare adaptate la particularitățile locale.

În ciuda apelurilor adresate actorilor-cheie și eforturilor de a inspira acțiuni prin exemple și acțiuni-pilot, se pare că aplicarea priorităților Agendei teritoriale 2030 rămâne neuniformă și inegală pe teritoriul Uniunii. Mai concret, distribuția celor șapte acțiuni-pilot în întreaga Europă este dezechilibrată. Trebuie să explorăm strategiile de investiții urmate de diferite perspective, cum ar fi unitatea geografică, concentrarea spațială, concentrarea tematică, dimensiunea populației, mecanismele de finanțare și mecanismele de punere în aplicare, pentru a putea adapta în consecință viitoarea politică de coeziune și a remedia deficiențele actuale.

In consecință, prezenta Strategie propune simplificarea procesului administrativ de gestionare a fondurilor și promovarea implicării regiunilor, localităților și a asociațiilor reprezentative ale acestora în diferitele etape ale punerii în aplicare a instrumentelor teritoriale. Aceasta include participarea lor la programarea, selectarea și monitorizarea proiectelor investițiile teritoriale integrate și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității.

Obiectivul este acela de a mobiliza potențialii beneficiari și de a ajuta autoritățile să sensibilizeze autoritățile cu privire la instrumentele teritoriale. De asemenea, este necesar să se dezvolte sisteme de monitorizare și evaluare mai sofisticate, capabile să evalueze impactul acestor instrumente teritoriale și să se comunice mai bine rezultatele acestora.

1.2. Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale și locale

1.2.1. Contextul international

Turismul reprezintă un domeniu de activitate foarte complex, care reuneşte totalitatea bunurilor şi serviciilor din cadrul mai multor sectoare, fiind punctul de legătură al acestora. Totodată, prin intermediul instituţiilor abilitate, turismul menţine legătura dintre prestatori şi turişti prin vânzarea serviciilor cerute de către aceştia. În prezent, turismul poate fi definit ca fiind o activitate distinctă, o componentă de maxim interes pentru societate din punct de vedere economic şi social care se dezvoltă concomitent cu schimbările survenite în civilizaţia contemporană.

Turismul este unul dintre cele mai importante sectoare ale economiei mondiale, deoarece reprezintă principala sursa generatoare de locuri de munca şi cale de dezvoltare durabilă a unei ţări. Potrivit Organizaţiei Mondiale a Turismului, în anul 2021, industria turistică a realizat 9,7% din PIB-ul mondial şi a asigurat 6% din totalul de locuri de muncă la nivel mondial. Industria turistică este acea parte a economiei, formată dintr-o serie de activităţi sau ramuri a căror funcţie comună este satisfacerea turiştilor. Din cadrul acesteia fac parte următoarele sectoare:

- ✓ grupa "Hoteluri şi restaurante" formată din hoteluri, moteluri, case de oaspeţi, ferme, vase de croazieră, vile, camping-uri, proprietăţi time-share, restaurante, baruri, cafenele;
- ✓ transportul (reprezentat de liniile aeriene, cursele navale, căi ferate, autocare, etc.);
- ✓ agenţii de voiaj şi touroperatori;
- ✓ atracţiile turistice (naturale: forme de relief, grădini, parcuri; şi construite: catedrale, muzee, castele, monumente, parcuri de distracţie, evenimente cultural-artistice) şi administratorii destinaţiilor, împreuna cu cei care organizează sejururi.

În ansamblu, turismul constituie un fenomen economico-social, complex, specific civilizaţiei contemporane, puternic ancorat în societatea modernă şi, ca urmare, influenţat puternic de evoluţiile acesteia.

Dezvoltarea turismului reprezintă o activitate primordială în viaţa naţiunilor, iar dezvoltarea sa se referă în primul rând la liberalizarea călătoriilor. Totodată acesta antrenează potenţialul uman şi material, având implicaţii semnificative în evoluţia întregii societăţi. Astăzi, turismul este considerat, ca fiind una dintre cele mai mari afaceri ale lumii deoarece, acesta contribuie într-o mare măsură la produsul mondial brut, reprezintă principala sursă de locuri de muncă şi cel mai important investitor de capital.

Din punct de vedere social, turismul asigură oamenilor accesul la tezaurul de civilizaţie al societăţii, realizarea schimbului de idei şi opinii care contribuie la sporirea intelectului uman, la înţelegerea şi conlucrarea indivizilor. ***În accepţiunea economică, turismul se dovedeşte a fi principalul factor motrice al apariţiei progresului în toate domeniile conexe acestuia, având un rol dinamizator în diversificarea structurilor economice***.

Noţiunea de ***dezvoltarea durabilă a turismului***, este apărută recent şi delimitează o punte între un deziderat al dezvoltării urmărit o perioadă îndelungată fără nici un rezultat satisfăcător şi o mişcare de salvare a naturii si a mediului ambiant. Aceasta reprezintă o alianţă a două mari curente contemporane, ambele născute in secolul XX. Astfel, Comisia Mondială de Mediu şi Dezvoltare, a definit dezvoltarea durabilă ca fiind "*dezvoltarea care corespunde nevoilor prezentului fără să compromită abilitatea generaţiilor viitoare de a-şi îndeplini propriile nevoi*". Economistul finlandez Malaska, defineşte acest termen mai pe larg: "*Dezvoltarea umana este ecologic durabilă în relaţie*

dacă intervenţiile şi efectele impuse de activităţile umane, fie ele economice, tehnologice, sociale sau culturale, nu alterează rata schimbării naturii şi ecosistemelor într-un fel necontrolabil de natură sau într-o formă ireversibilă din punct de vedere al generaţiilor viitoare"[1].

Turismul reprezintă una din industriile care trebuie să se implice în mod direct în dezvoltarea durabilă, ca industrie a resurselor, dependentă de înzestrarea naturii şi de moştenirea culturală a fiecărei societăţi; turismul vinde aceste resurse ca parte a produsului sau şi, în acelaşi timp, împarte anumite resurse cu alţi utilizatori, inclusiv populaţia locală.

Relaţiile internaţionale joacă un rol tot mai important în economia mondială contemporană, determinată de procese cum sunt globalizarea, regionalizarea, integrarea. Turismul este un domeniu cu importanţă în creştere în economia mondială modernă, în general şi o componentă semnificativă a economiilor naţionale, în special. După cum ne demonstrează realitatea, în lumea de azi, mobilitatea este cuvântul cheie. Şi în acest context asistăm la o dezvoltare fără precedent a mobilităţii în interes personal a unor importante mase populare, alimentată de dorinţa de călătorie şi cunoaştere, dar şi de divertisment. Acest interes pentru explorarea locurilor noi prezintă piste promiţătoare pentru dezvoltarea turismului modern, cu numeroase beneficii pentru actorii antrenaţi. Iar astăzi expresia „homo turisticus" devine deja uzuală.

Multe ţări care cu puţin timp în urmă cu greu puteau fi considerate atracţii turistice, astăzi învaţă să găsească sau chiar să creeze nişe de atractivitate şi să devină incitante şi dorite de vizitat. În acest context, fluxul turistic global creşte vertiginos, sosirile turistice internaţionale crescând de la 25 mil. în 1950 la 278 mil. în 1980, apoi la 674 mil. în 2000 şi atingând 1186 mil. în 2015.

Privit din acest punct de vedere, turismul pe bună dreptate reprezintă un flux internaţional care străbate hotarele naţionale, implicând mobilitate de persoane, de mijloace financiare, dar de asemenea, de cunoştinţe obţinute în escapadele turistice. Printr-o astfel de acţiune sinergică turismul reprezintă un important instrument de imagine a ţării şi participă activ la modelarea viziunii internaţionale a acesteia, contribuind la creşterea gradului de încredere al actorilor economiei mondiale în ea.

Turismul reprezintă o verigă de legătură cu importanţă în creştere între ţările lumii şi contribuie la consolidarea relaţiilor internaţionale între ele.

Anul 2015 a reprezentat o piatră de hotar pentru dezvoltarea globală, deoarece guvernele au adoptat ***Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă***, împreună cu Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD). Agenda stabilește un cadru global pentru a pune capăt sărăciei extreme, a combate inegalitatea și nedreptatea și a rezolva problema schimbărilor climatice până în 2030. Pornind de la obiectivele istorice de dezvoltare ale mileniului (ODM), setul ambițios de 17 obiective de dezvoltare

[1] *DEZVOLTAREA DURABILĂ A TURISMULUI ROMÂNESC; Roncea Adrian Nicolae, student Universitatea Constantin Brâncuși, Facultatea de Științe Economice.*

durabilă și 169 de ținte asociate este centrat pe oameni, transformator, universal și integrat. Turismul poate juca un rol important în realizarea ODD-urilor, iar UN Tourism se angajează să ofere comunității globale a turismului un spațiu pentru a se reuni și a realiza Agenda 2030.

Turismul are potențialul de a contribui, direct sau indirect, la toate obiectivele. În special, a fost inclus ca țintă în Obiectivele 8, 12 și 14 privind creșterea economică durabilă și favorabilă incluziunii, consumul și producția durabile (CPD) și, respectiv, utilizarea durabilă a oceanelor și a resurselor marine.

Turismul durabil este ferm poziționat în Agenda 2030. Cu toate acestea, realizarea acestei agende necesită un cadru clar de punere în aplicare, finanțare adecvată și investiții în tehnologie, infrastructură și resurse umane.

Exploatarea beneficiilor turismului va fi esențială pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă și punerea în aplicare a agendei de dezvoltare post 2015.

Industria de turism este asaltată de un val de schimbări, atât legate de tehnologie, cât și de comportamentul consumatorilor. În ciuda acestei imprevizibilități, există o mulțime de oportunități pentru companiile din turism dispuse să investească în noile tehnologii, în dezvoltarea noilor produse turistice, în dezvoltarea relației cu clienții și chiar să adopte noi modele de afaceri. Printre aceste schimbări, sunt câteva care ajută companiile să se pregătească pentru provocările viitoare și să creeze noi strategii: schimbarea obiceiurilor de consum, noi modele de afaceri, seniorii și generația Y, țintirea pieței în funcție de noile tendințe.

Tehnologia este principalul factor primar care influențează comportamentul de călătorie. Companiile ar trebui să dezvolte o strategie puternică, axată pe cât mai multe canale de comunicare. Investirea în noi platforme, cum ar fi dispozitivele mobile și tabletele, este un pas necesar pentru operatori, în a ține pasul cu consumatorii conectați. Revoluția de călătorie socială este în creștere. În prezent, consumatorii sunt atât ambasadori de brand, cât și activatori de consumatori. Pentru a merge în această direcție, companiile din turism trebuie să fie prezente activ pe rețelele de socializare pentru a-și fideliza clienții. Pe măsură ce lumea devine mai conectată și mai centrată pe cetățean, atât cadrul legislativ, cât și modelele de afaceri inovative, devin cruciale pentru dezvoltarea turismului. În același timp trebuie să se acorde o atenție deosebită provocărilor și amenințărilor care caracterizează în această perioadă evoluția și creșterea industriei turismului.

În prezent, riscurile cele mai mari, care îi preocupă pe jucătorii din turism, la nivel global, sunt legate de geopolitică, terorism, răspândirea necontrolată a epidemiilor, schimbul de date și securitatea acestora. Aceste riscuri pot avea repercursiuni severe asupra industriei turismului, a cărei dezvoltare depinde în mod direct de oferirea unei experiențe de călătorie în condiții de maximă siguranță. Evenimentele recente legate de securitate, au avut un impact puternic asupra destinațiilor turistice afectate și s-au manifestat, în special, prin scăderea numărului de turiști și

scăderea drastică a veniturilor din această activitate economică. Astfel, specialiștii se axează pe identificarea inovațiilor, a dezvoltării tehnologice și de infrastructură la nivel local, regional, național, pentru a facilita condițiile de călătorie cu măsuri îmbunătățite de securitate. Totodata, o alta tendință se remarcă prin noi modele de afaceri în turism care să susțină dezvoltarea durabilă și eficiența industriei, recunoscând tendințele globale, precum și responsabilitatea industriei de a funcționa într-o manieră conștientă și responsabilă față de mediu. În acest context, se remarcă noi segmente de nișă, precum cicloturismul, turismul responsabil, slow turism, slow food etc. care pun accent pe o interacțiune directă a turistului cu destinația turistică.

Călătorul secolului 21 are așteptări mari în ceea ce privește eficiența și o toleranță scăzută pentru orice obstacol în calea mobilității. Modelul "***turism inteligent***" este unul care include vize inteligente, granițe inteligente, securitate inteligentă, precum și o infrastructură de turism inteligentă. Acest model de "turism inteligent" transformă profund industria de turism, iar operatorii trebuie să se adapteze rapid noilor cerințe ale pieței, care se află într-o permanentă dezvoltare și schimbare.

Industria de turism joacă un rol cheie în stimularea creșterii economice la nivel global și implicit în generarea oportunităților de angajare. Această industrie reprezintă în jur de 9,5% din PIB la nivel global și este responsabilă de crearea a mai mult de 266 de milioane de locuri de muncă, în mod direct și indirect, potrivit World Economic Forum. In urma unor cercetări a rezulta faptul că, hotelurile din România funcționează acum doar cu 70% din necesarul de personal, dar în realitate mai puțin de jumătate dintre angajați sunt cu adevărat calificați, restul putând fi considerați simpli posesori de diplome. Lipsa forței de muncă periclitează dezvoltarea uneia dintre puținele ramuri economice pe care capitalul autohton le mai poate controla și care încă mai funcționează în România, ***putând deveni unul dintre pilonii de dezvoltare ai unei economii bazate cu precădere pe servicii***.

Formarea continuă a personalului, dezvoltarea produselor și serviciilor turistice în raport cu tendințele pieței actuale, adaptarea la noile tehnologii devin factori cheie în asigurarea competitivității pe piață.

1.2.2. Contextul european

Turismul se referă la activitatea vizitatorilor care efectuează o călătorie către o destinație aflată în afara reședinței lor obișnuite, pentru o perioadă mai mică de un an. Aceasta poate fi în interes de afaceri sau de agrement. Sectorul turismului acoperă o gamă largă de activități economice care furnizează bunuri și servicii solicitate de vizitatori pentru a-și susține, direct sau indirect, activitatea turistică. Acestea pot fi: servicii de transport care facilitează circulația

persoanelor, agenții de voiaj și operatori de turism; servicii de cazare; servicii de restaurant și de catering; facilități culturale, sportive și recreative; și bunuri și servicii turistice locale.

În 2019, importanța directă și indirectă (efectele de propagare) a sectorului turismului pentru PIB-ul UE a fost estimată la 9,9%. În plus, 11,6% din totalul forței de muncă din UE lucrează în turism (echivalentul a aproximativ 23,5 milioane de locuri de muncă). Peste 99% dintre întreprinderile din sectorul turismului din UE sunt întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri). Importanța economică a sectorului turismului variază considerabil de la un stat membru la altul, de la 4% la 6% din PIB în Irlanda, în Polonia, în Belgia și în Lituania până la peste 20% în Croația și în Grecia.

Proporția dintre vizitatorii naționali și cei străini variază de la un stat membru la altul. În Suedia, Polonia, România și Germania, peste 75% dintre turiști sunt vizitatori care locuiesc deja în țara respectivă. Țările cu o populație redusă (Luxemburg și Malta), precum și Croația au cea mai mare proporție de vizitatori străini (proporția pentru aceste țări este de aproximativ 90%). În două dintre principalele destinații turistice ale UE, Italia și Spania, distribuția este mai echilibrată.

Politica în domeniul turismului este în primul rând o prerogativă a statelor membre, UE completând și sprijinind acțiunile acestora. Acțiunea UE implică, în linii mari, promovarea competitivității și a dezvoltării întreprinderilor din sector și încurajarea cooperării dintre statele membre. Tratatul UE permite, de asemenea, stabilirea unor măsuri legislative specifice pentru a completa acțiunile statelor membre.

Obiectivul politicii în domeniul turismului a Comisiei este de „a menține poziția Europei în fruntea destinațiilor turistice, maximizând totodată contribuția acestui sector la creștere și la ocuparea forței de muncă și promovând cooperarea între țările UE, în special prin schimbul de bune practici”.

În 2020, Comisia a definit turismul ca fiind unul dintre cele 14 ecosisteme industriale ale politicii sale industrial, iar principalele părți interesate și organisme instituționale ale UE din acest sector sunt: Comisia pentru transport și turism (TRAN) a Parlamentului European și Grupul său operativ pentru turism; Consiliul Uniunii Europene (în cadrul căruia subiectele legate de turism sunt, în general, abordate de Consiliul Competitivitate); Comitetul consultativ pentru turism (TAC), prezidat de Comisie (DG GROW), care este un forum pentru consultări și coordonare, în cadrul căruia reprezentanți ai statelor membre și ai Comisiei fac schimb de informații și discută aspecte legate de politica în domeniul turismului și de furnizarea de servicii pentru turiști.

Pandemia de COVID-19 a avut un impact dramatic și fără precedent asupra sectorului turismului în întreaga lume, reducând drastic fluxurile turistice și, prin urmare, veniturile întreprinderilor din acest sector. În primele trei trimestre ale anului 2020, numărul de turiști străini în UE a fost cu 67,5% mai mic decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului 2019. Scăderea a variat între 46% și 84%, în funcție de statul membru în cauză.

Scăderea numărului de vizitatori din cauza restricțiilor de călătorie în vigoare a dus la o scădere substanțială a contribuției sectorului turismului la economie. În 2020, UE a pierdut aproximativ două milioane de locuri de muncă în sectorul călătoriilor și turismului, iar contribuția sa la PIB a fost redusă la jumătate față de 2019 (de la aproximativ 10% la 5% din PIB). Destinațiile turistice tradiționale, cum ar fi Croația, Cipru, Grecia, Malta și Spania, au suferit cele mai mari reduceri (de peste 60%), la fel ca Irlanda.

Capacitatea de investiții a sectorului turismului a fost, de asemenea, profund afectată. În contextul pachetului Next Generation EU propus în mai 2020, Comisia a estimat că, în 2020 și 2021, ecosistemul turistic ar urma să sufere o scădere a veniturilor cu aproximativ 171 de miliarde de euro în UE, din cauza consecințelor pandemiei și ale restricțiilor de călătorie.

Dintre cele 14 ecosisteme de afaceri analizate de Comisie, turismul este industria ale cărei nevoi de bază în materie de investiții sunt estimate a fi cele mai mari și cu mult peste nevoile majorității celorlalte ecosisteme. Conform estimărilor Comisiei, nevoile de bază în materie de investiții pentru redresarea ecosistemului turistic se ridică la 161 de miliarde de euro (fără să se ia în calcul nevoile de investiții legate de tranziția verde și de cea digitală).

În cadrul financiar multianual nu există un buget consacrat turismului. Mai multe inițiative și programe ale UE pot oferi finanțare pentru investiții în turism. În perioada 2014-2020, au existat 12 programe care puteau fi utilizate pentru a finanța acțiuni în sectorul turismului, în gestiune directă sau în gestiune partajată. Pentru perioada 2021-2027, acest număr a crescut la 14 astfel de programe, incluzându-le și pe cele create pentru a atenua impactul pandemiei de COVID-19.

Cadrul legislativ pentru Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) din perioada 2021-2027 include un obiectiv specific de politică legat de turismul durabil. În afară de acest obiectiv specific, turismul durabil poate fi sprijinit prin alte obiective de politică atât timp cât investițiile contribuie la atingerea obiectivului respectiv și respectă condițiile favorizante sau cerințele aplicabile. FEDR furnizează cea mai mare parte a sprijinului financiar al UE pentru investiții legate în mod direct de turism: aproximativ 6,4 miliarde de euro și aproximativ 4,3 miliarde de euro au fost puși la dispoziție până în prezent prin FEDR pentru perioada 2007-2013 și, respectiv, pentru perioada 2014-2020.

Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) oferă statelor membre posibilitatea de a finanța investiții și reforme, inclusiv în sectorul turismului, ca parte a planurilor lor naționale de redresare și reziliență. Conform situației din octombrie 2021, 26 din 27 de astfel de planuri fuseseră prezentate Comisiei și 19 fuseseră adoptate de Consiliu. Finanțarea disponibilă prin MRR a trebuit angajată până la sfârșitul anului 2023. Comisia are obligația de a întocmi un raport de evaluare privind implementarea MRR până în februarie 2024, precum și un raport de evaluare ex post până în decembrie 2028. Așa cum se prezenta situația la momentul actual, în cazul a patru state membre

auditate, planul național de redresare și reziliență al Spaniei a fost aprobat de Comisie în iunie 2021 și adoptat ulterior de Consiliu în iulie 2021, planul național de redresare și reziliență al României a fost aprobat de Comisie în septembrie 2021, în timp ce planurile celorlalte două state membre se află încă în etapa de evaluare la nivelul Comisiei. Trei dintre aceste patru state membre (Polonia, Spania și România) au inclus în proiectele lor de planuri un sprijin specific pentru investiții în sectorul turismului.

Pe termen scurt, majoritatea experților din organizațiile internaționale consideră că vacanțele în țară și în regiune, precum și călătoriile scurte vor predomina cererea turistică, odată ce impactul imediat al pandemiei de COVID-19 va fi depășit. Și mai important însă, dezvoltarea sectorului turismului din UE se confruntă cu provocări majore pe termen mediu și lung legate în special de transformarea sa ecologică, de digitalizarea sa și de integrarea noilor tehnologii, precum și de competitivitate și reziliență.

Între timp, comportamentul turistic evoluează, de asemenea, către noi tipare, reflectând unele dintre provocările menționate mai sus. Cererea turistică viitoare va fi probabil determinată de creșterea gradului de sensibilizare cu privire la mediu, de utilizarea extinsă a serviciilor digitale și a noilor tehnologii, de trecerea la experiențe de călătorie mai personalizate, de turismul de wellness și de o mai bună interacțiune cu comunitățile și cultura locală, precum și de preocupările tot mai mari cu privire la protocoalele în materie de siguranță și sănătate. În această privință, ***turismul durabil este unul dintre cele mai importante concepte legate de dezvoltarea turismului***. Acesta presupune echilibrarea aspectelor de mediu, economice și socio-culturale ale dezvoltării turismului, pentru a se garanta durabilitatea turismului pe termen lung. Este vorba, de asemenea, despre modul în care ar putea fi abordat impactul turismului asupra schimbărilor climatice. În UE, Pactul verde european oferă cadrul de politici general pentru realizarea unui turism durabil.

În contextul impactului pandemiei de COVID-19, este necesară o strategie reînnoită a UE privind turismul ca răspuns la circumstanțele în schimbare și să se schițeze calea către un sector mai rezilient în viitor. În ciuda poziției sale de lider mondial ca destinație turistică, UE nu dispune de o strategie comună în domeniul turismului și nici de o foaie de parcurs pentru viitorul acestui sector.

În mai 2020, având în vedere impactul profund al pandemiei de COVID-19 asupra sectorului turismului, Comisia a publicat o comunicare intitulată „***Turism și transport în 2020 și ulterior***”. Comunicarea includea recomandări pe termen scurt pentru abordarea impactului COVID-19 asupra sezonului de vară 2020. În ceea ce privește aspectul prospectiv, Comisia a propus organizarea unei Convenții europene privind turismul pentru a reflecta asupra turismului de mâine și pentru a demara elaborarea unei Agende europene pentru turism pentru 2050. În mai 2021, Comisia a anunțat lansarea unei acțiuni specifice: „cocrearea de parcursuri de tranziție verde și digitală”. Ulterior, în

iunie 2021, Comisia a publicat documentul intitulat ***Scenarios towards co-creation of transition pathway for tourism for a more resilient, innovative and sustainable ecosystem***, care se referă la perioada până în 2030. De asemenea, Comisia a inițiat o consultare publică cu scopul de a identifica acțiunile cele mai adecvate pentru atingerea acestui obiectiv. Parlamentul European a cerut cu insistență Comisiei să își actualizeze strategia în domeniul turismului prin adoptarea, în martie 2021, a unei rezoluție privind „stabilirea unei strategii a UE pentru turismul durabil", în care a solicitat Comisiei să prezinte un plan de acțiune în 2021 și să elaboreze o strategie actualizată a UE care să o înlocuiască pe cea prezentată în comunicarea din 2010 privind turismul durabil și strategic.

În aceeași ordine de idei, Consiliul Competitivitate, în cadrul unei reuniuni din mai 2021, a invitat Comisia și statele membre să elaboreze o agendă europeană pentru turism pentru 2030/2050. Acest lucru ar trebui să se realizeze în cooperare cu părțile interesate relevante și să abordeze principalele provocări strategice pentru a impulsiona tranziția verde și cea digitală a ecosistemului turistic și pentru a-i consolida competitivitatea, reziliența și sustenabilitatea.

Sprijinul financiar acordat prin FEDR pentru investiții publice în turism în perioada 2014-2020 a abordat obiectivele UE și obiectivele naționale în materie de turism, dar deficiențele în ceea ce privește selecția proiectelor au limitat eficacitatea acestui sprijin. Modul în care programele operaționale aferente FEDR au fost concepute era în concordanță cu strategiile UE, naționale și regionale în domeniul turismului. Cadrul de reglementare al FEDR pentru perioada 2014-2020 nu includea nicio prioritate de investiții specifică și nicio condiționalitate ex ante pentru investițiile în turism. Analiza acestei perioade a arătat că sprijinul financiar pentru investițiile în turism realizate prin programele operaționale aferente FEDR în perioada 2014-2020 au vizat următoarele patru priorități generale comune: dezvoltarea de infrastructuri și produse turistice; stimularea competitivității întreprinderilor din domeniul turismului; protejarea și promovarea siturilor naturale și culturale ca resurse turistice; promovarea dezvoltării economiilor locale și a creării de locuri de muncă. Toate aceste priorități erau, în general, în concordanță cu obiectivele planurilor de dezvoltare regională existente și, după caz, cu strategiile naționale și regionale specifice în domeniul turismului.

Statele membre au utilizat proceduri diferite pentru a evalua și a selecta proiectele din domeniul turismului prezentate de autoritățile publice: cereri competitive de propuneri, cereri de exprimare a interesului, o procedură de tipul „primul venit – primul servit" sau liste preselectate de situri turistice care să fie sprijinite. În cazul mai multor proiecte dintre cele examinate, Curtea a constatat că propunerile de proiecte nu erau însoțite de o planificare inițială adecvată sau de evaluări adecvate ale nevoilor și nici de o analiză a cererii. Acest lucru a condus adesea la întârzieri, la depășiri ale costurilor și la modificări ale amplorii proiectelor în cursul implementării

acestora. Principalele motive care explică aceste întârzieri sunt legate de: probleme administrative: proceduri de licitație îndelungate sau eșuate, întârzieri în obținerea autorizațiilor de construcție, dificultăți în achiziționarea terenurilor, schimbări în administrațiile regionale/locale; probleme legate de execuția lucrărilor: aspecte tehnice sau de mediu din cauza cărora este necesară refacerea proiectului, suspendarea temporară a lucrărilor din cauza condițiilor meteorologice, măsuri restrictive legate de pandemia de COVID-19.

O altă deficiență specifică în planificarea proiectelor care poate pune în pericol eficacitatea și sustenabilitatea proiectului este finanțarea unor proiecte similare în locații învecinate.

Alte proiecte au avut doar un impact limitat (sau niciun impact) asupra stimulării turismului. Principalele motive pentru care impactul asupra turismului a fost limitat au fost următoarele: investițiile au fost izolate deoarece nu erau conectate la alte infrastructuri turistice sau deoarece nu fuseseră puse în aplicare proiecte complementare; lipsa unui marketing eficient și a informării turistice; infrastructura care beneficiază de sprijin este utilizată în principal de comunitatea locală.

În 2014, DG REGIO a emis orientări tematice specifice privind condițiile în care investițiile din FEDR în sectorul turismului ar putea fi evaluate în perioada 2014-2020. Aceste orientări au fost puse la dispoziția autorităților de management din statele membre. Orientările includ, în special: exemple de investiții relevante pentru sectorul turismului legate de: diversificarea ofertei turistice și prelungirea sezonului turistic; dezvoltarea de produse turistice cu valoare adăugată ridicată sau destinate unor grupuri specifice; servicii inovatoare și digitalizare; exemple negative care prezintă riscuri semnificative pentru eficacitatea proiectelor de turism, cum ar fi proiectele punctuale sau izolate; investiții în turism care ar putea duce la dubluri în materie de facilități sau la un efect de relocare; cofinanțarea hotelurilor de cinci stele sau a organizațiilor sportive profesioniste; necesitatea de a lua în considerare sustenabilitatea financiară a proiectelor, precum și efectele de propagare ale investițiilor, în special în ceea ce privește ocuparea forței de muncă sau activitatea economică în afara sezoanelor turistice.

Orientările tematice ale Comisiei indică faptul că ***proiectele finanțate de UE în infrastructura turistică ar trebui încorporate în strategii de dezvoltare și/sau de creștere relevante și ar trebui să fie sustenabile și eficiente din punctul de vedere al costurilor***. Cu toate acestea, orientările nu abordau în mod suficient riscul ca zonele învecinate cu același potențial turistic sau cu potențial turistic similar să nu dispună de strategii compatibile, ca proiectele selectate pentru a fi sprijinite de UE să nu se suprapună cu alte proiecte din apropiere finanțate de UE (ceea ce le-ar reduce, în acest caz, sustenabilitatea) și riscul ca proiectele să nu fie întreținute în mod corespunzător în anii ulteriori finalizării lor.

În mai 2020, Comisia a propus un set de orientări și recomandări cu un impact specific asupra turismului care includeau următoarele: abordare comună pentru restabilirea liberei circulații și

pentru ridicarea restricțiilor la frontierele interne ale UE; un cadru care să sprijine restabilirea treptată a serviciilor de transport, asigurând în același timp siguranța pasagerilor și a personalului; criterii pentru restabilirea activităților de turism în condiții de siguranță și treptat și pentru elaborarea de protocoale sanitare pentru unitățile de cazare, cum ar fi hotelurile. În plus, în iunie 2020, Comisia a lansat site-ul „Re-open EU", care oferă informații cu privire la restricțiile de călătorie și la cerințele sanitare în vigoare în fiecare stat membru. Începând din noiembrie 2020, Comisia a sprijinit deja activitatea statelor membre în ceea ce privește certificatele din rețeaua de e-sănătate, o rețea voluntară care conectează autoritățile naționale responsabile pentru e-sănătate. Primele orientări au fost publicate în ianuarie 2021. La sfârșitul lunii mai 2021, Comisia a propus actualizarea Recomandării Consiliului privind o abordare coordonată a restricționării liberei circulații în UE, stabilind norme clare privind condițiile de ridicare a restricțiilor de călătorie pentru persoanele care dețin un certificat digital al UE privind COVID. În iunie 2021, Parlamentul European și Consiliul au ajuns la un acord cu privire la acest certificat care urmează să fie implementat începând cu 1 iulie 2021 sub denumirea de „certificat digital al UE privind COVID". Regulamentul se va aplica pentru o perioadă de 12 luni, dar durata sa de aplicare poate fi prelungită (a se vedea caseta 7).

Comisia a inițiat acțiuni orientate spre viitor în vederea definirii unei agende pentru turism pentru 2030, care să vizeze în mod explicit sprijinirea investițiilor care contribuie la o formă mai durabilă de turism. Pentru a elabora o agendă eficace în domeniul turismului pentru 2030, Comisia ar trebui să stabilească o strategie nouă consolidată pentru ecosistemul turistic din UE. Această strategie, care trebuie elaborată în cooperare cu statele membre, ar trebui să abordeze obiectivul UE privind un turism mai ecologic și mai durabil, precum și răspunsul la consecințele pandemiei de COVID-19. Ea ar trebui să specifice acțiunile necesare și calendarul aferent și să ia în considerare modul în care finanțarea UE disponibilă (inclusiv prin Mecanismul de redresare și reziliență) este utilizată pentru investiții în turism care contribuie la atingerea acestor obiective. La conceperea și direcționarea priorităților de investiții pentru turism, programele operaționale din cadrul FEDR au ținut seama de strategiile existente în domeniul turismului la nivelul UE, la nivel național și la nivel regional.

Încurajarea statelor membre să aplice pentru investițiile finanțate prin FEDR în sectorul turismului proceduri de selecție care să susțină această nouă orientare strategică, să contribuie la orientarea sprijinului financiar acordat prin FEDR către proiecte din domeniul turismului care: sunt susținute de analize adecvate ale cererii și de evaluări adecvate ale nevoilor pentru a se limita riscul de ineficacitate; sunt coordonate cu proiecte din zone învecinate, evitând suprapunerile și concurența; au un impact dincolo de cadrul lor individual asupra stimulării activității turistice în regiune; sunt sustenabile și vor fi menținute în mod corespunzător în anii de după finalizarea lor.

1.3. Strategii relevante la nivel național, regional și local

1.3.1. Strategii relevante la nivel național

În 2006, Organizația Mondială a Turismului a sprijinit România în elaborarea Master Planului pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007-2026. Obiectivul Master Planului pentru Dezvoltarea Turismului Național a fost să identifice slăbiciunile și să exploreze oportunitățile de a concura eficient pe piețele internaționale. Cele mai multe dintre aspectele care necesitau îmbunătățire în Master Plan cu 15-16 ani în urmă, rămân valabile și în prezent. Multe dintre măsuri nu au fost finalizate din cauza schimbărilor de la nivelul structurii guvernamentale și a autorităților, din lipsă de finanțare și, în parte, din lipsa unei asumări a acțiunilor necesare.

Deficiențele și calitatea slabă a centrelor urbane, coordonarea și gestionarea ineficientă de către sectorul public, formarea profesională depășită ca proces sau practici educaționale prost direcționate, lipsa unor date statistice solide și demne de încredere pentru analiză și practicile de comercializare și promovare lipsite de strategie, precum și alte categorii din master plan rămân în continuare valabile.

HG nr. 558/2017 privind aprobarea Programului pentru dezvoltarea investiţiilor în turism - Masterplanul investiţiilor în turism - şi a criteriilor de eligibilitate a proiectelor de investiţii în turism, cu modificările și completările ulterioare, are în vedere dezvoltarea comunităților locale din zonele cu potențial turistic ridicat, prin creșterea investițiilor publice în infrastructura turistică. Bugetul total al programului în perioada 2019 - 2022 a fost de 182.269.000 lei. În aceeași perioadă, au fost alocate credite de angajament în valoare de 219.900.000 lei.

Pentru a asigura protecția patrimoniului natural și cultural din Munții Carpați, România a ratificat Convenția-cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților, prin Legea nr. 389/2006, pentru ratificarea Convenţiei-cadru privind protecţia şi dezvoltarea durabilă a Carpaţilor, adoptată la Kiev la 22 mai 2003. Obiectivul Convenției îl constituie cooperarea în vederea protejării și dezvoltării sustenabile a Carpaților, odată cu îmbunătățirea calității vieții, consolidarea economiei comunităților locale și conservarea valorilor naturale și a patrimoniului cultural. Convenția stabilește cadrul general de cooperare între cele șapte țări semnatare, în domenii precum conservarea biodiversității, planificare teritorială, gestionarea resurselor de apă, precum şi în agricultură, silvicultură, transport, turism, industrie și energie. În plus, au fost formulate şi o serie de strategii sectoriale. De exemplu, de curând au fost aprobate Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019-2029 (HG nr. 358/2019) și Strategia pentru dezvoltarea turismului balnear (HG nr. 571/2019).

Programul de guvernare Programul de guvernare actual, adoptat în luna noiembrie 2021, își propune atingerea unor obiective pe termen mediu și scurt și nu acoperă întreaga perioadă de

implementare a strategiei. Cu toate acestea, anumite acțiuni propuse, datorită implicațiilor legislative și alocării unor fonduri, ar putea avea impact în perioada 2025-2035.

Guvernul susține un model de dezvoltare sustenabilă, axat pe investiții, stimularea și dezvoltarea capitalului uman, creșterea competitivității companiilor românești și transformarea digitală a economiei și administrației, eficientizarea administrației publice și combaterea deprivării materiale a populației. Se dorește prioritizarea turismului ca o ramură strategică pentru economia românească, prin revizuirea și modernizarea cadrului legal, instituirea OMD-urilor, programe de finanțare și promovare.

Obiectivele avute în vedere pentru dezvoltarea turismului sunt:

- Dezvoltarea destinațiilor turistice cu implicarea tuturor actorilor din turism prin încurajarea parteneriatelor dintre mediul privat și cel public la nivel de destinație, în vederea creșterii calității și performanței managementului destinațiilor turistice din România;
- Creșterea notorietății destinației turistice România, ca destinație turistică de calitate pe piața internațională a turismului;
- Reducerea sezonalității, creșterea duratei medii a sejurului și a gradului de fidelizare a turiștilor;
- Dezvoltarea tuturor formelor de turism din România, identificarea de noi oportunități de dezvoltare și stimularea creșterii circulației turistice interne și internaționale;
- Realizarea de investiții în turism;
- Simplificarea sistemului de autorizare în domeniul turismului, inclusiv pentru cele de tipul economiei colaborative;
- Asigurarea atât a protecției turiștilor, cât și a operatorilor economici din industria de turism în situația unei crize;
- Digitalizarea serviciilor publice oferite de autoritatea publică centrală în domeniul turismului;
- Sprijinirea mediului antreprenorial în domeniul turismului.

Aceste obiective se doresc a fi atinse prin următoarele direcții de acțiune:

  - Actualizarea cadrului legal privind dezvoltarea organizațiilor de management al destinațiilor (OMD) care să reglementeze forma de organizare și finanțare a acestora în scopul asigurării de bugete proprii din taxe specifice la nivelul destinațiilor și din programe naționale de finanțare, managementul participativ în cadrul acestora și profesionalizarea managementului de destinație printr-un parteneriat între mediul public și cel privat;

- Derularea de acțiuni de marketing atât în format tradițional, cât și în mediul online, care să contribuie la creșterea notorietății destinației turistice România la nivel național și internațional;
- Identificarea unor nișe de turism unde România poate avea un avantaj comparativ și sprijinirea celor care au potențial, dar nu sunt încă recunoscute și susținute prin politici publice în prezent;
- Actualizarea cadrului legal pentru continuarea și finanțarea programului de investiții în turism;
- Formularea și adoptarea strategiei naționale de dezvoltare și promovare a turismului, a unor noi strategii sectoriale, precum și implementarea planurilor de acțiune aferente;
- Actualizarea cadrului legal privind sistemul de clasificare, atestare, licențiere și omologare în domeniul turismului, inclusiv în domeniul economiei colaborative, prin adaptarea acestuia la cerințele actuale;
- Elaborarea unui plan de gestionare a crizelor în domeniul turismului;
- Înființarea unei scheme de ajutor pentru operatorii economici care activează în domeniul balneoclimatic, precum și pentru cei afectați de actuala criză sanitară;
- Adoptarea cadrului legal pentru acordarea primei de incoming în domeniul turismului;
- Actualizarea legislației specifice plajelor;
- Dezvoltarea de programe și proiecte în vederea promovării traseelor turistice;
- Realizarea unui sistem informatic de evidență a activității de turism din România;
- Eliminarea neconcordanțelor legislative în cazul stațiunilor balneare și turistice;
- Dezvoltarea formării în domeniul industriei de turism/ospitalitate prin impulsionarea învățământului dual și formarea profesională continuă de personal calificat;
- Implementarea unor proiecte pentru digitalizarea serviciilor publice în domeniul turismului;
- Crearea unui mediul fiscal prielnic dezvoltăriișisprijinirii mediului antreprenorial în domeniul turismului;
- Pachetul de stimulare a companiilor din turism;
- Program de investiții pentru stațiunile balneare românești;
- Program în 10 ani pentru modernizarea a 31 de stațiuni balneare. Se finanțează 50% din cheltuielile eligibile, până la maximum 200.000 de euro, sub forma unei scheme de ajutor de stat de minimis.

De asemenea, guvernul își propune să stimuleze circulația turistică internă prin acordarea de tichete de vacanță pentru salariații din sectorul bugetar și acoperirea contravalorii tichetelor de

vacanță acordate de angajatorii din sectorul privatși să instituie un program pentru digitalizarea turismului — digitalizarea sistemului de evidență a turiștilor în România, cu respectarea normelor GDPR, pentru a dezvolta baza de date care să permită o mai bună țintire a promovării de țară pe categoriile/țările de interes.

Prin natura lui, turismul se prezintă ca o activitate economică situată la interferența altor ramuri. Prin urmare, la dezvoltarea acestei activități contribuie și alte domenii cu impact asupra turismului (cultură, transport, agricultură, dezvoltare regională, mediu). Guvernul intenționează să investească în infrastructura culturală, prin reabilitarea și consolidarea a numeroase obiective culturale, atât prin PNRR, dar și prin alte programe naționale sau finanțate din fonduri europene; înființarea unor noi muzee; protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial; continuarea demersurilor de înscriere a unor noi obiective pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO; susținerea financiară a proiectului „Timișoara — Capitală Europeană a Culturii 2023".

Investițiile care se vor realiza în infrastructura de transport vor veni în sprijinul dezvoltării turismului. Finalizarea marilor proiecte de infrastructură rutieră trebuie să fie una dintre prioritățile strategice ale României în următorii ani.

În domeniul feroviar se are în vedere îmbunătățirea transferului modal către calea ferată al fluxurilor de transport de călători derulate prin intermediul altor moduri de transport. Creșterea competitivității transportului feroviar pe piața internă și Integrarea în spațiul feroviar unic european sunt obiectivele strategice vizate. Un impact important asupra turismului îl va avea și construirea conexiunilor feroviare cu aeroporturile internaționale Brașov, Sibiu, Oradea, Timișoara, Cluj-Napoca și Constanța, precum și dezvoltarea liniei de metrou M6, pe sectorul 1 Mai—Aeroport Internațional Henri Coandă.

În domeniul transportului naval se dorește integrarea porturilor fluviale în circuitul turistic european în vederea dezvoltării unor circuite turistice specifice turismului fluvial, inclusiv terminalele multimodale și legăturile de infrastructură de transport între porturile fluviale. În cele din urmă, sunt avute în vedere o serie de investiții publice în infrastructură aeroportuară, fiind vizate Aeroportul Internațional Henri Coandă București, Aeroportul Internațional București Băneasa – Aurel Vlaicu, Aeroportul Internațional Timișoara, Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu Constanța, Aeroportul Internațional Avram Iancu din Cluj-Napoca.

Reconversia zonelor monoindustriale (miniere) închise, în zone turistice; punerea în valoare a potențialului turistic natural al fondului forestier și al infrastructurii existente; realizarea de studii pentru a determina capacitatea suport a ariilor naturale protejate și rezervațiilor raportat la turismul de masă și fauna cinegetică teritorială reprezintă doar câteva dintre măsurile vizate de autoritatea publică centrală cu responsabilități în domeniul mediului, care vizează direct dezvoltarea turismului. În plus, pentru Delta Dunării se are în vedere reformarea managementului

turismului: evaluarea capacității de suport pentru asigurarea unui turism durabil; reconfigurarea infrastructurii publice de acces și vizitare a Deltei Dunării pentru reducerea presiunii turismului asupra habitatelor și speciilor; stabilirea unor reguli clare privind tipurile și modalitățile de practicare a turismului în toate zonele funcționale din RBDD; implementarea sistemului de control al vitezei și al deplasării ambarcațiunilor în Delta Dunării; suport și crearea de facilități pentru extinderea perioadei de vizitare la cel puțin 9 luni/an pentru a scădea presiunea pe perioada verii, tranziția către turismul lent și dezvoltarea de pachete turistice adecvate diverselor categorii de vizitatori; dezvoltarea punctelor gastronomice locale, creșterea gradului de utilizare a mijloacelor de transport ecologice cu grad redus de poluare, promovarea și realizarea traseelor turistice nemotorizate; revigorarea activităților tradiționale (prelucrare stuf, meșteșuguri, gastronomie etc.) și dezvoltarea de noi activități (servicii de ghidaj turistic, reparații și recondiționare etc.) ce contribuie la implementarea principiilor dezvoltării durabile și economiei circulare.

Legislația din domeniul turismului

Reglementările primare şi generale privitoare la organizarea şi desfăşurarea activităţilor turistice din România sunt prevăzute în Ordonanţa Guvernului nr. 58/1998. Ordonanța se află în vigoare de 24 de ani şi a fost modificată ulterior de 13 ori. Alte acte normative aplicabile în domeniul turismului includ, printre altele, următoarele:

- ✓ Legea nr. 170/2016 privind impozitul specific unor activități, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ Legea nr. 72/2014 pentru ratificarea Protocolului privind turismul durabil, adoptat la Bratislava la 27 mai 2011 și semnat de România la Bratislava la 27 mai 2011, la Convenția–cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților, adoptată la Kiev la 22 mai 2003;
- ✓ Legea nr. 190/2009 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național Secțiunea a VIII-a zone cu resurse turistice;
- ✓ Legea nr. 389/2006 pentru ratificarea Convenției-cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților;
- ✓ Legea nr. 526/2003 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare a turismului «Schi în România», cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ HG nr. 558/2017 privind aprobarea Programului pentru dezvoltarea investiţiilor în turism – Masterplanul investiţiilor în turism – şi a criteriilor de eligibilitate a proiectelor de investiţii în turism, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ HG nr. 99/2017 privind constituirea Comitetului interministerial pentru turism;

- ✓ HG nr. 20/2012 privind aprobarea Programului multianual de marketing și promovare turistică și a Programului multianual de dezvoltare a destinațiilor, formelor și produselor turistice, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ HG nr. 1016/2011 privind acordarea statutului de staţiune balneară şi balneoclimatică pentru unele localităţi şi areale care dispun de factori naturali de cură, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ HG. nr. 1267/2010 privind eliberarea certificatelor de clasificare, a licenţelor şi brevetelor de turism, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ HG nr. 215/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice privind acordarea tichetelor de vacanţă, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ HG nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor şi criteriilor de atestare a staţiunilor turistice, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ HG nr. 452/2003 privind desfăşurarea activităţii de agrement nautic, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ HG nr. 77/2003 privind instituirea unor măsuri pentru prevenirea accidentelor montane şi organizarea activităţii de salvare în munţi;
- ✓ HG nr. 335/2002 privind unele măsuri de implementare în România a programului "Steagul Albastru – Blue Flag";
- ✓ HG nr. 511/2001 privind unele măsuri de organizare a activităţii de agrement în staţiunile turistice, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ HG nr. 305/2001 privind atestarea şi utilizarea ghizilor de turism, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ HG nr. 263/2001 (republicată) privind amenajarea, omologarea, întreţinerea şi exploatarea pârtiilor şi traseelor de schi pentru agrement, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ HG nr. 31/1996 pentru aprobarea Metodologiei de avizare a documentaţiilor de urbanism privind zone şi staţiuni turistice şi a documentaţiilor tehnice privind construcţii din domeniul turismului;
- ✓ Ordonanţa Guvernului nr. 2/2018 privind pachetele de servicii de călătorie şi serviciile de călătorie asociate, precum şi pentru modificarea unor acte normative;
- ✓ Ordonanţa Guvernului nr. 63/1997 privind stabilirea unor facilităţi pentru dezvoltarea turismului rural, cu modificările şi completările ulterioare;
- ✓ OUG nr. 10/2019 pentru stabilirea unor măsuri privind finanțarea investițiilor în turism și modificarea unor acte normative;

- ✓ OUG nr. 8/2009 privind acordarea voucherelor de vacanţă, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ OUG nr. 19/2006 privind utilizarea plajei Mării Negre și controlul activităților desfășurate pe plajă, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ OUG nr. 62/2004 privind regimul de organizare și funcționare a parcurilor turistice, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ OUG nr. 202/2002 privind gospodărirea integrată a zonei costiere, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ Ordinul 1293/2022 pentru aprobarea Procedurii de avizare a organizațiilor de management al destinației;
- ✓ Ordinul nr. 1603/2021 privind constituirea, organizarea și funcționarea Comisiei pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice în România;
- ✓ Ordinul nr. 156/2019 pentru aprobarea Procedurilor de garantare a sumelor plătite de călători în legătură cu pachetele de servicii de călătorie/serviciile de călătorie asociate în cazul insolvenței agenției de turism organizatoare și procedurile de despăgubire a călătorilor, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ Ordinul nr. 264/464/2017 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 170/2016 privind impozitul specific unor activităţi;
- ✓ Ordinul nr. 65/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind eliberarea certificatelor de clasificare a structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare și alimentație publică, a licenţelor şi brevetelor de turism, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ Ordinul nr. 1.204/2010 pentru aprobarea Normelor metodologice privind autorizarea plajelor în scop turistic, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ Ordinul nr. 990/2009 pentru modificarea unor acte normative din domeniul turismului în vederea implementării Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 49/2009 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii şi libertatea de a furniza servicii în România;
- ✓ Ordinul nr. 1096/2008 pentru aprobarea Normelor metodologice privind acreditarea centrelor naţionale de informare şi promovare turistică;
- ✓ Ordinul nr. 637/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice privind condițiile şi criteriile pentru selecţionarea, şcolarizarea, atestarea şi utilizarea ghizilor de turism, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ Ordinul nr. 292/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind desfăşurarea activităţii de agrement nautic, cu modificările și completările ulterioare;

- ✓ Ordinul nr. 491/2001 pentru aprobarea Normelor privind omologarea, amenajarea, întreţinerea şi exploatarea pârtiilor şi traseelor de schi pentru agrement, cu modificările şi completările ulterioare.

În anii precedenţi, guvernul a încercat consolidarea tuturor reglementărilor aplicabile turismului într-o Lege a Turismului, demers nematerializat până în prezent.

<u>Potentialul turistic al Romaniei</u>

Organizaţia Mondială a Turismului a definit termenul de "***potenţial turistic***", ca fiind ansamblul tuturor componenţelor naturale, culturale şi socioeconomice ale unei ţări sau zone, precum şi posibilităţile de valorificare în plan turistic a acestora, care oferă o anumită funcţionalitate zonei sau teritoriului, constituind premisele dezvoltării turistice a acesteia. Astfel, o anumita regiune geografică prezintă interes din punct de vedere turistic în măsura în care aceasta oferă resurse turistice naturale sau antropice, resurse ce - în urma unor amenajări specifice - pot fi puse în valoare, intrând în circuitul turistic intern sau internaţional.

Potenţialul turistic al unei ţări reprezintă de fapt, oferta turistică primară (potenţială) care împreună cu structurile turistice existente (structura de primire şi infrastructura specifică) formează oferta turistică reală sau patrimoniul turistic, la acesta adăugându-se, şi factorii generali ai existenţei umane: ospitalitatea, obiceiurile, varietatea şi calitatea serviciilor prestate pentru buna desfăşurare a activităţilor turistice.

Dezvoltarea durabilă a turismului românesc se referă în primul rând, la atingerea principalelor obiective ale unui turism durabil, şi anume:

- ✓ caracterul intrinsec al mediului deosebit de mare, deoarece de acesta trebuie să se bucure şi generaţiile viitoare;
- ✓ caracterul pozitiv al activităţii de turism de care trebuie să beneficieze mediul ambiant, localnicii şi turiştii;
- ✓ relaţia mediu-turism să fie dezvoltată astfel încât acestea să se susţină una pe cealaltă;
- ✓ respectarea normelor ecologice, sociale, economice, culturale, specifice fiecărei zone în parte;
- ✓ satisfacerea nevoilor turiştilor în raport cu oferta turistică;
- ✓ realizarea unor proiecte la nivel naţional şi internaţional, de păstrare şi valorificare a patrimoniului turistic.

Turismul reprezintă pentru România principalul sector prioritar deoarece, prin intermediul resurselor pe care le antrenează şi a interconexiunilor cu celelalte ramuri ale economiei naţionale, constituie principalul factor de progres al ţării. ***Viitorul turismului românesc depinde în mod***

hotărâtor de capacitatea de valorificare a potenţialului uriaş de care dispunem, de abordarea unor tehnici ***de adaptare permanenta a exigentelor cererii turistice*** şi de ***creştere a calităţii din toate punctele de vedere***. Toate aceste obiective sunt cuprinse în Master Planul pentru turismul naţional al României 2007 – 2026, unde se precizează faptul că România a fost foarte afectată de lipsa unei politici generale de dirijare şi orientare a sectorului turistic. Acest Master Plan pentru dezvoltarea turismului din România a fost întocmit cu 17 ani in urmă, însa recomandările acestuia nu au fost niciodată implementate. În ultima perioadă, asistenţa tehnică a fost asigurată de către Programul de Dezvoltare al Naţiunilor Unite (UNDP) şi alte câteva organizaţii neguvernamentale şi agenţii donatoare inclusiv USAID, GTZ şi CHF International pentru realizarea unei serii de proiecte separate (la nivelul autorităţilor naţionale din turism dezvoltarea website-ului, cercetare de piaţă, consultanţă la nivel local, înfiinţarea centrelor de informare a turiştilor). Astfel sectorul turismului a beneficiat fără nici o îndoială de această asistenţă, însa implementarea izolată a acestor măsuri, fără a fi din plin integrate într-un plan strategic general, se pare că au generat rezultate parţiale.

Conform experților în domeniu, din analiza ofertei turistice, a pieței de bază și a programelor de marketing naționale, rezultă că România deține un mix bogat de atracții naturale, culturale și medicale/de wellness, unice, de talie mondială care sunt gata să fie valorificate. Principala provocare prezintă două aspecte:

1. turiștii care vizitează în prezent România (interni și internaționali) nu cheltuiesc suficient la nivelul destinației; și
2. nu sunt atrași suficienți turiști străini care să cheltuie un buget peste medie.

La rândul lor, aceste aspecte sunt cauzate de:

1) atracţii turistice insuficient dezvoltate și/sau dificil accesibile;
2) oportunități de consum turistic insuficiente și greu de găsit;
3) calitatea necompetitivă a experiențelor și serviciilor disponibile în cadrul destinațiilor turistice; și
4) o slabă capacitate de elaborare de politici publice în domeniul turismului,segmentarea inadecvată a pieței și vizibilitatea internațională limitată a obiectivelor turistice și a experiențelor unice de călătorie pe care le poate oferi România.

În plus, pe fondul Pandemiei, odată cu restricțiile instituite, aceste probleme s-au adâncit și mai mult.

Tocmai de aceea, **Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului** se concentrează pe trei niveluri, pentru a servi drept ghid pentru dezvoltarea sustenabilă a turismului în România, astfel încât:

- ✓ să consolideze în continuare România ca destinație turistică bine cunoscută, de talie mondială, pe tot parcursul anului, precum și ca destinație care îndeplinește standardele UE în ceea ce privește furnizarea de produse și servicii;
- ✓ să prețuiască oamenii, tradiția, locurile, patrimoniul natural și cultural al României;
- ✓ să crească vizibilitatea și reputația României pe piețele internaționale de turism de prim rang.

Potenţialul turistic al României este unul foarte mare, fiind o ţara înzestrată cu cele mai bogate şi variate obiective turistice naturale şi create de om. Astfel, este cunoscut faptul că poziția geografică îi conferă României statutul de ţară carpato-danubiano-pontică, datorită elementelor naturale care definesc ansamblul peisagistic al teritoriului: Munţii Carpaţi, fluviul Dunărea şi Marea Neagră. Acest potențial turistic se concretizează în diverse ***forme de relief şi peisaje pitoreşti***, îmbinate în mod unic pe întreg teritoriul ţării, ***ape minerale***, o climă prielnică practicării turismului pe tot parcursul anului, ***flora şi fauna bogată***, ***monumente istorice de importanţă majoră***, ***elemente de artă şi arhitectură*** spectaculoase, ***tradiţii populare*** etc., capabil să satisfacă cerinţele dverse ale turiştilor români şi străini.

Relieful ţării noastre, este unul foarte variat comparativ cu cel al altor ţări europene, având un important potenţial turistic, prezentând interes atât datorită valorii sale peisagistice, dar mai ales al posibilităţilor de amenajare şi dotare turistică, pentru desfăşurarea în cele mai bune condiţii a activităţilor de turism. România este caracterizată printr-o diversitate peisagistică generată de diversele structuri geologice şi forme de relief, de aşezarea armonioasă a culmilor montane şi deluroase cu depresiuni şi culoare montane, precum şi de multitudinea de componente naturale, cum ar fi: vegetaţia, fauna şi apele care sporesc atractivitatea şi complexitatea zonelor.

Fiind o ramură economică de interes major, de o mare complexitate şi valoare naţională, turismul românesc, trebuie să se dezvolte şi să devină o ramură principală a sistemului economic descentralizat. Acest lucru ar reprezenta o şansă de a atrage efecte pozitive asupra economiei naţionale, cum ar fi: crearea de noi locuri de muncă si implicit scăderea şomajului, amenajarea şi sistematizarea teritoriului naţional, echilibrarea balanţei de plăţi, integrarea prin turism în structurile Uniunii Europene.

Principalele avantaje ale României, comparativ cu celelalte ţări vecine, care sunt mai bine dezvoltate din punct de vedere turistic sunt reprezentate de potențialul turistic, prin cele doua componente principale, şi anume:

- ✓ ***componenta naturală***, reprezentată în primul rând prin peisaje naturale unicate, varietatea reliefului, climatul favorabil, ape minerale şi termominerale, nămoluri curative, topoclimat şi monoclimat, flora şi fauna etc.;

- ✓ ***componenta antropică***, formată din vestigii ale civilizaţiilor anterioare ce s-au succedat pe teritoriul României, obiecte de arta, monumente, muzee, elementele etnografice şi folclor unic în lume, realizări actuale de prestigiu.

Cele două componente reprezintă principalele elemente de atractivitate turistică ale României, premise de bază ale unei activităţi eficiente şi intense, cu o mulţime de forme de turism: sejur (montan, litoral, balnear), vânătoare şi pescuit sportiv, turism cultural, turism profesional, turism de aventură etc.

Dezvoltarea economică şi socială a României, afectează în mod direct şi activitatea de turism, sub aspectul infrastructurii generale (mijloace de transport, căi de comunicaţie), dotarea cu utilaje specifice şi construirea unei baze tehnico-materiale, diversificarea bunurilor de consum şi a produselor agroalimentare etc., dar şi realizarea unor obiective economice secundare specifice altor ramuri conexe turismului (baraje şi lacuri de acumulare, obiective industriale, hidrocentrale, palate de cultură etc.), unele dintre acestea devenind obiective turistice de mare atractie.

Pentru România principalul avantaj pe piaţa turistică, este reprezentat în primul rând de munte, mare şi istorie, acestea definesc oferta turistică naţională, prin multitudinea de obiective destinate turiştilor interni şi internaţionali. Astfel se delimitează principalele sectoare turistice, fiind divizate la rândul lor într-o serie de obiective specifice fiecărei categorii:

1. Munţii Carpaţi – ocupă 36 % din suprafaţa ţării şi reprezintă un potenţial turistic de excepţie. În comparaţie cu alte structuri montane (Munţii Alpi, Balcani, Pirinei), Carpaţii româneşti prezintă anumite particularităţi care le conferă originalitate: accesibilitate uşoară; numeroase popasuri şi trecători care au ajutat la construirea cailor de acces moderne; dezvoltarea staţiunilor montane de interes naţional şi internaţional la poalele culmilor unor masive; domeniul schiabil favorabil practicării sporturilor de iarnă pe o perioadă foarte mare; rute turistice montane favorabile drumeţiilor, fond balnear bogat şi diversificat (ape minerale, nămol etc.); păduri de interes recreativ şi de cercetare; rezervaţii naturale şi parcuri naţionale.

Toate aceste caracteristici oferă Carpaţilor funcţionalitate pe tot parcursul anului, dar mai ales iarna şi vara, permiţând apariţia unor staţiuni montane şi de sporturi de iarnă apreciate deja la nivel internaţional, cum sunt: Poiana Braşov, Sinaia, Predeal, dar şi a unor aflate în construcţie.

In Munţii Carpaţi din România se pot practica toate formele de turism montan: drumeţii, sporturi de iarna, tratament balnear, odihna, alpinism, speoturism, vânătoare şi pescuit sportiv etc. În cadrul arcului carpatic se evidenţiază anumite diferenţe între masivele montane în funcţie de elementele caracteristice fiecăruia: Carpaţii Orientali se evidenţiază prin bogatele surse curative de natură balneară, Carpaţii Meridionali se remarcă prin diversitatea peisagistică şi întinsele domenii schiabile, iar Munţii Apuseni sunt caracterizaţi de către numeroasele forme de relief şi valorile cultural istorice de mare interes.

Un rol aparte în peisajul montan îl reprezintă edificiile naturii, care sunt unice în lume, precum vulcanii noroioşi din zona Bercea – Arbanaşi (judeţul Buzău), stâncile Babele şi Sfinxul din Munţii Bucegi, peştera şi gheţarul de la Scărişoara (judeţul Alba), Pietrele Doamnei din Munţii Rarău (judeţul Suceava) etc. La fel şi lacurile naturale şi artificiale: lacurile glaciare (Bucura şi Zănoaga din Retezat, Capra şi Bâlea în Făgăraş), vulcanice (Sf. Ana în Harghita), lacul de baraj natural (Lacul Roşu) sau acumulări de interes hidroenergetic (Vidraru, Izvorul Muntelui – Bicaz, Porţile de Fier etc.).

2. Litoralul românesc al Mării Negre – având o distanţă de 200 km, litoralul reprezintă un potenţial turistic deosebit şi este caracterizat de următoarele particularităţi: plaja naturală, bine orientată, având o expunere la soare pe întreg parcursul zilei (cel puţin 10 ore), caracteristica ce se întâlneşte pe puţine plaje din Europa; nisipul – cuarţos şi calcaros – cu o granulaţie medie şi o puritate ridicată, fiind aproape în permanenţă uscat; presiune atmosferică înaltă; umiditate constantă, mai scăzută comparativ cu umiditatea existentă pe alte litoraluri din Europa; mişcarea aerului, briza marină, care sufla ziua dinspre mare spre uscat, iar noaptea dinspre uscat spre mare; prezenţa aerosolilor; intensa strălucire a soarelui; plaja coboară în mare cu pantă lină; lipsa mareelor permite folosirea optima a plajelor, iar salinitatea redusă a apei favorizează practicarea sporturilor nautice.

Toate aceste elemente conferă litoralului românesc o anumită specificitate şi ca urmare este mult căutat de turiştii români şi cei din alte ţări. Obiectivele cultural-istorice şi economice situate în apropiere se asociază cu cele naturale, satisfăcând astfel o paleta largă de motivaţii turistice: odihnă, cură balneară complexă, agrement nautic şi sportiv, divertisment cultural etc.

Concomitent cu creşterea cererii interne şi internaţionale pentru turismul de litoral, baza materială s-a extins cu noi capacităţi de cazare, alimentaţie, de recreere şi agrement şi au fost mobilizate resursele necesare modernizării celor existente. În mod treptat, conform noilor tendinţe apărute în cererea internaţională, accentul s-a pus pe creşterea gradului de confort al spaţiilor de cazare prin construirea unor hoteluri de mare competitivitate şi diversificarea dotărilor de agrement.

3. Dunărea şi Delta Dunării – prin încărcătura sa istorică şi cursul sau, presărat cu insule şi ostroave, chei şi defilee, dar mai ales Delta Dunării, prin peisajul cu atribute de unicat în Europa şi în lume, prezintă valenţe turistice excepţionale. Pe Dunăre există posibilităţi deosebite pentru agrement nautic, croaziere, plajă şi înot, pescuit sportiv etc. Pe traseul acesteia se regăsesc o serie de peisaje impresionante: Cazanele Dunării, Complexul hidroenergetic Porţile de Fier, Delta Dunării, Canalul Dunăre – Marea Neagră, localităţile riverane cu valoroase obiective turistice (Drobeta Turnu Severin, Orşova, Calafat, Giurgiu) şi realizări tehnico-inginereşti. Delta Dunării, prin natura sa peisagistică impresionantă, reprezintă una dintre cele mai importante şi valoroase resurse turistice ale ţării. Originalitatea cadrului natural, în care se îmbină suprafeţe acvatice cu terenurile

mlăştinoase şi grindurile marine şi fluviale, dunele de nisip, cu peisaje aride şi exotice, reţeaua de canale şi lacuri, litoralul marin, vegetaţia specifică (stufării, plante de baltă, plopii negri), fauna ornitologică, autohtonă şi de peisaj, cu peste 280 de specii, fauna piscicolă de o mare varietate etc. fac din Deltă o regiune a contrastelor, ceea ce atrage în mod deosebit turişti.

4. Potenţialul balneoclimateric – România dispune de o mare bogăţie de factori naturali de cura apreciaţi şi utilizaţi mult în tratamentele medicale. Aceşti factori sunt grupaţi în două categorii, şi anume: climabioclima terapeutică şi factorii balneari. Din prima categorie fac parte temperatura şi umiditatea aerului, presiunea atmosferică, curenţii de aer, radiaţia solară, aerosolii naturali, temperatura suprafeţelor de apă şi a solului etc. În ţara noastră, factorii climatici se structurează în trei grupe: bioclimat excitant de câmpie şi litoral; bioclimat sedatic (de cruţare) din Câmpia de Vest, dealurile şi podişurile până la 600-700 m, şi bioclimat tonico-stimulent, specific altitudinilor cuprinse între 800-2000 m. Climatoterapia este recomandată în tratarea anemiilor, nevrozelor astenice, surmenajului fizic şi intelectual, afecţiunilor respiratorii etc. Factorii balneari sunt reprezentaţi de apele minerale şi termominerale, apa de mare, nămolurile şi lacurile terapeutice, emanaţiile naturale de gaze terapeutice, saline etc. Principalul factor natural curativ specific ţării noastre îl constituie apele minerale şi termominerale. Acestea sunt cantonate, în principal, în arealul montan, mai ales în cel vulcanic – Oaş, Gutâi, Călimani, Harghita (ape carbogazoase şi bicarbonate), apoi în cel de dealuri subcarpatice şi de podiş (ape clorurate sodice, bicarbonate) şi în cele din urmă în zonele de câmpie (ape termominerale bicarbonate şi sulfuroase). Pentru a fi folosite în scop balnear, apele minerale trebuie sa fie pure din punct de vedere bacteriologic, să aibă o fundamentare ştiinţifică şi un debit care sa permită valorificarea lor economică. Pentru valorificarea tuturor acestor factori balneari în scop medical, în ţara noastră s-a dezvoltat o amplă reţea de staţiuni balneare de interes general şi local, unele dintre ele apreciate şi recunoscute şi pe plan mondial.

5. Resursele turistice antropice – principalele resurse turistice antropice ale ţării noastre provin din istoria bogată a poporului român, din lupta pentru păstrarea fiinţei sale în spaţiul carpato-danubiano-pontic, din muncă, perseverenţă şi spiritul sau de creaţie, toate acestea materializându-se în numeroase şi interesante realizări economice, sociale şi cultural-istorice. O atracţie deosebită pentru vizitatorii României o reprezintă ***arhitectura şi arta*** reflectate, în mare parte, în reţeaua de muzee răspândite în toată ţara. La acestea se adaugă alte componente ale potenţialului turistic antropic, considerate unicat: cetăţile dacice şi romane din Munţii Orăştiei şi Dobrogea; mânăstirile din Bucovina, Moldova şi nordul Olteniei, bisericile de lemn din Maramureş, Biserica Neagră din Braşov etc. Totodată din această categorie fac parte şi elementele de etnografie şi folclor, deosebit de bogate şi variate, reflectate în creaţia materială, în datini şi obiceiuri, în cântecul, dansul şi portul popular.

Infrastructura generală şi turistică

Datorită creşterii continue a circulaţiei turistice în ţara noastră şi a traficului intens spre destinaţiile turistice, a apărut problema necesităţii unei infrastructuri bine dezvoltate din toate punctele de vedere. În primul rând, a fost necesară racordarea căilor de comunicaţii interne la sistemele de transport ale statelor vecine, pentru a pune România în legătura economică şi turistică cu Europa şi cu alte continente.

Reţeaua rutieră românească reprezintă prima verigă importantă, din planul de dezvoltare turistică, deoarece, prin intermediul acesteia se realizează accesul la obiectivele de interes turistic. În ultimii ani reţeaua rutieră a fost supusă unor ample lucrări de modernizare cu scopul asigurării unei securităţi mărite. Căile ferate, reprezintă o alternativă avantajoasă a transportului către obiectivele turistice reprezentând, un factor important al dezvoltării turismului naţional. În ţările cu o economie dezvoltată, reţeaua feroviară a fost modernizată şi dotată cu mijloace de transport de mare capacitate şi cu o viteza sporita astfel încât, transportul între anumite locaţii se desfăşoară într-un timp foarte scurt. La noi, deoarece reţeaua feroviară este foarte învechită, se degradează din ce în ce mai mult, iar cea mai mare parte din mijloacele de transport feroviar trebuie sa fie scoase din uz. Liniile aeriene, au o importanţă tot mai mare, în cazul călătoriilor de mare distanţă, reprezentând principalul factor al dezvoltării turismului internaţional. În România transportul aerian este relativ bine organizat, existând aeroporturi în toate oraşele importante (Bucureşti, Cluj Napoca, Sibiu, Braşov, Oradea, Baia Mare, Iaşi, Suceava, Constanţa), şi totodată curse internaţionale din ce în ce mai diversificate. Transportul fluvial de călători se realizează preponderent pe Dunăre, existând anumite curse regulate. In Delta Dunării, fluviul se ramifica în numeroase braţe, canale naturale sau artificiale, existând o mulţime de itinerare pentru croaziere în acest peisaj exotic şi maiestuos. Transportul maritim nu este foarte dezvoltat, însă în prezent există în dezbatere anumite proiecte, în acest sens.

Baza tehnico-materială turistică

Baza tehnico-materială turistică sau structurile de primire turistică, cuprinde totalitatea mijloacelor materiale de care se foloseşte turismul pentru realizarea funcţiilor sale economice şi sociale. În cadrul bazei tehnico-materiale a turismului, spaţiile de cazare, alimentaţie pentru turism, agrementul etc., prin numărul, capacitatea şi structura lor, reflectă în cea mai mare măsură, gradul de dotare şi dezvoltare turistică în ansamblul sau la nivel teritorial. Principalele componente ale bazei tehnico-materiale turistice sunt: cazarea turistică, alimentaţia publică pentru turism, baza de tratament balnear (totalitatea staţiunilor balneare dezvoltate în cadrul hotelurilor sau în apropierea acestora), baza tehnică pentru agrement (dotări destinate să asigure petrecerea plăcută a timpului liber de către turişti), domeniile schiabile şi transportul pe cablu (pârtii de schi,

telecabine, telescaune, teleschiuri) şi baza tehnicomaterială de transport turistic (transport rutier, fluvial, maritim, aerian şi feroviar).

Cazarea turistică reprezintă componenta principală a bazei tehnico-materiale, prin numărul sau foarte mare de locuri şi prin structura sa aflată în permanenţă adaptare la noile tendinţe internaţionale ale cererii turistice, fiind un puternic sprijin pentru întreaga activitate turistică din ţara noastră. Structurile de alimentaţie publică pentru turism din ţara noastră au cunoscut o perioadă de creştere comparativ cu celelalte sectoare. Acestea se referă la restaurante, baruri, cluburi, terase, cofetării, patiserii etc., în cea mai mare parte acestea aparţinând hotelurilor (în special restaurantele), însă pot exista şi unităţi independente în staţiunile turistice.

În pofida crizei, anii 2020-2021 au marcat o creștere ușoară a capacității de cazare, iar anul trecut (2022) oferta de cazare turistică totaliza un număr de 9.120 unități (+3,5% față de 2019) cu un număr total de locuri de peste 367.000 (+8,5% față de 2019).

Pe destinații, Bucureștiul și orașele reședință de județ, respectiv zona litorală, cumulează fiecare aproape un sfert din numărul total de locuri de cazare, în timp ce stațiunile din zona montană, mai puțin de 20%; de asemenea, în zona de litoral regăsim și structurile cu cele mai mari capacități, cu o medie de peste 100 locuri/unitate (comparat cu media de 40 locuri/unitate la nivel național). Pe tipuri de structuri, mai mult de jumătate din numărul locurilor de cazare se regăsesc în hoteluri (cauză directă a capacităților mai mari), în timp ce 2 din 5 locuri în pensiuni (turistice și agroturistice).

Pe categorii de confort, se observă o concentrare semnificativă a cererii: 50% din totalul locurilor de cazare se regăsesc în unități de 3 stele (sau flori), alte circa 20% la 4 stele și 2 stele fiecare, și mai puțin de 3% fiind în unități cotate la 5 stele. În ultimii ani se remarcă creșterea numărului de locuri de cazare în unitățile de 4 stele, de la 63.000 în 2019 la 71.000 în 2022, evoluție în oglindă cu scăderea ponderii unităților de 2 stele (de la 71.000 la 61.500 de locuri de cazare).

Pe regiuni, situația capacității de cazare disponibile arată o concentrare a ofertei în regiunile SE, Centru și, în mai mică măsură în NV și SE: regiunea SE concentrează 30% din totalul locurilor de cazare disponibile (dar nu și în funcțiune, urmare a sezonalității puternice a activității turistice de litoral) la nivel național și puțin peste 18% din numărul total de unități; una din patru unități de cazare este situată în regiunea Centru, ce cumulează aproape 20% din totalul locurilor de cazare la nivel național; regiunea NV are o pondere de puțin peste 12% din totalul locurilor de cazare, respectiv 16% din numărul total de unități, în timp ce în NE regăsim 12,5% din totalul locurilor de cazare și doar 9% din numărul de unități.

În 2021 au fost înregistrați un număr de 12,6 milioane de turiști, cu doar 6% mai puțin decât în 2019, dar dublul față de minimul atins în 2020 (6,4 milioane). Dacă în cazul turiștilor rezidenți recuperarea a fost completă, nivelul de 10,9 milioane fiind chiar ușor superior celui înregistrat în

2019 (10,7 milioane), numărul turiștilor străini a ajuns la doar 62% din nivelul anterior crizei și, prin urmare, ponderea turiștilor străini, și așa relativ scăzută în perioada prepandemică (20% în 2019), s-a diminuat la 13%.

În ceea ce privește numărul de înnoptări, nu sunt diferențe semnificative, durata sejurului mediu fiind de puțin peste 2 nopți atât în cazul turiștilor români, cât și al celor străini, chiar dacă media națională a fost în ușoară scădere, de la 2,25 nopți în 2019 la 2,15 nopți în 2022.
Bucureștiul și orașele reședință de județ atrag cea mai mare parte din turiști (43% în 2022), în timp ce destinațiile din zonele montane cumulează circa 20%, iar cele balneare mai puțin de 9%. Deși sejurul mediu nu a cunoscut variații semnificative între 2019 și 2022, trebuie remarcate scăderile în perioada pandemiei tocmai în destinațiile unde nivelul era superior mediei naționale de 2,15 nopți (ex. balnear – 4,2 nopți în 2019, 3,7 nopți în 2022; litoral – 4 nopți în 2019, 3,4 nopți în 2022).

Indicele de utilizare a capacității de cazare, care reflectă fidel relația dintre oferta de cazare (capacitatea de cazare în funcțiune) și cererea existentă (circulația turistică, înnoptări), s-a diminuat semnificativ din 2019, de la 33,9%, la 22,85% în 2020, cu o revenire parțială la 26,3% în 2021.

Turismul în şi dinspre România

Determinată de o gamă largă de factori, circulaţia turistică se înfăţişează diferit în timp şi spaţiu, manifestările ei concrete reflectând atât elasticitatea dorinţelor şi posibilităţilor oamenilor pentru turism, cât şi diversificarea formelor de turism practicate în diferite ţări. Distribuţia inegală a activităţii turistice între ţări decurge şi din calitatea serviciilor ce intră în compoziţia produsului turistic, privite prin prisma costului, confortului, frecvenţei, timpului şi accesibilităţii pachetelor de vacanţă.

Varietatea de factori care influenţează alegerea destinaţiei include de asemenea clima, peisajul, circumstanţele politice, economice, culturale sau naţionale şi frecvenţa evenimentelor speciale, cum ar fi festivalurile. În fiecare destinaţie aleasă se consideră ca există atracţii turistice şi avantaje pe linia serviciilor care le depăşesc pe cele ale pieţei. Analizând tipologia formelor pe produs turistic şi tendinţele manifestate pe plan mondial, rezultă faptul ca pe piaţa turistică se comercializează doua grupe de produse: clasice (standardizate) şi produse turistice noi. Produsele turistice clasice concretizează cea mai mare parte a cererii turistice şi sunt reprezentate de turismul montan şi sporturile de iarnă, turismul de litoral, turismul balnear, turismul rural, turismul de week-end şi micile vacanţe, turismul de afaceri, congrese ştiinţifice şi turismul cultural etc.

Produsele turistice noi se referă la reorientările privind raportul turism-mediu natural. Această problemă preocupă tot mai mult factorii de răspundere din domeniul turismului. Cunoscute

sub denumirea de produse turistice ale naturii, acestea pun problema primirii turiştilor în spaţii naturale, dar fără a distruge natura.

Obstacole în dezvoltarea durabilă a turismului românesc

Aplicarea în practică a principiilor dezvoltării durabile a turismului s-a lovit de numeroase probleme de natură economică, socială, organizatorică etc. Astfel, există, în continuare o lipsă de înţelegere în a lega problemele dezvoltării turismului de cele ale mediului, atât la nivel macro, cat şi la nivel microeconomic.

De asemenea, instituţionalizarea dezvoltării durabile a turismului este încă neclară, adeseori, nu foarte exact precizate sarcinile diverselor organisme şi nu exista o coordonare între acestea. Turismul durabil trebuie să se bazeze în primul rând pe o strânsă cooperare între industria turistică şi alte sectoare, precum agricultura şi managementul mediului, dar acest lucru nu se realizează întotdeauna. Mai mult elaborarea unor proiecte coerente şi integratoare de dezvoltare necesită mult timp şi importante resurse financiare.

Direcţia dezvoltării durabile a turismului cuprinde trei categorii de bariere: bariere turistice, bariere de management, bariere instituţionale.

Barierele turistice se referă la: accesul turiştilor (documentele de intrare, procedura vamală, limba de comunicare între agenţii, imaginea ţării în străinătate, posibilităţile de transport turistic), aspectele sociale (securitatea turiştilor, facilităţile bancare, securitatea bunurilor călătoriilor, sistemul de igienă şi sănătate publică, sistemul de transport public regional, oferta de excursii organizate pe plan local), cazarea (starea hotelurilor, nivelul serviciilor, asigurarea şi calitatea alimentaţiei), atracţiile turistice (varietatea atracţiilor, calitatea întreţinerii echipamentului de divertisment, impactul cultural, atitudinea populaţiei locale, accesibilitatea, poluarea, nivelul de degradare a mediului).

Barierele de management se referă la: situaţia economiei şi monedei naţionale, finanţarea externă, stabilitatea economică, instruirea în domeniul managementului ecologic, informarea turistică, standardele turistice, oferta de produse turistice şi modul lor de comercializare, expertiza de marketing la nivel de operator în turism, calificarea şi veniturile personalului.

Principalele bariere instituţionale inventariate în timpul cercetării se referă la: accesul la luarea deciziilor, informarea autorităţilor publice, calitatea marketingului turistic, calitatea infrastructurii, standardele de funcţionare, autorităţile din turism, strategia naţională şi regională, managementul şi legislaţia zonei costale, cooperarea interregională.

Dezvoltarea turistică presupune menţinerea calităţii mediului înconjurător, protejarea mediului natural şi a celui creat de societate. Pentru aceasta, este necesară dezvoltarea unor servicii cum ar fi, servicii geologice, de cunoaştere, inventariere şi protejare a resurselor naturale,

cele referitoare la gospodărirea apelor şi amenajării hidrologice, servicii de colectare şi distrugere a deşeurilor poluante şi toxice.

Concluzii

Turismul constituie un fenomen economico-social, complex, specific civilizaţiei contemporane, puternic ancorat în societatea modernă şi, ca urmare, influenţat puternic de evoluţiile acesteia. Dezvoltarea turismului reprezintă o activitate primordială în viaţa naţiunilor, iar dezvoltarea sa, se referă în primul rând la liberalizarea călătoriilor. Totodată acesta antrenează potenţialul uman şi material, având implicaţii semnificative în evoluţia întregii societăţi.

Turismul este considerat, ca fiind una dintre cele mai mari afaceri ale lumii deoarece, acesta contribuie într-o mare măsură la produsul mondial brut, reprezintă principala sursa de locuri de muncă şi cel mai important investitor de capital. În contextul fenomenului de globalizare, România trebuie să realizeze multe schimbări pentru a deveni competitivă în domeniul turismului. Cu toate că potenţialul turistic al României a fost şi este apreciat ca fiind promiţător atât de către cercetătorii români, cât şi de cei străini, ***turismul românesc este încă în faza de dezvoltare şi reabilitare***.

În drumul sau către performanţa, turismul românesc trebuie să adopte o mentalitate globală şi să ţină cont de concurenţă internaţională existentă. Printre aspectele cele mai importante avute în vedere în dezvoltarea sectorului turismului şi călătoriilor în România, trebuie punctate următoarele: consolidarea comunicării şi colaborării dintre mediul de afaceri românesc şi autorităţile publice, creşterea eforturilor de promovare a imaginii turistice a României, acordarea unei importanţe mai mari turismului rural, ecoturismului şi turismului cultural.

Dezvoltarea durabilă a sectorului turismului şi călătoriilor depinde în mod direct de dezvoltarea durabilă a altor domenii conexe. Aşadar, îmbunătăţirea generală a infrastructurii, creşterea nivelului de trai, îmbunătăţirea condiţiilor de igienă şi sănătate, dar şi ai celorlalţi piloni componenţi ai indicelui de competitivitate a turismului şi al călătoriilor reprezintă direcţia în care trebuie să se îndrepte România.

Turismul, incluzând aici și industria ospitalității, a fost și este o parte esențială a multor economii naționale și regionale și poate fi un important factor de dezvoltare, atunci când este desfășurat corespunzător. Turismul este un ***„motor" al creșterii economice***, datorită efectului său multiplicator, generând o varietate de locuri de muncă, atât în activitățile direct legate de prestarea serviciilor turistice, cât și indirect. El contribuie la dezvoltarea economico-socială a unor zone mai „sărace" în alte tipuri de resurse economice, dacă se desfășoară într-o manieră durabilă.

Cunoscând o diminuare însemnată în 2020, cauzată de pandemia cu noul coronavirus, turismul a început însă să manifeste semne solide de redresare începând cu anul 2022. Această

tendință a fost evidentă și în țara noastră, mai ales pe segmentele de turism de recreere, turism rural, ecoturism, turism de litoral. Recenta criză trebuie considerată un nou început, un restart pe baze mai solide din punct de vedere economic și social, dar mai ales pe principii de sustenabilitate.

Turismul și industria ospitalității au avut și au un rol important din punct de vedere economic și social în țara noastră (constituind o posibilă sursă importantă de venituri și locuri de muncă), fiind apreciate de fiecare dintre guvernele ultimelor decenii, însă exploatate doar în mică măsură.

Potențialul României ca destinație turistică este imens, dat de resurse naturale bogate, cum ar fi: rezervația biosferei Delta Dunării, obiectiv al Patrimoniului Mondial al UNESCO, la care se adaugă alte șase situri și arii înscrise în Patrimoniului Mondial al UNESCO, parcuri și rezervații acoperite de păduri virgine în Munții Carpați, lacuri și râuri, sate pitorești cu arhitectură vernaculară și peisaje rurale în care poate fi observată viața tradițională, o mare ofertă de festivaluri de tradiții și folclor (dintre care 9 sunt înscrise în lista Patrimoniului Cultural Imaterial al UNESCO), orașe medievale, mănăstiri, situri arheologice și sate fortificate. În plus, ospitalitatea a fost dintotdeauna o caracteristică esențială a culturii românești.

În România, chiar dacă există un potențial turistic valoros, ***sectorul turismului nu are o contribuție majoră la crearea Produsului Intern Brut***, dar nu este nici o activitate de neglijat pornind de la efectul său de antrenare a consumului în alte activități economice (efectul multiplicator).

Conform Consiliului Mondial al Turismului și Călătoriilor[2], turismul, prin impactul său direct și efectele sale de antrenare (efecte indirecte și induse), contribuia la formarea PIB-ului României în proporție de doar 6% (impact total), nivel redus comparat cu media globală de 10,3% în 2019, ultimul an prepandemic. Impactul sectorial al crizei se reflectă și în nivelul de 3,8% contribuție totală la PIB înregistrat în 2021 (6,1% media globală), dar și de scăderea ponderii exporturilor serviciilor turistice în total exporturi, de la 4,2% în 2019 la 1,6% în 2021.

Criza a schimbat și alte caracteristici sectoriale structurale:

- ✓ consecință naturală a restricțiilor de călătorie și a capacității de recuperare superioară a turismului intern, ponderea cheltuielilor rezidenților în total încasări din turismului intern a crescut semnificativ de la 53% în 2019, la 70% în 2021. În valori absolute, cheltuielile turiștilor rezidenți în țară s-au diminuat de la 5,3 miliarde dolari în 2019 la 4,3 miliarde dolari în 2021 (recuperarea a fost de puțin peste 80%), în timp ce cheltuielile turiștilor străini atingeau în 2021 abia 1,9 miliarde dolari, circa un sfert din volumul înregistrat în 2019 (4,6 miliarde dolari);

[2] *https://wttc.org/DesktopModules/MVC/FactSheets/pdf/704/191_20220613170233_Romania2022_.pdf*

- ✓ ponderea turismului de loisir (recreere, sănătate, evenimente culturale și sportive etc.) s-a majorat de la 71% în 2019 la 77% în 2021, în pofida scăderii absolute cu o treime a cheltuielilor turistice asociate acestor motive de călătorie; în schimb, diminuarea ponderii turismului de afaceri a fost determinată de înjumătățirea cheltuielilor de la 2,9 miliarde dolari în 2019 la 1,4 miliarde dolari în 2021.

Conform Consiliului Mondial al Turismului și Călătoriilor, criza a generat și schimbări în fluxurile turistice internaționale dinspre și înspre România, reflectate în schimbări în ponderea principalelor piețe-sursă și destinațiile alese de români în călătoriile lor în străinătate.

Structura piețe-sursă & destinații

% sosiri piețe-sursă (turiști străini)		**% destinații pentru turiștii români**	
2019	**2021**	**2019**	**2021**
Germania – 11%	Germania – 13%	Ungaria – 14%	Bulgaria – 22%
Israel – 9%	Franța – 10%	Grecia – 12%	Ungaria – 15%
Italia – 8%	Italia – 8%	Italia – 12%	Grecia – 12%
SUA – 6%	Israel – 6%	Bulgaria – 10%	Italia – 9%
Ungaria – 6%	Ungaria – 5%	Spania – 8%	Turcia – 8%
Alte țări – 60%	Alte țări – 56%	Alte țări – 44%	Alte țări – 43%

Sursa: Raport de țară, Consiliul Mondial al Turismului și Călătoriilor

O analiză publicată în septembrie 2021 realizată asupra pieței serviciilor turistice de cazare din România de către Euromonitor arată prognozele și tendințele în orizontul de timp 2026. Ritmurile de evoluție arată o redresare postpandemică robustă, iar prognozele pe categorii de spații de cazare – hoteluri, apartamente-regim hotelier – arată trenduri similare, de recuperare puternică în perioada 2022 - 2023 și atenuări de ritm în anii următori. În orizontul de prognoză, nu se anticipează ca ponderile fiecărei categorii în totalul pieței să cunoască modificări semnificative: încasările hotelurilor s-ar menține la circa 76% din total, în timp ce apartamentele de închiriat pe termen scurt nu vor depăși 4,5%.

În ceea ce privește structura vânzărilor pe canale (online și offline), deși offline-ul va cunoaște o revenire mai rapidă postpandemie, evoluțiile ulterioare sugerează o creștere a ponderii vânzărilor online, urmând ca în anul 2026 acestea să devină, pentru prima oară, majoritare.

Analiza Euromonitor cuprinde și proiecții asupra evoluției numărului de hoteluri și a vânzărilor pe segmente – Luxury & Upscale, Mid-Market și Budget. În ceea ce privește cotele de piață, proiecțiile Euromonitor nu sugerează schimbări majore, hotelurile Luxury & Upscale și Mid-Market urmând să împartă în mod aproape egal un total de peste 95% din total. Totuși, se așteaptă ca segmentul Luxury & Upscale să dețină, începând cu 2023, cea mai mare cotă de piață, în timp ce segmentul Budget își va reduce treptat ponderea.

Caracteristici profil turist român și străin

Turist român	Turist străin
✓ Se cazează mai ales în București și orașele reședință de județ și în stațiunile montane; ✓ Călătorește preponderent în regiunile S-E și Centru, cazându-se cel mai adesea la 3 stele și, într-o proporție mai mică, la 2 stele, hotelul fiind alegerea obișnuită; 2 din 3 turiști se cazează la hoteluri, dintre aceștia aproape jumătate la cele de 3*; puțin peste 1 din 5 români aleg să se cazeze la pensiuni, marea lor majoritate (aproape 2 din 3) la unități de 3 stele/flori; ✓ Cazarea în regiunea N-V este preponderentă în hoteluri și pensiuni, peste nivelul altor regiuni și media națională, în timp ce în S-E ponderea cazărilor în hoteluri este superioară celorlalte regiuni; ✓ Durata medie a sejurului se situează la cca. 2,15 nopți la nivel național, atingând valori mai mari (+1-1,5 nopți/sejur) în stațiunile balneare și cele de litoral; atunci când se cazează la hoteluri, durata sejurului tinde să fie ușor mai mare decât în cazul alegerii pensiunilor; ✓ Din bugetul de vacanță, turistul român alocă circa 27-30% pentru alimentație, 25% pentru transport și 20-22% pentru cazare (date 2021).	✓ Se cazează preponderent în orașele reședință de județ; deși stațiunile balneare și litoralul contabilizează doar 1-2% din totalul turiștilor străini, în aceste destinații se înregistrează cele mai mari durate medii ale sejurului, peste media națională; ✓ Călătorește preponderent în regiunea București-Ilfov și se cazează la hotel de 4* pentru aprox. 2 nopți; ✓ A 2-a destinație favorită este regiunea Centru (15-20%) unde se cazează tot la hotel în proporție de 66% dar și la pensiuni (20%) în general de 3*, pentru 2-2,3 nopți; ✓ Durata medie a sejurului este ușor mai ridicată decât în cazul turiștilor români; ✓ În ultimii ani se observă o ușoară creștere a interesului pentru regiunea Sud-Est pe fondul unei evoluții cvasi-constante a regiunii București-Ilfov și ușor fluctuante a celorlalte regiuni; ✓ Cheltuielile turiștilor străini în România sunt în proporție de 55% pentru afaceri și doar 45% pentru vacanțe; pe elemente de cheltuieli, turistul străin alocă circa 66% pentru cazare, 18% pentru alimentație și circa 6% pentru transport intern (date 2021).

Sursa: Date statistice furnizate de INS

Conjunctura macroeconomică a României generează oportunități dar și vulnerabilități pe piața turistică națională. Se manifestă pe mai multe planuri și pe mai multe direcții.

În primul rând, vorbim de impactul evoluției de ansamblu a economiei asupra cererii turistice, mai ales prin componenta de venituri ale populației.

În al doilea rând, situația economiei se reflectă asupra ofertei turistice, în activitatea și performanța firmelor de turism. În al treilea rând, relația dintre evoluția economiei și piața muncii este una complexă – prin șomaj, structura populației ocupate, accesul la resursa umană calificată, nivelurile de salarizare.

Pornind de la unele caracteristici structurale ale turismului românesc, se pot desprinde unele oportunități pentru evoluția viitoare a turismului:

- ✓ ponderea tradițional scăzută a turiștilor străini a avantajat turismul național în perioada pandemiei, fiind ușor compensată de o creștere puternică a turismului intern; în perioada postcriză acest aspect poate fi privit ca o oportunitate;
- ✓ România are o marjă ridicată de creștere potențială în turismul internațional, mai ales dacă se va poziționa ca o destinație potrivită noilor comportamente de consum turistic;
- ✓ peste 90% dintre turiștii străini care vizitează România sunt europeni, UE fiind piața-sursă pentru jumătate din turismul receptor. Cu aproximativ două treimi din totalul vizitatorilor care vin din țările vecine și în contextul aversiunii la risc ce a caracterizat anii 2020-2021 și, parțial, 2022, aceasta poate fi o altă oportunitate de creștere;
- ✓ gradul de ocupare național scăzut implică existența unei capacități de cazare neutilizate, fapt ce reprezintă un factor de creștere potențială în perioada postpandemică;
- ✓ competitivitatea prin preț, în condițiile inflației generale la nivel european, poate fi un alt factor pozitiv de creștere a turismului; turiștii români ar putea alege destinații interne în detrimentul altor destinații externe mai scumpe, iar cei străini ce ar putea opta pentru vacanțe în România, găsind aici un nivel mai scăzut al tarifelor.

Având în vedere caracteristicile pieței turistice, în relație cu perspectivele economiei României, se pot evidenția o serie de riscuri/vulnerabilități și beneficii/oportunități.

Între ***principalele riscuri economice și sociale*** putem include:

- inflația – reflectată atât în costurile de producție bunuri / furnizare servicii, cât și în raport cu cheltuielile gospodăriilor și veniturile populației, strâns legate de cererea pentru turism;
- situația fiscal-bugetară și relația cu deciziile de politică monetară ale BNR. Din perspectiva ofertei turistice aceste decizii vor avea efecte asupra creditelor de consum și investiții. Din perspectiva cererii se vor manifesta prin creșterea costurilor pentru gospodării;
- scăderea populației – o piață-țintă potențială mai redusă;
- ponderea mare a cheltuielilor în total venituri gospodării – ceea ce nu poate asigura bugete semnificative pentru cheltuieli turistice.

Ca ***beneficii sau oportunități***, putem considera:

- relansarea economică robustă și prognozele de creștere a PIB, având ca pilon creșterea internă, susținută de consumul privat;
- șomajul în scădere, dar la un nivel superior celui prepandemic, poate fi o oportunitate – atât pentru companii (acces la resursa de muncă), cât și din perspectiva veniturilor gospodăriilor (ca factor al creșterii cererii pentru turism);

- relansarea investițiilor, inclusiv în contextul aplicării PNRR, are efecte de antrenare și suport de dezvoltare pentru diferite sectoare ale economiei, inclusiv cel al turismului;
- creșterea speranței de viață și a veniturilor seniorilor conduce la creșterea cererii pentru servicii turistice specifice segmentului (wellness, turism balneoclimateric, servicii medicale asociate) caracterizate printr-o durată superioară a sejurului mediu și marcate de o decontare parțială de către stat a serviciilor;
- ponderea redusă a cheltuielilor pentru servicii turistice, culturale și de recreere, alimentație publică poate reprezenta o marjă potențială de creștere, acest tip de cheltuieli manifestând o cerere elastică la creșterea veniturilor populației;
- în pofida scăderii populației, piața românească este una dintre cele mai mari din Uniunea Europeană (a 6-a țară după populație);
- înclinația către consum a populației și estimările de creștere a cheltuielilor superioare țărilor din regiune.

Pentru a reduce riscurile mai sus amintite, dar mai ales pentru a stimula relansarea turismului românesc pe plan intern, măsurile pe termen mediu și lung trebuie să aibă la bază o strategie coerentă de dezvoltare și promovare a turismului, cu toate segmentele sale, dar și o continuitate a acestei strategii și a acțiunilor derivate, indiferent de schimbările în plan politic. Odată ce turismul a fost declarat activitate economică strategică în legislația specifică (Ordonanța nr. 58 din 21 august 1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România, cu toate modificările ulterioare), el va trebui susținut continuu din punct de vedere economic și social prin toate politicile publice de la nivel național sau regional/local.

Câteva dintre măsurile ce pot fi adoptate pe termen scurt și mediu, în acest scop, pot fi:

- ✓ Dezvoltarea și consolidarea pe scară largă a Organizațiilor de Management al Destinațiilor (OMD), pentru o dezvoltare eficientă și durabilă a turismului la nivel local;
- ✓ Investiții guvernamentale în infrastructura generală și specifică turismului;
- ✓ Promovarea și stimularea lanțurilor scurte de aprovizionare în turism și ospitalitate;
- ✓ Sprijin pentru readaptare și relansare prin stimularea cererii și sprijinirea consumatorilor: cooperare cu mediul privat pentru soluții de reprogramare a vacanțelor anuale; facilitarea călătoriilor internaționale (turism receptor) prin revizuirea politicilor de acordare a vizelor;
- ✓ Încurajarea companiilor private prin facilități fiscale, de a oferi vouchere de vacanță personalului lor;
- ✓ Dezvoltarea programelor de educație și formare profesională finanțate sau sprijinite de guvern pentru personalul din turism;

- ✓ Asigurarea unui cadru participativ pentru transformarea digitală în contextul Industrializării 4.0, prin stabilirea de parteneriate cu lideri din industria turismului, universități, companii digitale, camere de comerț și asociații turistice;
- ✓ Crearea de programe speciale pentru susținerea antreprenoriatului în turism, în special în direcția inovării și transformării digitale.

Turismul rural reprezintă una din formele de turism cu care România, cu numărul mare de pensiuni, cadrul natural deosebit, tradiţiile şi obiceiurile bine păstrate, poate concura cu orice ţară europeană dezvoltată turistic, susțin specialiștii. Mai mult, turismul rural poate fi un factor de dezvoltare deoarece creează locuri de muncă și stimulează activitățile economice legate de tradiţii, meşteşuguri populare, obiceiuri gastronomice şi de trai.

Constrânși de condiţiile impuse din cauza pandemiei, românii au redescoperit pitorescul zonelor rurale ale României, fapt confirmat de operatorii din domeniu. "***Turismul rural este, probabil, cea mai spectaculoasă formă de turism din România ultimilor 25 de ani***", a declarat pentru Agerpres Traian Bădulescu, consultant în turism, care a făcut o analiză pe zona turismului rural din România. "În contextul pandemiei, turiştii au preferat structuri de cazare de mici dimensiuni, aşa cum sunt pensiunile rurale şi agroturistice, care oferă şi izolare, şi natură, şi siguranţă".

Potrivit sursei citate, turismul rural reprezintă una dintre puţinele forme de turism pentru care românii mai fac rezervări din timp. Pe de o parte, o serie de pensiuni sunt deja pline pentru următoarele 1-2 luni, iar pe de altă parte, turiştii au început deja să rezerve locuri la pensiuni pentru sărbătorile de iarnă. "În prezent avem o şansă mai mare, date fiind condiţiile pe care le trăim, să descoperim destinaţii din ţara noastră pe care, poate, le-am ignorat până acum. Mai mult decât atât, nu trebuie să uităm că turismul rural este un factor de dezvoltare: angajează oameni, pune în evidenţă tradiţii, meşteşuguri populare, diverse obiceiuri gastronomice şi de trai", a subliniat un reprezentant din Ministerul Economiei, în deschiderea unui eveniment la Muzeul Naţional al Satului „Dimitrie Gusti".

În ţara noastră turismul rural se practică de mult timp, neoficial, la localnici. În mod organizat s-au realizat primele acţiuni turistice în mediul rural pentru grupuri de turişti veniţi pe litoral, în anii 1967-1968. Din 1972, Centrul de Cercetări pentru Promovarea Turismului Internaţional, printr-un ordin al ministerului, a trecut la identificarea unor localităţi rurale reprezentative pentru satul românesc cu scopul de a fi promovate turistic. Din păcate, în 1974 s-a interzis cazarea turiştilor străini în locuinţele particularilor, făcând inaccesibile satele pentru aceştia.

Turismul este de facto o verigă de legătură cu importanţă în creştere între ţările lumii şi contribuie la consolidarea relaţiilor dintre ele. Totodată, dezvoltarea relaţiilor internaţionale influenţează dezvoltarea turismului şi invers - dezvoltarea turismului influenţează pozitiv dezvoltarea relaţiilor internaţionale şi de fapt intensificarea turismului conduce la consolidarea proceselor de integrare. Un informator din Estonia, prezentând ca exemplu dezvoltarea turismului în Afganistan, a generalizat sinergic aceste interdependenţe, spunând că „Turismul este cel mai bun instrument pentru pace. Unde se dezvoltă turismul – se opreşte războiul".

În acest sens un rol foarte important le revine autorităţilor publice, în activitatea lor de elaborare şi implementare a politicilor eficiente în domeniul ospitalităţii şi considerarea bunelor practici existente în spaţiul internaţional, care desigur pot conduce la ameliorarea imaginii ţării şi la creşterea mândriei locuitorilor cu ele, totodată atrăgând mai mulţi turişti şi creând noi locuri de muncă şi bunăstare.

1.3.2. Propunerile de arhitectură pentru programele operaţionale 2021-2027

Arhitectura programelor operaționale prin intermediul cărora va fi administrat bugetul alocat României în perioada 2021 – 2027 este semnificativ modificată față de perioada 2014-2020, atât în structura instituțională, cât și în cea strategică.

Programele Operaționale Regionale sunt gestionate de Agențiile de Dezvoltare Regionale.

În cadrul politicii de coeziune Ministerul propune 9 tipuri de programe, Programul Operațional Regional urmând a fi gestionat descentralizat la nivelul Agențiilor de Dezvoltare Regională din fiecare dintre cele 8 regiuni ale țării (pe model polonez):

1. Programul Operațional **Dezvoltare Durabilă (PODD)**
2. Programul Operațional **Transport (POT)**
3. Programul Operațional **Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)**
4. Programul Național de **Sănătate** (*multifond*) **(PNS)**
5. Programul Operațional **Capital Uman (POCU)**
6. Programul Operațional **Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)**
7. Programul Operațional de **Dezvoltare Teritoriala Integrată** (*multifond*) **(PODTI)**
8. Programele Operaţionale **Regionale** – implementate la nivel de regiune **(8 POR)**
9. Programul Operațional **Asistenţă Tehnică** (*multifond*) **(POAT)**

Program Operațional Infrastructură Mare (care a avut cea mai mare alocare financiară în 2014-2020) s-a întors la structura din 2007 – 2013, intervențiile din domeniul Mediului au fost preluate de Programul Operațional Dezvoltare Durabilă, iar cele din domeniul Transportului au

trecut sub o Autoritate de Management din cadrul Ministerului de Transport. S-au creat oportunități separate pentru ITI Delta Dunării și ITI Valea Jiului.

În premieră, Fondul Social European nu mai finanțează un Program dedicat creșterii capacității administrative, această intervenție regăsindu-se printre direcțiile viitorului Program Operațional Capital Uman.

A fost creat un Program Național de Sănătate care va finanța infrastructura pentru 3 spitale regionale (faza 2), construcția și dotarea Institutului Național de Hematologie, construcție și dotare pentru un Laborator de Referință National, precum și alte intervenții în domeniul medical.

MADR gestionează în continuare finanțările prin intermediul Politicii Agricole Comune și prin cea a Pescuitului. MAI gestionează fondurile aferente domeniului afaceri interne (Fondul azil, migrație și integrare, Fondul securitate internă, Instrumentul pentru mangementul frontierei și vize).

Companiile vor putea accesa în următoarea perioadă financiară granturi/instrumente financiare prin intermediul mai multor programe:

- Programele operaționale regionale vor adresa „smart specialization", transferul tehnologic, inovarea, sprijinirea IMM și digitalizare;
- Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare va pune la dispoziție instrumente financiare;
- Prin Programul Operațional Dezvoltare Teritorială Integrată se vor finanța intervenții în domeniul turismului, culturii și patrimoniului cultural;

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a propus și alte priorități:

- Dezvoltarea unui ecosistem antreprenorial care favorizează apariția și maturizarea start-up/spin-off innovative;
- Facilitarea investițiilor în noi tehnologii – *intervenţii regionale;*
- Sprijin pentru internaționalizare – *intervenţii regionale;*
- Susținerea adoptării tehnologiilor IT&C de către IMM – *intervenţii regionale;*
- Sprijinirea clusterelor în vederea integrării acestora în lanțuri de valoare europene – *intervenţii regionale;*
- Susținerii implementării mecanismelor economiei circulare în cadrul întreprinderilor românești – *intervenţii regionale;*
- Promovarea spiritului antreprenorial, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale.

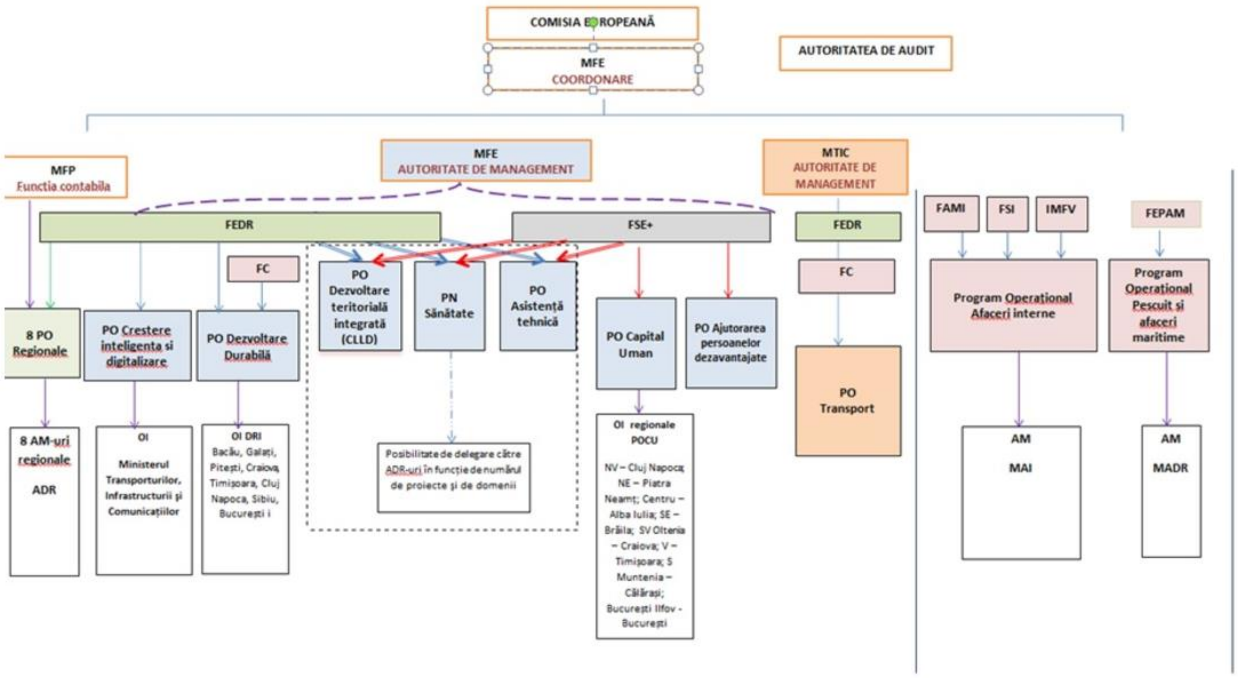

Sursa: Ministerul Fondurilor Europene

Toate investițiile în cadrul tuturor obiectivelor de politică sunt formulate pe baza analizei decalajelor și a rezultatului procesului de cartografiere a infrastructurii, serviciilor și nevoilor, inclusiv la nivel microregional, în domeniile ocupării forței de muncă, educației, locuințelor, sănătății, serviciilor sociale și pentru îngrijirea de lungă durată, cu un accent deosebit pe inegalitățile teritoriale, segregarea educațională și spațială și schimbările demografice.

Toate investițiile în domeniul social și al sănătății în sfera dezinstituționalizării, în cadrul tuturor obiectivelor de politică, se vor baza de asemenea pe evaluarea nevoilor individuale (inclusiv prezentarea de ansamblu a opțiunilor oferite persoanelor în cauză), vor fi în conformitate cu principiul deinstituționalizării ca urmare a cerințelor Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilitati (inclusiv Comentariul General nr. 5 și concluziile Comitetului CRPD), cu politicile europene relevante și cadrul legal pentru menținerea obligațiilor privind drepturile omului și vor fi concordante cu strategia de dezinstituționalizare.

Investițiile vor sprijini serviciile non-rezidențiale de tip familial si comunitar și locuințe sociale individuale pentru persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă și copiii lipsiți de îngrijirea părintească. Organismele independente pentru drepturile fundamentale și organizațiile pentru drepturile omului vor fi implicate în toate etapele procesului de programare și implementare.

Toate investițiile în cadrul tuturor obiectivelor de politică vor respecta principiile desegregării și nediscriminării. Nu vor exista investiții care să mențină sau să conducă la

segregarea/izolarea grupurilor marginalizate, cum ar fi romii, migranții, persoanele cu dizabilități și alte nevoi speciale, persoanele vârstnice, persoanele fără adăpost etc.

Toate investițiile în cadrul tuturor obiectivelor de politică vor asigura respectarea drepturilor fundamentale și conformitatea cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, cu principiile orizontale privind egalitatea de gen, nediscriminarea (pe criterii de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală) și accesibilitatea în toate etapele de programare și implementare.

1.3.3. Strategii relevante la nivel regional

Prezentare generala

Regiunea Sud Vest Oltenia este situată în partea de sud-vest a României și cuprinde cinci județe: Dolj, Olt, Vâlcea, Mehedinți și Gorj. În mare coincide cu vechea regiune istorică Oltenia, în limitele sale naturale: fluviul Dunărea la Sud, râul Olt (al treilea ca mărime din România) la Est, Munții Carpați (Alpii Transilvaniei) la Nord și Vest. Cu o Suprafață de 29.212 kmp (locul 7 între regiunile României, 12,25% din Suprafața totală a țării) Regiunea Sud Vest Oltenia formează un cadrilater aproximativ simetric, pe axele Nord-Sud și Est-Vest). Râul Jiu traversează regiunea de la Nord la Sud. Vechi ținut de graniță, aflat sute de ani între Imperiul Austro-Ungar și Imperiul Otoman, Oltenia de astăzi se învecinează la Sud cu Bulgaria, la Est cu regiunea istorică Muntenia (azi Regiunea Sud Muntenia), la Nord cu Transilvania (Regiunea Centru), iar la vest cu Banatul (Regiunea Vest) și cu Serbia (Republica Federativă Serbia - Muntenegru). Din punct de vedere administrativ, Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia include 5 județe (Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea), cu localitățile structurate, în anul 2010, în 40 orașe, din care 11 municipii, 408 comune și 2 070 sate.

Dunărea (care intră în România în amonte de Porțile de Fier) a reprezentat de-a lungul timpului o importantă cale naturală de transport. Importanța strategică a Dunării ca un coridor pan-european pentru tranzitul de mărfuri dintre Europa Centrala, Europa de Vest, Marea Neagră, regiunea Caucaziană, Asia Centrală și Orientul Mijlociu și Orientul Îndepărtat, a fost reconfirmată de către Comisia Dunării prin înființarea Coridorului VII și de către Guvernul României ce consideră că dezvoltarea coridorului este de o importanță strategică, având în plan modernizarea sistemului de semnalizare și a măsurilor hidro-tehnice, asigurarea adâncimii minime de navigație în punctele critice pe toată perioada anului, modernizarea și întreținerea infrastructurii portuare (baraje, pilone, bazine și zone portuare).

Graniță naturală cu statele invecinate - Serbia si Bulgaria, fluviul Dunărea reprezintă un imens avantaj pentru cel puțin patru poli de dezvoltare: turism, transport, agricultură și pescuit.

Alături de Dunărea, Munții Carpați (încadrând regiunea la Nord și Vest) reprezintă o barieră naturală între Oltenia și celelalte două regiuni (Centru și Vest). Tranzitul spre Transilvania (regiunea Centru) se desfășoară prin trecătoarea Turnu Roșu – Valea Oltului către județul Sibiu. Tranzitul spre Regiunea Vest (Banat) se face prin trecătoarea Lainici din Valea Jiului către județul Hunedoara și prin defileul Dunării (Porțile de Fier). **Tranzitul rutier este relativ dificil pe axele N-S si V-E.**

Grație poziționării geografice, regiunea Sud-Vest Oltenia a fost inclusă de Comisia Europeană pe harta coridoarelor de infrastructură Rin-Dunăre şi Orient-Est-mediteraneean, două dintre cele nouă coridoare care vor revoluționa conexiunile est-vest. Construirea și punerea in funcțiune a podului Calafat-Vidin a unit sud-vestul României cu nord-vestul Bulgariei printr-o legătură modernă și rapidă, facilitând tranzitul si schimburile comerciale dintre cele două țări. Odată cu includerea sectorului Dunării în coridorul de transport Rin-Dunăre, conform noii politici privind infrastructura de transport a UE în perioada 2014-2020, vor fi accesibile fonduri europene pentru proiecte de infrastructură feroviară şi canale navigabile, porturi, platforme multimodale şi transport fluvial.

Șoseaua Transalpina, cea mai înalta șosea din România, are un rol covârșitor pentru conectivitate și turism. Având punctul cel mai înalt în Pasul Urdele (la 2.145m), drumul face legătura între orașele Novaci din județul Gorj și Sebeș din județul Alba. Transalpina conectează patru județe - Gorj, Vâlcea, Sibiu și Alba – traversând Munții Parâng de la sud la nord, altitudinea cea mai mare având-o pe o porțiune de aproximativ 20 de km, in județul Vâlcea, unde se prezintă ca o șosea de creastă.

Poziționarea geografică a favorizat crearea unei zone de schimb cultural între două regiuni istorice ale României – Oltenia şi Banat, zonă cu un potenţial deosebit pentru turism, cu o concentrare de elemente culturale, vestigii istorice și confluențe multietnice.

Relieful – componentă esenţială a peisajului geografic, prezintă o impresionantă armonie în îmbinarea trăsăturilor de ansamblu şi regionale din cuprinsul Olteniei. Relieful regiunii, cu precădere cel carpatin, se înscrie drept cel mai variat şi important potenţial turistic, prezentând interes atât prin valoarea sa peisagistică, dar mai ales prin aceea că oferă posibilităţi diferenţiate de amenajare şi dotare turistică şi, în general, de desfăşurare a activităţii de turism. Relieful regiunii oferă un profil diversificat în ceea ce privește altitudinea: la Sud Câmpia Dunării – altitudine 50 m, la Nord și la Vest Munții Carpati – altitudine maximă pe teritoriul regiunii aproximativ 2400m, pe o distanță de circa 200 km diferența de nivel fiind semnificativă.

Repartiția teritorială după formele de relief oferă o imagine relativ echilibrată cuprinzând munți, câmpii, dealuri și podișuri.

Regiunea prezintă o mare diversitate a peisajului, generată de felurite structuri geologice şi forme de relief, de alternanţa culmilor montane şi deluroase cu depresiunile şi culoarele de văi, de diferenţierile altitudinale, ce se completează cu diferite componente ale vegetaţiei, faunei şi

apelor, sporindu-i complexitatea. Pe culmile carpatine cele mai înalte, de peste 2000 m, o atracţie turistică deosebită o prezintă peisajele alpine de pe platourile munţilor Godeanu, Parâng, Şureanu, Cândrel, cu relief glaciar, impunător prin grandoarea şi simetria formelor sale (circuri şi văi glaciare, piscuri golaşe, creste zimţate, lacuri glaciare şi custuri). Arealele calcaroase, îndeajuns răspândite (6% din teritoriul regiunii), se remarcă prin peisajele carstice, de mare spectaculozitate, cu o gamă largă de forme şi fenomene carstice de suprafaţă şi de adâncime (în arealul mehedinţean). Importante pentru turism sunt şi platourile cu doline şi lacuri carstice temporare, cheile (Oltului şi Jiului etc.), abrupturile, izbucurile, stâncăriile, crestele, precum şi peşterile sau râurile subterane cu cascade (în munţii: Mehedinţiului, Parâng).

Regiunea dispune şi de un important potenţial speologic de mare valoare ştiinţifică şi estetică, multe dintre peşteri fiind ocrotite de lege ca monumente ale naturii, rezervaţii naturale, și arii protejate. Patrimoniul natural protejat cuprinde parcuri naturale naţionale și regionale, rezervaţii ale biosferei, rezervaţii naturale, peisaje naturale, monumente ale naturii, arii protejate şi avifaunistice.

Climatul regiunii este temperat continental moderat, cu excepția Județului Mehedinţi, care are o climă temperat-continentală moderată cu influențe submediteraneene. Iarna, în special, apar mase de aer umede şi calde de origine mediteraneeană şi oceanică, ceea ce face ca acest anotimp al anului să fie mai blând. În acest anotimp sunt prezente cantităţi mai mari de precipitaţii lichide: lapoviță, cu ninsori şi fenomene de îngheţ mai puţin frecvente şi intense.Temperatura medie anuală variază de la 11,2°C în punctul extrem sudic (oraşul Corabia) la 9,8°C în partea de nord a regiunii.Acestea prezintă si scăderi, sub minus 0 grade, mai ales în arealul montan al regiunii.

Fenomene de risc climatic sunt viscolele dinspre est, vest și nord-vest. Predominanța temperaturilor negative și cea a sensibilităţii vegetaţiei la aceste temperaturi scăzute determină un anumit grad de risc climatic. Manifestarea cu intensitate a fenomenelor meteo-climatice determină pagube pentru unele sectoare economice, punând uneori în pericol bunurile şi viaţa oamenilor

In zona montană înaltă, la peste 1500 - 1600 m, stratul de zăpadă are o repartiţie neuniformă si durează intre 180 si 200 zile (Parâng, Vâlcan, Godeanu) iar grosimea lui poate atinge, în zonele adăpostite, 7-8 m. În zona munţilor mijlocii durata este doar de 140-150 zile şi scade până la 60-80 zile pe an în zona de podiş. Acest lucru poate permite dezvoltarea sporturilor de iarnă. Astfel, in anumite zone sezonul turistic de iarnă poate dura din decembrie până în aprilie.

Vegetația este reprezentată de păduri de foioase (stejar, fag, ulm, carpen, frasin, paltin, tei etc.) ce urcă până la 1000-1400 m și păduri de conifere până la 1800 m (brad, molid, pin, zadă etc.), dar și de stepă. Din punctul de vedere al vegetaţiei naturale, cea mai mare parte a regiunii se încadrează în zona de cîmpie (și Lunca Dunării) și pădure, zonă care la rândul ei se etajează pe

specii dominante: subzona pădurilor de Quercineae, subzona fagului şi subzona pădurii de conifere. Pe formele cele mai înalte, la peste 1800 m altitudine, întâlnim zona pădurilor alpine. În corelaţie cu unităţile de relief s-a realizat şi etajarea vegetaţiei.

Fondul forestier bogat creează un mediu ambiant atractiv, curat, recomandat pentru vacanţe active.

Fauna este interesantă din punct de vedere cinegetic, fiind bogată si variată, aici întâlnindu-se cerbi, căprioare, vulpi, urşi, mistreţti, râşi, capra neagră, cocoşul de munte, etc. Dintre păsări sunt prezente ierunca, sturzul de vâsc, gaiţa, cojoaica de pădure, şorecarul, acvila ţipătoare mică, fazanul, gâscă, raţa, potârnichea. Sunt şi păsări cântătoare (privighetoarea, mierla) dar şi migratoare. În pâlcurile de păduri trăiesc păsări ce cuibăresc în coroanele arborilor precum fâsa, grauri etc. Dintre răpitoare amintim şoimul rândunelelor, vânturelul de seară.

Oltenia cuprinde și 201 302 ha de zone protejate (14% din suprafața totală de zonă protejată a României) și anume parcuri naționale și naturale, rezervații științifice, naturale și monumente ale naturii.

Regiunea Sud-Vest Oltenia este străbătută de numeroase râuri, cele mai importante fiind Oltul și Jiul, ce curg de la nord la sud, și de fluviul Dunărea, de la vest la est. Printre principalele lacuri naturale se numără Bistreț (județul Dolj) - al doilea ca dimensiune din țară, cu o suprafață de 1867 hectare, Zăton (județul Mehedinți) și Câlcescu (județul Vâlcea). Există și lacuri artificiale, printre care: Ostrovu Mare (40 000 ha) – primul ca mărime la nivel național, Porțile de Fier (10 000 ha) – al doilea ca mărime la nivel național în județul Mehedinți; Lacul Vidra de pe râul Lotru în județul Vâlcea (situat la 1289 m altitudine, cu o suprafață de 1035 ha, adâncime maximă de 109 m și lungime de 9 km), a cărui apă este folosită pentru hidrocentrala Lotru-Ciunget. Apele acestor lacuri sunt utilizate pentru obținerea de energie.

În zona carstică a Podişului Mehedinţi sunt lacuri carstice temporare precum Zăton, Ponoare şi Gornovița. Lacuri sărate sunt la Ocniţa şi Ocnele Mari, iar lacurile artificiale sunt: Vidra (lac de acumulare antropic), Călimănești, Băbeni, Dăeşti și Brădişor (lac antropic, cu o suprafață de 230 ha).

Izvoarele minerale sulfuroase, oligominerale, clorurate şi iodate se găsesc la Călimănesti-Căciulata, Olăneşti, Govora, Muereasca, Dobriceni, Bunești, Râmnicu Vâlcea, Mateesti, Ocnele Mari, Ocniţa, Oţeşani, Pietrarii de Sus şi la Goruneşti. De asemenea, apele lacurilor sărate de la Ocnele Mari şi Ocniţa sunt benefice pentru sănătate..

Resursele naturale ale Regiunii Sud-Vest Oltenia sunt reprezentate de calitatea deosebită a solului, reţeaua apelor de suprafaţă, pădurile, păşunile şi fâneţele naturale. **Resursele solului şi subsolului reprezintă baza de materii prime din economia locală și regională, prezenţa acestora**

fiind o premisă favorabilă dezvoltării aşezărilor umane, ocupării polivalente a forţei de muncă și creşterii nivelului de trai.

Regiunea Sud-Vest Oltenia este caracterizată printr-un sol fertil, potrivit pentru culturile agricole. Tipologiile de sol predominante sunt: soluri argiloase, soluri de pădure brun şi brun-roșcate, soluri de tip cernoziom și soluri aluvionare. Solul aluvionar de luncă este favorabil culturilor legumicole, solurile brun-roșcate se găsesc în general în zonele viticole colinare iar solul brun-roşcat de pădure este favorabil culturilor mari agricole şi plantelor tehnice. În sudul regiunii se află cea mai mare suprafeță nisipoasă din țară.

Alături de calitatea solului, alte resurse naturale importante ale regiunii sunt reprezentate de suprafața agricolă, pădurile, păşunile şi fâneţele naturale. Regiunea Sud-Vest Oltenia se află pe locul 7 intre regiunile tarii, cu 1.797.633 hectare, reprezentând 12,32% din suprafața agricolă națională. În regiunea S-V Oltenia se găsesc 872.508 ha de păduri, reprezentând 12,83% din media națională, acestea fiind în adminstrarea Direcţiilor Silvice sau aparţinând proprietarilor persoane fizice.

Subsolul regiunii Sud-Vest Oltenia este bogat în resurse naturale precum minerale, cărbune, lignit exploatat de Compania Naţională a lignitului Oltenia în judeţele Gorj şi vestul Vâlcii, fier, bauxită, sare, mangan. Regiunea deține importante rezerve de petrol şi gaze naturale, îndeosebi regiunile piemontane dar și în zona de câmpie. Puncte de exploatare petrol şi gaze se găsesc la Brădeşti, Răcari, Bralostița, Ghercești, Coşoveni (Dolj), Țicleni, Bustuchin (Gorj), Băbeni (Vâlcea), Iancu Jianu, Potcoava, Cungrea, Poboru, Corbu, Icoana (Olt).

În regiunea Olteniei există în total 8 zone cu potențial balneoclimateric: Băile Olănești, Băile Govora, Calimănești-Căciulata, Ocnele Mari și Ocnița în județul Vâlcea, Săcelu în județul Gorj, Bala în județul Mehedinți și Gighera în județul Dolj, aceasta din urmă nefiind accesibilă populației.
La Băile Olănești, apa minerală sulfuroasă izotonă este folosită cu succes în tratamentul balnear și auxiliar (hidroterapie, electroterapie, fototerapie, aeroterapie), atât in cure externe cât și interne. La Băile Govora se întâlnesc ape minerale bogate în clor, sodiu, iod, brom, sulf (pentru cure externe) și ape hipotonice bogate în magneziu, calciu (pentru cure interne), nămol terapeutic. La Calimănești-Căciulata se găsesc ape minerale sulfuroase, clorate, bromate, cu sodiu, calciu, magneziu, în principal hipotonice. La Ocnele Mari și Ocnița sunt bine cunoscute bazinele cu apă sărată și nămolul sapropelic. La Săcelu există izvoare cu ape minerale sulfuroase, clorurate, iodurate, bromurate, sodice, hipotone și hipertone, precum și nămol sapropelic. La Bala se găsesc izvoare de apă minerală şi nămol sapropelic, furnizat prin acţiunea apelor termo-minerale, asemenea fenomenului de la vulcanii noroioși, fiind însoțit adesea şi de emanaţii de gaze. La Gighera se regăsesc izvoare de ape minerale clorurate, sulfuroase și iodurate, dar și nămol terapeutic, nevalorificate însă.

Regiunea Sud Vest Oltenia are un capital natural deosebit de divers, fapt care se datorează atât varietății reliefului, care coboară în trepte de la montan în partea de nord până la câmpie în partea de sud, cât şi prezenței unor bazine hidrografice majore în regiune, precum cele ale Oltului, Jiului şi Dunării. Se mai adaugă şi climatul relativ blând, cu influențe continentale în partea de nord şi mediteraneene din partea de sud precum si diversitatea florei şi faunei.

Beneficiind de astfel de resurse variate, ***Regiunea Sud Vest Oltenia oferă un potențial turistic extrem de valoros, pretabil pentru o gamă largă de forme de turism***: zonele muntoase împădurite, unde persistența si consistența stratului de zăpadă favorizează dezvoltarea ***turismului montan și a sporturilor de iarnă***, masive calcaroase, grote, chei și defilee propice pentru ***turismul de aventură***, ***speoturism și sporturi extreme***, parcuri naturale și arii protejate favorabile practicării ***ecoturismului***, zone rurale nepoluate propice ***turismului rural și agroturismului***, surse de ape minerale și termale prielnice pentru ***turismul balnear***, fond de pescuit și vânătoare, s.a.m.d.

Domeniul infrastructurii de turism este deosebit de relevant în ceea ce privește atractivitatea regiunii. Turismul atrage implicit dezvoltarea altor sectoare precum comerțul, serviciile sau domeniul productiv, creează locuri de munca, oferă vizibilitate, stimulează dezvoltarea culturii, a meșteșugurilor. Pentru regiune turismul înseamnă valoare adăugată intr-un areal care dispune de o varietate de forme de relief cu potențial înalt de valorificare.

Prezența munților şi a zonei de podiș în vestul regiunii este legată de biodiversitatea crescută, în regiune existând numeroase arii protejate, dintre care cele mai mari sunt: Parcul Natural Porțile de Fier, Parcul Național Domogled –Valea Cernei și Parcul Național Cozia. De asemenea, existența suprafețelor verzi la marginea orașelor creează potențialul dezvoltării unor trasee de agrement pietonale şi pentru biciclete.

În regiunea Regiunea Sud Vest Oltenia, din cele cinci județe componente, patru dețin potențial balneoclimateric. Există în total 8 zone de interes balneoclimateric: Băile Olănești, Băile Govora, Calimanești-Căciulata, Ocnele Mari și Ocnița în județul Vâlcea, Săcelu în județul Gorj, Bala în județul Mehedinți și Gighera în județul Dolj, aceasta din urmă nefiind accesibilă populației.

În județele Gorj si Vâlcea încă se mai păstrează prelucrarea artistică a lemnului, prezentă la casele de locuit, porți, obiecte de uz caznic şi gospodăresc bogat ornamentate. Spiritul creator popular a ramas, în unele zone rurale, nealterat. In ciuda influentelor tehnologiilor moderne, traditiile încă se perpetuează, astfel că meșterii populari continuă să țească, să brodeze, să modeleze oale din lut, să picteze pe lemn, să prelucreze sticla sau să cioplească în lemn. Sunt încă prezente: țesutul covoarelor din lână, vopsitul lânii folosind coloranți naturali, olăritul (ceramica de Șișești, Noapteșa), prelucrarea fierului. O serie de localități din zona Ponoarele – Baia de Aramă, județul Mehedinți, sunt cunoscute încă din antichitate prin zăcămintele de minereuri neferoase.

Caracteristicile geografice şi etnografice ale spațiului rural din regiunea Sud-Vest Oltenia reprezintă elemente de luat în considerare, deoarece majoritatea turiștilor care aleg să își petreacă vacanța departe de aglomerația urbană, urmăresc să redescopere natura, să se bucure de un cadru natural autentic, nealterat.

Caracterul periferic și de graniță, dat de dispunerea reliefului și poziționarea geografică, au condus, în timp, la o dezvoltare inegală și un anumit grad de izolare al regiunii. Zonele montane înalte și cele traversate de cursuri de ape au acționat ca bariere naturale în calea dezvoltării localităților mici, dispuse pe văi și depresiuni, afectând accesibilitatea în teritoriu și, în bună parte, dezvoltarea economică. La acest aspect a contribuit și insuficienta cooperare între localități cu privire la proiecte comune de dezvoltare, care să le scoată din izolare. Deopotrivă, aceste localități sunt afectate de hazarde naturale, precum surpări de teren, eroziunea malurilor, ravenare, inundații.

În concluzie, în regiunea Sud-Vest Oltenia resursele naturale constituie, alături de resursele agricole, un potențial incontestabil care nu se poate delocaliza, dar care prezintă diferite grade de vulnerabilitate la schimbările climatice și de mediu. Există o serie de oportunități, strâns dependente de capitalul natural de care regiunea dispune, şi care privesc, cu precădere, următoarele domenii cu perspective reale de dezvoltare pe termen lung: agricultura, mica industrie şi turismul.

Turismul reprezintă, pentru regiunea Sud-Vest Oltenia, ***un sector economic ce dispune de un valoros potenţial de dezvoltare, neexploatat încă suficient***, şi care ***poate deveni o sursă de atractivitate atât a investitorilor cât şi a turiştilor români şi străini***. Marele avantaj al acestei regiuni pentru dezvoltarea turismului este oferit de prezența resurselor naturale şi culturale de o mare diversitate şi armonios repartizate în teritoriu, care dau posibilitatea practicării unei game variate de forme de turism.

Astfel, potențialul turistic al regiunii este diversificat, regiunea dispunând de arii protejate, parcuri naturale, munți, peșteri, zone rurale nepoluate, ape minerale și termale, pescuit și vânătoare, atracții culturale, toate acestea constituind resurse pentru turismul montan, speologic, balnear, rural, de vânătoare și pescuit, etc.

Din punct de vedere al autenticității şi al identității, Regiunea Sud Vest Olteniei poate fi, cu succes, reprezentată deopotrivă de profilul său balnear, de cel natural sau de cel cultural. Resursele sale balneare concretizează cele mai numeroase izvoare minerale din România, cu posibilitatea tratării unui număr mare de boli, cele naturale permit practicarea deopotrivă a turismului de relaxare sau sportiv, iar cele culturale compun un fond autentic de excepție, prin existența celor mai vechi mânăstiri din țară, cu elemente de arhitectură unice, obiceiuri și tradiții, de asemenea, unice.

Turismul balnear este considerat unul dintre tipurile de turism cu cel mai ridicat potenţial, atât din perspectiva exploatării resurselor cât şi a tendinţelor favorizante ce se manifestă în ceea ce priveşte nişa de „wellness”. Cu toate acestea, bazele de tratament aferente unor staţiuni balneare din regiune sunt uzate fizic şi neadaptate la standardele concurenţei europene, infrastructura turistică în regiune putând fi caracterizată mai degrabă ca având un standard calitativ sub medie, inclusiv în ceea ce priveşte infrastructura de agrement. Investiţii majore în staţiunile balneare sunt, de obicei, private şi îndreptate către conceptul de wellness. Baza o constituie, in continuare, turismul social, destinat persoanelor în vârstă și subvenționat de la bugetul de stat. Astfel, principalele probleme cu care se confruntă turismul balnear sunt investiţiile reduse sau insuficiente în modernizarea capacităţilor de primire turistică, a bazei de tratament și serviciilor precum şi percepţia că turismul balnear se adresează strict persoanelor cu probleme de sănătate. Cele mai multe izvoare termale şi minerale din Oltenia, rămân în continuare, neexploatate.

In Regiunea Sud-Vest Oltenia există, în prezent, un număr total de 18 staţiuni turistice atestate, respectiv 5 localităţi atestate ca staţiuni turistice de interes naţional, acestea deţinând si statut de staţiuni balneare sau balneoclimatice, dintre care una in mediul rural (Voineasa) si 13 localităţi atestate ca staţiuni turistice de interes local, dintre care 10 sunt in mediul rural.

Lista localităţilor atestate ca staţiuni turistice de interes naţional, respectiv local de la nivelul regiunii se prezintă în felul următor:

I. Staţiuni turistice de interes naţional:	
1. Oras Băile Govora (statiune balneara)	- judeţul Vâlcea
2. Oras Băile Olăneşti (statiune balneoclimatica)	- judeţul Vâlcea
3. Oras Călimăneşti-Căciulata (statiune balneoclimatica)	- judeţul Vâlcea
4. Oras Horezu	- judeţul Vâlcea
5. Comuna Voineasa (statiune balneara)	- judeţul Vâlcea
II. Staţiuni turistice de interes local:	
1. Oras Ocnele Mari	- judetul Vâlcea
2. Oras Brezoi	- judetul Vâlcea
3. Mălaia	- judeţul Vâlcea
4. Comuna Vaideeni	- judeţul Vâlcea
5.Zona turistică a comunei Costeşti	- judeţul Vâlcea
6. Oras Novaci	- judeţul Gorj
7. Comuna Polovragi	- judeţul Gorj
8. Comuna Săcelu	- judeţul Gorj
9. Comuna Baia de Fier	- judeţul Gorj
10. Comuna Peştişani	- judeţul Gorj
11. Runcu	- judeţul Gorj
12. Comuna Bala	- judeţul Mehedinţi
13. Zona turistică a municipiului Caracal	- judeţul Olt

Regiunea Sud Vest Oltenia beneficiază de importante resurse turistice, dar, în ciuda acestui fapt, importanţa turismului în economia locală este relativ redusă, contribuind la PIB-ul regional cu

doar 1%. Turismul poate fi însă un vector esențial în dezvoltarea multor zone și în creșterea gradului de ocupare a forței de muncă într-o regiune în care alternativele nu sunt încă prea numeroase.

Regiunea Sud-Vest Oltenia dispune de un potențial natural și turistic valoros, în special în județele Gorj, Mehedinți și Vâlcea.

La 31 decembrie 2020 regiunea avea o structură de primire turistică formată din 635 unităţi, cu doar 0,6% mai mult față de anul 2019, dar în proporție de 50% față de 2013. Structurile de primire turistică cu funcţiuni de cazare turistică la nivel regional, la 31 decembrie 2020 erau formate din 118 hoteluri, în scădere cu 6 unități față de anul 2019, 23 moteluri, 145 pensiuni turistice, 238 pensiuni agroturistice, în creștere cu aproximativ 14 procente față de anul precedent, 52 vile turistice, 13 cabane turistice, 27 hosteluri, 2 campinguri, 6 popasuri turistice, 4 bungalouri şi un sat de vacanță. Pentru categoria „tabere de elevi şi preşcolari" lipsesc date la nivelul anului 2020. Totuși, din datele raportate până la nivelul anului 2019 inclusiv, se observă că numărul taberelor de elevi şi preşcolari a rămas în număr constant de 4 unități.

Analizând evoluția structurilor de primire turistică la nivelul regiunii S-V Oltenia, se observă creşterea accentuată a acestora în perioada 2013-2020, de la un total de 421 la 635 unităţi de primire turistică (o creştere de 50%). Ponderea hotelurilor la nivelul regiunii a cunoscut la rândul ei o creştere de 21,64% pentru acelaşi interval, ceea ce demonstrează potențialul investițional în continuă dezvoltare al regiunii, deși între 2019 – 2020 a înregistrat o ușoară scădere de aproximativ 5% per total regiune, posibil pe fondul crizei generate de pandemia COVID-19. În acelaşi timp, pensiunile agroturistice sunt cele care dețin ponderea cea mai mare în totalul unităților de primire turistică în regiunea S-V Oltenia (238 de unități înregistrate în anul 2020), cu aproximativ 37% din numărul acestora, urmate de pensiunile turistice cu 22,8% şi hoteluri cu aprox. 19%.

La nivelul pensiunilor agroturistice, în intervalul 2013-2020 creşterea a fost şi mai mare, de 131%, la fel şi la nivelul pensiunilor turistice (39%). Creşterea numărului de pensiuni agroturistice poate fi explicată prin amploarea investițiilor în domeniul agroturismului din regiune în perioada de finanțare 2014-2020, ca una din formele de turism sustenabile care pot contribui la creşterea activităţii și atractivității turistice în această zonă.

În ceea ce privește calitatea unităților de cazare, este de remarcat faptul că hotelurile de 5 stele nu sunt prezente în Oltenia. Putem găsi un număr limitat de hoteluri de 4 și 3 stele, celelalte fiind clasificate sub acest nivel. Totuși, comparativ cu anul 2013, se remarcă o tendință de creștere a hotelurilor preponderent de 3 și 4 stele, fapt datorat fie trecerii la o clasificare superioară a celor existente prin modernizare, fie înființării de structuri noi, cu clasificare superioară. Astfel, dacă la sfârșitul anului 2013, în județul Dolj erau 14 unități de cazare de tip hotel clasificate la 3 stele, în luna decembrie 2021 funcționau 21 astfel de structuri. De asemenea, și numărul hotelurilor de 4 stele a crescut în aceeași perioadă de la 5 la 14 unități în județul Dolj. O creștere importantă se

poate raporta și pentru județul Vâlcea, un județ cu tradiție în domeniul turismului, care a înregistrat o sporire considerabilă a numărului unităților de tip hotel de 3 stele de la 22 de unități în anul 2013 la 40 în 2021.

Strategia de dezvoltare în domeniul turismului trebuie să pună accentul pe sporirea gradului de confort prin înființarea de capacități de cazare de nivel superior de clasificare.

Capacitatea de cazare turistică existentă la nivelul anului 2020 în regiunea S-V Oltenia atingea pragul de 21.722 de locuri de cazare, în scădere cu 5,62% față de anul 2019. Evoluția locurilor de cazare la nivelul regiunii a fost una situată pe un trend ascendent în ultimii 7 ani (2013-2020), cu o ușoară creștere a numărului acestora la jumătatea intervalului (2016) de 1,96% comparativ cu anul precedent, urmată de o creștere accentuată de 13,19% la finele anului 2020. Dacă raportăm numărul locurilor de cazare înregistrate la nivelul anului 2020 la numărul locurilor de cazare existente în 2013 în regiune, se înregistrează o creștere de doar 18%.

În ceea ce privește ponderea fiecărui județ la totalul locurilor de cazare existente la nivelul regiunii în anul 2020, județul Vâlcea se situează pe locul întâi, cu 52%, secondat de județul Gorj cu 19%, urmat de Dolj cu 12,5%, Mehedinți cu o pondere de 12,3%, iar Olt cu doar 4,4%.

Evoluția numărului locurilor de cazare la nivelul județelor, în intervalul 2013-2020, se înscrie în linia ascendentă a creșterii generale la nivelul regiunii S-V Oltenia.

Circulația turistică arată o corespondență aproape perfectă între numărul de sosiri și numărul de înnoptări ceea ce face ca indicatorul - durata medie a sejurului - să se păstreze la o valoare aproape statică pentru întreaga perioadă de referință, cu valori cuprinse între 2 și 3 zile.

Distribuția sejurului mediu din regiunea Sud-Vest Oltenia, pe județe, în 2020

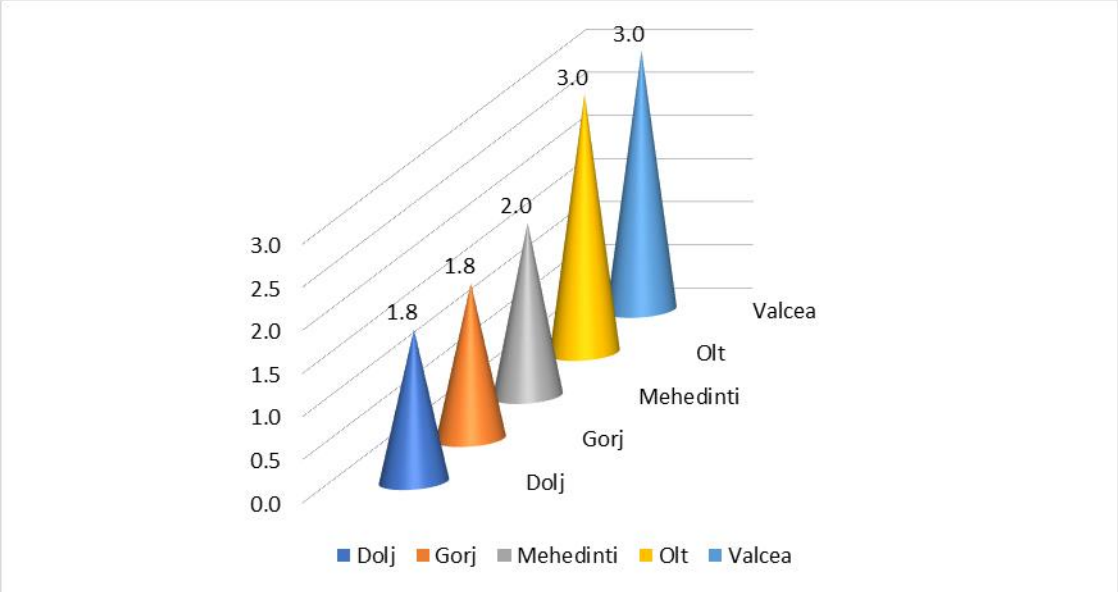

Sursa: prelucrare date INS, 2021

Deşi ponderea sosirilor turistice în regiunea Sud-Vest Oltenia a crescut de la an la an, ea rămâne cu mult în urma celorlalte regiuni ale ţării. Datele statistice arată că, la nivelul anului 2020, sosirile turistice din această regiune erau în număr de 470.935, reprezentând doar 7,4% din totalul sosirilor înregistrate la nivel naţional, si ocupând astfel ultima poziţie.

Un indicator foarte important al rentabilităţii spaţiilor de cazare este indicele de utilizare netă a capacităţii de cazare turistică în funcţiune, care exprimă relaţia între capacitatea de cazare în funcţiune şi utilizarea efectivă a acesteia de către turişti, într-o perioadă determinată. Astfel, prin împărţirea numărului total de înnoptări realizate la capacitatea de cazare turistică în funcţiune, din perioada 2013-2020, rezultă o evoluţie oscilantă şi mai ales descendentă în ultima parte a intervalului.

Infrastructura de acces spre zonele turistice slab dezvoltata, utilităţi turistice nemodernizate şi cu dotare tehnică necorespunzătoare duc la un indice de utilizare a capacităţilor aflate în funcţiune scăzut. O altă explicaţie poate fi dată şi de declanşarea crizei pandemice COVID-19 la începutul anului 2019, care a afectat serios activitatea turistică şi implicit pe cea de cazare.

Urmărind evoluţia oscilantă a indicelui de utilizare netă a capacităţii de cazare turistică în funcţiune în regiunea S-V Oltenia, se arată clar că nici măcar 50% din totalul capacităţii de cazare în funcţiune nu a fost atins în această perioadă.

Densitatea turistică în raport cu populaţia (sau funcţia turistică) din fiecare judeţ al regiunii Sud-Vest Oltenia în anul 2020 nu a mai reuşit să atingă valoarea de 1 turist/loc ca în anul precedent, în contextul restricţiilor mişcării turistice impuse de pandemia COVID-19. Datorită acestui context general nefavorabil, raportul maxim în judeţul Vâlcea s-a situat în jurul valorii de 0,70 turişti/loc, urmat de Mehedinţi şi Gorj cu 0,33 şi 0,26 turişti/loc, ultimele locuri fiind ocupate de Dolj cu 0,09 turişti/loc şi Olt cu 0,04 turişti/loc. Densitatea turistică în raport cu suprafaţa (km2) cuantifică unul din aspectele sociale care decurg din circulaţia turistică, respectiv presiunea turistică exercitată asupra suprafeţei unui spaţiu analizat, în cazul de faţă judeţele regiunii Sud-Vest Oltenia.

Densitatea turistică în raport cu suprafaţa Regiunii /km2

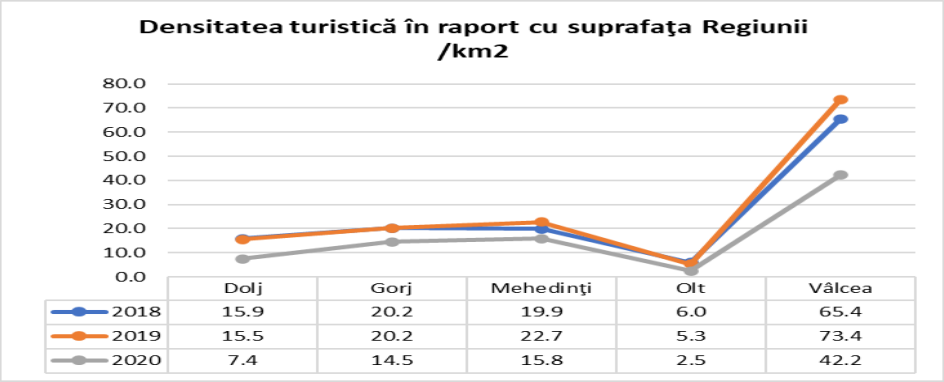

	Dolj	Gorj	Mehedinţi	Olt	Vâlcea
2018	15.9	20.2	19.9	6.0	65.4
2019	15.5	20.2	22.7	5.3	73.4
2020	7.4	14.5	15.8	2.5	42.2

Sursa: prelucrare date statistice Tempo online, 2021

Graficul de mai sus indică o densitate turistică scăzută la nivelul suprafeței în județul Olt, cu cea mai scăzută valoare de aproape 3 turişti/km2, la nivelul anului 2020. Valorile cele mai mari se înregistrează în județul Vâlcea de aproximativ 42 turişti/km2 şi valori medii în județul Gorj de aprox. 14 turişti/km2 şi Mehedinţi de aproximativ 16 turişti/km2 pentru anul 2020. Dinamica pe cei trei ani de referinţă indică creşteri medii între 2018 și 2019 doar pentru județele Vâlcea și Mehedinți, valorile înregistrând oscilaţii mari după anul 2019 pentru toate județele regiunii, care s-au aflat în scădere pe fondul crizei generate de pandemia COVID-19.

În practica turistică, analiştii disting trei categorii principale de turişti, cu diferenţieri sensibile în ceea ce priveşte aspiraţiile şi manifestările lor de cerere pentru produsele turistice şi pentru destinaţiile de vacanţă, şi anume[3]:

- ✓ turişti pentru care practicarea turismului nu este îngrădită de nivelul veniturilor şi care constituie categoria clientelei de "lux". Acest segment al cererii este profitabil pentru prestatorii de servicii specifice, dar greu de monitorizat întrucât produsele şi serviciile turistice sunt adesea personalizate pentru fiecare client şi nu se regăsesc în analizele de piaţă obişnuite. Pentru destinaţiile acestor turişti efectele sunt mixate – pe de o parte, turiştii alocă resurse financiare în respectivele destinaţii, pe de altă parte manifestă opulenţă şi extravaganţă faţă de populaţia locală şi sunt, adesea, priviţi cu reticenţă. Pe acest segment se manifestă noi tendinţe şi provocări. Astfel, având în vedere că destinaţiile vizate până în prezent de turiştii de lux sunt invadate, din spirit de imitaţie, de către turiştii cu venituri medii, turiştii de lux se reorientează către noi destinaţii, mai exotice şi mai puţin cunoscute publicului larg;
- ✓ turiştii "activi", care dispun de resursele financiare necesare sau sunt în căutarea unor resurse pentru a stabili un echilibru financiar între mijloacele lor economice şi cererile pentru călătoriile de vacanţă. Principalele trăsături ale turistului activ sunt: capacitate economică relativ ridicată, nivel de înţelegere socio-culturală peste medie, precum şi discernământ şi selecţie privind formele de turism şi destinaţiile preferate. Cererea manifestată de acest segment acoperă: nevoile de destindere, agrement-divertisment şi setea de cultură, toate rezultând din desprinderea temporară din cotidian prin activităţi sportive, jocuri de societate, contacte cu populaţia autohtonă, acumulare de noi cunoştinţe etc;
- ✓ turiştii "pasivi" (sau, după unii analişti, aşa-numiţii turişti "captivi"), ale căror aspiraţii pentru achiziţionarea produselor turistice nu depăşesc limitele condiţiilor lor economice. Profilul turistului pasiv se caracterizeaza prin: capacitate financiară limitată în raport cu paleta de opţiuni din oferta de servicii turistice şi înclinaţia către formulele forfetare de vacanţă,

[3] http://eu-turistul.ro/analiza-pietei-turistice-romanesti/9-tipologii-de-cerere-turistica.html

pregătite şi comercializate de agenţiile tour-operatoare sau de agenţiile intermediare ale acestora.

Datele statistice indică faptul că cea mai mare pondere în rândul turiştilor străini este livrată de judeţul Dolj, reprezentând 31,14% din totalul sosirilor acestora la nivel de regiune în anul 2018, urmat de județul Vâlcea cu 25,74%. Comparativ cu judeţul Vâlcea, al cărui turism este unul balnear, judeţul Dolj se bucură de un turism de afaceri, care poate contribui la dezvoltarea sa economică şi implicit la atragerea a şi mai multor turişti străini. De remarcat însă regresul numărului acestora în 2018, cu 37% mai puțini față de anul anterior 2017. În schimb, județul Gorj a cunoscut în 2018 o creștere semnificativă a numărului sosirilor turiștilor străini de față de anul 2017 cu 35,4%.

Prin prisma analizelor efectuate, concluzia care se desprinde este că regiunea Sud-Vest Oltenia, în raport cu celelalte regiuni, deși excelează la capitolul potențial turistic, este încă deficitară la capitolul infrastructură de turism, lucru care poate fi semnalat şi argumentat prin cea mai mică cifră de afaceri în sectorul de hoteluri şi restaurante, cele mai mici încasări din turism, precum şi cele mai puține locuri de muncă în turism oferite în raport cu celelalte regiuni ale țării.

În timp ce anul 2018 marca redresarea numărului de sosiri la nivelul celor 5 județe ale regiunii, prin creșterea acestora comparativ cu anul 2013 cu peste 60%, începând cu anul 2019 situația s-a degradat simțitor, pe fondul restricțiilor mișcării turistice cauzate de pandemia COVID-19, astfel că la finele anului 2020 s-a înregistrat o scădere cu 41% a sosirilor față de anul anterior. Din păcate, marea majoritate a capacităților de cazare existente se încadrează în categoriile 2 și 3 stele, capacitatea de cazare de nivel superior de clasificare (4 stele) fiind limitată, iar hotelurile de 5 stele nefiind prezente în Oltenia.

Regiunea se bazează pe turismul social, destinat persoanelor în vârstă și subvenționat de la bugetul de stat. Cu toate că regiunea dispune de resurse pentru turismul montan, speologic, balnear, rural, de vânătoare și pescuit, bazele de tratament aferente unor stațiuni balneare au un grad înalt de uzură și sunt neadaptate la standardele concurenţei europene, infrastructura turistică în regiune putând fi caracterizată mai degrabă ca având un standard calitativ scăzut, inclusiv în ceea ce privește infrastructura de agrement precum și de o calitate slabă a serviciilor de cazare. În prezent, din cele 6 localități termale, două necesită investiții atât în infrastructura de bază, cât și în capacitatea de cazare (Bala și Săcelu), celelalte patru necesitând investiții în capacitatea de cazare.

Județul Vâlcea dispune de 3 (Călimănești-Căciulata, Băile Olănești și Băile Govora) din cele 9 stațiuni balneare din țară, recunoscute pe plan național dar şi internațional pentru potențialul și valoarea curativă.

Cu toate acestea, turismul reprezintă pentru regiunea Sud-Vest Oltenia ***un sector economic ce dispune de un valoros potenţial de dezvoltare***, care poate deveni o sursă de atractivitate atât

a investitorilor cât şi a turiştilor autohtoni şi străini. În momentul de față, turismul în Oltenia se caracterizează printr-un ***nivel redus al indicelui de utilizare a capacității de cazare*** și a duratei medii de ședere în regiune, în raport cu potențialul turistic existent.

Fluviul Dunărea reprezintă o resursă importantă pentru industrie și turism iar valorificarea potențialului turistic al Dunării poate spori numărul de turiști străini care vizitează regiunea, în momentul da față numărul acestora fiind redus. De asemenea, se poate remarca, amploarea agroturismului în regiune, susținută prin creșterea numărului de pensiuni agroturistice.

O oportunitate de atragere a turiștilor străini în regiune o constituie și o mai bună cooperare între operatorii de transport aerian și agențiile de turism. De asemenea, valorificarea surselor de finanțare pentru dezvoltarea resurselor umane din domeniu, la nivel liceal, universitar și la nivelul formării profesionale continue a adulților constituie o oportunitate de dezvoltare a turismului în Oltenia, prin prisma îmbunătățirii serviciilor oferite și creșterea calității factorului uman care operează în turismul din regiune.

Investiţiile pentru modernizarea staţiunilor şi a infrastructurii turistice pot revigora cu siguranță turismul în această regiune, iar acesta la rândul său poate ajuta la ridicarea economică a regiunii. O mare parte din UAT-urile cu resurse turistice încă ***prezintă disfuncționalități ale infrastructurii specifice și ale infrastructurii tehnice*** (transport, alimentare cu apă și canalizare, accesul la Internet de mare viteză, etc.).

O sansă deosebită pentru dezvoltarea turismului montan rezidă in Valea Lotrului, județul Vâlcea, unde staţiunea Voineasa poate oferi condiţii foarte bune pentru sporturi de iarnă, odata cu inaugurarea noului domeniu schiabil Voineasa-Transalpina, dar și pentru vânătoare, pescuit, alpinism şi drumeție, alături de staţiunea, deja consacrată, Rânca din județul Gorj.

Totodata, ***spaţiul rural oferă o ospitalitate veritabilă bazată pe un mediu nepoluat, calitatea vinului, gastronomia şi tradiţiile folclorice specifice zonei***. Oltenia are ce oferi: munti, pesteri, chei inguste, manastiri, case fortificate și conace, mestesuguri și traditii. Trebuie avută în vedere necesitatea păstrării specificității și tradiției locale, acestea putând deveni un puternic avantaj competitiv, aducând plus valoare pentru regiune: mici mestesuguri si produse specifice zonei locale originale precum produsele apicole si piscicole, dulcețuri, viticultura in Mehedinti, cereale, pepeni, vita de vie, tesut covoare in Dolj, olaritul in Vâlcea, Călușul și viticultura in Olt, etc.

Principala provocare pentru dezvoltarea turismului din regiunea Oltenia reprezintă, pe langa identificarea elementelor de maxima atractivitate, decizia de combinare a lor in produse turistice, în vederea creării unor oferte complexe, pe măsura așteptărilor şi dorinţelor din ce in ce mai sofisticate ale potențialilor turiști.

Regiunea Sud Vest Oltenia, pentru a-şi exprima viabilitatea ca destinaţie turistică, trebuie să-şi pună în evidenţă elementele sale definitorii, în care s-a specializat. În condiţiile economice actuale, turismul este considerat ca fiind unul dintre sectoarele cu cel mai ridicat potenţial de a oferi creştere şi dezvoltare economică.

În timp ce, pe termen scurt, radiografia sectorului turistic este încă incertă, în principal din cauza șocurilor recente generate de impactul noii pandemii mondiale COVID-19 și a incidenței sporite a fenomenelor climatice extreme, turismul pe termen lung este de așteptat să crească.

În concluzie, valorificarea atracțiilor turistice în regiunea Sud-Vest Oltenia este, în general, limitată de calitatea infrastructurii zonelor turistice și a serviciilor, toate acestea constituind obstacole majore în dezvoltarea turismului în regiunea. De asemenea, există numeroase zone cu potențial turistic endogen, precum si localități cu diferiți factori terapeutici (apă, nămol, etc.) ce reprezintă o bază importantă, dar care nu au statut de stațiune. Acestea constituie o resursă majoră pentru odihnă, agrement, pentru wellness și tratamente medicale, ce poate fi viabilizată prin investiții.

Oportunitățile de dezvoltare a turismului în Oltenia rezidă în valorificarea potențialului turistic autohton al zonelor cu statut incipient sau mediu de dezvoltare, precum Bala, Baia de Aramă, Eșelnița, Dubova, Șimian, Ponoare (Mh), Baia de Fier, Novaci, Rânca, Polovragi, Cheile Sohodolului, Săcelu (Gj), Gighera, Urzicuța, Zăval, Ciuperceni, Calafat, Cetate, Desa (Dj), Brezoi, Mălaia, Vidra, Obârșia Lotrului, Vaideeni, dar și a salbei de stațiuni balneare deja consacrate - Calimănești-Căciulata, Ocnele Mari și Băile Govora (Vl).

De asemenea, potențialului turistic transfrontalier oferit de Dunăre, prin statutul de graniță naturală cu statele învecinate Bulgaria, și Serbia, nu este deloc de neglijat.

Turismul reprezintă, pentru regiunea Sud-Vest Oltenia, un sector economic ce dispune de un valoros potenţial de dezvoltare, neexploatat încă suficient, şi care poate deveni o sursă de atractivitate atât a investitorilor cât şi a turiştilor români şi străini. Marele avantaj al acestei regiuni pentru dezvoltarea turismului este oferit de ***prezenţa resurselor naturale şi culturale de o mare diversitate şi armonios repartizate în teritoriu***, care dau posibilitatea practicării unei game variate de forme de turism. Astfel, ***potențialul turistic al regiunii este diversificat***, regiunea dispunând de arii protejate, parcuri naturale, munți, peșteri, zone rurale nepoluate, ape minerale și termale, pescuit și vânătoare, atracții culturale, toate acestea constituind resurse pentru turismul montan, speologic, balnear, rural, de vânătoare și pescuit, etc.

Prin prisma analizelor efectuate, concluzia care se desprinde este că regiunea Sud-Vest, în raport cu celelalte regiuni, deși excelează la capitolul potențial turistic, ***este încă deficitară la capitolul infrastructură de turism***, lucru care poate fi semnalat şi argumentat prin cea mai mică cifră de afaceri în sectorul de hoteluri şi restaurante, cele mai mici încasări din turism, precum şi

cele mai puţine locuri de muncă în turism oferite în raport cu celelalte regiuni ale ţării. Din păcate, marea majoritate a capacităților de cazare existente se încadrează în categoriile 2 și 3 stele, capacitatea de cazare de nivel superior de clasificare (4 stele) fiind limitată, iar hotelurile de 5 stele nefiind prezente în Oltenia.

Regiunea se bazează pe turismul social, destinat persoanelor în vârstă și subvenționat de la bugetul de stat. Cu toate că regiunea dispune de resurse pentru turismul montan, speologic, balnear, rural, de vânătoare și pescuit, bazele de tratament aferente unor stațiuni balneare au un grad înalt de uzură și sunt neadaptate la standardele concurenţei europene, **infrastructura turistică în regiune putând fi caracterizată mai degrabă ca având un standard calitativ scăzut, inclusiv în ceea ce privește infrastructura de agrement precum și de o calitate slabă a serviciilor de cazare**.

Principala provocare pentru dezvoltarea turismului din regiunea Oltenia reprezintă, pe langa identificarea elementelor de maxima atractivitate, decizia de ***combinare a lor in produse turistice***, în vederea ***creării unor oferte complexe***, pe măsura așteptărilor și dorinţelor din ce in ce mai sofisticate ale potențialilor turişti.

În concluzie, valorificarea atracțiilor turistice în regiunea Sud-Vest Oltenia este, în general, limitată de calitatea infrastructurii zonelor turistice și a serviciilor, toate acestea constituind obstacole majore în dezvoltarea turismului în regiunea. De asemenea, există numeroase zone cu potențial turistic endogen, precum si localități cu diferiți factori terapeutici (apă, nămol, etc.) ce reprezintă o bază importantă, dar care nu au statut de stațiune. Acestea constituie o resursă majoră pentru odihnă, agrement, pentru wellness și tratamente medicale, ce poate fi viabilizată prin investiții.

1.3.4. Contextul la nivelul județului

Viziunea propusă de Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a județului Vâlcea pentru perioada 2015-2022 este: Județul Vâlcea – județ dinamic, competitiv și prosper, iar obiectivul general al strategiei este ***îmbunătățirea calității vieții populației și promovarea dezvoltării durabile prin valorificarea potențialului existent***, diversificarea și extinderea activităților economico-sociale, în vederea creșterii nivelului de trai al locuitorilor județului Vâlcea. Obiective strategice stabilite sunt:

- ✓ valorificarea poziției strategice prin eliminarea disparităților economice și sociale intra- și interregionale (naționale și europene), precum și a disparităților dintre mediul urban și cel rural în cadrul județului;
- ✓ ***valorificarea durabilă a patrimoniului natural și antropic al județului***;

- ✓ creşterea competitivităţii economice prin ***dezvoltarea economică și promovarea turismului cu reflectare directă în creșterea nivelului de trai al populației***;
- ✓ dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman, adaptarea calificărilor profesionale la cerințele pieței și creșterea incluziunii sociale.

Autoritatea publică județeană implementează în prezent această strategie și depune eforturi pentru coagularea eforturilor depuse de autoritățile locale de la nivel de unități administrativ-teritoriale, astfel încât să de îndeplinească viziunea de dezvoltare. Deși se află pe poziția a șaptea în topul atracțiilor turistice, Vâlcea are potențial imens de dezvoltare. Pproiectul „Turismul românesc: Între impas și oportunitate", a adunat împreună reprezentanții mediului de afaceri de la nivel local și național, pe cei ai administrației publice locale și județene, pentru a identifica soluții care să ofere zonei vizibilitate crescută și oportunități de transformare într-un pol turistic important al țării, beneficiind de turism tot timpul anului. O strategie de dezvoltare durabilă a județului ar poziționa zona în top trei atracții turistice din România. În perioada pandemică, persoanele care au trecut prin boală au beneficiat de recuperarea medicală post COVID rapidă și eficientă cu ajutorul apelor termale, lucru care a sporit numărul de turiști. Beneficiile izvoarelor termale din zona Vâlcea trebuie recunoscute la nivel național, iar turismul balnear, alături de cel religios, cultural și etnografic poate deveni un pilon de dezvoltare a zonei. Se propune crearea unei zona metropolitană a Vâlcei: Călimănești-Olănești-Ocnele Mari și facilitarea transportului turiștilor pentru a dezvolta o zonă de agrement și petrecere a timpului liber într-un mod cât mai plăcut.

Ministerul Antreprenoriatului şi Turismului a promovat un proiect de act normativ pentru modificarea şi completarea OUG 58/1998 privind organizarea şi desfăşurarea activităţii de turism în România, care are ca obiectiv crearea unui sistem de guvernanţă multi-nivel atât pe verticală, cât şi pe orizontală, prin intermediul reglementării corecte a Organizaţiilor de Management al Destinaţiei (OMD). În opinia Organizaţiei Mondiale a Turismului "managementul coordonat al tuturor elementelor care creează o destinaţie turistică (atracţii, acces, marketing, resurse umane, imagine şi preţuri) reprezintă Organizaţia de Management al Destinaţiei". Guvernul va înfiinţa opt Organizaţii de Management al Destinaţiei corespunzătoare regiunilor de dezvoltare în care a fost împărțită România în momentul aderării la UE.

Definirea turismului ca un domeniu strategic al economiei naţionale reprezintă o prioritate pentru mandatul meu, iar pentru ca această prioritate să fie înfăptuită, este necesară modificarea cadrului legal actual, respectiv a OUG 58/1998. Este un deziderat naţional, recomandat de OCDE şi inclus ca reformă şi în PNRR".

Acest jalon face parte din reforma privind operaţionalizarea OMD-urilor pentru care M.A.T. deja a îndeplinit obligaţia asumată prin PNRR de a identifica destinaţiile optime în baza următoarelor criterii: capacitatea lor de a atrage turişti naţionali şi internaţionali, potenţialul de

dezvoltare a turismului, capacitatea de promovare a transformării socio-economice durabile/ecologice în zonele rurale şi defavorizate şi potenţialul de creare de noi locuri de muncă. Dezvoltarea turismului indiferent de forma sa implică politici coordonate nu numai ale autorităţilor, dar şi implicarea altor domenii cu impact asupra dezvoltării turismului în general. Lipsa coordonării public/privat, laic/religios, cultură/turism sau mediu/turism influenţează negativ dezvoltarea destinaţiilor în condiţiile existenţei unor resurse limitate, financiare şi umane. Comunităţile trebuie să conserve/restaureze patrimoniul, dar în acelaşi timp să creeze un parteneriat viabil între sectorul public şi privat, pentru organizarea şi conducerea destinaţiei.

Organizaţiile de Management al Destinaţiei (O.M.D.) reprezintă o nouă formă de gestionare a destinaţiilor turistice care permite dezvoltarea turismului, cu implicaţii directe în creşterea circulaţiei turistice, a volumului de încasări din turism atât la nivel local, cât şi la nivel naţional. Un OMD se va înfiinţa luând în considerare unităţile geografice (judeţe, localităţi) cu obiectivul de a promova turismul local sau regional. Guvernul a propus înfiinţarea a 8 Organizaţii de Management al Destinaţiei (în concordanţă cu jalonul 328), incluzând toate entităţile relevante care îşi desfăşoară activitatea în sectoarele turismului şi culturii într-o anumită zonă. Acestea vor fi conduse de Comitetul executiv al OMD-urilor. Responsabilitatea pentru rezultatele organizaţiilor de management al destinaţiei este partajată între Ministerul Economiei, Antreprenoriatului şi Turismului şi Comitetul executiv al OMD-urilor.

Cele 8 OMD regionale sunt: Banat – Crişana; Bucovina; Dobrogea; Maramureş; Muntenia; Moldova; ***Oltenia;*** Transilvania.

La nivel naţional se înfiinţează Oficiul Naţional pentru Turism, ai cărui membrii sunt autoritatea administraţiei publice centrale responsabilă în domeniul turismului, alte autorităţi ale administraţiei publice centrale, organizaţiile de management al destinaţiei regionale, organizaţiile de management al destinaţiei judeţene, alte entităţi publice sau private relevante în turismul naţional, organism consultativ cu rol în realizarea şi coordonarea strategiei de marketing a destinaţiei România. Statutul şi regulamentul de organizare şi funcţionare al Oficiului Naţional pentru Turism se aprobă prin ordin al ministrului antreprenoriatului şi turismului.

Astfel, și la nivelul județului Valcea se desfașoară un efort comun pentru înființarea OMD-ul (Organizația de Management a Destinațiilor) care reprezintă un instrument eficient de promovare și gestionare integrală a unei destinații turistice. Printr-un parteneriat public-privat eficient se poate dezvolta zona pentru a avea turiști pe tot parcursul anului.

Este nevoie să se dezvolte învățământul dual și profesional și să se păstreze cât mai mulți tineri în zonă, să se stimuleze antreprenorii din turism prin ne plătata taxei de turist pentru a se putea înlesni accesul turiștilor în zona Vâlcea, dezvoltarea infrastructurii (drumul expres sau autostrada spre Sibiu, este esențială și va aduce beneficii în toate sectoarele economice).

Românii au descoperit în perioada pandemică că pot avea o multitudine de atracţii în propria ţară, nu doar clasicele destinaţii, litoral şi Valea Prahovei, o bună parte dintre ei optând pentru turismul verde, în natură, unde beneficiază de condiţii de izolare, turism balnear, religios, cultural, turismul rural şi agroturistic ca formă de turism. România are un avantaj major, numărându-se printre ţările cu potenţial turistic mare. Tocmai de aceea trebuie identificate soluţii pentru a poziționa turismul ca axă prioritară de dezvoltare. Împreună, autoritățile locale, antreprenorii din domeniu și factorii decizionali, vor reuşi să găsească pârghii de repoziționare strategică a turismului, utilizând la maxim potențialul de care dispunem la nivel național. OMD-ul în zona Vâlcea ar urma să pună în aplicare strategia de dezvoltare, să coordoneze activitatea în zona turismului.

1.3.5. Strategii relevante la nivel local

Viziunea de dezvoltare din cadrul Strategiei de dezvoltare locală a comunei Vaideeni pentru perioada 2021-2027 este: VAIDEENI – TRADIȚIE PENTRU VIITOR. Viziunea a fost formulată pe baza atașamentului pe care locuitorii îl au față de istoria și tradițiile lor, acest atașament și implicarea, determinarea pentru dezvoltarea locului, fiind motorul care va duce comuna către viitor. De asemenea, viitorul poate exista și avea sens doar în măsura în care se dezvoltă având ca fundament valorile și principiile pe care oamenii locului le au. Viitorul nu trebuie să apară impus de condiții sau tendințe externe, ci trebuie să apară intrinsec, ca o evoluție naturală a comunității. Sunt identificate 6 direcții strategice de bază, după cum urmează: Educație și cultură; Sănătate și protecție socială; Dezvoltare prin parteneriate; Dezvoltare economică; ***Turism***; Calitatea vieții.

Direcția strategică - TURISM are ca obiectiv creșterea contribuției turismului la dezvoltarea locală. Se vor lua măsuri pentru crearea unei identități a localității pentru a realiza o promovare coerentă și eficientă, dezvoltarea infrastructurii necesare pentru stimularea turismului, în special sporturi de iarnă, sprijinirea operatorilor locali – proprietari de pensiuni.

Dezvoltarea proiectelor care să aducă împreună Cercetarea-dezvoltarea-inovarea și turismul va fi de asemenea o prioritate. O propunere de proiect în acest sens este DiVA-HUB Digital Innovation HUB – Vaideeni.

Comuna Vaideeni face parte din Asociația Grupul de Acțiune Locală Microregiunea Horezu (GAL Microregiunea Horezu) ce are un număr de 41 de membrii din care 10 autorități publice: Horezu, Bărbătești, Costești, Măldărești, Oțești, Pietrari, Stroești, Slătioara, Tomșani, Vaideeni, dar și asociații și fundații, obști, cooperative și societăți comerciale.

Strategia de la nivelul GAL pentru perioada 2021-2027 are urmatoarele priorități de dezvoltare:

- ✓ Prioritatea 1. Dezvoltarea activitatii economice in domenii care adauga valoare inclusiv ***produse locale traditionale intr-un mediu de afaceri stimulativ, stabil, deschis spre inovatie***, preluare de bune practici, tehnologii moderne şi ecologice.
- ✓ Prioritatea 2. ***Cresterea numarului de vizitatori turisti romani şi straini atrasi de cadrul natural nepoluat, de patrimoniul cultural autentic, bine conservat şi valorificat modern si de reteaua turistica care ofera pachete diversificate de programe***.
- ✓ Prioritatea 3. Dezvoltarea capitalului uman şi social al microregiunii prin cresterea nivelului de trai, de educatie, de sanatate, oferirea de oportunitati viabile populatiei active intr-un climat de securitate si incluziune socială a minoritatilor si categoriilor defavorizate, preocupare pentru performantă şi implicare a actorilor locali în forme asociative în toate domeniile, pentru cooperare si dezvoltarea de parteneriate.
- ✓ Prioritatea 4. Asigurarea unei gestionari durabile a resurselor naturale si a unor ecosisteme nepoluate ale microregiunii pentru calitatea vietii locuitorilor şi atractivitate pentru vizitatori.

1.4. Procesul de consultare și implicare a factorilor interesați

Obiectivele elaborării strategiei de dezvoltare turistică

Pentru a determina obiectivele strategiei de dezvoltare turistică pentru comuna Vaideeni, județul Vâlcea, au fost avute în vedere resursele, caracteristicile și potențialul economic, socio-cultural și turistic al comunei.

În urma unei analize aprofundate a acestor aspecte, au fost stabilite următoarele obiective:

a) Diversificarea ofertei turistice:

Identificarea și promovarea creării unei game variate de atracții și facilități turistice la nivelul comunei, pentru a atrage o gamă mai largă de vizitatori și turiști. Așa cum se va detalia în cuprinsul Strategiei, aceste facilități vor include, printre altele, dezvoltarea infrastructurii de agrement, amenajarea unor trasee de drumeție sau ciclism, crearea unor zone de picnic sau camping, infrastructure pentru sporturi de vara /iarna, spatii de cazare etc.

b) Promovarea patrimoniului cultural și istoric

Comuna Vaideeni are un potențial semnificativ din punct de vedere al patrimoniului cultural și istoric. Obiectivul ar fi promovarea și conservarea acestor valori, inclusiv prin restaurarea și

punerea în valoare a monumentelor istorice și a obiectivelor de interes local încă neclasificate, organizarea de evenimente culturale și tradiționale și dezvoltarea unui muzeu local.

c) Dezvoltarea turismului rural

Comuna Vaideeni beneficiază de peisaje pitorești și de un mediu rural autentic. Obiectivul vizează promovarea turismului rural, oferind posibilitatea turiștilor de a experimenta viața rurală autentică, cazare în pensiuni agroturistice, participarea la activități agricole și la evenimente tradiționale.

d) Îmbunătățirea infrastructurii turistice

Pentru a atrage și a asigura o experiență plăcută turiștilor, este necesară dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice. După cum se va detalia în cuprinsul Strategiei, aceste măsuri vor include îmbunătățirea drumurilor de acces, instalarea semnalizării turistice, construirea de facilități sanitare și de servicii publice, precum și asigurarea accesului la energie și internet în zonele care se pretează pentru activități turistice.

e) Promovarea și intensificarea colaborării cu sectorul privat

În vederea dezvoltării turistice durabile, este importantă implicarea și colaborarea cu sectorul privat existent la nivel local, dar și încurajarea de noi investitori cu experiență în aceste domenii, pentru a dinamiza sectorul turistic pe raza localității. Obiectivul îl constituie atragerea investitorilor și dezvoltarea parteneriatelor cu operatorii turistici locali, pentru a spori calitatea și diversitatea serviciilor turistice oferite.

f) Promovarea durabilă a turismului

Dezvoltarea turismului într-un mod sustenabil este esențială pentru a proteja mediul înconjurător și pentru a asigura beneficii pe termen lung comunității locale. Obiectivul specific îl constituie promovarea turismului responsabil, educarea turiștilor cu privire la importanța conservării mediului și implicarea comunității în gestionarea și protejarea resurselor naturale. Aceste obiective vor fi detaliate pe parcursul Strategiei, urmând a fi implementate într-un cadru strategic bine structurat, cu indicatori de performanță și termene specifice, urmate de o monitorizare și evaluare constantă pentru a asigura succesul și eficacitatea strategiei de dezvoltare turistică a comunei Videeni.

1.4.1. Cercetarea sociologică

În scopul atingerii obiectivelor anterior menționate, în procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare turistică a comunei Vaideeni, județul Vâlcea, s-a adoptat o abordare metodologică cuprinzătoare, specifică acestui tip de demers strategic:

1. Analiza situației actuale:
    a. ***Studiu de piață***

       Realizarea unei analize a cererii și ofertei turistice la nivel local, regional și național. Identificarea segmentelor de piață cu potențial și a concurenței existente.

    b. ***Evaluarea resurselor***

       Identificarea și evaluarea resurselor turistice din comună, inclusiv patrimoniul cultural și natural, infrastructura existentă și capacitățile de cazare și alimentație publică;

    c. ***Consultari tematice (implicarea partenerilor in elaboraeea strategiei).***

       În vederea atingerii rezultatelor scopului acestei documentații, ***în perioada septembrie - noiembrie 2024***, s-au organizat discuții tematice de lucru pentru pentru inventarierea situației existente și a nevoilor locale.

       Participanţii la aceste discuții de lucru au fost: reprezentanți ai autorității publice locale, societatății civile, inclusiv ai structurilor asociative ale administrației publice locale, mediului de afaceri, asistenței sociale, infrastructură, mediu, etc.

       Identificarea problemelor menționate anterior au contribuit la elaborarea situatiei existente și, mai ales, la identificarea nevoilor în contextul oportunităților de dezvoltare actuale.

Scopul implicarii partenerilor este generat de orientarea către cetățean iar obiectivele principale sunt:

- ✓ creşterea nivelului de dialog, transparenta şi de colaborare dintre cetăţeni şi administraţia publică locală;
- ✓ creşterea gradului de asumare şi implicare a cetăţenilor în procesul de dezvoltare urbană;
- ✓ ajustarea politicilor publice în concordanță cu nevoile și așteptările cetățenilor;
- ✓ identificarea nevoilor si mai ales a prioritatilor acestora;
- ✓ generarea și stimularea democrației participative.

2. Analiza SWOT

   Identificarea punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor în ceea ce privește dezvoltarea turistică a comunei.

1.4.2. Colectarea de provocări și soluții

Stabilirea obiectivelor strategice

Pe baza analizei situației actuale, se vor defini obiectivele strategice, în concordanță cu nevoile și potențialul comunei. Acestea pot include diversificarea ofertei turistice, promovarea patrimoniului cultural și istoric, dezvoltarea turismului rural, îmbunătățirea infrastructurii turistice, colaborarea cu sectorul privat și promovarea durabilă a turismului.

Definirea publicului țintă

Identificarea segmentelor de piață specifice și stabilirea publicului țintă al strategiei. Acesta va fi constituit din turiști locali, regionali sau internaționali, turiști interesați de natură, cultură, aventură sau turism rural, etc.

Planificarea acțiunilor și proiectelor

Identificarea și prioritizarea acțiunilor și proiectelor necesare pentru atingerea obiectivelor strategice. Aceste acțiuni vor include intervenții specifice precum: dezvoltarea infrastructurii turistice, promovarea prin marketing și publicitate, formarea personalului în turism, atragerea investițiilor etc. De asemenea, va fi necesară stabilirea unor indicatori de performanță specifici pentru fiecare acțiune și proiect, pentru a evalua succesul și impactul acestora.

Buget și resurse necesare

Evaluarea resurselor financiare și umane necesare pentru implementarea strategiei. Identificarea surselor de finanțare posibile, cum ar fi fonduri guvernamentale, finanțări nerambursabile din fonduri europene, parteneriate cu sectorul privat etc.

Implementare și monitorizare

Implementarea acțiunilor și proiectelor planificate, asigurând coordonarea între diferitele părți implicate și respectarea termenelor stabilite. Totodată se va propune monitorizarea constantă a progresului și evaluarea impactului strategiei. Ajustarea planului în funcție de rezultatele obținute și feedbackul primit.

Promovare și comunicare

Pentru a se atrage atenția asupra ofertei turistice a comunei Vaideeni, este necesară dezvoltarea unui plan de promovare și comunicare eficient. Aceasta poate include marketing online, prezență în ghiduri turistice, participare la târguri și expoziții turistice etc.

Este important ca elaborarea strategiei să se desfășoare într-un proces participativ, implicând comunitatea locală, autoritățile locale, agențiile de turism, autoritățile responsabile de implementarea strategiilor de turism la nivel județean și alte părți interesate.

Consultarea și colaborarea cu aceste grupuri va asigura o strategie de dezvoltare turistică integrată, cu susținerea și angajamentul necesare pentru succesul pe termen lung.

1.4.3. Consultări tematice

Orice demers de planificare strategică, pentru a fi receptat și implementat cu succes, necesită o abordare participativă și implicarea activă a tuturor părților interesate. În acest sens, a fost adoptată următoarea metodologie de consultare a actorilor locali pentru a evalua potențialul de dezvoltare turistică în comuna Vaideeni:

1. Identificarea actorilor locali relevanți:
    - ✓ Autorități locale: Primar, consilieri locali, reprezentanți ai departamentelor de turism și dezvoltare locală, compartimentul administrativ.
    - ✓ Comunitate locală: Reprezentanți ai asociațiilor de locuitori, organizațiilor nonguvernamentale și grupurilor de interese relevante.
    - ✓ Sectorul privat: Proprietari de afaceri locale, agenți economici care activează în domeniul turismului, sau domenii conexe etc.
    - ✓ Rezidenți locali: Locuitori ai comunei Vaideeni, inclusiv reprezentanți ai grupurilor de vârstă diferite și categorii socio-economice variate.
2. Planificarea sesiunilor de consultare:
    - ✓ Organizarea împreună cu reprezentanții Primăriei, a unei întâlniri de lansare a procesului de consultare, în care să se prezinte obiectivele și importanța strategiei de dezvoltare turistică.
    - ✓ Planificarea unor întâlniri tematice periodice pentru a aborda subiecte specifice legate de potențialul turistic al comunei, cum ar fi patrimoniul cultural, atracțiile naturale, infrastructura turistică, activitățile de agrement etc.
    - ✓ Identificarea metodelor suplimentare de consultare, cum ar fi chestionare sau interviuri individuale, pentru a colecta opinii și sugestii suplimentare.
3. Desfășurarea sesiunilor de consultare:

- ✓ Asigurarea unei prezentări clare a contextului și a informațiilor relevante despre potențialul turistic al comunei Vaideeni;
- ✓ Încurajarea participanților să își exprime opiniile, preocupările și ideile legate de dezvoltarea turistică;
- ✓ Crearea unui mediu deschis și respectuos în care participanții să poată discuta liber și să ofere contribuții valoroase;
- ✓ Documentarea atentă a feedback-ului și a ideilor primite în cadrul sesiunilor de consultare.

4. Analiza și sintetizarea feedback-ului:
   - ✓ Colectarea și analiza datelor și informațiilor obținute în urma sesiunilor de consultare;
   - ✓ Identificarea punctelor comune și a priorităților exprimate de participanți;
   - ✓ Sintetizarea feedback-ului într-un raport sau sumar care să evidențieze principalele constatări și recomandări.
5. Prezentarea rezultatelor și implicarea participanților:
   - ✓ Organizarea împreună cu reprezentanții Primăriei, a unei întâlniri de prezentare a rezultatelor consultării, în care să se evidențieze feedback-ul primit și recomandările formulate;
   - ✓ Implicarea participanților în validarea și ajustarea propunerilor preliminare de strategie de dezvoltare turistică, pentru a asigura susținerea și angajamentul acestora.
6. Integrarea feedback-ului în strategia de dezvoltare turistică:
   - ✓ Utilizarea rezultatelor consultării pentru a ajusta și îmbunătăți strategia de dezvoltare turistică;
   - ✓ Asigurarea că prioritățile și preocupările exprimate de actorii locali sunt reflectate în obiectivele și acțiunile strategiei.

Această metodologie de consultare a actorilor locali va permite obținerea unei perspective cuprinzătoare asupra potențialului turistic și are rolul de a asigura implicarea și sprijinul comunității locale în procesul de dezvoltare turistică a comunei Vaideeni.

1.4.4. Bugetare participativă

Principalele instituții locale implicate în elaborarea strategiei de dezvoltare turistică sunt:

- ✓ **Administrația publică locală – Primăria Comunei Vaideeni și Consiliul Local**

La acest moment comuna Vaideeni nu are o versiune anterioară a strategiei de dezvoltare turistică, cea de față fiind primul pas în preocuparea administrației de a pune bazele unei astfel de practici. Totodată, administrația publică locală este necesar a dezvolta astfel de proceduri, pe de o parte, în strânsă corelație cu nevoile exprimate de IMM-urile din localitate, persoane fizice cu o vastă cunoaștere a aspectelor geografice și socio-demografice din comună, precum și opinia colectivă a locuitorilor.

Pe de altă parte, administrația locală poate emite studii, tendințe și planuri de acțiune, în corelare cu planurile strategice ale altor instituții (consiliul județean, agenția regională de dezvoltare, ministerul turismului) pentru a pune în valoare din punct de vedere turistic identitatea comunei, care este în sine o valoare competitivă, unicat și dificil de reprodus.

- ✓ **Grupul de Acțiune Locală Microregiunea Horezu (GAL Microregiunea Horezu)**

Inovația și creativitatea formează cel mai puternic vector al dezvoltării comunităților, iar asocierea potențează ritmul de dezvoltare al comunităților. În cadrul documentului strategic al **GAL Microregiunea Horezu** s-a identificat nevoia diversificării economiei locale și stimularea antreprenoriatului, pentru creșterea numărului de locuri de muncă în teritoriul GAL, dar și a numărului de turiști. Luând în considerare că industria turismului este principalul angajator la nivel mondial, ponderea redusă în teritoriu a firmelor active din sectoare nonagricole cu potențial de creștere, inclusiv meșteșuguri, industrii creative și IT, servicii pentru populație sau agroturism, impune o diversificare economică pentru crearea de locuri de munca care să genereze venituri pentru locuitorii din teritoriu, contribuind la creșterea nivelului de trai.

- ✓ **Consiliul Județean Vâlcea**

Consiliul Județean are o contribuție semnificativă la dezvoltarea turistică a regiunii, eforturile instituției fiind canalizate, concomitent, în mai multe direcții, printre care, promovarea turistică a județului, dezvoltarea de produse turistice integrate și introducerea lor pe piață, conservarea, protejarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural al județului, dezvoltarea accesibilității durabile a atracțiilor turistice din județ, crearea de parteneriate cu asociații din străinătate în domeniul promovării turistice.

În vederea inițierii unor proiecte investiționale realist dimensionate și care să răspundă nevoilor reale ale beneficiarilor potențiali, Consiliul Județean acordă importanță menținerii unui contact permanent cu populația pentru a cunoaște dorințele și așteptările acesteia și pentru a veni în întâmpinarea nevoilor specifice ale publicului cu soluții originale.

- ✓ **Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud – Vest Oltenia**

Planul de Dezvoltare Regională Sud Vest Oltenia 2021-2027 apreciază că turismul reprezintă un sector economic ce dispune de un valoros potenţial de dezvoltare, neexploatat încă suficient, şi care poate deveni o sursă de atractivitate atât a investitorilor cât şi a turiştilor români şi străini.

Marele avantaj al acestei regiuni pentru dezvoltarea turismului este oferit de prezența resurselor naturale și culturale de o mare diversitate și armonios repartizate în teritoriu, care dau posibilitatea practicării unei game variate de forme de turism. Astfel, potențialul turistic al regiunii este diversificat, regiunea dispunând de arii protejate, parcuri naturale, munți, peșteri, zone rurale nepoluate, ape minerale și termale, pescuit și vânătoare, atracții culturale, toate acestea constituind resurse pentru turismul montan, speologic, balnear, rural, de vânătoare și pescuit, etc.

- ✓ **Mediul Universitar**

Cercetarea în mediul universitar este indispensabilă deoarece aici coexistă specialiști în domeniul turismului ce formează viitorii consultanți. Prin studiile emise în diferite stadii de formare (licență, masterat, doctorat ș.a.) pot fi incluse strategii preliminare și chiar aprofundate în dezvoltarea turistică pentru comunitățile de proveniență ale studenților, care reprezintă un element de legătură între cunoașterea teritoriului analizat și specialiștii formați în a identifica tendințele de dezvoltare și a elibera planuri și strategii de acțiune.

- ✓ **Alte instituții ori asociații înființate care vin în sprijinul dezvoltării turismului, la nivel regional, național și internațional:**
  - Alianța pentru Turismul din România (APT);
  - Asociația Națională a Agenților de Turism (ANAT);
  - Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural (ANTREC);
  - Camera de Comerț și Industrie Vâlcea (CCI-NT);
  - Centrul Național de Informare și Promovare Turistica Vâlcea (CNIPT);
  - Centrul Județean pentru Conservare și Promovarea Culturii Vâlcea;
  - Asociația De Promovare a Turismului Vâlcean;
  - Comisia Europeană pentru Turism (CET);
  - Consiliul Mondial al Turismului și Călătoriilor (CMTC);
  - Federația Asociațiilor de Promovare Turistică din România (FAPT);
  - Federația Industriei Hoteliere din România (FIHR);
  - Institutul Național pentru Cercetare-Dezvoltare în Turism (INCDT);
  - Ministerul Turismului (MT);
  - Oficiul Național pentru Turism (ONT);
  - Ordinul Arhitecților din România (OAR);
  - Organizația de Management a Destinației (OMD);
  - Organizația Europeană pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE);
  - Organizația Mondială a Turismului (OMT).

1.5. Stadiul implementării documentațiilor existente

La momentul redactării Strategiei de dezvoltare turistică a comunei Vaideni pentru perioada 2025-2030, Comuna Vaideeni nu are în derulare nici un proiect.

In următoarea perioadă se vor implementa următoarele proiecte:

OBIECTIV STRATEGIC	PROIECT	PLAN DE ACȚIUNI
OS 1: DIVERSIFICAREA OFERTEI TURISTICE ÎN COLABORARE CU SECTORUL PRIVAT	P1	Crearea unui punct gastronomic local si de degustare a produselor locale in comuna Vaideeni
OS 1 DIVERSIFICAREA OFERTEI TURISTICE ÎN COLABORARE CU SECTORUL PRIVAT	P2	Identificarea și stimularea organizării în comună a unor gospodării/afaceri locale care să servească vizitatorii și, ocazional, persoanele de la diferite evenimente din comună, cu preparate locale și spații de cazare.
OS 1 DIVERSIFICAREA OFERTEI TURISTICE ÎN COLABORARE CU SECTORUL PRIVAT	P3	Implicarea Comunei Vaideeni ca parte activă în rutele turistice regionale prin dezvoltarea de parteneriate locale, regionale și naționale cu administrațiile publice, instituții de învățământ, grupuri de dezvoltare, institutul național al patrimoniului etc.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P4	Dezvoltarea și implementarea Planului urbanistic general (PUG) al comunei, în concordanță cu viziunea de dezvoltare turistică a comunei Vaideeni.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P5	Amenajare spatii de joaca pentru copii in comuna Vaideeni.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P6	Realizare zona de agrement de 200 ha pe malul lacul Balota.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P7	Realizare Alpine Coaster in comuna Vaideeni.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P8	Amenajare trasee de Downhill in comuna Vaideeni.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P9	Realizare infrastructură de siguranță; Marcaje Trasee turistice in comuna Vaideeni.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P10	Crearea unor centre de inchiriere biciclete și echipamente pentru vizitatori
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P11	Realizarea unor spații de relaxare si odihnă (cu bănci, mese de picnic, toalete) in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P12	Amenajarea unui Parc de aventura in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P13	Amenajarea unei instalatii de tiroliene in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P14	Realizare covoare rulante, kiteboarding si partie de vara in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA	P15	Amenajarea si dotarea unei clădiri administrative și a unui depozit pentru echipamente in comuna Vaideeni

NIVEL LOCAL		
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P16	Amenajarea unei stâne turistice in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P17	Amenajarea unor cabane și spații de cazare rustice in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P18	Realizare telecabina in localitatea Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P19	Realizarea unui centru de informare turistica coordonat de un ghid local în turism si a unui magazin de suveniruri in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P20	Realizare parcari in comuna Vaideeni pentru deservirea obiectivelor turistice
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P21	Amenajare de cafenele in zona obiectivelor turistice din comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P22	Diversificarea ofertei de cazare prin constructia de pensiuni, hoteluri, zone de campare in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P23	Amenajarea unor spatii de relaxare, SPA și Wellness in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P24	Amenajarea unor restaurante și baruri care sa deserveasca obiectivele turistice din localitatea Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P25	Amenajare pârtii de schi si sistem de tubing in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P26	Dezvoltarea activităților de parapantism în Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P27	Amenajarea de trotuare si rigole in comuna Vaideeni
OS 3 PROMOVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI ISTORIC	P28	Identificarea și cartarea digitală a obiectivelor de interes turistic naturale și istorice din comuna Vaideeni și comunele învecinate
OS 3 PROMOVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI ISTORIC	P29	Reabilitarea si protejarea patrimoniului cultural si istoric din comuna Vaideeni
OS 3 PROMOVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI ISTORIC	P30	Crearea de facilități pentru evenimente artistice, culturale și economice
OS 3 PROMOVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI ISTORIC	P31	Achizitie scenă modulară mobilă și echipamente audio/video
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P32	Crearea de trasee si piste de biciclete amenajate și marcat corespunzător in comuna Vaideeni
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P33	Organizarea de cursuri de formare profesională în domeniile agro-turismului, ecoturismului, turismului religios și a celui cultural istoric
OS4. DEZVOLTAREA	P34	Implementarea planului de comunicare al prezentei Strategii,

TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL		prin crearea unui brand local, a unei identități vizuale a Comunei Vaideeni, organizarea de campanii de comunicare specifice și marcarea intrării în comună prin totemuri reprezentând identitatea vizuală a localității, pe arterele principale de drum
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P35	Reabiliare si consolidate Școala Gimnazială "Luca Solomon" - Vaideeni

SECȚIUNEA 2: ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE

2.1. Profil socio-demografic

Populația la nivelul comunei este în scădere ajungând în anul 2023 la 3.870 persoane, înscriinduse în linia descendentă înregistrată și la nivel județean.

An	2019	2020	2021	2022	2023
Județ Vâlcea	403407	401303	399157	397199	394725
Comuna Vaideeni	3991	3963	3936	3913	3870

Sursa: Tempo online

Evoluția populației după domiciliu, la nivelul comunei este prezentată mai jos:

	2016	2017	2018	2019	2020
Total	3991	3963	3930	3913	3870
Masculin	1976	1960	1938	1939	1923
Feminin	2015	2003	1992	1974	1947

Deși la nivel general populația a scăzut, populația de ambele sexe s-a păstrat aproximativ la același nivel.

La nivelul anului 2023, populația la nivelul subunităților componente este după cum urmează:

Subunități componente	2020
Vaideeni (sat-reședință)	2580
Cerna	626
Cornet	181
Izvoru Rece	335
Marița	220
Total	*3942*

2.2. Profil economic

În ceea ce privește dinamica firmelor, conform datelor statistice disponibile, la nivelul anilor 2016-2018 s-au înregistrat următoarele:

a) în domeniul agricultura, vânătoare și servicii

	2016	2017	2018
Numar întreprinderi active	1	1	2
Numar întreprinderi non-comerț active	1	1	2
Numar întreprinderi nou create	1	8	8
Numar întreprinderi închise	2	6	7

Sursa: Fișa de date a localității, Direcția Județeană de Statistică, Vâlcea, 2020

b) silvicultură

	2016	2017	2018
Numar întreprinderi active	5	4	5
Numar întreprinderi non-comerț active	5	4	5
Numar întreprinderi nou create	2	0	0
Nr. întreprinderi închise	2	0	1

Sursa: Fișa de date a localității, Direcția Județeană de Statistică, Vâlcea, 2020

c) industria alimentară

	2016	2017	2018
Numar întreprinderi active	2	2	3
Numar întreprinderi non-comerț active	2	2	3
Numar întreprinderi nou create	0	0	1
Numar întreprinderi închise	1	0	0

Sursa: Fișa de date a localității, Direcția Județeană de Statistică, Vâlcea, 2020

d) comerțul cu ridicata

	2016	2017	2018
Numar întreprinderi active	2	2	2
Numar întreprinderi non-comerț active	0	0	0
Numar întreprinderi nou create	0	0	0
Numar întreprinderi închise	1	0	0

Sursa: Fișa de date a localității, Direcția Județeană de Statistică, Vâlcea, 2020

e) comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor şi motocicletelor

	2016	2017	2018
Numar întreprinderi active	13	12	12
Numar întreprinderi non-comerț active	0	0	0
Numar întreprinderi nou create	3	1	4
Numar întreprinderi închise	2	0	5

Sursa: Fișa de date a localității, Direcția Județeană de Statistică, Vâlcea, 2020

În mai multe domenii precum, domeniul fabricării băuturilor, prelucrarea lemnului, fabricarea substanțelor și produselor chimice sau a cauciucului există câte 1 firmă activă.

În ceea ce privește forța de muncă, numărul mediu de salariați în anul 2016 era de 293, în 2017 era 305, iar în 2018 a ajuns la 310.

Domeniile de activitate au cunoscut o dinamică diferită, astfel că:

a) numărul mediu al salariaților în întreprinderile active era distribuit astfel

An	Nomenclator CAEN 01 - Agricultură, vânătoare şi servicii anexe	Nomenclator CAEN 02 - Silvicultură şi exploatare forestieră	Nomenclator CAEN 55 - Hoteluri şi alte facilităţi de cazare	Nomenclator CAEN 56 - Restaurante şi alte activităţi de servicii de alimentaţie
2016	1	2	1	20
2017	0	8	1	23
2018	0	8	1	19

Sursa: Fișa de date a localității, Direcția Județeană de Statistică, Vâlcea, 2020

b) numărul șomerilor a scăzut din anul 2018 față de anul 2016

	Total	Femei	Bărbați
2016	210	93	117
2017	176	76	100
2018	125	56	69

Sursa: Fișa de date a localității, Direcția Județeană de Statistică, Vâlcea, 2020

La nivel local există mai mulți producători, pe care Primăria îi promovează într-o secțiune specială pe website-ul său[4], categoriile principale fiind legume și fructe, gemuri și dulcețuri, produse apicole, produse lactate, sucuri naturale.

În Registrul Național al Produselor Montane[5] se află înscriși 13 producători din comuna Vaideeni, ce au dreptul de a utiliza mențiunea produs montan, ca dovadă a faptului că materiile prime, dar și furajele pentru animalele de fermă provin în principal din zone montane, iar în cazul produselor prelucrate, prelucrarea are loc, de asemenea, în zone montane.

2.3. Profil spațial și funcțional

Zona geografică vizată de strategie

Prezenta Startegie de dezvoltare turistică se va implementa în ***teritoriul Comunei Vaideeni din județul Vâlcea, Regiunea Sud Vest Oltenia si vizeaza perioada 2025-2030***.

[4] https://primaria-vaideeni.ro/VAIDEENI/producatori-locali/

[5] https://www.madr.ro/industrie-alimentara/sisteme-de-calitate-europene-si-indicatii-geografice/produse-agricolesi-alimentare/produs-montan.html

Comuna Vaideeni este situată la limita nord-vestică a judeţului Vâlcea, la poalele munților Căpățâna, în capătul nordic al depresiunii Horezu, pe valea superioară a Luncavățului, fiind prima localitate pe care acest râu o străbate la coborârea din munte. Se învecineazăcu: la nord comuna Malaia; la est comuna Măldărești și orașul Horezu; la sud comuna Slătioara; la vest localități din județul Gorj.

Din punct de vedere al structurii teritoriale, comuna VAIDEENI se compune din următoarele subunități (sat-reședință și sate componente): Vaideeni (sat-reședință), Cerna, Cornet, Izvoru Rece, Mariţa, a căror populaţie s-a format în ultimii două sute de ani din contopirea populaţiei băştinaşe cu familiile de oieri veniţi de peste munte, din Ardeal. Rezultatul acestei convieţuiri este un amestec de tradiţie locală peste care şi-a pus puternic amprenta graiul, portul şi tradiţia pastorală din zona Mărginimii Sibiului.

Din punct de vedere etnocultural, Vaideeni reprezintă o zonă de interferenţă dintre zona etnografică a Olteniei de sub Munte şi zona etnografică Mărginimea Sibiului, fapt care se constituie într-un punct forte în dezvoltarea turistică a localităţii, prin valoarea produselor unicat pe care le poate oferi potenţialilor vizitatori. Păstrarea acestui patrimoniu etnocultural trebuie să reprezinte, alături de infrastructură şi utilităţi, obiectivul principal al strategiei de dezvoltare turistica a localităţii.

Satul de resedinta al comunei Vaideeni, are o altitudine de 567 m, localitatile componente: Izvoru Rece - 650 m si satul Cerna 610 m, rezultand o altitudine medie de 610 m. Sub aspect climatic se incadreaza la limita dintre climatul de deal II si climatul specific zonei de munte, tip climatic III.

Comuna Vaideeni face parte din Microregiunea Horezu, situată în partea de nord-vest a Judeţului Vâlcea, în arealul subcarpatic (Subcarpații Vâlcii) de la poalele Munţilor Căpăţânii. Limitele naturale sunt reprezentate de: Nord - versanţii sudici ai Munţilor Căpăţânii, Sud - dealurile subcarpatice care formează anticlinalul Ocnele Mari - Govora - Stroiești, Est - valea Bistriţei Vâlcii, Vest - valea Cernei. Relieful microregiunii este format din munți atingând altitudini de până la 2.124 m - Vf. Ursul, două șiruri de dealuri şi culoare depresionare, din care se evidențiază ca mărime Depresiunea Horezului.

Prima atestare documentară a localității datează din secolul al XVI-lea, când aflăm printr-un hrisov al lui Radu cel Mare despre trei sate libere, fără linie de hotar între ele care aparțineu moșnenilor: Cândoi, Florești și Vai de ei. Toponimul “Vai de ei” asociat localității Vaideeni are o conotație istorică și legendară legată de dificultățile prin care a trecut comunitatea în trecut. În același timp, Vaideeni este un exemplu de sat colonizat de pastori ardeleni care au adus cu ei tradiția transhumanței, iar acest tip de migrație sezonieră putea să fie dur și periculos, explicând

astfel “vai-ul” din toponim. Această zonă s-a dezvoltat datorită unei comunități de pastori ungureni, veniți din Mărginimea Sibiului.

De-a lungul timpului, Vaideeni a fost influențată de tradițiile și cultura comunităților înconjurătoare, dezvoltându-se ca un centru agricol și pastoral. Localitatea este cunoscută pentru tradițiile sale populare, meșteșugurile și folclorul bogat, inclusiv dansuri și cântece specifice zonei. Aceste aspecte culturale pot constitui un element de atracție turistică.

Economia locală se bazează în principal pe agricultură și creșterea animalelor, cu accent pe produsele tradiționale care pot fi promovate și valorificate.

Dezvoltarea zonei, punerea în valoare a tradițiilor și a cadrului natural, sunt aspecte esențiale dar care se află pe un plan secundar în momentul actual deoarece nu există o infrastructură și servicii specifice acestui sector turistic.

Relieful comunei Vaideeni este predominant muntos in partea de nord a localitătii format din munti cu diferite altitudini. In partea de sud a comunei sunt prezente coline cu diferite altitudini și un relief de luncă ce insotește principalele cursuri de apa ale localitatii. Zona muntoasă este reprezentata de muntii Capatanii cu varfurile vf. Capatana 2.094 m, vf. Balota 2.095 m, vf. Nedeia 2.130 m, Vf. Ursu 2.124 m, Muntele Zavidanu, Muntele Coseana, Muntele Funicel, etc. Cele mai importante dealuri sunt reprezentate de „Dealul Mare” si „Coasta Recii”.

Geologia zonei este in stransa legatura cu evoluţia paleogeografica a Subcarpatilor Valcii, respectiv a Subcarpatilor Getici, din care fac parte, care se desfasoara in lungul unitatii structurale numita Depresiunea Getica ce a a avut un caraeter de avanfosa. Depresiunea s-a format la inceputul paleogenului dupa mişcarea tectonica laramica care a ridicat Carpatii Meridionali, pe de o parte si a coborat, pe de alta parte, spaţiul cristalin din fata acestora, creand acest bazin de sedimentare extins cu un rol de avanfosa. Peste fundament s-a depus pe parcursul a trei cicluri o suprastructura sedimentara. Astfel, pe teritoriul comunei sunt prezente formaţiuni ce aparţin: ciclului paleogen eocen-inferior si oligocen reprezentat de megaconglomerate, gresii, marne, marne nisipoase, gips, argile șistoase, sare (în partea nordică), ciclului miocen alcătuit din depozite burdigaliene (conglomerate la zi), badenian (marne, argile si sare) si sarmatian inferior (gresii, marne) si formațiuni ce apartin ciclului sarmato-pliocen cu caracter transgresiv alcatuite din marne nisipoase slab cimentate, argile, nisipuri, marne in partea centrala si sudica.

Peste formatiunile vechi consolidate s-au depus in cuaternar pietrisuri in terasele raurilor, argile, prafuri si nisipuri pe pante. In nisipurile cuverturii si terase se intalneste nivelul freatic.

Regiunea montana este reprezentata pe latura sudica de Culmea muntilor Capatanii iar spre nord culmile muntilor Lotru cuprinzand Cristalinul Getic.

Seria de Sebes – Muntii Capatanii cuprinde formatiuni mezometamorfice: faciesul amfibolitelor, zonele cu granat, staurolit si disten, silimanit. În constitutia ei intra urmatoarele

tipuri de roci: paragnaise biotitice, paragnaise biotito-amfibolice, gnaise cuarto-feldspatice, gnaise cu silimanit, gnaise amfibolice, migmatite si eclogite. Formatiunile calcaroase apartin, din punct de vedere structural, sedimentarului Panzei Getice. Majoritatea au fost depuse înaintea sariajului principal al Panzei Getice, considerat a fi avut loc între Neocomian si Cenomanian (Cretacic inferior). Din alcatuirea Masivului Vanturarita-Buila fac parte calcare organogene recifale si perirecifale, cele din prima categorie fiind predominante, masive, întrun pachet ce atinge 250 – 300 m grosime (Dragastan, 1980).

Formatiunile brecioase sunt frecvente, cele mai recente aflorand pe fatada sudica a masivului, fiind prezente sub prima serie conglomeratica a Neocretacicului. Ele sunt legate de sariajul Panzei Getice peste formatiunile Autohtonului de la sfarsitul Cretacicului. Breciile tectonice se pot observa la iesirea din Cheile Folea, fragmentele angulare de calcar fiind prinse într-un ciment carbonatic rosiatic.[6]

Formatiunile cretacice alcatuiesc un compartiment foarte bine dezvoltat în bazinul Olanesti. Grosimea maxima a suitei sedimentare atinge circa 10.000 m pe aliniamentul NV-SE, între Vf. Candoaia si satul Andreiesti din bazinul Muereasca si este formata din: Orizontul inferior de gresii si conglomerate; Orizontul inferior marno – argilos; Orizontul superior de conglomerate; Orizontul superior marno – argilos[7].

Depozitele paleogene au caracter de molasa litorala, formata prin acumularea piemontana a materialului detritic provenit din erodarea cristalinului de Lotru, dupa emersiunea corespunzatoare fazei orogenetice laramice.

Diversitatea litologica a bazinului hidrografic Lotru, de la rocile metamorfice ale cristalinului Muntilor Capatanii, la sedimentarul extrem de heterogen al unitatilor mai tinere, a determinat o varietate tot atat de mare a tipurilor si formelor de relief asociate, a caror modelare subaeriana s-a desfasurat sub controlul factorului petrografic. Rocile metamorfice, din care ponderea cea mai mare revine paragnaiselor si micasisturilor din cristalinul seriei de Sebes – Lotru, al caror areal îl constituie Culmea Capatanii.

Relieful dezvoltat pe roci metamorfice: culmi prelungi, cu aspect masiv, interfluvii largi, puternic netezite în cadrul unor etape îndelungate de modelare subaeriana. Versantii sunt în general convecsi, cu exceptia sectoarelor afectate de nivatie (sau glacio – nivatie în Pleistocen) sau traversate de falii. În lungul faliei banuite, exista fasii subtiri de roci diferite de masa paragnaiselor si micasisturilor. Este vorba de migmatite si eclogite, carora li se asociaza gnaise amfibolice. Sunt prezente cele mai variate forme ale exocarstului si endocarstului, unele aflate într-un stadiu

[6] *Oncescu, Geologia Romaniei, Bucuresti: Editura Tehnica, 1965, p. 321*
[7] *Gr. Popescu si D. Patrulius-1968*

avansat de degradare (carst evoluat): doline (palnii deschise), jgheaburi (hornuri), lapiezuri, chei, pesteri si avene active si partial expuse.

Unitatile structurale majore peste care se suprapune bazinul hidrografic Vaideeni, sunt Carpatii Meridionali (Panza Getica, formata din cristalinul seriei 9 de Sebes – Lotru si sedimentar jurasic; Unitatea Supragetica) si Depresiunea Getica (al carei fundament sustine depozitele molasei cretacice si tertiare). Dispunerea principalelor linii tectonice pe directie vest-est, aproape paralel cu marginea blocului cristalin, corespunde cu linia de ruptura în lungul careia are loc scufundarea ariei de la periferia Carpatilor.

Faliile din arealul cristalinului sunt în general paralele, orientate pe o directie NE – SV. Majoritatea au preluat directii rupturale anterioare, unele foarte vechi, prehercinice sau hercinice, sincrone metamorfismului regional.

Clima in zona locuita este caracteristica zonei de dealuri, cu mici diferentieri topoclimatice, de adapost, conferite de situarea in depresiune. Particularitatile geografice fac ca pe întinderea comunei sa se distinga pe nivele diferite, diferite nuante climatice, de la clima muntilor inalti de peste 2.124 m (Vf. Ursu si Capatana) aflati la nord, la clima dealurilor din partea de sud.

Temperatura medie a localitatii este de 60 C; temperatura medie a lunii ianuarie este de -30 C, iar cea a lunii iulie este de 160 C, deci cu amplitudine relativ mica si fara schimbari bruste. Brumele tarzii de primavara apar rar, datorita efectului de adapostire, permitand înflorirea fara riscuri a pomilor fructiferi. Dovada climatului bland fiind si prezenta castanului in unele sate.

Precipitatiile au o medie anuala de circa 870 mm, fiind mai mare in anii ploiosi, si scazuta in anii secetosi. Cantitatea cea mai mare de precipitatii cade in lunile mai-iunie, cea mai mica este in februarie. Fenomenul de seceta se produce rar si are un caracter relativ. Temperatura minima absoluta de -25,8^{0}C a fost inregistrata la 6 februarie 1954, temperatura maxima de 34,5^{0}C, la 17 iulie 1952. Temperatura aerului este mult mai scazuta pe crestele muntilor, ajungand la o medie anuala de -2 – 4^{0}C. Pe vaile mai mari se constata uneori scurgeri de mase de aer mai reci provenite din zonele inalte inzapezite, frecvente mai ales primavara si spre sfarsitul verii.

O caracteristica a vremii este existenta in zile de toamna si iarna a unui aspect insorit cu cer senin a sectorului cuprins intre culmile sudice (Muntii Capatanei - Parang) si culmea nordica a Muntii Lotrului, in timp ce la altitudini joase, in regiunile limitrofe se mentine ceata.

Primul inghet al solului, in terenuri goale, se produce in jurul datei de 30 noiembrie la 800 m altitudine si la 27 octombrie la 1.100 m. Inghetul solului prin intensitatea si durata lui are implicatii in aprovizionarea cu apa a solului in dinamica activitatii microbiologice a solului precum si asupra scurgerilor de suprafata, a apei provenite din topirea zapezilor. De asemenea adancimea de inghet este importanta pentru fundarea obiectivelor si amplasarea conductelor de apa.

Umezeala relativa a aerului creste odata cu altitudinea fiind de circa 73% la 450m altitudine si de 80% la 1700 m. In tot cursul anului si la toate nivelele altitudinale umiditatea relativa a aerului are valori mai mari de 60%.

Valorile medii lunare ale precipitatiilor atmosferice prezinta - la toate nivelele altitudinale un maxim in luna iunie si un minim in luna februarie (la altitudini sub 1000 m) si in luna noiembrie (peste 1000 m altitudine). Cantitatea anuala de precipitatii atmosferice creste cu altitudinea de la 860 mm/an (la 850 m altitudine) pana la 1100 mm/an la 1700 m. In sezonul cald (aprilie - septembrie) cad peste 60% din cuantumul precipitatiilor anuale. Primele ninsori, de toamna, se produc la altitudinea de 1700 m spre sfarsitul lunii septembrie, iar la 450 m, primele ninsori cad in luna noiembrie. Ultimele ninsori de la sfarsitul sezonului rece cad in partile joase ale teritoriului studiat, spre sfarsitul lunii martie, timp ce in zonele mai inalte (1800 m) ninge chiar si in lunile de vara.

Primul strat de zapada se formeaza sub 1000 m altitudine in a doua jumatate a lunii noiembrie, dar el devine stabil in a doua jumatate a lunii decembrie; la peste 1000 m altitudine primul strat apare la sfarsitul lui octombrie, devenind stabil la sfarsitul lunii noiembrie, inceputul lui decembrie. Grosimea stratului de zapada creste cu altitudinea fiind de cca 20 cm la altitudinea de 500 m, de 50 cm la 1000 cm altitudine, de 110 cm la 1500 m altitudine si peste 115 cm la altitudini mai mari de 1500 m. Pe creste, zapada e viscolita, formand cornise, mai cu seama in regiunea caldarilor glaciare.

Reţeaua hidrografica a comunei Vaideeni este tributara celor doua râuri principale: Luncavat si Cerna. Luncavat este penultimul afluent al râului Oltet. Isi aduna apele de obârşie din principalele izvoare de sub poala munţilor Ursuletu, Ursu, Darjala, Capatana, Casaria. Râul Cerna strabate satul Cerna la ieşirea din munte si izvorăşte de sub vârful Nedei, din zona numita Coasta Lacurilor adunand apele de pe coastele munţilor Corsoru, Buciumu, Piesa, Milescu.

De asemenea exista si cateva lacuri cu apa dulce, suprafaţa si cantitatea lor de apa fiind in descrestere de la an la an ca efect al colmatarii cu aluviuni si ca efect al descompunerii pe loc a vegetatiei ierboase si arbustiere de la marginea lor. Aceste lacuri sunt nişte gropi rezultate in urma procesului de cutare a straturilor superficiale argiloase produse de alunecarile de teren. Pe cursul superior al Luncavatului lacul glaciar Ursu constituie un loc de popas in drumul către stana al oilor. Apa subterană se afla la adancimi cuprinse intre -0.10-6.30 m, adancime variabila in funcţie de cantitatea de precipitaţii cazuta.

Flora din zona comunei Vaideeni are o diversitate remarcabilă, floristică şi faunistică, a ecosistemelor, care se datorează unui complex de factori printre care se numără:

- ✓ climatul relativ blând, cu influenţe sud-mediteraneene (care a favorizat răspândirea unor specii relativ termofile);

- ✓ relieful muntos care ocupă o parte însemnată a teritoriului favorizând menţinerea vegetaţiei naturale (nu a putut fi înlocuită de culturile agricole datorită reliefului accidentat);
- ✓ suprafeței mari ca pondere din total de pășuni naturale, exploatate rațional;
- ✓ polenizare eficienta datorata apiculturii dezvoltate din teritoriu;
- ✓ nivelul redus de erbicidare;
- ✓ preocuparea locala pentru conservarea acestei diversități.

În cadrul reliefului muntos există o diversitate mare a tipurilor de habitat. Frecvenţa mare a calcarelor la zi, marcată în relief prin sectoare de chei şi mici masive izolate cu versanţi abrupţi, văi seci, grohotişuri, creează un cadru particular care adăpostește o floră specifica, deosebit de interesantă.

Vegetaţia locală prezintă variații de compoziție, în funcție de factorii de mediu, climă, expunere, umiditate creându-se areale distincte, repartizate pe teritorii mai întinse sau mai restrânse, în funcție de similaritatea condițiilor existente. De asemenea, dispunerea teritoriului pe trepte graduale de altitudine generează etajarea diverselor tipuri de vegetație. Trecerea de la un etaj la altul se face prin intermediul unor interferențe ale tipurilor de vegetație specifice etajelor.

Etajul nemoral (al pădurilor de foioase) se întâlneşte in pragul de altitudine cuprins între 500 m şi 1.400 m, iar făgetele cu molid şi brad ajung uneori până pe creastă.

Stejăretele - Etajul stejarului este prezent prin pădurile de gorun situate ca un brâu la limita inferioară a sub-zonei fagului, ridicându-se pe alocuri până la 600 m şi chiar 800 m altitudine. În cadrul acestei zone, întâlnim, în zonele mai joase, păduri de stejar și stejari răzleți.

Gorunetele - este reprezentat prin alternanţa fag cu gorun. În vreme ce gorunul preferă pantele sudice, sud-estice, fagul se instalează pe pantele nordice, mai umede şi mai reci. Apar și specii complementare (mesteacăn, plop, cireș sălbatic, ulm, carpen, arin – în zonele de luncă), realizând un ecosistem specific subcarpaților meridionali.

Făgetele - cea mai largă răspândire printre pădurile din zonă, este reprezentat prin păduri întinse de fag. Acest subetaj începe la 700 m şi se desfăşoară până la 1.200-1.300 m. Este reprezentat prin păduri montane de fag, caracterizat prin lipsa gorunului şi apariția câtorva specii ierboase montan-carpatice care deosebesc făgetele de deal (Gheorghe Ploaie, 1998).

Pădurile de fag cu răşinoase - limita inferioară este greu de stabilit deoarece speciile de răşinoase- molidul (Piceaabies) şi mai ales bradul (Abies alba) - coboară pe văi până la altitudini destul de mici (600-650 m). În general pădurile de amestec se extind la altitudini cuprinse între 500 şi 1500 m. În cadrul acestui subetaj se găsesc specii de conifere precum: brad, molid, pin (Pinussylvestris), în amestec cu foioase din etajele inferioare în special mesteacăn (Betula pendula), plop (Populustremula), frasin (Fraxinus excelsior), tei (Tilia cordata), ulm (Ulmusscabra) şi mai rar

carpen, paltin, salcie. Etajul boreal (al molidişurilor) este destul de bine reprezentat, pădurile de răşinoase fiind cuprinse între altitudini de 1200 şi 1850 m. Cuprind în special molid şi mai rar brad, pin, iar în apropierea versanţilor stâncoşi, tisă (Taxusbaccata).

Alături de arbori se găsesc şi arbuşti ca ienupăr (Juniperuscommunis), măceş (Rosa canina, Rosa pendulina), zmeur (Rubrusidaeus), afin (Vacciniummyrtillus), iar la limita superioară ienupăr (Juniperussibirica) şi jneapăn (Pinusmugo).

Vegetaţia ierboasă este reprezentată de numeroase specii, dar şi de muşchi şi licheni. Etajul subalpin este situat deasupra etajului molidişurilor. Trecerea se face prin tufărişuri care au rolul de a contribui la retenţia apelor pe versanţi, la consolidarea terenului şi reprezintă o stavilă în calea avalanşelor. În aceste zone vegetează numeroase plante rare cum ar fi pesma (Centaureaatropurpurea), clopoţei (Campanula alpina), garofiţa de stâncă (Dianthussuperbus), crin de pădure (Liliummartagon), crin de munte (Liliumjankael), arginţică (Dryasoctopetala) ş.a. Speciile periclitate din această zonă sunt papucul doamnei (Cypripediumcalceolus) şi floare de colţ (Leontopodiumalpinum), iar speciile vulnerabile sunt căldăruşă (Aquilegiatranssilvanica), iederă albă (Daphneblagayana) şi strugurii ursului (Arctostaphyllosuva-ursi).

Modificările altitudinale ale climei şi vegetaţiei condiţionează formarea etajelor faunistice. Fiecare unitate faunistică altitudinală are constituenţi zoologici cu adaptări morfofiziologice şi fenologice corespunzătoare şi cu cerinţe higrotermice potrivite cu mediul respectiv.

Etajul faunistic al stejăretelor este cel mai bine reprezentat, fiind in general un spaţiu protejat, nealterat si oferind condiţii de viaţă favorabile faunei specifice. Pe lângă diversitatea deosebita a speciilor de plante trăiesc şi specii de animale dintre care cele mai întâlnite sunt cele din grupul nevertebratelor (gândaci diverşi, păianjeni, fluturi, furnici, albine ş.a.). Ca vertebrate întâlnim brotăcelul sau răcănelul (Hylaarborea), năpârca sau şarpele de sticlă (Anguisfragilis), şarpele de alun sau nuieluşa (Coronella austriaca). In acest areal identificam o mare diversitate de specii de păsări: privighetoarea (Luscinialuscinia), piţigoiul mare (Parus major), piţigoiul de livadă (Paruslugubris), multe specii de ciocârlii, sticleţi, ciocănitoarea, şoimul rândunelelor (Falco subuteo), vânturelul de seară (Falco vespertinus), gaia roşie (Milvusmilvus), şerparul (Circaetusgallicus) şi cucuveaua (Athenenoctua). In ultimii ani, se înregistrează o creştere a efectivului de fazani (Phasaniuscolchicus), densitatea acestora fiind totuşi scăzută. Principalele mamifere sunt ariciul (Erinaceuseuropaeus), cuţcanul de pădure (Sorexaraneus), pârşul (Glisglis), iepurele comun (Lepuseuropeus) şi şoarecele de pădure (Apodemussylvaticus). Dintre carnivore pot fi amintite: vulpea (Vulpesvulpes), lupul (Canis lupus), viezurele (Melesmeles), jderul de copac (Martesmartes). Dintre ierbivore se întâlneşte căpriorul (Capreoluscapreolus) şi mistreţul.

Etajul faunistic al făgetelor este bine reprezentat ajungând până la 1.700 m la limita superioară. Factorii ecologici favorabili permit ca o serie de animale să trăiască în ambele etaje cu

mici modificări efective.n Dintre păsări destul de numeroase în aceste păduri sunt: brumărița de pădure (Prunellamodularis), fâsa de pădure (Anthustrivialis), pitulicea mică (Phylloscopuscollybita), guşă roşie, struțul de vâsc, țoiul cojoaica şi gaița. Dintre răpitoarele de zi şi de noapte întâlnim uliul găinilor (Accipitergentilis), şorecarul (Buteobuteo), acvila țipătoare (Aquilapomarina), şi huhurezul (Strixaluco). La acest etaj mamiferele sunt reprezentate de veverița (Sciurusvulgaris), cerbul (Cervuselaphus), rasul carpatin (Lynxlynx), pisica sălbatică (Felissilvestris), şopârla de munte (Lacerta vivipara).

Etajul faunistic al pădurilor de conifere adăpostește un număr mai redus de animale în raport cu cel din pădurile de fag sau de gorun datorită condițiilor climatice mai vitrege şi modului mai greoi de a-şi găsi hrana. Unele lepidoptere întâlnite aici pot fi dăunători foarte periculoşi ca de exemplu omida păroasă a molidului (Lymantriamonacha). Ipidele sunt exclusiv fitofage iar ca reprezentant tipic poate fi menționat cariul mare de scoarță al molidului (Ipstypographus). Dintre reptile pot fi menționate vipera comună (Vipera berus) şi şopârla de munte (Lacerta vivipara). Din categoria animalelor vertebrate, păsările sunt cele care populează mai frecvent pădurile de conifere: auşelul (Regulus ignicapillus), piţigoiul de brădet (Parusater), mierla gulerată (Turdustorquetus), piţigoiul moțat (Paruscristatus), piţigoiul de munte (Parusmontanus), cinteza (Fringillacoelebs), corbul (Corvuscorax), ciocanitoarea de munte (Picoidestridactylus).
Un locuitor tipic al acestor meleaguri este ursul brun (Ursus arctos), dar întâlnim totodată și pâlcuri izolate de capre negre (Rupicaprarupicapra). În perioada de vară, anumite specii din zona făgetelor și gorunetelor migrează în zona montana, în căutarea hranei (mistrețul, lupul etc.)

Etajul faunistic al tufărişurilor subalpine şi al pajiştilor alpine se distinge prin numărul redus al speciilor, fapt explicabil prin condițiile vitrege de viață - temperaturi scăzute, oscilații mari de temperatură la suprafața solului şi în aer, zăpezi mari, ierni lungi şi vânturi puternice.

Fauna pâraielor şi râurilor de munte prezintă o diversitate remarcabila. Unele ape curgătoare montane izvorăsc din golul alpin, altele, din pădurile de conifere. Ele sunt caracterizate printr-un debit mai constant decât majoritatea celorlalte ape curgătoare, apa saturată în oxigen şi aproape totdeauna limpede. Fauna este bogată, fiind reprezentată prin specii foarte oxofile şi criofile. Principalul contingent de specii de pâraie de munte îl dau insectele cu larve acvatice şi adulți zburători. Peştii se întâlnesc numai în pâraiele mari, specia dominantă fiind păstrăvul (Salmotruttafario), două specii de zglăvoc (Cottusgobio, Cotuspoccilopus), mreana de munte (Barbusmeridionalispetenyi). Râurile de munte se caracterizează printr-un debit mai mare decât pâraiele, viteza apei mai redusă, patul albiei acoperit cu pietre. Fauna este mai bogată decât în pâraie. Ea constă din aceleaşi grupe mari, dar alte specii: Baetis carpatica, gonocephala. Ihtiofauna este dominată de lipan (Thymallusthymallus) şi moioagă – efective reduse. Se mai întâlnesc aproape

toţi peştii din zona păstrăvului, în plus cleanul (Leuciscuscephalus) şi latiţa (Alburnoidesbipunctatus).

Aşezările rurale ale comunei Vaideeni sunt situate în zona Subcarpaţilor Getici, într-un cadru natural variat ca morfologie şi vegetaţie.

Resurse turistice

Comuna Vaideeni, ca şi întreaga zonă a depresiunii submontane Horezu, ***beneficiază de condiţii naturale deosebit de favorabile practicării turismului în toate perioadele anului***, fiind avantajată de lipsa factorilor de poluare şi de ***un potenţial turistic natural care permite practicarea unor variate forme de turism***.

P

Principalele resurse turistice legate de cadrul natural al localităţii sunt:

- ✓ ***formele de relief submontan şi montan*** (Munţii Căpăţânii) având ca suport o structură geologică complexă, dispus în trepte de altitudine, ce îmbogăţesc aspectul peisagistic al zonei şi creează oportunităţi pentru turismul de odihnă şi recreere;
- ✓ ***domeniul schiabil amenajabil în arealul Balota – Căpăţâna – Coşana - Ursu***, este o premisă favorabilă pentru dezvoltarea sporturilor de iarnă, fiind susţinută de grosimea stratului de zăpadă (în medie, 40 cm) şi durata menţinerii lui (peste 150 zile / an); primele zăpezi apar la sfârşitul lunii octombrie şi se topesc în luna mai;
- ✓ ***traseele principalelor cursuri de ape***, însoţite de cele mai multe ori de drumuri forestiere, deosebit de pitoreşti, sunt locuri de petrecere a wek-end-ului la iarbă verde sau locuri de campare;
- ✓ ***fondul forestier*** bogat, reprezentat prin păduri de foioase şi conifere, îmbracă versanţii sudici ai Munţilor Căpăţâna, creează un mediu ambiant atractiv, curat, recomandat pentru vacanţe active;
- ✓ ***flora*** pajiştilor montane şi a fâneţelor, de o diversitate impresionantă, în funcţie de altitudine, îmbogăţesc peisajul cadrul natural cu specii floristice multicolore;

- ✓ ***elementele climatice*** ale zonei, fără valori extreme, sunt favorabile practicării turismului în tot timpul anului, pentru repunere în formă a organismului după stres (climat de dealuri - sedativ de cruțare, cu temperatură medie anuală de aproximativ 6°C);
- ✓ ***fondul de vânătoare (specii cu valoare cinegetică) şi de pescuit sportiv*** deosebit de valoros, mai ales pe cursul superior al pâraielor, în amonte de așezările uman;
- ✓ Cadrului natural deosebit, marcat de Munții Căpățânii, cu vârful Căpățâna 2.094 m, vârful Balota 2.095 m, vârful Nedeia 2.130 m și vârful Ursu 2.124 m, Muntele Zavidanu, Muntele Coseana sau Funciel. Exisă și o zonă deluroasă importantă cunoscută mai ales pentru Dealul Mare și Coasta Recii.
- ✓ **situl NATURA 2000 Nordul Gorjului de Est**, cod ROSCI0128, suprafața 17,97 ha, cod SIRUTA 174021, zona cu valoare natural ridicată. Din punct de vedere administrativ, aria naturală protejată se află pe teritoriul a 2 judeţe, 96% din suprafaţă fiind localizată în partea de nord-est a judeţului Gorj, restul de 4% în partea de vest a judeţului Vâlcea. Teritoriul este în cea mai mare parte lipsit de localităţi cu excepţia celor dispuse de-a lungul limitei sudice și a zonei Rânca. Situl Natura 2000 **ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est** este situat pe teritoriul administrativ al localităţilor Vaideeni din județul Vâlcea și Polovragi, Baia de Fier, Novaci, Crasna, Mușetești și Bumbești-Jiu din județul Gorj. Din punct de vedere geografic, situl ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est este situat în Carpaţii Meridionali, ocupând partea sudică a Munţilor Parâng şi partea de vest a munţilor Căpăţânii. Amplasat într-un vast amfiteatru natural aproape nealterat, cu un ecart altitudinal de 2.319 m dezvoltat pe o distanţă transversală de sub 25 km, se situează în regiunile biogeografice alpină și continentală, în ecoregiunea Carpaţilor Meridionali pe versantul sudic al sectorului de vest al acestora, între interfluviul Olteț-Cerna la răsărit, Parcul Național Defileul Jiului la apus și între cumpăna apelor la nord și drumul submontan Apa Neagră – Bumbești – Racoviță, la sud. Limitele sitului ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est, sunt materializate cu marcaje realizate printr-un pătrat de culoare verde cu marginile galbene. **Situl ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est** se suprapune cu 5 arii naturale protejate declarate prin Legea nr. 5/2000, și anume **Peștera Muierii** – Rezervație științifică, **Peștera iedului** – Monument al naturii, **Peștera Polovragi** – Rezervație naturală, **Pădurea Polovragi –** Rezervație naturală, **Cheile Oltețului** – Rezervație naturală. A fost desemnată sit de importanță comunitară pentru conservarea populaţiilor a 4

specii de plante, 11 specii de mamifere, 2 specii de amfibieni, 3 specii de pești, 2 specii de nevertebrate și 25 de habitate.[8]

Obiective turistice naturale

- ✓ Cheile Cernei;
- ✓ Lacul Marginea;
- ✓ Cheile Luncavățului (Paraul Sec);
- ✓ Cascadele de pe Balota;
- ✓ Piatra Crucii;
- ✓ Moara Dracilor;
- ✓ Colțul Ursului;
- ✓ Cascada Miresii
- ✓ Sorbul din Cheile Cernei;
- ✓ Cascada Miorița;
- ✓ Cascada Moara Dracilor;
- ✓ Lacul Florica;
- ✓ Piatra Spânzurată;
- ✓ Vârful Ursu
- ✓ Piatra Incălecată;
- ✓ Lacul Balota;
- ✓ Piatra Caseriei;
- ✓ Izvorul cu mușchi;
- ✓ Cascadele din Valea superioara a Luncavățului;
- ✓ Tribunalul haiducilor și Văzduhul;
- ✓ Pietrele Gauriciu;
- ✓ Pietrele Stroeștilor
- ✓ Piatra cu Icoană;
- ✓ Cheișoara;
- ✓ Luncile Frumoase;
- ✓ Vârful Nedeia;
- ✓ Vârful Căpățâna;
- ✓ Cheile Cernei;
- ✓ Piatra spânzurată – monument al naturii pe Valea Plopilor, sat Izvoru - Rece;
- ✓ Defileul Râului Luncavăț;

[8] http://ananp.gov.ro/nordul-gorjului-de-est/

Comuna Vaideeni intra în circuitul turistic datorită unei zone aproape sălbatice, puţin bătută chiar şi de iubitorii muntelui: Cheile Cerna-Sohodor, primului traseu de alpinism şi escaladă din zonă, cu o înălţime de peste 80 de metri şi gradul patru de dificultate, în condiţiile în care cele mai dificile trasee din România ajung până la gradul şase de dificultate. Traseul poartă numele de Salvamont 1 şi a fost asigurat deja de membrii Serviciului Salvamont Vâlcea. Pe lângă peisajele spectaculoase, turiştii vor avea ocazia să exploreze şi galeriile săpate de apă în stâncile care străjuie Valea Cernei.

Există potential pentru deschiderea şi a altor trasee de alpinism şi escaladă în Vaideeni, zona fiind foarte puţin cunoscută, dar cu un mare potenţial turistic, cu foarte multe grote şi peşteri. Se lucreaza in prezent la cartarea peşterilor pentru a putea fi incluse în circuitul turistic.

Din Vaideeni, două drumuri de plai, cu acces la stâni, constituie trasee turistice de intrare, dinspre sud, în masivele Căpăţâna şi Parâng.

Unul se desfăşoară pe cumpăna apelor dinspre răsărit şi urmează traseul Dealul Mare – Frăsinet – Jariştea - Cârciuma lui Dincă - cabana Vârful Roman - Vârful Ursu, de unde se desprinde drumul de picior spre Groapa Mălăii, Dârjala şi spre cabana şi stâna Piatra Roşie.

Al doilea drum, cel de pe cumpăna apelor dinspre apus, urmează traseul Dealul Capela - Fântâna din plai – Comanda - Izvorul cumpenelor - Marginea Găuriciu Căşeria - Coasta lacurilor - Vârful Nedei – Târnovu - Curmătura Olteţului - cabana Obârşia Lotrului - Lacul Gâlcescu.

Din comuna Vaideeni pornesc 10 trasee turistice marcate, destinate drumeţiilor şi 2 trasee off road pentru posesorii de maşini de teren, care fac legatura între Oltenia de sub munte şi Valea Lotrului.

Trasee turistice

1. Vaideeni (610m) – Valea Luncavățului – Podul lui Pasăre (909m) – Lacul Balota (1200m) – Stâna Balota (1600m) – Vf. Căpățâna (2097m), Marcaj - Cruce roșie, Durata 4 - 6 ore;

2. Vaideeni (610m) – Plaiul Frăsinet (1138m) – Vf. Ursuleț (1601m) – Refugiul Ursu (1720m) – Vf. Ursu (2124m) – Muntele Groapa Mălăii – La Iezer (1460m) – Curmătura Popeștilor (1020m) – Valea Repedea – Ciunget (650m), Marcaj triunghi roșu, Durata 12-14 ore;

3. Vaideeni (610m) – Valea Plaiului – Fântâna din Plai (850m) – Muntele Marginea – Coasta Lacurilor (1740m) – Șaua La Nedei – Șaua Gropița – Poiana Târnovu Mic (1500m) - Stâna Târnovu Mare (1600m) – Ciunget (650m), Durata 13-15 ore, Marcaj bandă albastră;

4. Izvoru Rece (584m) – Valea Recea – Luncile Frumoase – Stâna Zăvidanu – Pietrele Stroieștilor – Coasta Lacurilor (1740m) – Stâna Funicelu (1700m) – Valea Repedea – Ciunget (650m), Durata 12-14 ore, Marcaj crucea galbenă, bandă albastră, nemarcat de la Stâna Funicelu;

5. Cerna/Vaideeni (590m) – Valea Cernei – Cheile Cernei (830m) – Stâna Buciumu (1510m) – Piciorul Corșorului – Vf. Beleoaia (2036m) – Vf. Nedeii (2130m), Durata 8-10 ore, Marcaj cruce albastră;
6. Mariţa/Vaideeni (580m) – Valea Mariței – Vf. Stânișoara (1421m) – Muntele Zăvidanu (1610m), Durata 6-8 ore, Marcaj punct galben o 7. Lacul Balota (1200m) – Tribunalul Haiducilor (1549m) – Culmea Căpățâna - Pârâul Căpățânii – Lacul Balota, Durata 3-4 ore, Marcaj punct albastru;
8. Lacul Balota (1200m) – Izvoarele Luncavățului – Coasta Lacurilor (1740m) - Vf. Nedeii (2130m), Durata 4-6 ore, Marcaj punct roșu o 9. Vaideeni (610m) – Valea Seacă – Vf, Tăiș (889m) – Muchia lui Moga – Vaideeni, Durata 4-5 ore, Marcaj punct roșu;
10. Vaideeni (610m) – Brădățeaua Mică – Dealul Capela (816m) – Brădățeaua Mare – Vaideeni, Durata 4-5 ore, Marcaj punct albastru;
11. Vaideeni (610m) – Plaiul Recii – Plaiul Nedeii – Muntele Marginea (1525m) – Coasta Lacurilor (1740m) –Traseu off-road - până la Coasta Lacurilor.
12. Vaideeni (610m) – Plaiul Frăsinetului (1138m) – Vf. Ursulețul (1601m) – Refugiul Ursu – Curmătura Piatra Roșie (1908m) – Groapa Mălăii – Stâna Groșetu – Valea Repedea – Ciunget (650m) = total circa 45km, Traseu offroad - Marcaj triunghi roșu până la Stâna Groșetu, apoi punct galben până în Valea Repedea

Activitatea culturală este destul de bine reprezentată. La nivelul comunei Vaideeni activează 2 formaţii artistice: "Mioriţa" – instrumental și dans popular, și "Cununița munților" – vocal și dans popular care încearcă să păstreze tradiţiile locului. Exista 18 meșteri populari (2 țesătorie; 3 prelucrarea lemnului; 1 realizare fluiere; 3 tâmplărie; 5 produse artizanale; 4 costume populare tradiționale). Reprezentative pentru cultura comunei sunt evenimentele culturale organizate:

Nr. crt.	Denumirea manifestării culturale	Descriere sumară
1	Balul Oierilor	Păstrarea tradiției, festival de cântece și dansuri populare
2	Baluri de Bobotează Baluri de Sf. Ion	Festival de cântece și dansuri populare
3	Învârtita Dorului	Spectacol folcloric de amploare, portul ciobănesc, adevărata simfonie în alb și negru, savoarea renumitelor produse tradiționale
4	Festivalul Național al Sculptorilor cu Drujba	Sculpturi cu drujba în lemn
5	Tabăra Internațională de Supraviețuire	Sport, distracție, adrenalină, voie bună, antren, educație, probe de strategie, de logică, locuri cu mare încărcătură istorică

6	Festivalul Mărginenilor	Spectacol folcloric de amploare, programe artistice reprezentând mai multe formații din diferite județe
7	Târgul de animale	Vizitare standuri cu produse tradiționale, expoziție cu vânzare ovine, bovine și caprine, Bonitare și aprecierea animalelor.
8	Balurile de Crăciun Festival de Colinde	Obiceiuri de Craciun

De asemenea, la nivelul comunei există 2 echipe de fotbal, "Păstorul Vaideeni" și "Montana Izvorul Rece", localitatea dispunând și de un teren pe care se organizează campionate de fotbal interstradale.

Portul naţional tradiţional, pitoresc şi autentic al locuitorilor, existenţa unui bogat şi nealterat folclor local, oral, instrumental şi coregrafic, a unui artizanat bucolic, standardul ridicat, dar fundamentat pe tradiţional şi bun gust, al confortului din condiţiile de habitare, sunt şi ele elemente de atracţie din punct de vedere al turismului.

Un rol important în acelaşi sens, îl are şi faptul că, în imediata apropiere şi în zonă, în condiţii uşor accesibile, se găsesc obiective majore al turismului naţional şi zonal: Mânăstirile oltene, peşterile din zonă (Peştera Liliecilor – Bistriţa, Peştera Polovragi, Peştera Muierilor – Baia de Fier), cheile Bistriţei oltene, ale Olteţului, piramidele de şiroire din sedimentele cu sare de la Slătioara, trovanţii din carierele de nisip din Costeşti, ceramica de Horezu, monumente ale naturii şi istorice, muzeele din zonă şi din judeţ, etc.

Comuna Vaideeni este situată în apropierea localităţilor balneoclimaterice ale judeţului: Govora, Olăneşti, Călimăneşti, Cozia, Ocniţa, ceea ce constituie valenţe turistice de mare importanţă, ce pot fi luate în consideraţie.

Localitatea Vaideeni a fost nominalizată între localităţile pilot, incluse în 1993 în agroturismul montan. În satul Vaideeni au fost înscrise şi satisfac corespunzător baremul de dotare şi confort, un număr de 15 gospodării, care au primit şi pot primi oricând oaspeţi din ţară şi din afară, care preferă acest gen de turism, cu cazare individualizată, evitând astfel cazarea comună de tip cabană, hotel, bloc, forme care nu rezolvă la modul optim odihna, şi nu înlătură complet stresul de aglomerare, de care suferă numeroşi oameni din cei care trăiesc în furnicarul oraşelor.

Comuna Vaideeni a fost inclusa în anul 2022 pe lista staţiunilor de interes local prin Hotărârea nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor şi criteriilor de atestare a staţiunilor turistice, actualizata.

Conform Listei Monumentelor Istorice, la nivelul comunei Vaideeni există urmatoarele monumente clasificate:

- ✓ Biserica de lemn "Cuvioasa Paraschiva","Sf. Nicolae" şi "Sf. Apostoli" din cătunul Funduri, sat Mariţa - Vaideeni (Vâlcea), ctitorită între anii 1556- 1557; una dintre cele mai vechi biserici de lemn de la sud de Carpaţi;
- ✓ Biserica de lemn cu hramul "Cuvioasa Paraschiva" – ctitorită de haiducul Coman în anul 1893 şi renovată în anul 1932, în satul Cornet;
- ✓ Biserica "Sf. Ioan Botezătorul" (1878) sat Vaideeni;
- ✓ Biserica de zid cu hramul "Sfântul Nicolae" (1878) – în satul Vaideeni
- ✓ Ansamblu de instalaţii tehnice sat Vaideeni;
- ✓ Joagăr hidraulicsat Vaideeni;
- ✓ Moară de apăsat Vaideeni;
- ✓ Dăracsat Vaideeni;
- ✓ Piuă hidraulicăsat Vaideeni;
- ✓ Ansamblu rural sat Vaideeni;

Asezată la poalele muntilor Căpătânii, oferind posibilitatea practicării diverselor forme de ***turism*** (montan, pastoral, religios, cultural, etc.) comuna Vaideeni oferă turistilor posibilitatea de cazare în pensiuni sau în gospodăriile localnicilor.

<u>Resurse turistice antropice cu regim protectiv</u>

- ✓ ***Biserica de lemn cu hramul Cuvioasa Paraschiva din satul Mariţa – cea mai veche biserică de lemn din Oltenia (datată din 1557);***

Mărturie a trecutului creştin al poporului nostru, bisericile de lemn sunt printre cele mai vechi forme de arhitectură populară care au străbătut spaţiul şi timpul. Ridicată în urmă cu o jumătate de mileniu pe ruinele unei cetăţi dacice, în Vaideeni – Vâlcea se ascunde cea mai veche biserică de lemn de la sud de Carpaţi – Mariţa.

Monument al luminii, Biserica din Mariţa – Vaideeni reprezintă o fereastră prin care putem vedea latura spirituală a strămoşilor noştri. Simbol al creştinătăţii din Ţara Românească, este

martoră tăcută a istoriei migraţiei păstorilor din Ardeal, pe meleagurile de basm ale „Olteniei de Sub Munte”.

Biserica Mariţa este una din cele 60 de biserici de lemn, de la nord şi de la sud de Carpaţi, aproape anonime în ţară, ea fiind inclusă pe lista ce cuprindea cele mai periclitate şapte monumente ale Europei în 2014.

Biserica de lemn din cătunul Funduri, satul Mariţa, comuna Vaideeni, este cel mai mic lăcaş de cult de acest gen din judeţul Vâlcea, fiind totodată şi cea mai veche nu doar din „Oltenia de Sub Munte”, ci din toată zona de sub Carpaţi. Cel puţin din ce s-a descoperit până acum. Poate adăposti doar 20 de persoane.

Se bănuieşte că datează din 1556 – 1557, datorită unei bârne de pe peretele sudic exterior sudic pe care a fost încrustată cu litere slavone – inscripţia “Leatul 7065 [1557]”. O legendă spune că ar fi fost adusă din Ardeal de ciobanii care s-au stabilit aici. Este posibil ca bârna să provină de la o altă biserică, iar acest lăcaş să fi fost construit mult mai târziu. Cert este că ridicarea ei poate fi plasată înainte de anul 1745 deoarece apare menţionată într-un document al vătafului de plai Ion Urşanu care a sprijinit-o cu bani”.

Dată fiind vechimea ei, Biserica Mariţa este una dintre cele mai valoroase lăcaşuri de cult din lemn din ţara noastră. Este unul din acele lăcaşuri construite în urmă cu secole de mici comunităţi sărace, care trăiau pe versanţii de sud şi de nord ai Carpaţiilor. Este o biserică care poartă trei hramuri: „Cuvioasa Paraschiva”, „Sfântul Nicolae” şi „Sfinţii Apostoli”, fiind construită într-o enclavă ardelenească a Olteniei de Sub Munte, într-un loc care-şi spune singur povestea. Pictura este o adevărată bijuterie. Remarcabilă este tratarea catapetesmei, cu desene inscripţionate cu horjul, o unealtă cu care pe vremuri se făceau incizii în obiectele casnice de lemn sau se curăţau copitele lemnelor. Pictura iconostasului face ca biserica să fie unicat. Realizată în tempera, după o tehnică mai puţin întâlnită în bisericile din Oltenia, pictura de pe tâmpla monumentului, singura din lăcaş, este asemănătoare cu cea a realizării icoanelor. Portretele de îngeri şi sfinţi au aceeaşi tipologie. În afară de catapeteasmă, nu se mai găseşte pictură nici în interior şi nici în exterior. În biserică se află câteva icoane de lemn din secolul al XIX-lea, o icoană pe hârtie despre care se spune ca ar proveni de la unul dintre atelierele de xilogravură din Transilvania secolului al XIX-lea. În ceea ce priveşte arhitectura lăcaşului de cult, Biserica de lemn de la Mariţa – Vaideeni este o construcţie de mici dimensiuni, din bârne din lemn de stejar, cu îmbinări prin chertare, în coadă de rândunică, în cep şi fixare în cuie de lemn. Este uninavată cu un plan dreptunghiular simplu, cu absida altarului decroşată faţă de naos, fără pridvor, cu pronaos, naos şi altar decroşat, de formă poligonală cu cinci laturi. Pronaosul e tăvănit, iar naosul şi altarul sunt boltite semicilindric. Bolta naosului are două travee despărţite şi susţinute de coaste semicirculare aşezate pe cai. Structura din lemn este aşezată pe o temelie – o talpă, din bolovani de

râu, nelegaţi cu mortar. Acoperişul în patru ape este acoperit cu şiţă. Cosoroabele ce susţin acoperişul altarului sunt susţinute de opt cai mari încrucişaţi.

Bisericuţa de lemn din Mariţa este o „ctitorie a ţăranilor moşneni şi monument istoric de importanţă naţională". Pentru că nu a suferit intervenţii majore, îşi păstrează aspectul originar. La fundaţia ei s-au descoperit trei morminte. S-au mai găsit şi nişte oale care au fost predate Muzeului Judeţean Vâlcea

Judeţul Vâlcea numără aproximativ 100 de biserici de lemn, din care numai trei sunt de importanţă naţională.

- ✓ Biserica de zid cu hramul Sf. Ioan Botezătorul (datată din 1877) din satul Vaideeni – monument de arhitectură;
- ✓ Biserica de lemn cu hramul Cuvioasa Paraschiva (datată din 1893) din satul Cornet - monument de arhitectură;
- ✓ Capelele Talanci şi Bădulesti;
- ✓ Cheile Cernei;
- ✓ Piatra spânzurată – monument al naturii pe Valea plopilor, sat Izvoru- Rece;
- ✓ Piua pe apă din satul Vaideeni;
- ✓ Defileul râului Luncavăţ;

<u>Elemente de patrimoniu etnocultural</u>

- ✓ Centrul etnografic Vaideeni, important centru etnofolcloric, legat de transhumanţă şi obiceiuri pastorale; renumit pentru prelucrarea artistică a pieilor, lânii şi confecţionarea de instrumente muzicale, port popular ciobanesc cu influente din zona Mărginimii Sibiului;
- ✓ Arhitectura traditională - case vechi cu pridvor, specifice zonei etnografice "Oltenia de sub munte" şi case cu ocol, specifice Mărginimii Sibiului;
- ✓ Costumul popular, în doua culori, alb şi negru, asemanator zonei Mărginimii Sibiului;
- ✓ Cusaturi şi ţesaturi artistice (desagi), meştesuguri cu o raspandire din ce în mai redusă;
- ✓ Confecţionare de instrumente muzicale - fluiere;
- ✓ Prelucrarea artistică a lemnului - obiecte de uz gospodăresc: lăzi, coşuri, furci de tors lână, etc;
- ✓ Prelucrarea lânii şi instalaţii de tehnică populară: darac, pive, mori de apă, joagăre acţionate hidraulic;
- ✓ Manifestări etnofolclorice: Festivalul folcloric al păstorilor din Carpaţi "Învârtita dorului", ce se desfăşoară anual în cea mai apropiată duminică de Sânziene.

Transhumanța trecut, prezent si viitor

Obiceiul străvechi de sute de ani a fost inclusă în anul 2023 pe lista Patrimoniului Imaterial UNESCO, ca urmare a studiilor realizate de specialiști ai Academiei Române și Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu" in localitatea Vaideeni.

Mutarea sezonieră a animalelor începe în fiecare an la sfârșitul lunii aprilie, primăvara, atunci când păstorii își pregătesc turmele de oi și pornesc cu mioarele către munte, unde oile pot paște în liniște. În inima munților, rămân timp de patru luni, iar toamna, mai exact pe data de 14 septembrie, ciobanii și animalele se întorc acasă.

Transhumanța poate să-și recapete importanța economică de altădată, oferind ciobanilor posibilitatea de a valorifica o mare parte dintre produsele făcute din lapte de oaie. În același timp, aceștia pot promova și meserii care sunt acum pe cale de dispariție, cum ar fi prelucrarea lânii.

Un întreg sistem socio-economic se poate dezvolta în jurul transhumanței, de la gastronomie la meșteșuguri locale și festivități care marchează începutul și sfârșitul unui sezon. Familiile au practicat și transmis transhumanța prin observare și practică timp de multe generații. Comunitățile care trăiesc de-a lungul rutelor de transhumanță joacă, de asemenea, un rol important în transmiterea acesteia, cum ar fi prin sărbătorirea traversărilor turmelor și organizarea de festivaluri. Practica este transmisă și prin ateliere organizate de comunitățile locale, asociații și rețele de ciobani și fermieri, precum și prin universități și institute de cercetare. Astfel, transhumanța contribuie la incluziunea socială, întărirea identității culturale și a legăturilor dintre familii, comunități și teritorii, contracarând efectele depopulării rurale.

Dincolo de aspectul patrimonial, trebuie subliniat și rolul esențial al drumurilor rurale și al creșterii extensive - transhumante a animalelor în diverse domenii.

La nivel natural, aceste rute sunt vitale pentru natură. Servesc ca excelente coridoare biologice care promovează biodiversitatea și oferă o modalitate sigură de mobilitate pentru flora și fauna autohtonă. Ajută chiar la combaterea emisiilor de CO_2, evitând transportul rutier pentru deplasarea animalelor.

De asemenea, transhumanța are un impactul pozitiv în gestionarea forestieră și prevenirea incendiilor într-un mod durabil și accesibil. Turmele, când pasc în anumite zone strategice ale teritoriului, consumă vegetația de acolo și elimină masa combustibilă, prevenind astfel extinderea focului în caz de incendiu. În acest fel, se creează un sistem de pășunat care ajută la gestionarea maselor forestiere și la favorizarea unui peisaj mozaic, cu zone de pădure intercalate cu spații deschise.

Posibila reconversie a sectorului transhumant și a drumurilor sale rurale nu se oprește aici. Drumurile transhumante ar putea fi utilizate pentru turismul rural și ca spații de agrement și cultură, având un caracter istoric și natural.

Cu toate acestea, această opțiune trebuie bine gândită, deoarece interacțiunile dintre societatea urbanizată și creșterea extensivă a animalelor sunt uneori problematice din cauza lipsei de cunoștințe. În cazul în care nu vor exista schimbări și o nouă generație de tineri nu va prelua ștafeta, figura păstorului va ajunge să fie expusă într-un muzeu etnografic. Oamenii sunt pasionați de meserie, dar trebuie să poată și trăi din ea. De aceea sunt atât de necesare acțiunile de conștientizare și de recunoaștere a efortului pe care îl fac pentru teritoriu și beneficiile pe care le aduc.

Integrarea tradițiilor și sărbătorilor locale în strategia de dezvoltare turistică a comunei Vaideeni, va oferi turiștilor o experiență autentică, ajutând la conservarea culturii locale și la crearea unui brand turistic unic.

Oferta de petrecere a timpului liber

Comuna Vaideeni are un capital natural deosebit de divers, fapt care se datorează atât varietății reliefului, care coboară în trepte de la montan, la care se mai adaugă, fauna și flora diverse, precum și climatul relativ blând.

Beneficiind de astfel de resurse variate, Comuna Vaideeni ***oferă un potențial turistic extrem de valoros, pretabil pentru o gamă largă de forme de turism***: zonele muntoase împădurite, unde persistența și consistența stratului de zăpadă favorizează dezvoltarea ***turismului montan și a sporturilor de iarnă***, zone rurale nepoluate propice ***turismului rural și agroturismului***, având astfel potențialul de a deveni o destinație montană recunoscută.

Diversitatea, volumul şi valoarea potenţialului turistic existent favorizează variate modalităţi de petrecere activă a timpului liber, de odihnă, de recreere şi de practicarea unor forme de turism specifice.

Turism etnocultural

Caracterul şi tradiţia acestei zone, legate de păstorit şi transhumanţă, a orientat locuitorii către activităţi de artizanat specific românesc, precum ţesăturile executate manual (costum popular), cusături, cojocărit, confecţionarea de obiecte muzicale, prelucrarea artistică a lemnului. Obiceiurile tradiţionale legate de urcatul şi coborâtul oilor de la munte, serbări şi manifestări folclorice, nunta şi sărbătorile religioase, sunt puncte de atracţie turistică pentru iubitorii tradiţiilor satului românesc.

Manifestările tradiţionale etnoculturale locale, cum sunt "Învârtita dorului" şi "Întâlnirea fiilor satului" sunt un prilej de a atrage cât mai mulţi turişti în zonă, de a face cunoscute tradiţiile şi arta populară locală, de stabilirea de contacte umane între oaspeţi şi localnici, între

reprezentanţii administraţiei locale şi diverse personalităţi invitate, iar pentru locuitorii comunei un prilej de valorificare a resurselor locale, de petrecere a timpului liber sau de relaxare.

Turism cultural-religios este favorizat de existenţa unor obiective religioase în localitate. Prezenţa, în această zonă a Olteniei de Nord, a numeroase monumente cultural-istorice de factură religioasă, unele de valoare universală (Mănăstirea Hurez - monument UNESCO), favorizează dezvoltarea turismului religios şi de pelerinaj şi introducerea arealului în circuite naţionale, care contribuie la conservarea spiritualităţii şi culturii ortodoxe româneşti, de la sud de Carpaţi.

Turism rural

Dezvoltarea turismului rural în satele comunei Vaideeni este susţinută de existenţa unor locuri în care obiceiurile şi tradiţiile păstrate de multe generaţii, sărbătorile strămoşeşti şi meşteşugurile devenite artă, sunt la ele acasă. Existenţa unor pensiuni rurale omologate în satele Vaideeni şi Izvorul Rece constituie dovada că practicarea acestei forme de turism este în dezvoltare. Promovarea turismului rural va asigura acestui spaţiu păstrător de valori tradiţionale româneşti o evoluţie echilibrată şi durabilă.

Turismul de sfârşit de săptămână *(weekend*) este o formă de turism din ce în ce mai apreciată, locuitorii marilor centre urbane dorind să-şi petreacă sfârşitul de săptămână în locuri nepoluate, departe de aglomeraţia şi stresul marilor oraşe. Apropierea de municipiul Râmnicu Vâlcea (50 km), dar şi poziţia faţă de DN 67 şi DN 65C, favorizează fluxuri importante de turişti dinspre capitala de judeţ sau dinspre municipiul Craiova. Practicarea acestei forme de turism, într-un cadrul natural pitoresc, oferit de ţinutul de sub munte al Olteniei de Nord, este din ce în ce mai des întâlnită.

Turismul de tranzit derivă din amplasarea zonei pe o importantă arteră rutieră naţională - ***DN 67*** (Rm. Vâlcea – Horezu – Tg. Jiu – Drobeta Tr. Severin), care face legătura între trei magistrale rutiere europenee: ***E 81*** (Bucureşti – Piteşti – *Rm. Vâlcea* – Sibiu – Cluj Napoca – Satu Mare – Halmeu/ punct de frontieră RO/UK) şi ***E 79*** (Calafat – Craiova – *Tg. Jiu* – Deva – Vârfurile – Oradea – Borş/punct de frontieră RO/H) şi ***E 70*** (pct. de frontieră RO/BG – Bucureşti – Craiova – *Drobeta Tr. Severin* – Timişoara – Moraviţa pct. de frontieră RO/ YU). Prezenţa a numeroase obiective turistice de interes cultural, istoric, etnografic, religios sau natural în întraga zonă de nord a Olteniei, face ca traseul DN 67 să atragă anual zeci de mii de turuişti români şi străini.

Turismul montan

În perspectivă, localitatea Vaideeni poate deveni un centru important al turismul montan, atât datorită existenţei unor poteci turistice sau a drumurilor forestiere, ce pornesc din satele

comunei Vaideeni spre crestele Munţilor Căpăţânii, cât şi potenţialului schiabil din zona înaltă (creasta Balota – Vf. Ursu). În prezent turismul montan este mai puţin practicat, dar amenajarea infrastructurii de acces şi a unor structuri turistice corespunzătoare creează oportunităţi pentru pentru dezvoltarea sporturilor de iarnă şi a drumeţiei montane. Munţii Căpăţânii sunt printre puţinele masive din Carpaţii româneşti care nu beneficiază de nici-o cabană turistică, fapt care a împiedicat dezvoltarea acestei forme de turism.

Turismul pentru sporturi extreme, o formă de turism cu adresbilitate preponderentă către tânăra generaţie, prinde contur din ce în ce mai mult şi în România. Zona oferă suportul necesar pentru parapantă, cicloturism, snowboard, motocross, deltaplan.

2.4. Infrastructura de transport și mobilitate

Localitatea dispune de o ***accesibilitate*** bună, fiind poziționată la nivel micro-regional, județean și regional și având o conectivitate crescută cu drumurile naționale sau județene. Este străbătută de:

- ✓ Drumul Județean DJ 665 (Limită Gorj, Mariţa, Izvoru Rece, Vaideeni, Horezu, DN 67) ce străbate comuna Vaideeni de la vest la est si o leagă de comuna Curtișoara din județul Gorj, la vest și de drumul național DN 67, în orașul Horezu, la est;
- ✓ Drumul Județean DJ 676 (DJ 665, Cerna, Rugetu, Slătioara, Mogesti, Gorunesti, Stroesti, Pojogi-Cerna, Copăceni, Bondoci, Brosteni, Lăpusata, Mijați, Romanesti, Rosiile, Slătioara în parte de sud-vest;
- ✓ Drumul comunal DC 136 (DJ 665, Cerna), străbate satul Cerna începând din DJ 676 înspre nord.
- ✓ Drumul Comunal DC 137 (Slătioara, Coasta Cerbului, Vaideeni, DJ 665), leagă comuna Slătioara cu satul Vaideeni;
- ✓ Drumul Comunal DC 138 (DJ 665, Vaideeni, Valea Seacă), în lungime de 1,20 km, ce deservește satul de centru și se desfășoară de-a lungul râului Luncavăț.

Din punct de vedere al densității, rețeaua de transport rutier este suficientă pentru nivelul de dezvoltare actual și perspective, însă calitatea infrastructurii este scăzută.

Există operatori de transport (Normandia, Transmontana) care asigură transportul în comun între localități.

2.5. Echiparea tehnico-edilitară

În ceea ce privește infrastructura de utilități publice, Comuna Vaideeni dispune de rețea de alimentare cu apă, de rețea de canalizare centralizată și o stație de epurare.

Pentru asigurarea condițiilor de siguranță turiștilor, s-a asigurat posibilitatea de intervenție rapidă pentru urgențe medicale, încă din 2016 la Horezu-Vâlcea fiind inaugurat Punctul de lucru pentru intervenții în cazuri de situații de urgență din oraș. Situat în imediata apropiere a primăriei, Punctul de lucru – aflat în subordinea Inspectoratului pentru Situații de Urgență „General Magheru" Vâlcea – are în dotare o mașină de intervenție cu apă și spumă, cu modul de descarcerare și prim-ajutor. Stația deservește 11 localități: Horezu, Cernișoara, Copăceni, Mateești, Măldărești, Oteșani, Popești, Slătioara, Stroești, Tomșani și Vaideeni, care au contribuit financiar la realizarea acestui obiectiv.[9]

Evoluția sectorului turistic este dovedită în primul rând de creșterea numărului de sosiri alte turiștilor în pensiunile agroturistice din Vaideeni, de la 421 sosiri în anul 2016, ajungându-se la peste 1019 sosiri în anul 2019. În mod similar s-au înregistrat creșteri ale numărului de înnoptări, de la 957 în anul 2016, la 2761 în anul 2019, durata medie de ședere crescând de la 2,27 la 2,70 nopți.

La nivelul localitatii există 61 de locuri de cazare și 20 de locuri de alimentație publică.

La nivelul comunei Vaideeni, toate gospodăriile, instituțiile și operatorii economici sunt racordați la rețeaua de distribuție electrică.

Infrastructura de telecomunicații este bine dezvoltată, cea mai mare creștere înregistrându-se în ceea ce privește accesul la Internet și telefonie mobilă.

Accesul la Internet există în 10% din gospodării, peste 80% dintre locuitori au telefon mobil, în localitate fiind prezenți toți operatorii de telefonie mobilă.

Comuna nu dispune de rețea de alimentare cu gaze, alimentarea cu energie termică se realizează în mod tradițional cu sobe, centrale termice individuale.

2.6. Servicii publice

În domeniul sănătate, în comuna Vaideeni există 2 cabinete medici de familie și 2 farmacii.

În privința afecțiunilor localnicilor, în anul 2016 existau 200 de persoane care aveau boli cardiovasculare, iar în anul 2018 erau 416 persoane în aceeași situație.

În ceea ce privește asistența socială la nivelul UAT Comuna Vaideeni se inregistreaza:

- ✓ cheltuielile pentru asistență socială pe tipuri de ajutoare sociale: ajutoare de urgență - acordate ocazional pentru persoane fără venituri, fără adăpost etc.

[9] https://www.indiscret.ro/2016/12/29/punct-de-lucru-pentru-situatii-de-urgenta-la-horezu/

- ✓ cheltuieli pentru asistență socială pe tipuri de ajutoare sociale - asistență socială în caz de boli și invaliditați;
- ✓ cheltuieli finanțate de la bugetul local pentru asistență socială - Ajutoare pentru locuințe;
- ✓ cheltuieli finanțate de la bugetul local pentru asistență socială – Creșe.

Comuna Vaideeni a fost una dintre cele 139 de comunități vizitate de proiectul *"Crearea și implementarea serviciilor comunitare integrate pentru combaterea sărăciei și excluziunii sociale"* cod SMIS 2014+: 122607, al cărui obiectiv general a fost creșterea incluziunii sociale și combaterea sărăciei prin dezvoltarea și pilotarea serviciilor comunitare integrate în 139 de comunități rurale și mici urbane cu tip de marginalizare peste medie și severă.

Viața culturală are în centru biblioteca publică pentru care sunt înregistrate cheltuieli finanțate de la bugetul local pentru cultură, recreere și religie. Biblioteca publică deține 8.849 de volume și a înregistrat 4.887 volume eliberate și 571 de cititori activi.

În ceea ce privește educația, așa cum este prezentat pe website-ul unității de învățământ din localitate, știința de carte era răspândită printre oameni înainte de înființarea școlii comunale, construită, prin eforturi proprii, de locuitorii din Vaideeni. Evoluția învățământului din Vaideeni, cunoaște mai multe etape[10]:

- ✓ 1839 se înființează Școala sătească din Vaideeni, după ce, la 24 ianuarie 1838, Eforia
  - o Școlilor Naționale face cunoscut că „ *proprietarii moșiilor să-și puie în lucrare Regulamentul Organic înființându-să prin toate satele școli pentru copii…urmându-să a lor învățătură numai pe vreme de iarna"*
- ✓ 1839-1893 – au urmat cursurile școlare, de 4 clase, numai băieți;
- ✓ 1892-1894 – au început să urmeze școala și fete, având învățătoare pe Eliza Comănescu (școala era demixtată);
- ✓ 1895-1896 – apare clasa a V-a, având un singur elev, Grigore Adamescu, viitorul învățător. Școala avea denumirea de școală "rurală";
- ✓ în anul 1908 s-au dat gratuit cărți școlare la 46 de elevi, cărți cumpărate cu banii obținuți la serbările date de membrii cercului cultural "Înflorirea";
- ✓ în 1925-1926 reapare clasa a V-a, dispărută în timpul primului război mondial;
- ✓ între anii 1915-1916 – la școala din Vaideeni urmează cursurile școlare mai mulți elevi din Poiana Sibiului, care, din cauza războiului, au locuit cu familiile în localitate;
- ✓ în anul școlar 1926-1927 apare clasa a VI-a;

[10] Todeci, Vartolomei, *"Monografia comunei Vaideeni", Ed. Conphys, 2007*

- ✓ în anul şcolar 1927-1928 apare clasa a VII-a, cu o singură absolventă, Boţocan I. Ana, cu media 8,50;
- ✓ în anul școlar 1948-1949 a început ciclul I de alfabetizare pentru maturi;
- ✓ în anul școlar 1950-1951 a început ciclul II de alfabetizare pentru maturi;
- ✓ între anii 1958-1965 devin obligatorii 7 clase;
- ✓ în anul 1965 apare școala elementară cu opt clase;
- ✓ în anul școlar 1970-1971 şcoala generală era de nouă clase;
- ✓ în anul școlar 1971-1972 –şcoala generală era de 10 ani, şcoală care a funcționat timp de doi ani;
- ✓ în anul școlar 1976-1977- la Vaideeni a început să funcţioneze treapta I de liceu (clasele a IX-a si a X-a), care a durat până în anul 1991;
- ✓ între anii şcolari 1991-1992 si 1993-1994 au fost două clase complementare;
- ✓ din anul şcolar 1994-1995 – şcoala a revenit la opt clase, ceea ce se menţine şi în prezent.

În perioada 1948-1961, la Şcoala Vaideeni a funcţionat o cantină – în şcoala veche, şi internat "la Băcăniţa". Grădina şcolii, din Seci, era irigată, iar recolta era folosită pentru cantina şcolii. Toată munca pe lotul şcolar era făcută de elevi, de personalul de serviciu şi chiar de cadrele didactice, sub îndrumarea profesorului de biologie, Gheorghe Diaconescu. Creşterea numerică a elevilor, ca rezultat al măririi numărului anilor de studii la şcoala generală, a dus la necesitatea construirii unui nou local, cele două localuri existente nemaifăcând faţă, cu toate că se ţineau cursuri şi de dimineaţa, şi după-masa. Astfel, în anul 1967, după o muncă asiduă la care au participat toţi elevii şi cadrele didactice din acea perioadă, a fost inaugurat noul local de şcoală, cu parter şi etaj. Este poate cel mai important eveniment din viaţa şcolii şi a fost sărbătorit, la serbare participând şi fiul lui Tudor Arghezi, Baruţu Arghezi, care a donat şcolii un set de cărţi din creaţia tatălui său. Şcoala se numea "*Şcoala nouă*", dar din 8 iunie 2001 se numeşte "Luca Solomon", după numele celui care a fost directorul şcolii în acea perioadă. Profesor de limba română deosebit, dl. Solomon a rămas în conştiinţa tuturor ca un model demn de urmat, alături de toţi ceilalţi dascăli care cu cinste şi devotament au contribuit la bunul renume al şcolii vaideene. Înzestrată an de an cu mobilier modern şi cu material didactic, şcoala de 10 ani dispunea de laboratoare de: fizică, chimie, biologie, istorie, geografie, desen, matematică, limba şi literatura română, cadrele didactice având posibilităţi deosebite de a pune în practică toate cunoştinţele pentru instruirea şi educarea elevilor. Mai târziu s-a construit o sală de sport şi centrala termică a şcolii. De atunci, fiecare director a păstrat şi a modernizat dotarea şcolii.

Astăzi există şi un laborator de informatică dotat cu calculatoare conectate la Internet, videoproiectoare, ecran de proiecţie, cameră web şi soft educaţional. Pentru siguranţa elevilor, au fost instalate camere video de supraveghere permanentă.

Anual, în luna mai se sărbătoreşte "Ziua Şcolii", prilej cu care elevi din tot judeţul pot participa la unul din cele două concursuri organizate în această zi: "Matematicienii isteţi"- concurs de matematică şi "Cupa Mioriţa" – întreceri sportive. Toţi participanţii pot urmări apoi spectacolul oferit de ansamblul artistic al Şcolii "Luca Solomon"- "Cununiţa munţilor". Tot cu această ocazie apare şi revista elevilor "Glasul copilăriei", înfiinţată în anul 1999 la iniţiativa doamnei profesor Pantelimon Ioana. În paginile ei, fiecare copil îşi poate exprima gândurile şi aspiraţiile, stimularea creativităţii fiind un aspect important în politica educaţională a şcolii din Vaideeni.

Școala Gimnazială Luca Solomon Vaideeni[11] cuprinde

- ✓ Școala Gimnazială "Luca Solomon" – Vaideeni (P.J.)
- ✓ Școala Primară Mariţa
- ✓ Școala Primară Izvoru-Rece
- ✓ Școala Primară Atârnați
- ✓ Grădinița cu Program Normal Vaideeni ✓ Grădinița cu Program Normal Mariţa
- ✓ Grădinița cu Program Normal Izvoru-Rece
- ✓ Grădinița cu Program Normal Atârnați

Clădirile Școlii Gimnaziale „Luca Solomon" Vaideeni (corp V-VIII și corp I-IV) sunt situate în centrul localităţii, iar cele ale structurilor arondate după cum urmează:

- ✓ Școala Primară Atârnați, GPN Atârnați – localitatea Vaideeni, cătunul Atârnați;
- ✓ Școala Primară Izvoru-Rece, GPN Izvoru-Rece – localitatea Vaideeni, sat Izvoru-Rece;
- ✓ Școala Primară Mariţa, GPN Mariţa – localitatea Vaideeni, sat Mariţa;
- ✓ GPN Vaideeni – localitatea Vaideeni.

Școala Gimnazială "Luca Solomon"	✓ Numărul sălilor de clasă: 14 ✓ Numărul laboratoarelor: 2 (1 laborator de fizică-chimie și 1 laborator de biologie) ✓ Numărul cabinetelor de informatică: 1 ✓ Bibliotecă școlară-număr de volume de carte: aprox. 3500 ✓ Cabinet medical: nu există cabinet medical școlar, dar școala colaborează foarte bine cu medicii de la dispensar, care se află în vecinătatea școlii ✓ Teren de sport în stare bună ✓ Grupuri sanitare corespunzătoare clasele I-IV, necorespunzătoare clasele V-VIII ✓ Mobilier nou la înv. primar și mai vechi la învățământul gimnazial, dar corespunzător vârstei

[11] https://scoalavaideeni.org/

Școala Primară Atârnați	✓ Numărul sălilor de clasă: 3; ✓ Spațiul uneia dintre clase este redus ✓ Mobilier corespunzător
Școala Primară Izvoru Rece	✓ Numărul sălilor de clasă: 3 ✓ Numărul laboratoarelor: 1 ✓ Bibliotecă școlară: 1500 volume ✓ Cabinet de informatică: 1 ✓ Mobilier corespunzător
Școala Primară Mariţa	✓ Număr săli de clasă: 2 ✓ Mobilier corespunzător

Populația școlară a înregistrat o scădere de la 381 elevi în 2016, la 351 în anul 2019, după o ușoară creștere în anul 2017 cu un elev.

Personalul didactic a înregistrat o creștere a numărului de la 34 persoane în anul 2016 la 35 în anul 2019.

Conform datelor disponibile în anul 2020, pe website-ul școlii, există următoarea situație:

- ✓ Populaţie şcolară – nr. elevi și preșcolari – 382, funcţionează într-un schimb;
- ✓ Personal didactic – nr. cadre didactice calificate – 32 (100 %), nr. cadre didactice titulare – 28;
- ✓ Personal didactic auxiliar – 2;
- ✓ Personal nedidactic – 9.

Grădinițele funcționează în aceleași localuri cu școlile de care aparțin; dispun de mobilier corespunzător și de material didactic. Excepţie face GPN Vaideeni care funcționează de sine stătătoare din anul școlar 2015 – 2016 într-un local nou, modern, dotat corespunzător.

2.7. Mediu și schimbări climatice

In Comuna Vaideeni nu exista factori industriali care contribuie la poluarea majoră a mediului inconjurator.

În ceea ce privește calitatea apei, comuna deține rețea de alimentare cu apă, de rețea de canalizare centralizată și o stație de epurare.

In ceea ce privește factorul de mediu – aer, principalele surse de poluare care afectează calitatea aerului în zona sunt sistemele de ardere a combustibilului solid în centrale termice sau în cadrul gospodăriilor.

Traficul rutier nu reprezintă una din sursele majore de poluare cu efecte adverse severe asupra sănătăţii şi mediului de viaţă al populaţiei.

Agricultura nu se practica la scara intensiva, si prin urmare nu este un factorul care sa contribuie la nivelulului de poluare cu nitrati a solului din localitate. Solul este un factor de mediu

complex care, faţă de aer şi apă, se reface mai greu după încetarea cauzei care a condus la poluarea sa. Calitatea solului nu este afectată de activităţi economice sau de procesul de urbanizare: trafic, depozitarea întâmplătoare a gunoiului etc.

Sursele de deșeuri sunt deșeuri menajere provenite de la populatie si agenti economici, deșeuri stradale, deseuri din gradini, spatii verzi. Colectarea deșeurilor se realizează în mod organizat.

Managementul deșeurilor se realizează local, transportul deșeurilor de la punctele de colectare la cele de depozitare fiind asigurate de autoritățile locale.

Politica Uniunii Europene în domeniul protecţiei mediului înconjurător a stabilit obligaţiile statelor membre în domeniu prin Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale şi a speciilor de floră şi faună sălbatice (Directiva Habitate) şi Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice (Directiva Păsări), cu modificările ulterioare. Astfel, în vederea asigurării conservării habitatelor naturale şi a speciilor sălbatice de interes comunitar, la nivel european s-a decis înfiinţarea unei reţele de arii naturale protejate de interes comunitar, numită Reţeaua Natura 2000. Reţeaua Natura 2000 este instrumentul care garantează menţinerea, conservarea, şi reconstrucţia componentelor actuale ale capitalului natural având în vedere cerinţele economice, sociale, culturale şi specificul regional şi local al fiecărui stat membru.

La nivelul comunei Videeni există **situl NATURA 2000 Nordul Gorjului de Est**, cod ROSCI0128, suprafața 17,97 ha, cod SIRUTA 174021, zona cu valoare natural ridicată. Din punct de vedere administrativ, aria naturală protejată se află pe teritoriul a 2 judeţe, 96% din suprafaţă fiind localizată în partea de nord-est a judeţului Gorj, restul de 4% în partea de vest a judeţului Vâlcea. Teritoriul este în cea mai mare parte lipsit de localităţi cu excepţia celor dispuse de-a lungul limitei sudice și a zonei Rânca. Situl Natura 2000 **ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est** este situat pe teritoriul administrativ al localităților Vaideeni din județul Vâlcea și Polovragi, Baia de Fier, Novaci, Crasna, Mușetești și Bumbești-Jiu din județul Gorj. Din punct de vedere geografic, situl ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est este situat în Carpaţii Meridionali, ocupând partea sudică a Munţilor Parâng şi partea de vest a munţilor Căpăţânii. Amplasat într-un vast amfiteatru natural aproape nealterat, cu un ecart altitudinal de 2.319 m dezvoltat pe o distanţă transversală de sub 25 km, se situează în regiunile biogeografice alpină și continentală, în ecoregiunea Carpaţilor Meridionali pe versantul sudic al sectorului de vest al acestora, între interfluviul Olteţ-Cerna la răsărit, Parcul Naţional Defileul Jiului la apus și între cumpăna apelor la nord şi drumul submontan Apa Neagră – Bumbești – Racoviță, la sud. Limitele sitului ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est, sunt materializate cu marcaje realizate printr-un pătrat de culoare verde cu marginile galbene. **Situl ROSCI0128 Nordul Gorjului de Est** se suprapune cu 5 arii naturale protejate declarate prin Legea nr. 5/2000, și anume **Peștera Muierii** – Rezervație științifică, **Peștera iedului** – Monument al naturii, **Peștera Polovragi** –

Rezervație naturală, **Pădurea Polovragi** - Rezervație naturală, **Cheile Oltețului** – Rezervație naturală. A fost desemnată sit de importanță comunitară pentru conservarea populațiilor a 4 specii de plante, 11 specii de mamifere, 2 specii de amfibieni, 3 specii de pești, 2 specii de nevertebrate şi 25 de habitate.

2.8. Profil și capacitate administrative

Conform Organigramei publicate pe site-ul primariei, primarul, viceprimarul și secretarul general al comunei, împreună cu aparatul de specialitate al primarului, constituie Primăria Comunei Vaideeni.

Primăria este o structură funcțională cu activitate permanentă care duce la îndeplinire hotărârile Consiliului Local și dispozițiile primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale.

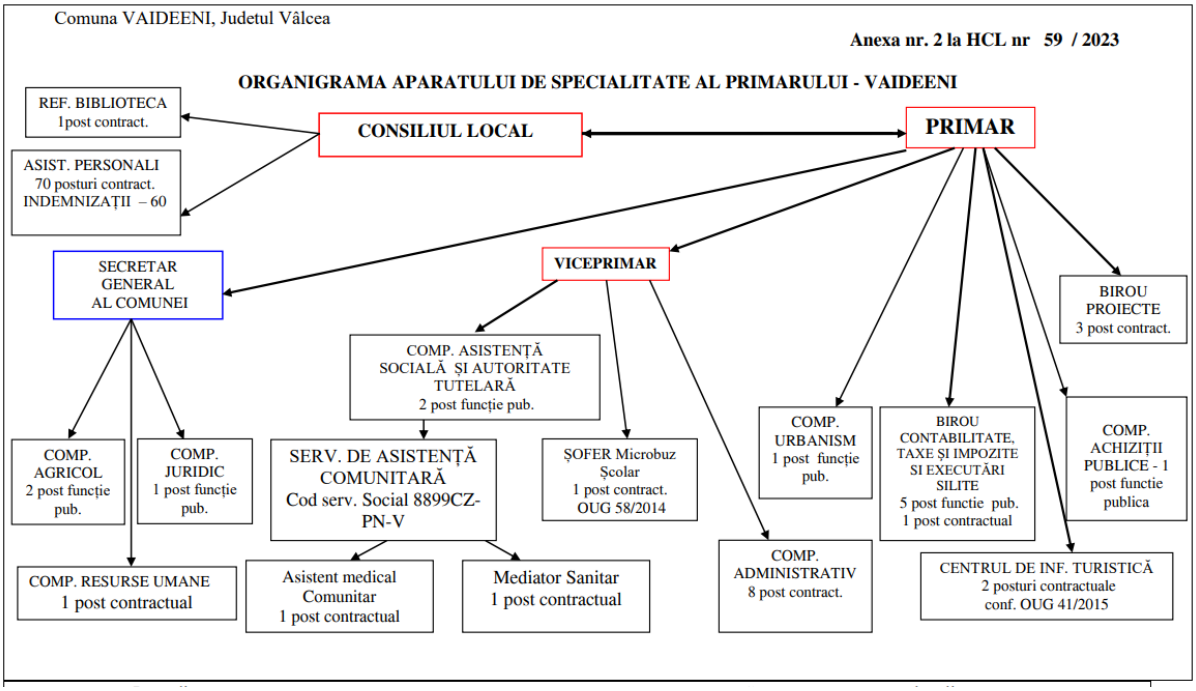

2.9. Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
▪ amplasarea geografică într-un cadru cu patrimoniu natural bogat; ▪ exista unei arii naturale protejate pe teritoriul comunei; ▪ vechimea localității, tradițiile și legendele zonei, ce conferă comunității o memorie colectivă bogată, profundă, ce reprezintă baza pentru dezvoltare; ▪ atașamentul locuitorilor față de comună, tradiții și valori locale; ▪ infrastructură transport cu drumuri județene, naționale și europene; ▪ existența unor activități, economice locale cu tradiție; ▪ existența produselor locale montane; ▪ potențial turistic etnografic, agrement, sporturi de iarnă; ▪ existența unui program anual de evenimente culturale la nivel local; ▪ aer curat, poluare redusă; ▪ diversitatea resurselor atractive pentru practicarea unor forme de turism variate în tot timpul anului: cultural, religios, turism rural și agroturism; ▪ existenta unor formatii artistice care pastreaza obiceiurile locale; ▪ existența meșterilor populari din comună.	▪ poziția izolată generată de vecinătatea cu munții, deși conectată la infrastructura de transport județeană, națională sau europeană; ▪ populație în scădere și îmbătrânită; ▪ insuficienta dezvoltare a transportului public local; ▪ lipsa de promovare a comunei, atat în mediul virtual, cat si in of-line; ▪ potențialul turistic nevalorificat; ▪ lipsa unei promovări coerente a localității din perspectivă turistică, economică (producători locali); ▪ lipsa capacității administrației locale de a atrage surse de finanțare externă (lipsă personal specializat); ▪ lipsa posibilităților administrației locale de a atrage în zonă servicii comerciale, bancare; ▪ desi exista formatii artistice care pastreaza obiceiurile locale acestea nu sunt prezente la diverse evenimente unde să reprezinte comuna Vaideeni; ▪ comuna nu are localități înfrățite; ▪ lipsa unităților de cazare pe teritoriul comunei, ceea ce determină slaba dezvoltare a turismului; ▪ lipsa unor restaurante/unități alimentare cu specific tradițional; ▪ venituri insuficiente ale populației pentru a

	menține o afacere turistică. - pregătirea profesională slabă a locuitorilor în domeniul turismului, necunoașterea limbilor străine, lipsa pachetelor turistice; - mijloace și activități de informare și semnalizare turistică insuficiente (inclusiv în limbi de circulație internațională); - lipsa unor materiale de informare și promovare de calitate (ghiduri turistice, panouri de informare, pliante, cărți poștale ilustrate, suveniruri personalizate etc); - posibilități financiare reduse pentru tipărirea de broșuri, pliante de promovare a obiectivelor de interes turistic de pe raza comunei; - lipsa investitorilor care să ofere servicii complete de turism (excursii, drumeții, etc.); - fondurile publice nu sunt suficiente pentru a acoperi necesitățile; - lipsa promovării și practicării unui turism de tranzit; - lipsa programelor de instruire în domeniul turismului, care să ofere forță de muncă calificată; - promovare insuficientă a localității; - infrastructura sportivă și de agrement insuficient dezvoltată; - viziunea limitată asupra modalităților de revitalizare și valorizare a monumentelor istorice, prin reducerea acestora la organizarea de manifestări ocazionale fără rezonanță în rândul publicului și mai ales fără continuitate;

	▪ lipsa personalului calificat capabil să elaboreze proiecte/ programe pentru accesarea de fonduri nerambursabile în domeniul culturii și turismului; ▪ lipsa unui brand al comunei; ▪ rată scăzută de ocupare a capacității turistice.
OPORTUNITATI	**AMENINTARI**
▪ condiții naturale bune pentru activități de turism în aer liber – drumeții, observarea faunei, turism ecvestru, cicloturism; ▪ politica națională încurajează dezvoltarea de noi forme de turism (religios, rural, ecologic, agroturism, silvoturism etc.); ▪ posibilitatea atragerii resurselor financiare pentru dezvoltarea infrastructurii culturale, sportive și de agrement, precum și pentru organizarea de evenimente cultural-artistice, de promovare a folclorului și tradițiilor locale ▪ existența unor fonduri de la guvern pentru modernizarea infrastructurii rurale; ▪ crearea si implementarea unui concept de management al destinației turistice la nivel de arealuri turistice; ▪ localitatea reprezintă și o zonă de tranzit spre alte localități cu obiective turistice importante; ▪ trendul ascendent al turismului alternativ și al ecoturismului la nivel mondial; ▪ dezvoltarea turismului ecumenic în Regiunea de Sud Vest Oltenia; ▪ mediu adecvat practicării turismului sportiv (pescuit, echitație, ciclism, ski);	▪ slăbirea apartenenței comunitare; ▪ pierderea încrederii față de instituțiile comunitare; ▪ neimplicarea comunității pentru promovarea și conservarea culturii; ▪ scăderea cererii pentru servicii turistice cauzată de criza economică globală; ▪ schimbările climatice au efecte negative asupra activităților economice, inclusiv a celor de turism și de agrement; ▪ lipsa de interes a generației tinere pentru conservarea tradiției; ▪ fenomenul migrației tinerilor ori a persoanelor cu grad de școlarizare ridicat către zone și slujbe mai bine plătite; ▪ globalizarea și modernismul asociat influențează negativ modul de viață al populației rurale – se pierd obiceiurile și tradițiile; ▪ imbătrânirea populației și migrația tinerilor; ▪ lipsa serviciilor standardizate în turism; ▪ corelarea redusă între strategiile și politicile de marketing în domeniul turismului existente la nivel local;

▪ amplificarea dorinței turiștilor de a petrece timp în afara orașelor aglomerate și poluate și de a-și petrece vacanțele în zonele rurale cu numeroase resurse naturale și antropice; ▪ bogăția naturală a comunei propice pentru agricultură și creșterea animalelor; ▪ zonă favorabilă organizării de evenimente în aer liber: expoziții, concerte, serate etc.; ▪ existența oportunităților de finanțare externă nerambursabilă care pot contribui la dezvoltarea zonei; ▪ numărul turiștilor în zonă este în creștere; ▪ dezvoltarea turismului este prioritate la nivelul regiunii de dezvoltare Sud-Vest OLTENIA; ▪ importanța acordată digitalizării la nivel european și național, ce va favoriza promovaea on-line a comunei ca destinatie turistica; ▪ dezvoltarea trendului de cumpărare a produselor locale sau naturale la nivel national.	▪ pierderea autenticului din satul românesc din cauza construcției de locuințe ce nu respectă specificul local; ▪ slaba prezență turistică din cauza nesemnalizării / promovării corespunzătoare a acestora sau a infrastructurii de bază insuficient dezvoltate; ▪ pierderea interesului pentru zonă, din partea vizitatorilor, din cauza inexistenței unui ghid de turism instruit, în localitate; ▪ capacitate scăzută a populației de a prelua costuri specifice de utilizare și întreținere a infrastructurii; de ex. pentru extinderea rețelei iluminat este nevoie și de aportul financiar al comunei; ▪ dificultatea de a accesa finanțări nerambursabile de anvergură pentru dezvoltarea comunei datorită imposibilității asigurării cofinanțării; ▪ abordare unilaterală a monumentelor istorice, considerate de regulă ca surse de venituri pentru turismul cultural și serviciile adiacente, și nu ca beneficiari ai unei părți a veniturilor pe care le generează; ▪ lipsa de interes, de implicare și de cunoaștere de către autoritățile locale a valorilor multiple pe care le poartă și le poate genera un monument istoric, cu consecințe directe și vizibile asupra stării de întreținere și conservare și chiar asupra existenței fizice a unor monumente istorice.

SECȚIUNEA 3: VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE

3.1. Fundamentarea formulării viziunii și obiectivelor strategice

Atractivitatea turistică a localității Vaideeni poate fi dezvoltată în funcție de motivația, conștientizarea și implicarea turiștilor în a beneficia de elementele de interes turistic local și de activitățile turistice principale propuse.

Oferta turistică și implicit activitățile destinate turiștilor pot fi împărțite în mai multe categorii, după diverse criterii, însă în cazul localităților rurale, cum este Vaideeni oferta turistică se poate configura doar ținând cont de identitatea locală, de specificul acestei localități, care îi conferă unicitate și o atractivitate aparte.

În cazul localităților rurale cu o identitate clar definită, cu o infrastructură minimală și suficientă promovare, turiștii ar putea fi motivați să se bucure de odihna, relaxarea, cunoașterea mediului rural, uneori combinate cu vizite la situri arhitecturale și așezări monahale, artă populară și tradițională, folclor, sau la parcuri naturale și rezervații. Aceste elemente sunt asociate cu cazare și facilități de masă (produse ecologice), servicii tradiționale și uneori locuri de odihnă și recreere (parcuri, terenuri de tenis, echitație, centre SPA etc.).

Astfel de sate sunt situate în apropierea orașelor mai mari, sau de-a lungul căilor rutiere moderne (în special în regiuni cu popularitate sau istorie renumită), accesul turiștilor fiind astfel facil. La nivel național satele cu cel mai mare potențial, facilități și fluxuri turistice sunt cele din Maramureș, Bucovina, Mărginimea Sibiului, Oltenia de Nord, Subcarpații Moldoveni și de Curbură, Rucăr-Bran-Brașov.

Comuna Vaideeni este localizată într-o astfel de regiune cu potențial turistic, însă este adesea neglijată, deoarece pe teritoriul său nu există la acest moment un sistem bine pus la punct pentru facilități de cazare, recreere și de informare turistică, iar elementele care conferă identitate locală comunității nu sunt suficient promovate în circuitele turistice zonale sau naționale.

Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului propune ca până în 2035, România va deveni o destinație turistică bine cunoscută, de înaltă calitate, pe parcursul întregului an, axată pe unicitatea patrimoniului său cultural și natural și oferind servicii de calibru internațional. România se va afla în fruntea clasamentelor de competitivitate în turism, în virtutea investițiilor strategice în infrastructură, educație, marketing și promovare, care vor duce la dezvoltarea de experiențe unice pentru vizitatorii care călătoresc în România și care o vor face atrăgătoare pentru piețele relevante din Europa și din lume. Turismul își va crește semnificativ contribuția la creșterea și dezvoltarea economică în România și în Europa, prin creșterea cheltuielilor vizitatorilor. Atenția se va concentra pe calitatea și diversitatea vizitatorilor sosiți, nu pe numărul total de vizitatori.

Pentru combaterea acestor cauze primare, au fost stabilite două obiective:

1. Creșterea cheltuielilor turiștilor actuali, prin:
    1.1. Îmbunătățirea accesibilității zonelor turistice și îmbunătățirea calității infrastructurii turistice;
    1.2. Sprijinirea dezvoltării inovative în sectorul privat;
    1.3. Creșterea calității experiențelor și a serviciilor în destinații.
2. Atragerea mai multor turiști cu buget peste medie, prin:
    2.1. Întărirea capacității de elaborare de politici în domeniul turismului, creșterea gradului de digitalizare și o mai bună adaptare a instrumentelor de marketing la specificul piețelor cu potențial mare.

3.1.1. Principii de planificare integrată

Viziunea de dezvoltare

Serviciile și produsele turistice apar de cele mai multe ori în comunități care au rezolvat problemele de bază ale infrastructurii rutiere, de sănătate și educație, amenajării spațiilor verzi pentru locuitori și reducerea vulnerabilității în zonele expuse riscurilor naturale. Asta deoarece turismul este o activitate ce se încadrează a fi practicată într-un spațiu ușor accesibil, sigur și confortabil atât pentru localnici, cât și pentru vizitatorii care vin sau ar urma să vină din afara regiunii. Dezvoltarea infrastructurii sustenabile este, așadar, esențial a fi luată în considerare atunci când se intenționează elaborarea strategiei de turism pentru o localitate, deoarece aceasta trebuie să aibă potențialul pentru a asigura bunăstare și confortul, atât a localnicilor, cât și a celor ce își aleg această destinație pentru a o vizita.

Viziunea care a stat la baza prezentei strategii este aceea de a transforma comuna Vaideeni într-o destinație turistică autentică și diversificată, recunoscută pentru patrimoniul său cultural, peisajele pitorești și ospitalitatea locuitorilor săi.

Prin acțiunile întreprinse în cadrul prezentei strategii, se propune dezvoltarea turismului într-un mod sustenabil, respectând mediul înconjurător și aducând beneficii durabile pentru comunitatea locală.

Nevoile de dezvoltare, potențialul zonei, interconexiuni economice, sociale și de mediu. Abordare integrata.

In ultimii ani, turismul a înregistrat o creștere continua, devenind unul dintre sectoarele economice cu cea mai rapidă creștere.

Turismul este strâns legat de procesul de dezvoltare socio-economică, oferă un număr din ce în ce mai mare de noi destinații, devenind un factor determinant pentru progresul socio-economic, datorită capacității și potențialului său de a crea noi locuri de muncă si de a dezvolta comunitățile mici într-un mod sustenabil.

Comuna Vaideeni deține o mare varietate de atracții naturale si culturale care sunt gata să fie valorificate. Principala provocare prezintă următoarele dimensiuni:

- ✓ turiștii care vizitează în prezent comuna Vaideeni nu au la dispozitie suficiente servicii;
- ✓ numarul de zile si nopti petrecute in localitate nu sunt suficiente pentru a fi valorificat la maxim potentialul turistic existent;
- ✓ turistii nu cheltuiesc suficient pentru a genera crestere economică sustenabilă în localitate;
- ✓ atracțiile turistice sunt insuficient dezvoltate și unele greu accesibile;
- ✓ oportunități de consum turistic insuficiente și dificil de identificat;
- ✓ calitatea necompetitivă a experiențelor și serviciilor disponibile la nivelul destinațiilor turistice;
- ✓ vizibilitate internațională limitată a obiectivelor turistice și a experiențelor turistice unice pe care le poate oferi Comuna Vaideeni.

Astfel, in următoarea perioadă trebuie este necesară promovarea unor oferte turistice de natură să prelungească durata șederii și cheltuielilor per turist in localitate, precum si și acordarea unei atenții crescute aprofundării și diversificării experienței turistice a vizitatorilor. Preocuparea pentru creșterea duratei șederii și a cheltuielilor turiștilor este direct legată de creșterea veniturilor locale si dezvoltarea comunitatii locale.

Comuna Vaideeni va aborda dezvoltarea turistica in concordanta cu respectarea principiilor sustenabilității, respectiv, a aspectelor de mediu, economice și socio-culturale, deoarece este necesară asigurarea unui echilibru adecvat între aceste trei dimensiuni pentru a garanta sustenabilitatea pe termen lung.

Valorificarea optimă a resurselor de mediu, ca element - cheie în dezvoltarea turismului, menținerea proceselor ecologice esențiale și sprijinirea conservării patrimoniului natural și a biodiversității sunt principii dupa care se va ghida dezvoltarea turistica a comunei in urmatoarea perioada.

Respectarea autenticității socio-culturale, conservarea patrimoniului cultural construit și imaterial și a valorilor tradiționale, contribuția la înțelegerea și toleranța interculturală sunt in centrul preocuparilor perioadei de implementare a Strategiei, impreuna cu dezvoltarea unor activități economice viabile pe termen lung carea sa contribuie la reducerea sărăciei. De asemenea,

se va menține un nivel ridicat de satisfacție al turiștilor și asigurarea unor experiențe semnificative, sporindu-le gradul de conștientizare a aspectelor ce țin de sustenabilitate și promovând practici de turism sustenabil.

Pentru a asigura și alte beneficii economice, procesul de implementare a strategiei va facilita și consolida legăturile cu sectoare specifice precum agricultura si industria alimentară. Acest deziderat va fi realizat prin:

- ✓ optimizarea aprovizionării cu produse și alimente procesate din surse locale;
- ✓ crearea unor experiențe turistice unice, care să se sprijine pe tradițiile locale și zona culinară locală;
- ✓ dezvoltarea unor produse tip „suvenir" specifice zonei.

Este important să se amplifice impactul economic al turismului in Comuna Vaideeni, prin legătura cu alte sectoare productive ale economiei (agricultura, producția de alimente etc), adică acele sectoare care pot aproviziona furnizorii de servicii turistice, prin organizarea de târguri locale, vizite la ferme, programe de tip „de la fermă la consumator" și demonstrații ale unor tradiții culinare. Toate acestea își au rădăcinile în economia locală și se bazează pe antreprenoriatul local, fiind asociate cu îmbunătățirea și diversificarea aptitudinilor operatorilor și fermierilor locali. Comuna Vaideeni are tradiții culinare deosebite asociate fenomenului transhumentei, pe care le poate utiliza pentru a-și consolida brandul local, dar și ca punct de pornire pentru promovare și marketing în presa gastronomică și de călătorii.

Un alt aspect identificat ca necesar a fi dezvoltat este crearea bazelor pentru antreprenoriat și inovație în domeniul turismului din localitatea Vaideeni, ca sursă de soluții inovatoare pentru industria turistică. In acest sens, se va aborda o dezvoltare orientată pe inovare, încurajându-se atragerea tinerilor în industria turismului, accelerarea procesului de creare de noi locuri de muncă, dar si obținerea unui avantaj competitiv pe baza unor soluții inovatoare și inteligente în domeniu.

România încă se află în urma celorlalte țări din regiune, din punctul de vedere al dezvoltării turismului, și va fi important ca acest proces să se accelereze, prin soluții inovatoare și prin modele noi de oferte și consum în domeniul turismului. În conformitate cu tendințele globale, mai ales cele din Europa, stimularea antreprenoriatului și lansarea de noi inițiative comerciale reprezintă o caracteristică a jucătorilor principali din turismul mondial. Jucători mari - precum TripAdvisor, Airbnb, Booking.com și Skift - investesc în acceleratoare și instrumente menite să susțină inovațiile în acest domeniu. În România s-a dezvoltat o industrie IT competitivă, ceea ce a determinat companii multinaționale de vârf din domeniul tehnologiei să-și deschidă birouri locale și să creeze condiții favorabile pentru succesul numeroaselor IMM-uri locale. Pe lângă beneficiile existente din punctul de vedere al cererii, anumiți factori precum parteneriatele eficiente la nivelul destinațiilor,

structurile OMD aflate în curs de înființare, rețelele sociale și platformele media digitale pot genera anumite beneficii la nivelul ofertei turistice din România.

Capacitatea de reziliență la schimbările climatice, este un alt factor esențial pe care Comuna Vaideni îl va avea în vedere pentru investițiile propuse. Astfel, în cadrul proiectelor propuse se vor avea în vedere și efectele schimbărilor climatice asupra dezvoltarii turismului local. Soluțiile adoptate trebuie să țină seama de aceste efecte și să asigure un nivel ridicat de reziliență. De asemenea, punerea în aplicare a soluțiilor identificate trebuie să vină și în sprijinul îndeplinirii scopurilor ambițioase de dezvoltare a turismului, de o manieră care să reducă la minimum amprenta de carbon, prin încurajarea unor moduri noi de a crea și de a oferi experiențe turistice mai prietenoase pentru mediu.

La implementarea strategiei se va lua în considerare gradul de pregătire pentru primirea turiștilor din segmentele dorite, in vederea satisfacerii cererii de pe piață și al nevoilor de investiții corespunzătoare. Acest tip de abordare va asigura maximizarea rezultatelor din punctul de vedere al generării de venituri într-o perioadă de timp relativ scurtă, pe măsură ce sunt implementate investițiile pe termen mediu și lung. Pentru reușită este esențial ca măsurile propuse să se transpună în activități realiste și să fie susținute de o analiză și o monitorizare continue. Etapizarea eforturilor de investiții și dezvoltare se bazeaza pe analizarea ofertelor existente, pe experiențe turistice care sunt gata sau aproape gata să fie introduse pe piață, precum și pe resursele care au potențialul de a deveni produse / atracții de natură să atragă segmentele de piață avute în vedere.
Cu alte cuvinte, se are în vedere disponibilitatea și calitatea atracțiilor, starea actuală a dotărilor publice și private și a serviciilor conexe (inclusiv infrastructura pentru vizitatori, serviciile ghizilor, serviciile de interpretare, serviciile din domeniul ospitalității (HORECA), serviciile medicale și de siguranță, etc), accesibilitatea, disponibilitatea și calitatea forței de muncă, imaginea și caracterul general al locului/destinației și relevanța prețurilor.

Nu in ultimul rand, Strategia de dezvoltare a comunei Vaideeni, va aplica tactici relevante pentru accesul pe piețele-țintă. Pentru piețele - sursă, care trimit în mare parte turiști independenți, atenția se va concentra pe canale de comunicare directă și pe campanii care nu necesită prezența fizică în acele țări. Pentru piețele care se bazează pe intermedierea realizată de operatorii de turism, va fi necesară explorarea țării de origine a agențiilor cu cea mai ridicată probabilitate să deservească piețele avute în vedere. Acest lucru se poate traduce prin prezența fizică în destinații în care există o concentrare mare a unor astfel de operatorii de turism și/sau unde au loc întâlniri și evenimente profesionale frecvente în domeniul turismului.

3.2. Concept de dezvoltare spațială

La nivel global există o înțelegere asupra faptului că localitățile compacte, regenerate și conectate sunt atât un vehicul spre cât și un produs al dezvoltării durabile, făcând din acestea principii coordonatoare în planificarea spațială. Aceste principii sunt general valabile tuturor localităților ce vor să se îndrepte în direcția sustenabilității spațiale, atât celor dinamice, aflate în expansiune, cât și celor aflate în contracție, care se confruntă cu provocări demografice, economice sau spațiale, chiar dacă prioritizarea și aplicabilitatea lor ar putea diferi în funcție de particularitățile contextului local.

Pentru valorificarea resurselor locale într-un mod eficient, incluziv și sustenabil, procesul de amenajare al teritoriului ar trebui să urmărească trei direcții de acțiune:

i) dezvoltarea compactă, printr-o planificare pro-activă, echilibrată și prin definirea unor zone prioritare de dezvoltare în care să fie aplicate politici locale de densificare și diversificare;

ii) regenerarea locală care să vizeze creșterea atractivității nucleului central prin revitalizarea spațiului public, a calității vieții în cartierele rezidențiale și valorificarea activelor locale bine amplasate pentru investiții strategice, cum ar fi obiectivele de patrimoniu;

iii) îmbunătățirea conectivității în interiorul zonelor de dezvoltare și între zonele centrale și peri-centrale, vizând reducerea dependenței față de automobil, facilitarea mobilității nemotorizate, creșterea accesibilității la servicii în localitate și accesul echitabil la servicii publice.

Astfel, pentru consolidarea procesului de amenajare a teritoriului astfel încât acesta să promoveze principiile sustenabilității spațiale, sunt necesare:

- ✓ sincronizarea amenajării teritoriului cu politicile sectoriale și investițiile în infrastructura de transport, cea edilitară, socială și în inițiativele ce vizează mediul, astfel încât acestea să fie direcționate spre zonele prioritare de dezvoltare, pentru a stimula investițiile private și a maximiza impactul asupra calității vieții;
- ✓ cooperarea cu localitățile învecinate vizând implementarea echitabilă a principiilor de dezvoltare sustenabilă în teritoriu, dincolo de limitele administrativ teritoriale.

Pentru a facilita dezvoltarea locală compactă, având în vedere configurația actuală a teritoriului, modelul de dezvoltare spațială ar trebui să urmeze o abordare policentrică, care să integreze următoarele principii:

- ✓ dezvoltarea compactă a localității, prin limitarea zonelor de expansiune (intravilanului), prioritizarea valorificării eficiente a resurselor de teren bine conectate la rețeaua locală;
- ✓ planificarea echilibrată și pro-activă a zonelor de expansiune din zona peri-centrală și consolidarea acestora ca centre secundare ale localității, prin facilitarea mixității

funcționale și a accesului la servicii și spații publice în interiorul acestora, prin mijloace nemotorizate, reducând astfel dependența față de zona centrală.

Aceste principii sunt realizabile prin regenerarea locală integrată a polilor de dezvoltare, pentru a crește calitatea vieții și gradul de accesibilitate la servicii publice în interiorul acestora, prin îmbunătățirea conectivității la infrastructura în noile zone de dezvoltare și prin eficientizarea mobilității între nucleu și zona peri-centrală.

Procesul de regenerare facilitează creșterea calității vieții, a atractivității turistice și a competitivității economice în interiorul polilor de dezvoltare, însă acest proces trebuie să vizeze valorificarea resurselor naturale și a activelor locale existente, printr-o abordare integrată a dezvoltării.

Următoarele direcții de intervenție prioritară ar trebui urmărite:

- ✓ regenerarea zonei centrale și a spațiilor publice reprezentative, prin creșterea calității spațiului central, promovarea caracterului inovativ și multifuncțional al acestora și facilitarea accesibilității pietonale și a conexiunilor nemotorizate între ele;
- ✓ regenerarea spațiilor verzi și valorificarea resurselor naturale, pentru a crește suprafața și calitatea parcurilor și zonelor publice, pentru a facilita accesul echitabil la spații verzi în proximitatea locuinței și pentru a proteja și integra infrastructura verde și albastră în ecosistemul local;
- ✓ regenerarea patrimoniului construit, istoric și cultural, prin modernizarea spațiilor funcționale sau reconversia funcțională a obiectivelor dezafectate;
- ✓ regenerarea cartierelor de locuințe, inclusiv a cartierelor peri-centrale, prin creșterea echipării acestora cu dotări de cartier, conturarea unor centre de cartier și facilitarea accesibilității pietonale în proximitatea locuinței, proces de necesită o schimbare de paradigmă de la prioritizarea autoturismelor la prioritizarea pietonilor și reorganizarea spațiilor de parcare de la nivelul cartierului;
- ✓ regenerarea zonelor marginalizate sau a așezărilor informale, prin creșterea accesului la servicii publice și integrarea lor în țesutul local.

De asemenea, este importantă sincronizarea planurilor de dezvoltare cu cele de eficientizare a mobilității, de conectare la infrastructura tehnico-edilitară și de extindere a infrastructurii sociale printr-o abordare integrată la nivel local si inter-local. Astfel, având în vedere configurația actuală a teritoriului, acest proces trebuie să vizeze următoarele direcții de acțiune:

- ✓ acoperirea lacunelor din infrastructura tehnico-edilitară și socială în cartierele/satele mai îndepartate de centrul comunei;

- ✓ eficientizarea mobilității dinspre comunitățile peri-centrale spre principalii atractori din comună, prin dezvoltarea unui sistem de transport verde;

3.3. Viziunea 2030

Viziunea privind dezvoltarea unei localități este un exercițiu de imaginație colectivă care exprimă sintetic rezultatele planificate ale unei arii vaste de măsuri. Întrebările ce stau la baza formulării viziunii pleacă de la un nivel general - Cum va fi zona peste câțiva ani? la un nivel concret: Ce își doresc locuitorii? Cum se poate răspunde nevoilor acestora și cum poate fi îmbunătățită calitatea vieții?

Pe baza analizei situației date, dar și a perspectivelor de dezvoltare existente la nivelul județului Valcea, ca urmare a implementării măsurilor propuse în **Planul de Dezvoltare Regională (PDR) al regiunii Sud-Vest Oltenia 2021-2027**, se pot identifica urmatoarele oportunitati de dezvoltare a comunei Vaideeni din punct de vedere turistic, pentru următorii 10 ani:

A. Conservarea, protectia si valorificarea patrimoniului cultural pentru a face din comuna Vaideeni o destinatie culturala si istorica

Operatiuni/activitati indicative

- ✓ *Restaurarea, protectia și valorificarea turistică a patrimoniului arhitectural și cultural si dotarea acestora in mod corespunzator*

Realizarea investiții semnificative pentru restaurarea și conservarea monumentelor istorice clasificate din comună. Din aceeași perspectivă, s-ar putea iniția un program de identificare și restaurare a caselor tradiționale vechi din comună și care impresionează prin măiestria cu care au fost decorate de meșterii locali artizani pricepuți ai prelucrării lemnului, pietrei. De asemenea, ar putea fi puse în valoare siturile arheologice de pe raza comunei, insuficient cunoscute și promovate. Aceste intervenții vor aduce un plus de autenticitate și vor atrage turiști pasionați de istorie și arhitectură.

Adaptarea și promovarea deschiderii obiectivelor de patrimoniu cultural uzului public și turistic (parcaje, echipamente, peisagistică, bănci, coșuri de gunoi, semnalistică și semnalizare, panouri informative etc., conform legislației în vigoare, pe baza studiilor de fundamentare specifice, păstrând specificul local și valorile culturale ale spațiilor și clădirilor).

- ✓ *Crearea unui muzeu local*

Dezvoltarea unui muzeu dedicat istoriei și tradițiilor comunei Vaideeni. Acesta va găzdui expoziții permanente și temporare care vor ilustra evoluția comunității de-a lungul timpului și vor pune în valoare artefacte și obiecte de patrimoniu.

- ✓ *Organizarea de evenimente culturale și tradiționale*

Organizarea de festivaluri, târguri și evenimente cu tematică culturală și tradițională în comuna Vaideeni în legătură cu sărbătoarea anuală, dar și în legătură cu alte sărbători cu caracter religios sau laic. Acestea vor oferi turiștilor ocazia de a experimenta atmosfera autentică a locului și vor atrage vizitatori din întreaga regiune.

- ✓ *Promovarea circuitelor turistice culturale si creșterea accesului la obiectivele de patrimoniu cultural și arhitectural*

Dezvoltarea și promovarea unor trasee turistice care să includă monumentele istorice și locuri de interes cultural din comună. Turiștii vor avea posibilitatea de a explora aceste atracții în cadrul unor circuite bine structurate și ghidate.

Elaborarea și adoptarea unor planuri de management al vizitatorilor în zonele de patrimoniu cultural, în ariile naturale protejate, precum și pentru siturile de importanță turistică.

- ✓ *Agenda culturala locala*

Crearea unor agende culturale anuale pentru principalele destinații (evenimente de divertisment și evenimente care să reprezinte motive de vizitare, precum festivaluri, evenimente de nișă etc.), promovarea internațională a acestora și furnizarea unor informații în mai multe limbi, de opțiuni de ticketing, pachete de călătorie etc.

Soluții de finanțare:

- ✓ Finantari nerambursabile atrase de autoritatea locala;
- ✓ diferite instrumente financiare, ca de exemplu, micro-granturi, crowdfunding sau împrumuturi, ca soluții posibile pentru a stimula participarea actorilor privați, în principal antreprenori tineri și inovatori, ONG-uri, în parteneriate public-private;
- ✓ creșterea digitalizării locale a patrimoniului cultural.

B. Conservarea, protectia si valorificarea patrimoniului natural pentru a face din comuna Vaideeni o destinatie turistica rurala, ecologica

Obiectivul se concentrează pe dezvoltarea turismului rural și a ecoturismului, capitalizând pe peisajul natural și autentic al comunei Vaideeni si pe produsele locale.

Operatiuni/activitati indicative

- ✓ *Valorificarea economica a resurselor naturale*

Exploatarea la maxim a traseelor de drumeție, ciclism care trec prin peisajele pitorești și zone naturale. Comuna Vaideeni beneficiază de condiţii naturale deosebit de favorabile practicării turismului în toate perioadele anului, fiind avantajată de lipsa factorilor de poluare şi de un potenţial turistic natural care permite practicarea unor variate forme de turism. Turiștii vor putea explora frumusețile naturale ale comunei prin activități în aer liber.

- ✓ *Dezvoltarea pensiunilor agroturistice*

Se va încuraja dezvoltarea de pensiuni agroturistice în comuna Vaideeni, oferind turiștilor posibilitatea de a se caza și a experimenta viața rurală autentică. Aceste pensiuni vor promova gastronomia locală și vor oferi activități specifice mediului rural.

- ✓ *Promovarea produselor și serviciilor locale*

Se va promova comercializarea produselor agricole și artizanale locale în cadrul târgurilor și piețelor locale. Turiștii vor avea ocazia de a achiziționa produse autentice și să susțină economia locală.

- ✓ *Protejarea și conservarea mediului înconjurător*

Se vor implementa măsuri de protejare și conservare a mediului înconjurător pentru a asigura durabilitatea turismului ecologic. Se vor organiza programe de educație ecologică pentru turiști și localnici, promovând astfel responsabilitatea față de mediu.

- ✓ *Îmbunătățirea calității peisajelor*

Valorificarea peisajului ca o resursă socio-culturală, ecologică și a mediului, ce contribuie la definirea specificului local și ca o componentă de bază a patrimoniului natural și cultural, ce contribuie la bunăstarea umană), a spațiilor publice și dezvoltarea de utilități turistice în zonele rurale de importanță turistică.

- ✓ *Valorificarea produselor autentice*

Sprijinirea și stimularea creării de produse autentice, promovarea gastronomiei locale și a producției meșteșugărești prin organizarea de evenimente și activități speciale de promovare (expoziții, festivaluri, ateliere cu demonstrații și cursuri pentru turiști etc.).

Soluții de finanțare:

- ✓ Finantari nerambursabile atrase de autoritatea locala;
- ✓ diferite instrumente financiare, ca de exemplu, micro-granturi, crowdfunding sau împrumuturi, ca soluții posibile pentru a stimula participarea actorilor privați, în principal antreprenori tineri și inovatori, ONG-uri, în parteneriate public-private;
- ✓ creșterea digitalizării locale a patrimoniului cultural.

C. Crearea / modernizarea infrastructurii de turism in vederea cresterii atractivitatii localitatii Vaideeni

Operatiuni/activitati indicative:

- ✓ *Îmbunătățirea calității spațiilor publice*

Investitii in realizarea de spații verzi, parcuri, zone de recreere în localitatea Vaideeni, cu respectarea specificului local, a valorilor ambientale și naturale.

- ✓ *Dezvoltarea infrastructurii de turism de utilitate publica*

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice din zona montană (infrastructură pentru sporturi de iarnă, infrastructură turistică în zona montană înaltă) – cabane, refugii, trasee turistice zone de camping, spații de cazare temporara, pârtii de schi, instalații de transport pe cablu, teleschiuri, bazine de inot acoperite, trasee turistice marcate, construcții ușoare și temporare pentru agrement (foișoare, spații de odihnă și picnic, magazine), stana turistica, bob alpin, parcari.

- ✓ *Investiții publice locale pentru infrastructura de acces si servicii publice*

Modernizarea /înființarea unor centre de informare turistică prin utilizarea tehnologiei digitale, a produselor și serviciilor turistice moderne (hotspot-uri, hub-uri de comunicare, centre comunitare digitale).

Digitalizarea obiectivelor turistice culturale, naturale, protejate și a altor destinații turistice și a rutelor pentru a permite accesul și planificarea facilă a călătoriilor.

Soluții de finanțare:

- ✓ Finantari nerambursabile atrase de autoritatea locala;
- ✓ diferite instrumente financiare, ca de exemplu, micro-granturi, crowdfunding sau împrumuturi, ca soluții posibile pentru a stimula participarea actorilor privați, în principal antreprenori tineri și inovatori, ONG-uri, în parteneriate public-private;
- ✓ creșterea digitalizării locale a patrimoniului cultural.

3.4 Obiective strategice și specifice de dezvoltare

În contextul elaborării politicii de dezvoltare turistică a României a fost identificată o paletă largă de obiective și măsuri asociate, ce au fost adaptate contextului local și priorităților de dezvoltare ale comunei Vaideeni și zonei sale funcționale. Pe baza rezultatelor analizei situației actuale și a consultărilor organizate cu societatea civilă, rezultatele au fost luate în considerare de către administrația locală în cadrul procesului de stabilire a priorităților de dezvoltare turistică a comunei Vaideeni, prezentate în continuare.

i. Valorificarea patrimoniului cultural și istoric

- ✓ restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și caselor tradiționale, creând un mediu autentic și atrăgător pentru turiști;
- ✓ crearea unui muzeu local care să ilustreze istoria și tradițiile comunei Vaideeni, oferind vizitatorilor o perspectivă captivantă asupra patrimoniului cultural local.

ii. Dezvoltarea turismului rural și ecologic

- ✓ se va promova dezvoltarea pensiunilor agroturistice, unde turiștii se pot caza și experimenta viața rurală autentică, gustând produsele locale și participând la activități specifice mediului rural;
- ✓ amenajarea unor noi trasee de drumeție și ciclism care să treacă prin peisajele pitorești și zonele naturale, oferind oportunități de explorare a frumuseților naturale ale comunei.

iii. Diversificarea ofertei turistice

- ✓ sprijinirea dezvoltarii de activități de agrement, cum ar fi turismul aventură, pescuitul, călătoriile cu barca și alte activități recreative, pentru a atrage un spectru larg de turiști;

- ✓ promovarea evenimentelor culturale și tradiționale, inclusiv festivaluri, târguri și expoziții, care să evidențieze bogăția culturală și diversitatea comunei.

iv. Îmbunătățirea infrastructurii turistice

- ✓ promovarea de investii în dezvoltarea infrastructurii turistice, inclusiv drumuri, parcări, spații de cazare și facilități publice, pentru a asigura confortul și accesibilitatea turiștilor;
- ✓ încurajarea colaborarii cu sectorul privat pentru dezvoltarea de restaurante, cafenele, magazine de suveniruri și alte facilități turistice;
- ✓ promovarea si constructia unor facilitate cu functiuni turistice si de agrement cum ar fi: cabane turistice, zone de camping, spații de cazare temporare, pârtii de schi, instalații de transport pe cablu (de exemplu, teleschiuri), construcții ușoare și temporare pentru agrement (foișoare, spații de odihnă și picnic,magazine), stana turistica, bob alpin, parcari.

v. Promovarea și marketingul eficient:

- ✓ dezvoltarea unei strategii de promovare și marketing eficientă, utilizând canalele online și offline pentru a atrage turiști din întreaga regiune și din străinătate;
- ✓ colaborarea cu agenții de turism și tur operatori pentru a promova pachete turistice atractive și pentru a crește vizibilitatea comunei Vaideeni.

Prin implementarea acestei viziuni de dezvoltare turistică, comuna Vaideeni va deveni o destinație turistică de renume, unde turiștii pot experimenta autenticitatea culturală și frumusețile naturale ale zonei. Aceasta va aduce beneficii economice, sociale și culturale durabile pentru comunitatea locală, asigurând în același timp conservarea și protejarea patrimoniului și a mediului înconjurător.

Public țintă extern: posibili turiști

Publicul țintă principal este reprezentat de turiștii care doresc să viziteze comuna Vaideeni, din sfera locală, regională sau națională. Pentru a alege corect metoda de atragere a potențialilor turiști, este importantă definirea acestei categorii de public. Astfel, având în vedere aspectele prezentate în paginile anterioare despre comuna Vaideeni, se conturează câteva tipuri de potențiali turiști: turistul cultural, turistul pelerin, turistul care dorește să “evadeze” din oraș sau turiști pasionați de sporturi în natură.

a) Turistul cultural

În conformitate cu Organizația Mondială a Turismului, excursiile cultural - cognitiv turistice reprezintă între 18 și 25% din fluxul turistic de ieșire și se prognozează o creștere a acestora. Previziunile OMT consideră că turismul cultural va avea, în continuare, o poziție dominantă în plan mondial. Călătoriile orientate spre cultură vizează în principal vizitarea unor situri culturale și evenimente culturale pentru ca vizitatorul să se familiarizeze cu cultura țării proprii, precum și cu culturile țărilor străine. Trecutul reprezintă un izvor abundent de posibilități de extragere a elementelor destinate consumului turistic, iar rezultatul acestui amalgam de resurse este numit de unii specialiști patrimoniu istoric, moștenire culturală, cu origini în folclor, mitologie, în imaginația artistică și literară a umanității.

Turistul cultural are un interes profund pentru istoria, artele, arhitectura și cultura locurilor pe care le vizitează. El dorește să afle mai multe despre modul în care au evoluat aceste aspecte ale unei regiuni și despre influențele care au contribuit la formarea lor. De asemenea, poate fi interesat de diferitele forme de artă și de arhitectură care au inluențat estetica locurilor vizitate, precum și de modul în care aceste locuri reflectă istoria și cultura cu toate transformările suferite de-a lungul timpului. Turistul cultural este curios să afle cum trăiesc oamenii din locurile pe care le vizitează, ce obiceiuri au, ce tradiții respectă și cum s-au dezvoltat acestea în timp. El poate dori să participe la diverse activități culturale, cum ar fi degustarea de mâncare locală, participarea la ceremonii religioase sau la evenimente tradiționale, pentru a înțelege mai bine modul de viață al locuitorilor.

Turistul cultural poate avea preferința de a călători în grupuri mici sau chiar individual, deoarece acest lucru îi permite să exploreze locurile într-un mod mai personal și să își planifice vacanța după propriile interese. De asemenea, poate prefera să evite destinațiile turistice masive, deoarece acestea pot fi mai aglomerate și pot oferi o experiență mai superficială a locurilor vizitate. În schimb, turistul cultural poate dori să exploreze regiuni mai puțin cunoscute, care oferă oportunități mai bune de a înțelege modul de viață, obiceiurile și tradițiile locurilor vizitate.

b) Turistul - pelerin

O a doua categorie de turiști vizați în cadrul prezentei strategii o constituie pelerinii. Turismul religios are de asemenea o importanță deosebită în dezvoltarea turismului rural prin identificarea unor trasee prestabilite către diferite obiective religioase.

Cel mai vechi tip de călătorie cunoscut omului a fost timp de mii de ani pelerinajul. Motivul pentru pelerinaj este dorința de a vizita centre religioase și de a participa la ritualuri religioase și de a ajunge la diverse locuri sfinte. În ultimii ani se remarcă, în România, o creștere a interesului turiștilor pentru turismul religios, care de altfel se încadrează în trendul crescător al turismului în

general. Turismul religios este acel tip de turism care are ca scop vizitarea edificiilor religioase cu implicații de ordin spiritual. Diferența dintre această formă de turism și altele o constituie motivația religioasă a turiștilor. Formele de manifestare ale turismului religios sunt diverse: vizite individuale la lăcașurile sfinte, pelerinaje religioase, tabere religioase pentru tineret. Turismul religios poate fi individual, sau în grup organizat, cum sunt pelerinajele și taberele religioase. Se practică de către o anumită categorie de persoane și vizează atât promovarea valorilor culturale, cât și a celor spirituale. De aceea nu se poate face o distincție netă între turismul cultural, referindu-ne la vizitarea edificiilor religioase, și cel religios.

c) Turistul care dorește să "evadeze" din oraș

O altă categorie de turiști care pot vizita comuna Vaideeni este formată din persoane care caută contactul direct cu natura și cu populația locală, o posibilitate de recreere departe de orașele poluate și puternic modernizate și de aglomerația marilor hoteluri. Nevoia de repaus și recreere devine din ce în mai importantă în condițiile ritmului de viață stresant contemporan. Populația urbană, fie că provine sau nu din mediul rural, constituie un segment potențial important al cererii pentru turismul rural. Acești turiști doresc să "evadeze" temporar din cadrul de viață urban, cel puțin în timpul vacanței, pe durata căreia să poată beneficia de regăsirea naturaleții specifice micilor comunități rurale, să poată respira aer curat, să fie departe de zgomot, poluare și praf, să se poată bucura de un regim alimentar sănătos și diversificat. Acest tip de turism este accesibil unei categorii largi de populație care dispune de diferite niveluri ale venitului și care aparține aproape tuturor grupelor de vârstă.

Se observă o nevoie a turistului de identificare cu natura în care să se integreze prin desfășurarea a diferite activități precum: observarea păsărilor, identificarea speciilor de plante, culesul plantelor medicinale, a ciupercilor, drumeții pedestre, contemplarea peisajelor, vizite la stâne. Acești turiști prețuiesc natura, zonele naturale și peisajul, flora și fauna acestora, protejând mediul și îmbunătățind calitatea vieții localnicilor.

Conform statisticii, un număr în creștere de turiști străini, preferă să se cazeze în casele oamenilor, atrași de posibilitatea trăirii unei experiențe cu totul nouă pentru cei mai mulți dintre ei, viața la țară, într-o fermă adevărată.

d) Turistul sportiv

Numărul de persoane care participă la evenimente sportive, precum și numărul de persoane care se deplasează pentru a realiza activități sportive este în creștere, atât pe principiul promovării unui stil de viață sănătos, cât și pentru participarea la experiențe inedite.

Turismul sportiv este acțiunea de a călători dintr-o localitate în alta, cu intenția de a fi într-un fel implicat într-o activitate sau eveniment sportiv. Mediul rural poate constitui un spațiu important pentru susținerea activităților sportive: cicloturism, sporturi de iarnă, orientare turistică, echitație.

Practicarea unora dintre aceste sporturi necesită o anumită politică managerială a produsului turistic (sporturile de iarna, cicloturismul, echitația), altele, în schimb, pot atrage turiștii printr-o amenajare tehnică minimă, dublată desigur de potențialul mediului natural și mai ales de calitatea primirii (orientarea turistică).

e) Public țintă proximal: publicul intern

Pe lângă posibilii turiști, există și alte persoane implicate în susținerea dezvoltării turistice a comunei Vaideeni, și în procesul de comunicare și promovare a destinației.

f) Instituțiile publice

Privită în ansamblul său, dezvoltarea turismului în profil teritorial este, înainte de orice, rezultatul implicării actorilor locali, a instituțiilor și autorităților locale. Astfel, este util și necesar ca acestea, dar și alte instituții cu atribuții regionale și naționale să aibă acces la un instrument de lucru care să orienteze instituțiile publice în dezvoltarea unui turism durabil, sustenabil, bazat pe resurse atractive naturale sau antropice consistente.

Comunicarea cu instituțiile publice de la nivel local nu ar trebui să fie unidirecțională, ci este recomandată menținerea unui dialog permanent pentru a avea constant informații despre proiecte ce merită comunicate către publicul larg, ca parte a implementărilor strategiei de turism și pentru a oferi ajutor în construirea infrastructurii de turism. De asemenea, crearea unei legături între diferitele instituții publice poate stimula dezvoltarea și îmbunătățirea inițiativelor și ajută la creșterea valorii lor turistice. Este important ca instituțiile publice sa fie implicate activ în procesul de planificare și dezvoltare a turismului pentru a asigura o dezvoltare durabilă a acestei industrii.

g) Operatorii economici

Importanța operatorilor economici în turism este foarte mare, deoarece aceștia creează, dezvoltă și oferă servicii turistice care contribuie la crearea unei experiențe de calitate pentru turiști. Ei pot fi constituiți de hoteluri, agenții de turism, companii de transport turistic, restaurante și alte tipuri de afaceri care oferă servicii turistice. Operatorii economici în turism joacă un rol crucial în dezvoltarea industriei turismului, deoarece ei creează locuri de muncă, contribuie la economia locală și națională prin plata taxelor și contribuie, de asemenea, la dezvoltarea infrastructurii turistice.

Operatorii economici pot contribui la dezvoltarea turismului local prin implicarea activă în procesul de planificare și dezvoltare a turismului în zonă. Acest lucru poate include participarea la întâlniri cu autoritățile locale și cu alte persoane din comunitate, precum și oferirea de sugestii cu privire la modul în care turismul poate contribui la dezvoltarea durabilă a zonei. Este important ca operatorii economici în turism să fie de calitate, deoarece aceasta poate avea un impact puternic asupra experienței turiștilor și poate determina dacă aceștia vor reveni într-o destinație anume. Avantajul acestui tip de public este dat de experiența acumulată în lucrul direct cu turiștii, respectiv de o capacitate bună de gestionare a zonei de comunicare. De asemenea, acest tip de public reprezintă o sursă constantă de informații referitoare la nevoile consumatorilor finali, ce pot servi ca o resursă în rafinarea obiectivelor turistice.

h) Locuitorii comunei

Comunitatea locală poate contribui la experiența turiștilor prin cunoștințele lor despre zonă, pot împărtăși cu turiștii obiceiuri, tradiții și cultura lor, ceea ce poate face ca experiența turiștilor să fie mai bogată și mai autentică. Este important ca localnicii să fie implicați în turism și să beneficieze de pe urma acestuia, deoarece aceasta poate contribui la dezvoltarea durabilă a turismului în zona respectivă.

Alături de produsele turistice, sunt purtători ai mesajului respectivei destinații, de aceea implicarea lor în conservarea resurselor, dezvoltarea sau promovarea turismului este esențială. Sunt beneficiari ai dezvoltării turismului în comună, dar totodată și cei care ar trebui să suporte o eventuală dezvoltare turistică haotică, cu degradarea factorilor de mediu și a culturii locale, motiv pentru care implicarea constantă și creativă a localnicilor în procesul de dezvoltare turistică a unei localități este esențială.

Locuitorii comunei pot ajuta în mod activ la promovarea comunei prin participarea la târgurile și evenimentele locale, prin păstrarea tradițiilor locale nealterate și prezentarea acestora prietenilor și rudelor. Conectați în mod direct cu realitatea comunei, ei pot semnala nevoi sau se pot implica activ în rezolvarea unora dintre ele.

SECȚIUNEA 4: DIRECȚII DE ACȚIUNE. POLITICI ȘI PROGRAME DE DEZVOLTARE

4.1. Aspecte cheie în formularea politicilor și programelor

În continuare sunt abordate, pe larg, obiectivele principale propuse a fi atinse pentru dezvoltarea turismului sustenabil în comuna Vaideeni, în corelare directă cu analiza SWOT și celelalte elemente de diagnoză locală, detaliate în cuprinsul prezentei strategii.

Abordarea lor se fundamentează pe valorificarea potențialului turistic identificat în primele capitole ale prezentului document, și se concretizează în fixarea obiectivelor secundare de atins prin implementarea prezentei strategii, împreună cu activitățile ce ar urma să ducă la îndeplinirea lor.

De asemenea, pe lângă obiectivele vizate, se ia în considerare și cuantificarea rezultatelor așteptate și a indicatorilor de evaluare.

Nevoile grupurilor-țintă sunt cele care ghidează prioritățile unei localități. Ca atare, primul pas pentru o strategie de dezvoltare turistică implică maparea și definirea acestora. În acest sens, modelul piramidei lui Abraham Maslow, care continuă să fie folosită in științele sociale de peste 70 de ani, se află la baza stabilirii nevoilor cetățenilor, sectorului privat și al turiștilor. Identificarea nevoile acestor trei grupuri este esențială, deoarece, potrivit lui Philip Kotler, autoritățile locale abordează politicile și investițiile locale în raport cu trei categorii principale de constituenți: cetățenii, sectorul privat și turiștii.

Nevoile locuitorilor/cetățenilor ce pot fi atrași sunt grupate în următoarele categorii

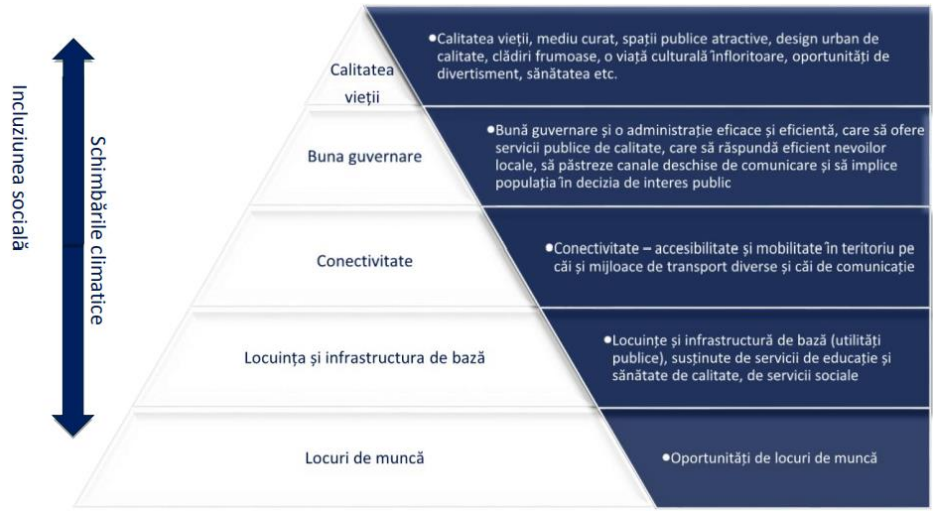

Aspecte Transversale

- ✓ Incluziune socială – aspecte legate de accesul grupurilor dezavantajate la locuri de muncă, la servicii și utilități publice și de combatere a sărăciei;
- ✓ Schimbări climatice – controlul poluării datorate consumatorilor casnici și emisiilor de gaze cu efect de seră.

Nevoile oamenilor de afaceri/reprezentanți ai companiilor private sunt grupate în următoarele categorii

Aspecte Transversale

- ✓ Incluziune socială – aspecte legate de accesul grupurilor dezavantajate la locuri de muncă și de stimulare a activităților economice în zone marginalizate;
- ✓ Schimbări climatice – controlul poluării industriale și al emisiilor de gaze cu efect de seră

Nevoile turiștilor pot fi grupate în următoarele categorii

Aspecte transversal:

- ✓ Incluziune socială – aspecte legate de oportunitățile pe care acest sector le poate oferi grupurilor dezavantajate care trăiesc în zone marginalizate;
- ✓ Schimbări climatice – controlul poluării datorate turiștilor.

Obiective strategice și de comunicare

Dată fiind viziunea care a stat la baza elaborării strategiei de dezvoltare turistică pentru comuna Vaideeni, județul Vâlcea, fundamentată pe resursele, caracteristicile și potențialul economic, socio-cultural și turistic al acestei comune, obiectivele strategice stabilite au rolul de a trasa câteva direcții fundamentale care vor direcționa întregul demers de implementare a strategiei. Astfel, au fost stabilite următoarele obiective:

1. ***Diversificarea ofertei turistice în colaborare cu sectorul privat***; Identificarea și promovarea ***creării unei game variate de atracții și facilități turistice*** la nivelul comunei, pentru ***a atrage o gamă mai largă de vizitatori și turiști***.
   În vederea dezvoltării turistice durabile, este importantă implicarea și colaborarea cu sectorul privat existent la nivel local, dar și încurajarea de noi investitori cu experiență în aceste domenii, pentru a dinamiza sectorul turistic pe raza localității. Obiectivul acestui demers îl constituie atragerea investitorilor și dezvoltarea parteneriatelor cu operatorii turistici locali, pentru a spori calitatea și diversitatea serviciilor turistice oferite.

2. ***Îmbunătățirea infrastructurii turistice la nivel local***: Pentru a atrage și a asigura o experiență plăcută turiștilor, este necesară dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice.
   Aceste facilități vor include, printre altele, dezvoltarea infrastructurii de agrement, amenajarea unor trasee de drumeție sau ciclism, crearea unor zone de picnic sau camping cabane, refugii, trasee turistice, zone de camping, spații de cazare temporara, pârtii de schi, instalații de transport pe cablu, teleschiuri, bazine de inot acoperite, trasee turistice marcate, construcții ușoare și temporare pentru agrement (foișoare, spații de odihnă și picnic, magazine), stana turistica, bob alpin, parcarietc.

3. ***Promovarea patrimoniului cultural și istoric***: Comuna Vaideeni are un potențial semnificativ din punct de vedere al patrimoniului cultural și istoric. Obiectivul ar fi promovarea și conservarea acestor valori, inclusiv prin restaurarea și punerea în

valoare a monumentelor istorice și a obiectivelor de interes local încă neclasificate, organizarea de evenimente culturale și tradiționale și dezvoltarea unui muzeu local.

4. ***Dezvoltarea turismului rural într-un mod sustenabil***: Comuna Vaideeni beneficiază de peisaje pitorești și de un mediu rural autentic. Obiectivul vizează promovarea turismului rural, oferind posibilitatea turiștilor de a experimenta viața rurală autentică, cazare în pensiuni agroturistice, participarea la activități agricole și la evenimente tradiționale. Dezvoltarea turismului într-un mod sustenabil este esențială pentru a proteja mediul înconjurător și pentru a asigura beneficii pe termen lung comunității locale. Obiectivul specific îl constituie promovarea turismului responsabil, educarea turiștilor cu privire la importanța conservării mediului și implicarea comunității în gestionarea și protejarea resurselor naturale.

Aceste obiective au fost detaliate sub forma unui plan de acțiuni, urmând a fi implementate într-un cadru strategic bine structurat, urmate de o monitorizare și evaluare constantă pentru a asigura succesul și eficacitatea strategiei de dezvoltare turistică a comunei Vaideeni.

4.2. Lista politicilor și programelor de dezvoltare

a) Finanțări europene

Pentru a putea fi implementată cu succes, prezenta strategie necesită o serie de investiții punctuale atât din partea autorității publice locale, cât și din partea altor entități publice sau private. Dat fiind faptul că în prezent, în România, pentru acest timp de investiții realizate în beneficiul public și cu o rată scăzută de profitabilitate, pot fi accesate finanțări nerambursabile, în continuare vor fi prezentate succint acele posibilități de finanțare care ar putea susține inițiativele actorilor locali în ce privește efortul de implementare a acțiunilor propuse în cadrul strategiei.

Fondurile europene reprezintă, în continuare, unul dintre cele mai importante instrumente ce vor fi utilizate pentru reducerea disparităților regionale, precum și promovarea creșterii economice la nivel regional și local, consolidarea competitivității și creșterea ocupării forței de muncă, obiective de referință la nivelul Uniunii Europene. Îndeplinirea acestor obiective este posibilă prin asigurarea unui mediu favorabil investițiilor, înființarea de noi companii sau dezvoltarea celor existente contribuind semnificativ la crearea de noi locuri de muncă și generarea de valoare adăugată. Sistemul de implementare a fondurilor europene va fi mult mai eficient în perioada 2021 – 2027, comparativ cu celelalte două exerciții financiare, datorită simplificării structurii instituționale.

i) Programul Operațional Regional 2021-2027 pentru regiunea Sud Vest Oltenia 2021-2027

Este un document strategic de programare care acoperă domeniile: specializare inteligentă și inovare, IMM-uri, digitalizare, eficiență energetică, dezvoltare urbană, mobilitate și conectivitate, biodiversitate, infrastructura educațională, turism și cultură/patrimoniu cultural.

PRIORITATEA REGIONALA 1: Cresterea competitivitatii economice a regiunii

Cresterea economica durabila si imbunatatirea standardului de viata al populatiei sunt determinate de dezvoltarea competitivitatii economiei in contextul provocarilor mondiale (globalizarea economiei, deschiderea pietelor internationale, schimbarile tehnologice rapide), provocari ce trebuie sa fie transformate in oportunitati de catre economia romaneasca. IMM-urile vor fi ajutate sa-si imbunatateasca accesul la noile tehnologii si inovatii, ceea ce ofera posibilitatea cercetatorilor/oamenilor de stiinta sa-si valorifice mai bine inventiile.

In Regiunea Sud-Vest Oltenia trebuie sa se intensifice activitatea în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare, care să conducă la o mai mare capacitate de inovare, un nivel mai înalt de calificare și productivitate a forței de muncă, creșterea și/sau îmbunătățirea performanței bazei existente de întreprinderi, creșterea numărului de întreprinderi.

Digitalizarea furnizează multe avantaje întreprinderilor: noi produse și servicii, tehnologii digitale, mai rapide și eficiente fluxuri de informații și cunoștințe, interconectivitate digitală, acces mai ușor la clienți potențiali și la piețe, etc.

Digitizarea serviciilor publice locale este în prezent neunitară și inegală. În multe cazuri, dezvoltarea serviciilor digitale pentru cetățeni la nivel local este împiedicată de lipsa capacității tehnice și / sau a resurselor bugetare în administrațiile locale.

Obiectiv specific: RSO1.3. Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMMurilor, inclusiv prin investiții productive (FEDR)

Intervențiile vizate in cadrul acestui obiectiv specific vizeaza, pe de-o parte, sustinerea investitiilor in microîntreprinderi si IMM pentru dezvoltarea capacităților de productie, modernizarea capacităților tehnologice, sprijinirea tranzitiei industriale și pe de alta parte, dezvoltarea structurilor de afaceri, pentru susținerea dezvoltării si creșterii rezilienței întreprinderilor din regiune.

Susținerea va fi acordată întreprinderilor din sectoarele identificate ca prioritare în RIS3 SV și, subsecvent, sectoarelor prioritare identificate în SNCISI. PR SV Oltenia va sprijini dezvoltarea

microîntreprinderilor si IMM-urilor cu o vechime mai mare de 1 an pentru îmbunătățirea capacităților de dezvoltare a produselor și a serviciilor.

Totodată, se urmărește menținerea si crearea de noi locuri de munca.

1. Imbunatatirea competitivitatii si a inovarii in microintreprinderi si IMM-uri, prin operatiuni dedicate

B. Intreprinderi mici si mijlocii:

Tipuri de actiuni orientative:

- ✓ activitățile de construcție, modernizare sau extindere a spațiilor de producție sau servicii, specifice IMM-urilor beneficiare, care pot contribui la îmbunătățirea și creșterea capacităților de dezvoltare a produselor și a serviciilor.
- ✓ activitățile pentru dotarea cu echipamente și instalații industriale, mașini și utilaje sau alte tipuri de dotări specifice, necesare îmbunătățirii capacităților de dezvoltare a produselor și a serviciilor specifice IMM-urilor beneficiare. Sunt avute în vedere cu precădere activitățile de inovare. PR SV va sprijini si accesul la piețele internaționale, prin măsuri de internaționalizare care nu se limitează doar la participarea la târguri sau misiuni comerciale, ci sunt combinate cu acțiuni legate de modelarea afacerii, precum cunoaşterea pieţelor unor terțe țări, adaptarea produselor/ serviciilor pentru anumite piețe, etc. In cadrul proiectelor de investitii productive, pot fi realizate masuri de crestere a eficientei energetice, doar ca masuri complementare, si cu alocări financiare limitate fata de acțiunile de mai sus.

2. Dezvoltarea antreprenoriatului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea structurilor de afaceri (incubatoarelor, acceleratoarelor de afaceri și a parcurilor industriale, etc) cu impact la nivel regional;

A. Incubatoare de afaceri

Pentru impulsionarea spiritului antreprenorial, este necesară crearea și dezvoltarea acelor structuri care sprijină IMM–urile în diversele etape de creștere, oferindu-le serviciile necesare funcționării în parametri optimi, prin finantarea incubatoarelor de afaceri, ca motoare de creștere a firmelor. Prin sprijinirea incubatoarelor de afaceri se urmăreşte crearea unui ecosistem sustenabil, prin stimularea potențialul de dezvoltare şi de viabilitate al IMM-urilor.

Tipuri de actiuni orientative:

- ✓ investiții în crearea/modernizarea/extinderea capacităților de incubare și accelerare,
- ✓ funcționarea, prestarea de servicii pentru firmele incubate (coaching, mentoring, etc).

Grupuri țintă:

- ✓ antreprenori, microintreprinderi, IMM-uri, structuri de afaceri, consumatorii finali ai noilor produse și servicii, utilizatorii de infrastructuri pentru afaceri, administratori de instrumente financiare.

Obiectiv specific: RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat (FEDR)

Se vor finanta urmatoarele tipuri de operatiuni:

- ✓ Dezvoltarea de competente avansate in domeniile RIS 3 pentru angajații din IMM-uri;
- ✓ Dezvoltarea capacitatii si competentelor angajatilor din entitatile publice de cercetare (organizații publice de cercetare, entități de transfer tehnologic) pentru a colabora cu mediul de afaceri si a furniza sprijin adecvat IMM-urilor in procesul de transformare, de crestere a viabilitatii comerciale si a relevantei pe piata a proiectelor de cercetare, cresterea capacitatii de a participa in procese de inovare interactive si deschise;
- ✓ Sprijin pentru mecanismul de descoperire antreprenoriala (EDP).

Grupuri țintă:

- ✓ angajatii din IMM-uri (microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii): actorii implicati in procesul de descoperire antreprenoriala; angajati ai entităților de cercetare (organizații publice de cercetare, entități de transfer tehnologic); mediul academic și de cercetare.

Prioritate: P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor

Obiectiv specific: RSO1.2. Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice (FEDR)

1. Digitalizare in folosul cetatenilor

Tipuri de activitati orientative:

- ✓ Dezvoltarea, testarea și pilotarea de soluții digitale inovatoare, aplicații digitale, produse și procese digitale;
- ✓ Aplicații și soluții/servicii digitale oferite cetățenilor în scopul creșterii calității vieții si intreprinderilor aplicabile in zone urbane sau zone funcționale urbane;

Acțiunile propuse în această intervenție pot susține, de exemplu:

- ✓ aplicații și soluții de e-guvernare locală și județeană;
- ✓ platforme de gestiune integrată și aplicații de accesare datelor și a documentelor emise de mai multe instituții/servicii locale sau servicii/departamente/compartimente din cadrul aceleiași instituții;
- ✓ platforme de servicii publice digitale (plata online a taxelor și impozitelor, sisteme de programări online, aplicații de tipul funcționar public virtual, puncte de contact ale primăriilor în teritoriu, puncte de plată a taxelor și impozitelor, etc.);
- ✓ dezvoltarea tehnologiilor lingvistice bazate pe inteligență artificială (traducere automată, tehnologii vocale, chat-bots, instrumente de analiză a textului, sinteză a vorbirii);
- ✓ proiecte de tip GIS;
- ✓ platforme pentru managementul documentelor și al arhivelor;
- ✓ platforme de interactiune cu cetățenii.
- ✓ aplicații pentru screening și monitorizare pentru persoane din grupuri vulnerabile, etc.;
- ✓ sisteme de alarmă pentru cazuri de urgență, etc.;
- ✓ aplicații pentru colectarea și afișarea în timp real a datelor de mediu;
- ✓ digitalizarea și reconstrucția digitală a obiectivelor de patrimoniu, etc

2. Digitalizare in folosul IMM-urilor

Tipuri de activitati orientative:

- ✓ Adoptarea tehnologiilor și a instrumentelor digitale care conduc la inovarea modelului de afaceri;
- ✓ Investitii in echipamente TIC, justificate din punct de vedere al implementării aplicației de proiect pentru a atinge o intensitate digitală ridicată;
- ✓ Achizitia de aplicații software/licențe necesare, resurse de stocare si procesare, tehnologii specifice de utilizare a inteligentei artificiale, securitate cibernetica;
- ✓ Soluții IT pentru comerțul electronic, incurajand modelele de afaceri: e-shop, eProcurement, eMAll, 3rd party marketplace, value chain service provider, utilizarea tehnologiilor lingvistice bazate pe inteligența artificială, etc;

Grupuri țintă:

- ✓ cetatenii, in special cei care locuiesc in orase/municipii sau ZUF; - mediul de afaceri; IMM-uri; autoritatile si institutiile publice locale si centrale; societatea civila, consumatorii finali ai noilor produse si servicii.

Prioritate: P3. Eficienta energetica si infrastructura verde

Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR)

A. Investiții în clădirile publice în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice și măsuri pentru utilizarea unor surse regenerabile de energie;

Tipuri de activitati orientative pentru promovarea eficienței energetice:

- ✓ îmbunătățirea izolației termice a clădirii (pereți exteriori, ferestre, tâmplărie, planșeu peste ultimul nivel, planșeu peste subsol), a șarpantelor și învelitoarelor, inclusiv măsuri de consolidare a clădirii și reabilitare a sistemelor de încălzire, a rețelelor și instalațiilor (cu respectarea art. 7.1, h Regulament FEDR), inclusiv lucrările integrate de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor;
- ✓ Sprijin acordat autorităților si institutiilor publice pentru elaborarea documentației proiectului și/sau a documentelor strategice relevante si cresterea capacitatii administrative in domeniul eficienței energetice;

Lucrările integrate de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor nu pot fi finantate ca proiecte individuale si pot cuprinde, fara a se limita la acestea, urmatoarele activitati:

- ✓ Sisteme alternative de producere a energiei electrice și/sau termice pentru consum propriu (pompe de căldură, panouri solare, panouri fotovoltaice) cu excepția biomasei;
- ✓ Sisteme de climatizare și/sau ventilare mecanică pentru asigurarea calității aerului interior;
- ✓ Lucrări de reabilitare/ modernizare a instalațiilor de iluminat în clădiri;
- ✓ Sisteme de management energetic integrat pentru clădiri, având ca scop îmbunătățirea eficienței energetice și monitorizarea consumurilor de energie;
- ✓ Orice alte activități care conduc la îmbunătățirea performanței energetice;
- ✓ Măsuri conexe care contribuie la implementarea componentei care nu conduc la creșterea eficienței energetice și includ lucrări de intervenție/activități aferente investiției de bază, inclusiv măsuri de consolidare structurală în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate (maxim 15% din valoarea proiectului);

B. Investiții în clădirile rezidentiale în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice

Tipuri de activitati orientative pentru promovarea eficienței energetice:

- ✓ Investiții în clădirile rezidențiale (inclusiv locuințe individuale și multifamiliale) în vederea asigurării/cresterii eficienței energetice, inclusiv activități conexe (de ex: consolidarea în funcție de riscurile identificate, sistemele de prevenire a incendiilor, etc, in limita a 15% din valoarea proiectului) și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie, cu excepția biomasei;
- ✓ Sprijin acordat autorităților publice pentru elaborarea documentației proiectului și/sau a documentelor strategice relevante si cresterea capacitatii administrative in domeniul eficientei energetice;

Grupuri țintă:

- ✓ Cetatenii (persoane fizice din urban şi rural) care utilizeaza cladirile (proprietarii și utilizatorii cladirilor reabilitate); Asociațiile de proprietari; Locatarii clădirilor rezidențiale cu locuire colectivă; Proprietarii locuintelor individuale; Utilizatorii clădirilor publice din mediul urban și rural; Entități și instituții publice locale si centrale.

Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare (FEDR)

Tipuri de activitati orientative:

- ✓ modernizarea /extinderea spațiilor verzi existente, crearea de spatii verzi prin reconversia si/sau reutilizarea spatiilor si terenurilor abandonate, degradate, a altor terenuri urbane si transformarea lor in zone verzi, inclusiv crearea / extinderea coridoarelor verzi la nivelul zonelor urbane;
- ✓ acțiuni primare întreprinse pentru îmbunătățirea și creșterea infrastructurii verzi (lucrari de impadurire, inierbare, etc);
- ✓ amenajarea infrastructurii albastre: zone umede (mlaștini), lacuri, protecția lacurilor și cursurilor de apă (zona de maluri și zona de deasupra malurilor) doar în cadrul unor proiecte care includ o componentă de infrastructura verde;

Grupuri țintă:

- ✓ populatia din teritoriile vizate; turisti.

Prioritate: P7. Dezvoltare teritoriala sustenabila

Obiectiv specific: RSO5.1. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane (FEDR)

Tipurile de activități orientative:

- ✓ Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, B si UNESCO, inclusiv servicii de digitizare /digitalizare în scop educativ, precum și activități de marketing și promovare turistică;
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii de turism si activelor turistice publice: construcția, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii publice de turism și/sau agrement;
- ✓ Îmbunătățirea mediului urban prin regenerarea fizică a spațiilor publice urbane, prin: investiții de regenerare urbană (creare/ amenajare/ reabilitare/ extindere/ dotare) în spațiile destinate utilizării publice (parcuri, zone verzi de mici dimensiuni, piațete, scuaruri, piețe publice, pasaje, spatii publice, locuri de joacă pentru copii, spații pentru activități recreative);
- ✓ Investiții (reabilitare/modernizare/extindere și dotare) în clădiri destinate utilizării publice pentru activități culturale și recreative, socioculturale, cu scopul de a crea, îmbunătăți sau extinde serviciile publice de bază;
- ✓ Activități auxiliare ca parte a unui proiect integrat, în măsura în care astfel de investiții sunt necesare pentru a asigura funcționalitatea proiectului integrat: instalare rețele Wi-Fi, iluminat public și supraveghere video în spațiile publice, dotare cu mobilier urban (bănci, coșuri de gunoi) înlocuirea și/sau racordarea la utilități publice, inclusiv realizare alei pietonale, trotuare, piste de biciclete, parcări, căi de acces, modernizarea străzilor urbane adiacente terenurilor supuse intervențiilor (străzi de categoria a IV-a de folosință locală). Proiectele integrate nu ar trebui să aibă ca rezultat creșterea capacității de parcare.
- ✓ Măsuri de sustenabilitate si reziliență economică: digitalizare, promovare, acțiuni educative si civice, etc ca parte componenta a unui proiect de investiții;
- ✓ Acordarea de sprijin financiar pentru îmbunătățirea capacității administrative a autorităților publice locale pe problematici specifice dezvoltării urbane, realizarea de documente strategice (SDT/SIDU), schimburi de experiență (traininguri) pentru întărirea capacității beneficiarilor de finanțare în domeniile regenerării fizice a spațiilor urbane și valorificării durabile a patrimoniului cultural, turism pentru creșterea competitivității, atractivității și îmbunătățirea calității vieții comunităților locale.

Grupuri țintă:

- ✓ Populatia din zonele in care se vor realiza interventiile; turisti.

Obiectiv specific: RSO5.2. Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în alte zone decât cele urbane (FEDR)

Tipuri de activitati orientative:

- ✓ Protejarea si valorificarea patrimoniului cultural în zone rurale, prin:
  - restaurarea, consolidarea, protecţia şi conservarea monumentelor istorice din patrimoniul UNESCO si patrimoniul cultural national (categoria A) din mediul rural;
  - dezvoltarea de infrastructuri publice pentru valorificarea monumentelor istorice din patrimoniul UNESCO si patrimoniul cultural national (categoria A) din mediul rural (centre de informare, spatii pentru expunere, etc); (proximitatea fata de obiectivul de patrimoniu va fi o conditie obligatorie si va fi operationalizata la nivel de Ghid specific).
  - Aceste interventii pot include, de asemenea, urmatoarele actiuni complementare: dotări interioare (instalaţii, echipamente şi dotări pentru asigurarea condiţiilor de climatizare, siguranţă la foc, antiefracţie), dotări pentru expunerea şi protecţia patrimoniului cultural mobil şi imobil, activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv digitalizarea acestuia,infrastructura digitala interactiva pentru vizitatori, crearea/ modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică;
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii publice de turism si activelor turistice publice in statiunile turistice din mediul rural, prin:
  - amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum şi crearea/ modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică;
  - dezvoltarea de infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice (complementar investitiei principale);
  - crearea şi extinderea infrastructurii publice de agrement, inclusiv a utilităţilor aferente;
  - activități de marketing și promovare turistică ale obiectivului finanțat;
  - crearea/reabilitarea aleilor pietonale, pistelor pentru bicicliști, reabilitarea trotuarelor, strazi locale;

- crearea/reabilitarea/modernizarea/amenajarea spațiilor verzi (achiziția și montarea elementelor constructive de tipul alei, foișoare, pergole, grilaje etc.; plantarea/ gazonarea suprafețelor, inclusiv plantare arbori), realizarea sistemelor de irigații pentru spațiile verzi;
- construirea/ modernizarea căilor de acces la principalele obiective turistice naturale; aceste activități sunt eligibile numai în cazul în care se poate argumenta că valorificarea obiectivului turistic este afectată de infrastructura de acces deficitară;

Grupuri țintă:

- ✓ Turisti din zonele in care au fost realizate interventiile; Populatia din zonele in care au fost realizate interventiile.

ii) Programul comunitar LIFE 2021-2027

Obiectivul general al programului

Programul Comunitar LIFE este singurul fond UE gestionat direct de Comisia Europeană dedicat exclusiv obiectivelor de mediu și climă.

Obiectivul general al programului este de a contribui la tranziția către o economie circulară curată, eficientă din punct de vedere energetic, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice, inclusiv prin tranziția către energia curată, precum și la protejarea și îmbunătățirea calității mediului și la oprirea și inversarea declinului biodiversității, contribuind astfel la dezvoltarea durabilă.

Obiective specifice

a) să dezvolte, să demonstreze și să promoveze tehnici și abordări inovatoare pentru realizarea obiectivelor legislației și ale politicilor Uniunii din domeniul mediului și al climei, inclusiv tranziția către energia curată și să contribuie la aplicarea celor mai bune practici în ceea ce privește natura și biodiversitatea, inclusiv prin sprijinirea rețelei Natura 2000;

b) să sprijine elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și asigurarea respectării legislației și a politicilor relevante ale Uniunii, inclusiv prin îmbunătățirea guvernanței prin consolidarea capacităților actorilor din sectoarele public și privat și prin implicarea societății civile;

c) să catalizeze utilizarea pe scară largă a soluțiilor tehnice și de strategie politică eficiente pentru a pune în aplicare legislația și politicile relevante ale Uniunii prin replicarea rezultatelor, integrarea obiectivelor conexe în alte politici și în practicile sectoarelor public și privat, mobilizarea investițiilor și îmbunătățirea accesului la finanțare.

Activități eligibile/Cheltuieli eligibile

- ✓ proiecte strategice de protejare a naturii din domeniul Mediu, din cadrul subprogramului Natură și biodiversitate (proiecte care sprijină realizarea obiectivelor Uniunii privind natura și biodiversitatea prin punerea în aplicare a unor programe de acțiune coerente în statele membre pentru a integra aceste obiective și priorități în alte politici și instrumente de finanțare, inclusiv prin punerea în aplicare coordonată a cadrelor de acțiune prioritară instituite în temeiul Directivei 92/43/CEE);
- ✓ proiecte strategice integrate din domeniul Mediu, din cadrul subprogramului Economia circulară și calitatea vieții și din domeniul Politici climatice;
- ✓ proiecte de asistență tehnică;
- ✓ proiecte de acțiune standard (proiecte, altele decât proiectele strategice integrate, proiectele strategice de protejare a naturii sau proiectele de asistență tehnică, care urmăresc obiectivele specifice ale programului);
- ✓ alte acțiuni necesare în vederea atingerii obiectivului general definit mai sus.

Rata de cofinanțare este de maximum 60 % din costurile eligibile și de maximum 75 % pentru proiectele finanțate în cadrul subprogramului "Natură și biodiversitate".

Informații, inclusiv legislația și regulile de participare, șabloane pentru propuneri, evaluări și raportarea proiectelor pot fi accesate pe portalul de finanțare și licitații Funding & tenders https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home.

iii) Program Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare

Prioritate: 3. Transformarea digitală și furnizarea de servicii îmbunătățite în sectorul cultural

Obiectiv specific: Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Digitizarea are beneficii sociale, culturale și economice și este o soluție pentru asigurarea accesului la cultură garantat de Constituție, precum și pentru conservare patrimoniului cultural și dezvoltarea de noi servicii culturale și sociale inovative. În cadrul acestei secțiuni se au în vedere intervenții care vizează digitalizarea și interoperabilitatea în domeniul culturii pentru creșterea rolului culturii în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială din RO.

Intervenții:

1. Dezvoltarea punctului unic de acces pentru patrimoniul cultural

În contextul lipsei de informații centralizate despre patrimoniu, devine imperativă popularea bazei de date dezvoltate în cadrul Acțiunii 2.2 cu informații de înaltă calitate, relevante și actualizate privind patrimoniul din RO. În cadrul acestei platforme vor fi reunite informațiile disponibile doar pe hârtie și răspândite în diferite instituții și cele rezulate din inventarierea și documentarea digitală a patrimoniului cultural imobil. Se vor dezvolta noi instrumente inovatoare pentru creșterea vizibilității patrimoniului, și anume o hartă turistică cu monumente, etichete plasate pe monumente cu coduri QR care vor direcționa vizitatorul către platformă, precum și instrumente media VR pentru noi moduri de a povesti și de a interacționa.

3. Creșterea accesului la cultură

Prin digitizarea arhivelor cu scopul creării de noi servicii pentru publicul de toate generațiile și dezvoltarea unei atitudini sănătoase a consumatorilor față de o diversitate mai mare de producții culturale.

În vederea conservării operelor culturale ce nu au fost finanțate prin POC (cele ale instituțiilor de cult organizate conform Legii 486/2006, și Academia Română) și a creării de noi servicii publice pentru cetățeni, prin asigurarea interoperabilității cu sistemele deja finanțate, se are în vedere continuarea digitalizării patrimoniului cultural al României prin conservarea operelor culturale naționale, asigurând accesul prin platforme și/sau aplicații digitale la registrele cu elemente de patrimoniu, contribuind astfel la sporirea gradului de informare al cetățenilor cu privire la moștenirea culturală românească și sprijinind valorificarea comercială a acestui patrimoniu.

3. Reducerea analfabetismului funcțional și creșterea consumului de carte prin digitalizarea sistemului de distribuție a cărților.

Activități eligibile/Cheltuieli eligibile

- ✓ Digitalizarea în cultură;
- ✓ Digitalizarea în administrația publică centrala;
- ✓ Stimularea accesului la finanțare al IMM-urilor prin utilizarea Instrumentelor

Grup țintă:

- ✓ operatorii culturali, organizați ca ONG-uri sau SC-uri, instituțiile publice din sectorul cultural, instituțiile de cult organizate conform Legii 486/2006, Academia Română și publicul larg care beneficiază de produsele culturale digitizate și de servicii performante.

iv) Planul Național Strategic

În Ședința Guvernului din 28 decembrie 2022 a fost aprobată Hotărârea Guvernului privind stabilirea cadrului general de implementare a intervențiilor specifice dezvoltării rurale cuprinse în Planul Național Strategic (PNS) - PAC 2023-2027 pentru care se asigură cofinanțare din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), în cadrul Politicii Agricole Comune a Uniunii Europene.

În total, prin Planul Național Strategic 2023-2027, fermierii români și agricultura românească vor beneficia de 15,8 miliarde de euro. Pentru susținerea turismului, PNS vizează finanțarea microîntreprinderilor pentru **dezvoltarea activităților de turism rural și agrement**, iar prin LEADER se acordă sprijin pentru înființarea de microîntreprinderi în mediul rural (start-up) pentru activitățile turistice locale în funcție de specificul zonei (turism cultural, gastronomic, deltaic, ecumenic, agroturism, ecoturism etc.), pentru proiecte cu valori mai mici de 200.000 Euro. Din perspectiva patrimoniului cultural, PNS vizează sprijinirea reabilitării, restaurării, conservării obiectivelor de patrimoniu cultural local de clasă B și patrimoniu neclasificat – de la nivel local (mobil, imobil și imaterial) din teritoriul LEADER, în funcție de nevoile identificate în teritoriu, pentru proiecte cu valori mai mici de 200.000 Euro.

1. DR – 29 Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole

Valoare totală – 150 mil. euro

Principalul scop al intervenției este acela de a promova dezvoltarea de activități economice neagricole în zonele rurale din România. Scopul sprijinului acordat prin această intervenție este de a promova dezvoltarea economică rezilientă, durabilă și digitală în zonele rurale prin creșterea numărului de activități neagricole desfășurate în zonele rurale, precum și dezvoltarea activităților neagricole existente, care să conducă la crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și reducerea discrepanțelor dintre mediul rural și urban.

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiecte care contribuie la încurajarea diversificării activității agricole către activități neagricole de producție, dezvoltarea activităților de digitalizare, de protecție a mediului, a bioeconomiei și a economiei circulare, în vederea eficientizării activităților propuse. De asemenea, vor fi prioritizate activitățile turistice cu tematică agricolă/meșteșugărească și activitățile de agreement și unitățile de alimentație publică.

Obiectiv specific aferent: SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile.

Obiectivul 8 are în vedere selectarea unui set de intervenții care să contribuie la îmbunătățirea calității vieții în mediul rural, prin acordarea unui sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri, prin intermediul investițiilor care vizează modernizarea infrastructurii și a serviciilor publice oferite populației, a modernizării întreprinderilor non-agricole din mediul rural, a implementării LEADER și a investițiilor în unități de prelucrare/depozitare a produselor agricole, în vederea dezvoltării spațiului rural, a scăderii sărăciei și a contracarării fenomenul de depopulare a spațiului rural.

Pentru atingerea acestui obiectiv, prin PNS se propun:

1. Sprijinirea tinerilor fermieri în vederea instalării ca șefi/manageri de exploatații agricole are în vedere pe langa schimbul generational, creșterea numărului de locuri de muncă în spațiul rural;

2. Investiții care vizează îmbunătățirea calității infrastructurii de bază, prin construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri de interes local și a drumurilor de acces agricole;

3. Investiții de capacitate mare în sectorul agro-alimentar;

4. Investiții în dezvoltarea de activități economice neagricole, care vizează investiții în domeniul producției, serviciilor și a turismului, a căror importanță este majoră în contextul dezvoltării economiei rurale și a menținerii și creării de locuri de muncă;

5. Implementarea Strategiilor de Dezvoltare Locală LEADER - în cadrul cărora se finanțează mai multe tipologii de intervenții care au aplicabilitate la nivel local și care la rândul lor răspund unor nevoi diverse, în special celor legate de dezvoltarea locală, care asigură valoare adăugată. Operațiunile se pot concretiza în acțiuni de cooperare, inovare, diversificare, investiții și servicii în domeniul social, cultural, economic și de mediu, proiecte colective sau cu beneficii comunitare etc.

Se acordă sprijin pentru investiții în active corporale și necorporale necesare dezvoltării afacerilor neagricole din zonele rurale, care vizează următoarele domenii:

- ✓ producție,
- ✓ servicii,
- ✓ turism.

Valoarea maximă a sprijinului public/proiect este 200.000 Euro. Intensitatea sprijinului public nerambursabil raportată la costurile eligibile per proiect va fi de 65%.

Beneficiari eligibili

- ✓ micro-întreprinderi din spațiul rural;

2. DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

Valoare totală – 500 mil. euro

Intervenția LEADER este o inițiativă colectivă pentru sprijinirea comunităților rurale, care se concretizează într-o Strategie de Dezvoltare Locală ce urmărește construirea unei identități locale și utilizarea resurselor locale într-un mod care să răspundă cel mai bine nevoilor din teritoriu.

Această intervenție va continua să ofere sprijin financiar pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi și investiții în infrastructură la scară mică, exploatarea potențialului istoric și cultural și sprijin pentru locuitorii din zonele acoperite de Strategiile de Dezvoltare Locală. În plus față de cele menționate, inițiativele pot viza și următoarele:

1. Intervenții colective în domeniul agricol și agro-alimentar;
2. Investiții în domeniul neagricol;
3. Investiții în economia circulară / gestionarea deșeurilor / ecologizare, inclusiv sprijin pentru unități de ecarisaj;
4. Intervenții privind activitățile de mediu, inclusiv în ceea ce privește energia verde/regenerabilă;
5. Acțiuni pregătitoare pentru aderarea la scheme de calitate și sprijin pentru participarea la acestea;
6. Activități de formare/educative în domenii prioritare teritoriului;
7. Activități de susținere a patrimoniului local material și imaterial, clasificat și
8. neclasificat;
9. Investiții în infrastructura socială și în domeniul sănătății;
10. Investiții în infrastructura locală și servicii destinate comunității;
11. Activități ale start-up-urilor neagricole - în baza unui plan de afaceri;
12. Acțiuni privind atenuarea fenomenului de depopulare; etc.;

Obiective specifice aferente: SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile

XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri.

Beneficiari eligibili:

- ✓ GAL-uri formate din reprezentanți ai intereselor socioeconomice locale ale sectoarelor public și privat, în care niciun grup individual de interese nu controlează procesul decizional.

b) Finanțări naționale și regionale

1. Administrația Fondului Cultural Național (AFCN)

Administrația Fondului Cultural Național (AFCN) este o instituție publică autonomă, aflată în subordinea Ministerului Culturii și este principalul finanțator public al ofertei culturale din România care aplică un proces transparent de evaluare și selecție.

Misiunea Administrației Fondului Cultural Național este să finanțeze proiecte ce susțin creația contemporană românească și valorizarea patrimoniului, ce contribuie la buna înțelegere a fenomenelor artistice precum și la accesul cât mai larg al publicului la cultură.

Administrația are ca obiective generale, stabilite prin lege, gestionarea Fondului Cultural Național, finanțarea programelor, proiectelor și acțiunilor culturale, organizate în țară și/sau în străinătate, precum și susținerea relațiilor culturale internaționale ale României.

Pe baza resurselor existente în Fondul Cultural Național, Administrația lansează pe an două sesiuni de finanțare nerambursabilă a proiectelor culturale: 1 septembrie - sesiunea I și 1 martie - sesiunea II.

Proiectele se pot înscrie în 12 arii tematice, stabilite de către Consiliul Administrației Fondului Cultural Național, în acord cu strategia și prioritățile de finanțare, dintre care menționăm:

Arte vizuale

- ✓ Susținerea producției și/sau a cercetării artistice;
- ✓ Sprijinirea adaptării demersurilor artistice la platforme diverse de prezentare și difuzare, inclusiv în mediul digital;
- ✓ Promovarea artei în spații alternative;
- ✓ Dezvoltarea de abordări bazate pe colaborare și/sau coproducție.
- ✓ Adresarea către zonele cu acces limitat la cultură.

Muzică

- ✓ Susținerea producției și/sau a cercetării muzicale/muzicologice;
- ✓ Sprijinirea adaptării demersurilor artistice la platforme diverse de prezentare și
  - ✓ difuzare, inclusiv în mediul digital;
- ✓ Susținerea soluțiilor inovatoare pentru încurajarea participării publicului în spațiile de spectacol;
- ✓ Adresarea către publicul tânăr;
- ✓ Adresarea către zonele cu acces limitat la cultură.

Intervenție culturală

- ✓ Promovarea peisajului cultural prin abordări interdisciplinare;
- ✓ Adresarea către zonele cu acces limitat la cultură ;

- ✓ Promovarea incluziunii, a diversității și a toleranței;
- ✓ Promovarea dezvoltării sustenabile;
- ✓ Activarea culturală și comunitară în spații alternative.

Educație prin cultură

- ✓ Adresarea către zonele cu acces limitat la cultură;
- ✓ Promovarea incluziunii, diversității și a toleranței;
- ✓ Promovarea valorilor europene și a gândirii critice;
- ✓ Promovarea educației continue;
- ✓ Sprijinirea adaptării demersurilor educaționale la platforme diverse de prezentare și difuzare, inclusiv în mediul digital.

Promovarea culturii scrise

- ✓ Promovarea lecturii și/sau facilitarea accesului la cultura scrisă în zonele cu acces limitat la cultură;
- ✓ Proiecte adresate publicului tânăr, inclusiv prin implicare editorială;
- ✓ Sprijinirea adaptării activităților la platforme diverse de prezentare și difuzare, inclusiv în mediul digital;
- ✓ Medierea dialogului cu creatorii și/sau susținerea dialogului cu literatura minorităților;
- ✓ Medierea dialogului cu traducătorii și/sau susținerea dialogului cu literatura mondială.

Patrimoniu cultural material

- ✓ Susținerea cercetării și a bunelor practici pentru protejarea patrimoniului;
- ✓ Dezvoltarea și diversificarea publicului și sprijinirea demersurilor educative;
- ✓ Contribuția la procese sustenabile pentru regenerare urbană sau rurală;
- ✓ Identificarea de soluții inovatoare pentru promovarea patrimoniului în context local și/sau european;
- ✓ Sprijinirea adaptării activităților la platforme diverse de prezentare și difuzare, inclusiv susținerea proiectelor de digitalizare și valorizare a arhivelor.

Patrimoniu cultural imaterial

- ✓ Valorificarea patrimoniului cultural imaterial prin abordări interdisciplinare în context local și/sau internațional;
- ✓ Promovarea elementelor înscrise de România în lista reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial al UNESCO, ca expresie vie a comunităților locale;
- ✓ Identificarea de soluții inovatoare pentru documentarea și arhivarea patrimoniului imaterial;
- ✓ Facilitarea dialogului între generații;

- ✓ Dezvoltarea și diversificarea publicului, inclusiv prin adaptarea activităților la platforme diverse de prezentare și difuzare în mediul digital.
- ✓ Proiecte cu caracter repetitiv

Sprijinirea adaptării activităților la platforme diverse de prezentare și difuzare, inclusiv în mediul digital.

- ✓ Dezvoltarea de abordări interdisciplinare, colaborative și/sau în coproducție;
- ✓ Promovarea artiștilor și/sau a produselor culturale din România;
- ✓ Adresarea către zonele cu acces limitat la cultură;
- ✓ Dezvoltarea și diversificarea publicului;

2. Timbrul Monumentelor Istorice

Timbrul Monumentelor Istorice este un program de finanțare care are scopul de a sprijini activitățile de protejare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice, prin finanțarea de lucrări (precum: intervenții de urgență, amenajări în vederea pregătirii monumentelor istorice pentru vizitare gratuită), investigații și elaborarea de reglementări, norme și metodologii, programe sau proiecte culturale privind monumentele istorice. Programul de finanțare din fondul TMI include atât monumente istorice aflate în proprietatea statului, a UAT-urilor sau a cultelor religioase, cât și monumente istorice aflate în proprietate privată a unor persoane fizice sau juridice.

Finanțările din fondurile obținute din aplicarea timbrului monumentelor istorice vor fi acordate în urma unei selecții de proiecte depuse de persoane fizice sau juridice de drept public sau privat, care au calitatea de proprietar, deținător al unui drept de superficie, de concesiune sau de folosință pentru o durată mai mare de 25 de ani sau titular al dreptului de administrare al unui monument istoric.

Proiectele pentru care se va putea obține finanțare fac parte din următoarele subprograme:

- ✓ cercetare aplicată, studii și investigații pentru restaurarea monumentelor istorice;
- ✓ reparații curente și întreținere;
- ✓ intervenții de urgență - ante și post dezastru;
- ✓ punere în valoare - interpretare și prezentare - a monumentelor istorice;
- ✓ acțiuni tematice;
- ✓ restaurare;
- ✓ elaborare a documentației tehnice pentru intervenții asupra monumentelor istorice;
- ✓ educație și formare.

Institutul Național al Patrimoniului va acorda finanțări nerambursabile pentru două tipuri de investiții:

- ✓ elaborarea de reglementări tehnico-economice, de norme și metodologii privind elaborarea de documentații specifice, executării de lucrări, realizării de achiziții, contractării și decontării de lucrări privind monumentele istorice;
- ✓ amenajări în vederea pregătirii monumentelor istorice pentru vizitare gratuită, precum și pentru realizarea unor programe sau proiecte culturale.

Prioritățile anuale ale Institutului Național al Patrimoniului în vederea finanțării prin TMI, stabilite de către Consiliul de administrație pentru anul 2025, sunt următoarele:

- ✓ punerea în siguranță a monumentelor istorice aflate în pericol;
- ✓ angajarea comunităților patrimoniale și a comunităților locale în protejarea monumentelor istorice;
- ✓ contribuția la programe naționale și internaționale dedicate patrimoniului cultural.

La selecția de finanțare pot participa, potrivit Normelor metodologice privind cuantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia, aprobate prin HG nr. 1502 / 2007, astfel cum au fost modificate și completate prin HG nr. 691 / 2019, Anexa nr. 5, art. 6, persoane fizice și persoane juridice de drept public sau privat, care au calitatea de proprietar, titular al unui drept de superficie, de concesiune sau de folosință pentru o durată mai mare de 25 de ani sau titular al dreptului de administrare a unui monument istoric.

3. Programul național de construcții de interes public sau social derulat prin intermediul Companiei Naționale de Investiții "C.N.I."- S.A.

CNI S.A. are ca principal obiect de activitate executarea programelor de interes public sau social în domeniul construcțiilor, aprobate de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

Prin Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social, reglementat de Anexa 3 a Ordonanței Guvernului nr 25/200, cu modificările și completările ulterioare, se urmărește realizarea de investiții menite să asigure dezvoltarea economică și socială a țării prin crearea de noi locuri de muncă, dezvoltarea economiei pe plan local și îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor.

În implementarea obiectivelor de investiții se au în vedere solicitările primite de la autoritățile publice locale și de la alți potențiali beneficiari în vederea corelării acestor investiții cu necesitățile din teritoriu.

Principalele domenii în care CNI S.A. implementează investiții:

- ✓ Sport de masă sau de performanță (subprogramele săli de sport, bazine de înot și complexuri sportive, patinoare);

- ✓ Cultură și învățământ (subprogramele așezăminte culturale, instituții de învățământ superior de stat, săli de cinema);
- ✓ Social (subprogramele unități sanitare în mediul urban, lucrări în primă urgență);
- ✓ Justiție (obiectivele realizate în baza celor două memorandumuri încheiate între Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Public și Ministerul Justiției, respectiv Serviciul Român de Informații).

4. Subprograme relevante în domeniul turismului

Așezăminte culturale

Scopul programului este creșterea calității vieții culturale în mediul mic urban prin extinderea și susținerea infrastructurii culturale existente și prin diversificarea ofertei culturale. De asemenea se urmărește întărirea rolului așezămintelor culturale și transformarea acestora în centre comunitare de acces la informație și cultură și de coeziune socială, diversificarea ofertei culturale, creșterea gradului de acces și de participare a populației rurale la viața culturală.

În cadrul acestui program se reabilitează, modernizează și dotează centre culturale existente la nivelul autorităților locale atât din mediul rural cât și din mediul urban. Totodată se realizează și construcții noi menite să deservească comunitățile locale ca loc de desfășurare a manifestărilor artistice culturale la nivel local (exemple fiind centrele multifuncționale pentru tineri, aflate în acest moment în implementare).

Beneficiarii investițiilor sunt statul, prin autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, precum și alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, precum și alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale.

Săli de sport

Scopul programului este construirea de noi săli de sport pe lângă instituțiile de învățământ de toate gradele, la orașe și la sate, în vederea asigurării cadrului de desfășurare a activităților sportive în condiții optime de confort și siguranță.

Bazine de înot

Obiectivul programului este construcția de bazine de înot, finalizarea structurilor începute și reabilitarea bazinelor de înot existente în vederea dezvoltării infrastructurii sportive de acest gen care să permită dezvoltarea acestei discipline sportive la nivel național.

Patinoare artificiale

Obiectivul programului este construirea de patinoare artificiale noi, finalizarea structurilor începute și reabilitarea patinoarelor artificiale existente.

Conform Art. 1, alin. 2, lit. k din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare prin **beneficiari** se înțelege statul, prin autoritățile administrației publice centrale, unitățile administrativ-teritoriale, prin autoritățile administrației publice locale, alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, părți componente cu personalitate juridică ale cultelor religioase recunoscute conform legii, precum și alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale.
Mai multe informații privind Programul național de construcții de interes public sau social: https://www.cni.ro/admin/upload/1/Documente/Ghiduri%20depunere/ghid_de_depunere_CNI_iulie_2022.pdf.

5. Programul Național de Restaurare a Monumentelor Istorice (PNR)

Prin PNR se gestionează, în condițiile legii, fondurile destinate cercetării, consolidării, restaurării și punerii în valoare a monumentelor istorice.

Pot fi incluse în PNR următoarele categorii de monumente istorice:

1. monumente istorice înscrise în Lista monumentelor istorice, actualizată, aflate în proprietatea publică sau privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale;
2. monumente istorice înscrise în Lista monumentelor istorice, actualizată, prevăzute la art. 14 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 76/2018 privind aprobarea Programului de investiții în domeniul culturii, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări prin Legea nr. 86/2019, cu modificările ulterioare.

În fiecare an, INP face public anunțul privind începerea procedurii de evaluare a monumentelor istorice în vederea includerii în PNR pentru anul următor, anunț care va cuprinde informații cu privire la:

a) procedura, condițiile de participare și modul de evaluare a solicitărilor, conform prezentelor norme metodologice;

b) termenul limită pentru transmiterea documentațiilor în vederea solicitării finanțării și termenele pentru depunerea și soluționarea contestațiilor;

c) informații utile privind depunerea documentației de solicitare a finanțării.

Numărul de obiective noi incluse anual în PNR depinde de alocarea bugetară anuală cu această destinație, corelată cu necesarul de fonduri pe anul în curs pentru contractele aflate în derulare.

Criterii de prioritate privind includerea în PNR a monumentelor istorice:

1. Starea de degradare
2. Valori particulare și excepționale

4. Statut juridic de protecție
5. Compatibilitatea funcțională
6. Sustenabilitatea intervenției
7. Cofinanțare
8. Priorități ale Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice

c) Programe de finanțare ale Ministerului Culturii

1. ACCES

Programul ACCES reprezintă un instrument de finanțare menit să susțină acțiuni și proiecte culturale din următoarele domenii: arte vizuale/arhitectură, cultură scrisă, cinematografie /audiovizual, artele spectacolului, dialog intercultural, patrimoniu imaterial/patrimoniu cultural mobil.

Inițiat în 2016 de către Ministerul Culturii, Programul ACCES are drept scop valorificarea potențialului cultural și creativ existent la nivel național și integrarea acestuia în sfera de circulație a valorilor culturale universale.

Principalele sale obiective sunt: promovarea valorilor culturale contemporane din România și stimularea valorificării acestora prin intermediul acțiunilor și proiectelor culturale în domenii diverse precum arte vizuale/arhitectură, cultură scrisă, cinematografie/audiovizual, artele spectacolului, dialog intercultural, patrimoniu imaterial/patrimoniu cultural mobil; sprijinirea dialogului intercultural și a acțiunilor de cooperare culturală ale comunităților etnice la nivel național, în domeniile mai sus amintite; valorificarea potențialului creativ al tinerei generații, evidențiindu-se astfel contribuția creativă și inovatoare a acesteia la patrimoniul cultural național; susținerea valorilor culturale contemporane românești și integrarea acestora în patrimoniul cultural universal.

2. Programul Prioritar și Programul Nevoi Culturale de Urgență

Programul Prioritar de finanțare este un program al Ministerului Culturii, constituit din proiecte culturale a căror realizare, însoțită de finanțarea corespunzătoare, este încredințată, cu respectarea prevederilor legislației în materia ajutorului de stat, unor persoane juridice de drept public sau privat care corespund criteriilor organizatorice și valorice stabilite pentru a le conferi caracterul prioritar.

Programul de finanțare de proiecte din fondul pentru nevoi culturale de urgență este un program al Ministerului Culturii, constituit din proiecte culturale a căror finanțare parțială conduce la evitarea prejudicierii intereselor culturale imediate ale unei comunități.

Programele, implementate de Ministerul Culturii, contribuie la rolul pe care cultura și patrimoniul cultural îl joacă în dezvoltarea locală și regională, cu accent pe creșterea consumului cultural prin dezvoltarea publicului și satisfacerea nevoilor culturale ale societăți, pe ocuparea forței de muncă și pe antreprenoriatul cultural. Bugetul Programelor este constituit din totalitatea surselor de finanțare provenite de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Culturii.

Finanțarea nerambursabilă prin programele Prioritate și Nevoi Culturale de Urgență, este destinată proiectelor culturale care se încadrează în categoriile:

1. Festivaluri: Artele spectacolului, Cinematografie/audiovizual, Arte vizuale, arhitectură, Dialog intercultural/pluridisciplinar, Muzică, Cultură scrisă.
2. Recunoașterea și promovarea Excelenței Culturale: gale/premii, participări la festivaluri/ turnee
3. Ateliere: patrimoniu imaterial, patrimoniu cultural mobil, cercetare, educative, digitalizare/arhivare.

Tipuri de activități eligibile:

- ✓ inițiative de artă contemporană (artă plastică, artă dramatică, muzică etc.) desfășurate la nivel local, regional, național sau internațional;
- ✓ producții artistice rezultate ca urmare a documentării istoriei culturale a minorităților și grupurilor sociale, etnice și culturale;
- ✓ abordări inovative ale patrimoniului cultural ce vizează dezvoltarea publicului;
- ✓ inițiative ce vizează dezvoltarea sau actualizarea competențelor și abilităților artiștilor și profesioniștilor activi în sectoarele culturale și creative, adaptate unui mediu în continuă schimbare;
- ✓ dezvoltarea de noi produse și servicii culturale și introducerea lor pe piață;
- ✓ inițiative ce vizează creșterea incluziunii și conștientizării publice cu privire la diversitatea culturală;
- ✓ implementarea de modele inovatoare de afaceri în sectoarele culturale și creative, care să contribuie la dezvoltarea locală a comunităților;
- ✓ susținerea dezvoltării locale prin abordări interdisciplinare.

Normele metodologice pentru derularea acestui tip de finanțare se aprobă anual, la începutul fiecărui an calendaristic, prin ordin al ministrului.

3. Ziua Culturii Naționale

Finanțarea proiectelor culturale organizate cu prilejul Zilei Culturii Naționale (15 ianuarie) se lansează anual, pe baza de ordin de ministru. Obiectivul general al Programului este să sprijine

financiar organizarea de manifestări cultural-artistice și de acțiuni social-culturale dedicate sărbătorii acestei zile.

Pot depune proiecte în cadrul acestui program orice persoane juridice de drept public sau privat, române, autorizate, respectiv înființate în condițiile legii române, care desfășoară programe, proiecte și activități culturale. Ziua Culturii Naționale a fost stabilita prin LEGE Nr. 238 din 7 decembrie 2010.

Pentru anul 2025, Ministerul Culturii a alocat suma de 500.000 lei pentru sprijinirea derulării proiectelor culturale dedicate Zilei Culturii Naționale. Valoarea maximă a sprijinului financiar pe proiect acordat de Ministerul Culturii este de 50.000 lei.

SECȚIUNEA 5: PORTOFOLIUL DE PROIECTE

5.1. Lista completă a proiectelor (pe baza politicilor și programelor elaborate)

OBIECTIV STRATEGIC	PROIECT	PLAN DE ACȚIUNI
OS 1: DIVERSIFICAREA OFERTEI TURISTICE ÎN COLABORARE CU SECTORUL PRIVAT	P1	Crearea unui punct gastronomic local si de degustare a produselor locale in comuna Vaideeni
OS 1 DIVERSIFICAREA OFERTEI TURISTICE ÎN COLABORARE CU SECTORUL PRIVAT	P2	Identificarea și stimularea organizării în comună a unor gospodării/afaceri locale care să servească vizitatorii și, ocazional, persoanele de la diferite evenimente din comună, cu preparate locale și spații de cazare.
OS 1 DIVERSIFICAREA OFERTEI TURISTICE ÎN COLABORARE CU SECTORUL PRIVAT	P3	Implicarea Comunei Vaideeni ca parte activă în rutele turistice regionale prin dezvoltarea de parteneriate locale, regionale și naționale cu administrațiile publice, instituții de învățământ, grupuri de dezvoltare, institutul național al patrimoniului etc.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P4	Dezvoltarea și implementarea Planului urbanistic general (PUG) al comunei, în concordanță cu viziunea de dezvoltare turistică a comunei Vaideeni.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P5	Amenajare spatii de joaca pentru copii in comuna Vaideeni.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P6	Realizare zona de agrement de 200 ha pe malul lacul Balota.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P7	Realizare Alpine Coaster in comuna Vaideeni.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P8	Amenajare trasee de Downhill in comuna Vaideeni.

OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P9	Realizare infrastructură de siguranță; Marcaje Trasee turistice in comuna Vaideeni.
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P10	Crearea unor centre de inchiriere biciclete și echipamente pentru vizitatori
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P11	Realizarea unor spații de relaxare si odihnă (cu bănci, mese de picnic, toalete) in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P12	Amenajarea unui Parc de aventura in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P13	Amenajarea unei instalatii de tiroliene in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P14	Realizare covoare rulante, kiteboarding si partie de vara in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P15	Amenajarea si dotarea unei clădiri administrative și a unui depozit pentru echipamente in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P16	Amenajarea unei stâne turistice in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P17	Amenajarea unor cabane și spații de cazare rustice in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P18	Realizare telecabina in localitatea Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P19	Realizarea unui centru de informare turistica coordonat de un ghid local în turism si a unui magazin de suveniruri in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P20	Realizare parcari in comuna Vaideeni pentru deservirea obiectivelor turistice
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P21	Amenajare de cafenele in zona obiectivelor turistice din comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P22	Diversificarea ofertei de cazare prin constructia de pensiuni, hoteluri, zone de campare in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P23	Amenajarea unor spatii de relaxare, SPA și Wellness in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P24	Amenajarea unor restaurante și baruri care sa deserveasca obiectivele turistice din localitatea Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P25	Amenajare pârtii de schi si sistem de tubing in comuna Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P26	Dezvoltarea activităților de parapantism în Vaideeni
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P27	Amenajarea de trotuare si rigole in comuna Vaideeni

OS 3 PROMOVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI ISTORIC	P28	Identificarea și cartarea digitală a obiectivelor de interes turistic naturale și istorice din comuna Vaideeni și comunele învecinate
OS 3 PROMOVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI ISTORIC	P29	Reabilitarea si protejarea patrimoniului cultural si istoric din comuna Vaideeni
OS 3 PROMOVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI ISTORIC	P30	Crearea de facilități pentru evenimente artistice, culturale și economice
OS 3 PROMOVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI ISTORIC	P31	Achizitie scenă modulară mobilă și echipamente audio/video
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P32	Crearea de trasee si piste de biciclete amenajate și marcat corespunzător in comuna Vaideeni
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P33	Organizarea de cursuri de formare profesională în domeniile agro-turismului, ecoturismului, turismului religios și a celui cultural istoric
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P34	Implementarea planului de comunicare al prezentei Strategii, prin crearea unui brand local, a unei identități vizuale a Comunei Vaideeni, organizarea de campanii de comunicare specifice și marcarea intrării în comună prin totemuri reprezentând identitatea vizuală a localității, pe arterele principale de drum
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P35	Reabilitare, modernizare, extindere si dotare Scoala Gimnaziala Luca Solomon, localitatea Vaideeni, nr.3 strada Ciocioi, Judetul Valcea
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P36	Reabilitare și modernizare drumuri agricole afectate de calamități, Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P37	Reabilitare si modernizare torenți afectati de calamități Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P38	Modernizarea rețelei de drumuri locale in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P39	Construire,amenajare și dotare piață agroalimentară in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P40	Amenajare și modernizare drumuri zona “Ursuletu” Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P41	Reabilitare și modernizare drumuri locale Crucea de Piatră-Dunga Urșanilor in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P42	Lucrări de punere in siguranta, obiective afectate de calamități Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P43	Reabilitare, modernizare, extindere si dotare cămin cultural Vartolomei Todeci, punctul Căminul Cultural, sat Vaideeni, Comuna Vaideeni
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P44	Realizarea unui sistem de alimentare cu apa in zona Ursulețu Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD	P45	Dezvoltarea retelelor inteligente de distributie a gazelor

SUSTENABIL		naturale in vederea cresterii nivelului de flexibilitate, siguranta, eficienta in operare, precum si de integrare a activitatilor de transport, distributie si consum final in comuna Comuna Vaideeni cu localitătile aparținătoare (Cerna,Cornet,Izvoru Rece, Mariţa,Vaideeni), Judetul Vâlcea
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P46	Lucrari de modernizare si amenajare trotuare si sistem de colectare si evacuare a apelor pluviale in comuna Vaideeni, jud. Valcea
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P47	Amenajare faleza Luncavat (spatiu de joaca, parcare, spatiu de agrement)
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P48	Construire si dotare baza sportiva in Comuna Vaideeni, Judetul Valcea
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P49	Construire si amenajare bazin de inot in Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P50	Construire si dotare parc recreativ in Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea, Lot-Primarie-Dealu Mare
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P51	Extinderea sistemului de canalizare existent in satele Comunei Vaideeni, Judetul Valcea
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P52	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera in transporturi, prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic:statii de reincărcare pentru vehicule electrice in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P53	Modernizare sistemului de iluminat public stradal in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea, etapa III
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P54	Cresterea eficientei energetice si gestionarea inteligenta a energiei in cladirile Publice(Sediu Primarie, Gradinita cu program normal Vaideeni, Scoala cu clasele I-IV Vaideeni)
OS4. DEZVOLTAREA TURISMULUI RURAL ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL	P55	Construire platforma comunala de depozitare si gospodarire a gunoiului de grajd si dotarea cu echipamente specifice de manipulare si transport in localitatea Vaideeni, Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea
OS 2 ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII TURISTICE LA NIVEL LOCAL	P56	Construire gradinita parter cu program prelungit in Comuna Vaideeni, Judetul Valcea

Pe baza analizei necesităților comunității locale, și a schimbului de informatii legate de oportunitățile de dezvoltare care pot fi tratate în cadrul *Strategiei* cu participarea mediului privat prin asociere în participațiune/asociere/parteneriate/concesionare/închiriere a bunurilor ce aparțin domeniului public/privat al Comunei Vaideni, se pot distinge cateva categorii de domenii care se pot dezvolta pe criterii de eficientă economică, după cum urmeaza:

- ✓ Crearea unei platforme care sa aibe ca scop promovarea oportunitatilor de dezvoltare a comunei, a modului de petrecere a timpului liber folosind ca si destinatie Comuna Vaideeni ca si atractie turististica si nu in ultimul rand, folosirea comunei Vaideeni ca si

optiune de resedinta pe tremen mediu si lung, care poate fi administrata ca și platformă atât de către Primăria Vaideeni sau în parteneriat cu diverse forme asociative.

- ✓ Folosirea capitalului privat în activități economice pentru serviciile publice unde administrația comunei Vaideeni nu acceseaza surse de finanțare;
- ✓ Realizarea unor resurse proprii ale comunei Vaideeni prin punere în valoare a patrimoniului (gen parteneriate pentru punerea în valoare economica a patrimoniului nefolosit - terenuri, clădiri, servicii neidentificate);
- ✓ Atragearea de investitori strategici care pot asigura premisele dezvoltării durabile și sustenabile socio-economice a comunei Vaideeni;
- ✓ Creerea unui parteneriat la nivelul comunei Vaideeni pentru realizarea unor evenimente sociale/economice/culturale având ca scop creșterea calității vieții și socio-economica din comuna Vaideni;
- ✓ Creerea unui centru de excelență în pregătirea profesională in ocupatiile din dokeniul turismului si a altor servicii conexe acestuia.

Fișe de proiecte detaliate

Corespunzător priorităților și măsurilor definite, au fost stabilite următoarele idei de proiecte, pentru perioada 2025-2030, în vderea dezvoltării comunei Vaideni.

1	**Titlu proiectului 1**	**Crearea unui punct gastronomic local si de degustare a produsleor locale in comuna Vaideeni**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Mediul de afaceri local
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Diversificarea activităților economice din comună; Includerea comunei Vaideeni pe harta turismului gastronomic local și regional; Sprijinirea localității cu scopul de a identifica produse traditionale unice; Identificarea, între localnici, a acelor persoane interesate sa valorifice prosdusele traditionale; Sprijinirea amenajării gospodăriilor locale ca racti de primire vizitatori: micro ferme agro-turistice; Organizarea de cursuri de specializare a locatarilor, atât în cadrul comunei, cât și prin vizite de racti în alte localități din țară și străinătate, care să asigure o formarea profesională, în special în cadrul ospitalității; Contribuirea la realizarea unui pachet turistic al comunei, împreună cu ghizii de turism și agenții de turism regionale; Promovarea acestora în cadrul evenimentelor tematice: conferințe, târguri de turism, ateliere etc.
5	Rezultate estimate (Se vor	Numărul de racti gastronomice înființate în comună;

	corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numărul de persoane angajate în oferirea de servicii de rac în comună; Elementele de unicitate identificate în cadrul localității, în domeniul gastronomiei; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 – Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de ractic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție; Studii de marketing; Alte studii.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada ractice de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada ractice de punere în aplicare: iunie 2025 – mai 2026
9	Bugetul ractice al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	200.000 euro. Perioada de durabilitate pentru microintreprinderi si IMM-uri va fi de 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc realizarea de investiții în îmbunătățirea tehnologiilor, cu accent pe reducerea consumului de resurse și a impactului asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc realizarea de investiții în îmbunătățirea tehnologiilor, cu accent pe reducerea consumului de resurse și a impactului asupra mediului. Totodată, investițiile în active trebuie să fie însoțite de investiții în capital uman (formare, ractice organizaționale, accesibilizare etc.).
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni nu dispune la acest moment de posibilitatea de a degusta produsele locale. Pe lângă veniturile semnificative care se aduc astfel bugetului local, va crește atractivitatea comunei, determinând dezvoltarea unor activități economice conexe. Nu doar turiștii, ci în primul rând locuitorii vor beneficia prin crearea de noi locuri de muncă, de petrecere a timpului liber și producerea de plusvaloare în comunitate.

1	**Titlu proiectului 2**	**Identificarea și stimularea organizării în comună a unor gospodării/ afaceri locale care să servească vizitatorii și, ocazional, persoanele de la diferite evenimente din comună, cu preparate locale și spații de cazare.**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Mediul de afaceri local
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Sprijinirea localității cu scopul de a identifica elementele de unicitate și originalitate (în obiceiuri, tradiții, activități meșteșugărești tradiționale și artizanale, activități tradiționale țărănești, activități în grup, activități tradiționale de factură gastronomică etc.); Identificarea, între localnici, a acelor persoane interesate în desfășurarea activităților de servire masă și oferire cazare; Sprijinirea amenajării gospodăriilor locale ca puncte de primire vizitatori: micro ferme agro-turistice; Organizarea de cursuri de specializare a locatarilor, atât în cadrul comunei, cât și prin vizite de studiu în alte localități din țară și străinătate, care să asigure o formarea profesională, în special în cadrul ospitalității; Contribuirea la realizarea unui pachet turistic al comunei, împreună cu ghizii de turism și agenții de turism regionale; Marcarea punctelor de servire masă și cazare înființate în comună; Promovarea acestora în cadrul evenimentelor tematice: conferințe, târguri de turism, ateliere etc.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numărul de puncte gastronomice înființate în comună; Numărul de locuințe reabilitate și/sau construite pentru a oferi servicii de cazare și masă; Numărul de persoane angajate în oferirea de servicii de cazare și/sau masă în comună; Elementele de unicitate identificate în cadrul localității, în domeniul ospitalității; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție; Studii de marketing; Alte studii.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – mai 2026

	punere în aplicare)	
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	400.000 euro. Perioada de durabilitate pentru microintreprinderi si IMM-uri va fi de 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc realizarea de investiții în îmbunătățirea tehnologiilor, cu accent pe reducerea consumului de resurse și a impactului asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc realizarea de investiții în îmbunătățirea tehnologiilor, cu accent pe reducerea consumului de resurse și a impactului asupra mediului. Totodată, investițiile în active trebuie să fie însoțite de investiții în capital uman (formare, practici organizaționale, accesibilizare etc.).
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni nu dispune la acest moment de servicii de tip cazare, servire masă sau restaurant. Este necesară continuarea încurajării creării structurilor de cazare și de agrement. Pe lângă veniturile semnificative care se aduc astfel bugetului local, va crește atractivitatea comunei pentru investitori, determinând dezvoltarea unor activități economice conexe. Nu doar turiștii, ci în primul rând locuitorii vor beneficia de ameliorarea condițiilor, nu doar pentru petrecerea timpului liber, ci și condițiilor de trai per ansamblu, prin crearea de noi locuri de muncă, de petrecere a timpului liber și producerea de plusvaloare în comunitate.

1	**Titlu proiectului 3**	**Implicarea Comunei Vaideeni ca parte activă în rutele turistice regionale prin dezvoltarea de parteneriate locale, regionale și naționale cu administrațiile publice, instituții de învățământ, grupuri de dezvoltare, institutul național al patrimoniului etc.**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; ONG-uri; Institutii publice din domeniul turismului.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Nu este cazul.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Parteneriat regional în cadrul GAL-ului pentru înființarea organizației de management de destinație; Parteneriat regional între administrația comunei Vaideeni și muzeele din regiune; Parteneriate regionale, naționale și internaționale între Vaideeni și comune asemănătoare din punct de vedere al resurselor naturale, economice și umane care să încurajeze schimbul de experiență între părțile implicate și implementarea unor proiecte testate de alte comunități; Parteneriate incluzive, între administrația publică locală, operatori economici, cadre didactice, grupuri comunitare, elevi etc.; Diversificarea activităților turistice și economice din comună; Participarea consultativă a actorilor locali din comuna Vaideeni în elaborarea de documente strategice la nivel județean și regional, de interes pentru dezvoltarea localității. Identificarea comunelor deschise către stabilirea relațiilor de parteneriat; Demararea unui acord de parteneriat între administrația locală și administrațiile muzeelor din regiune pentru contractarea specialiștilor care să participe la elaborarea materialelor informative și promoționale ale comunei Vaideeni; Inițierea unui acord de parteneriat între organizații locale și administrație pentru desfășurarea de activități culturale în zonă, prin intermediul Administrației Fondului Cultural Național;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numărul de parteneriate existente; Vizite cu schimb de experiență între parteneri; Diversitatea tipurilor de parteneriat; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	Buget local; GAL.
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Nu este cazul.
8	Calendar orientativ	Durata proiectului: 6 luni

	(durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Perioada estimată de punere în aplicare: martie 2025 – august 2025
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	10.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de parteneriate care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Turismul comunei Vaideeni se poate dezvolta armonios și integrat prin crearea unor parteneriate cu instituții și grupări care au interese comune. Acest lucru ar permite, o dată, contribuția la strategiile de promovare și dezvoltare turistică a unor specialiști din domeniu, cât și la crearea unei baze de date relaționale care să încurajeze partenerii în organizarea de activități pe teritoriul comunei. Promovarea potențialului turistic poate fi realizată în cadrul Organizației de Management al Destinației (OMD). Având în vedere potențialul turistic nedezvoltat al regiunii, lipsa facilităților de cazare în comună și lipsa unei strategii de dezvoltare, marketing turistic și plan de acțiune pentru întreaga regiune, se propune înființarea unei OMD în parteneriat cu localitățile învecinate, patronate din turism, organizații de promovare turistică și entități de drept privat cu expertiză sectoriala. Existența noului OMD ar permite finanțarea proiectelor din turism ale comunei și regiunii.

1	**Titlu proiectului 4**	**Dezvoltarea și implementarea Planului urbanistic general (PUG) al comunei, în concordanță cu viziunea de dezvoltare turistică a comunei Vaideeni.**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Nu este cazul.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Creșterea nivelului de trai al populației prin găsirea unor soluții de amenajare a teritoriului care să asigure un grad de confort acceptabil; Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare; Stabilirea zonelor și/sau monumentelor naturale protejate, a monumentelor istorice și a siturilor arheologice reperate; Precizarea condițiilor de amplasare și conformare a volumelor construite, amenajate și plantate; Trasarea direcțiilor de dezvoltare funcțională în teritoriu; Delimitarea zonelor în care se preconizează operațiuni de regenerare rurală; Identificarea acelor aspecte identitare ale zonei: specific local, amplasarea locuințelor, elemente de fațadă, anexe, amenajări exterioare; Elaborarea unui ghid care să exemplifice atât bunele practici existente, cât și pe cele nerecomandate, prin intermediul fotografiilor documentate; Delimitarea caselor/zonelor care au conservat mare parte din specificul local; Încurajarea proprietarilor acestor locuințe de a le reabilita prin oferirea posibilităților de a participa la sesiuni de informare asupra importanței conservării acestor practici, includerea într-o acțiune la nivel de comună de finanțare a reabilitării anumitor elemente din gospodărie, transformarea gospodăriilor nelocuite în „locuințe vii”, deschise pentru activități culturale, turistice și sociale, în comună; Descurajarea abandonului locuințelor din comună prin impunerea unei taxe pe spațiul construit nelocuit, încurajând astfel fie vânzarea imobilului, fie restaurarea lui și locuirea sau desfășurarea unor activități economice.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Ghid de bune practici în abordarea lucrărilor de amplasare și construcție de case particulare, instituții publice, sediu economic, elemente din spațiul public; Numărul caselor restaurate din comună, cu elemente arhitectonice locale. Creșterea interesului pentru patrimoniul arhitectural local; Gradul de ocupare al locuințelor și scăderea abandonului în comună pentru gospodării; Creșterea interesului pentru meșteșuguri în arta lemnului; Gradul de conștientizare a locuitorul pentru importanța conservării elementelor de arhitectură locală, inclusiv optarea pentru materiale apropiate de natură: piatră, lemn, fier ș.a. Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027:	Buget local; Buget national.

	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Nu este cazul.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 18 luni Perioada estimată de punere în aplicare: martie 2025 – august 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	40.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Va integra toate investitiile propuse prin prezenta Strategie.
13	Alte informații relevante	Existența unui plan urbanistic general al localității Vaideeni este importantă din punct de vedere turistic deoarece ar asigura primii pași în identificarea elementelor distincte arhitecturale din comunitate, distribuirea spațială a acestora, stabilind regulile urbanistice pentru modificarea ori construirea altora noi, respectând elementele definitorii ale arhitecturii locale.

1	Titlu proiectului 5	Amenajare spatii de joaca pentru copii in comuna Vaideeni.
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; IMM-uri.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Reducerea disparitatilor dintre zonele urbane si zonele rurale prin oferirea unor spatii special amenajate pentru petrecerea timpului liber pentru zona rurala; Personalizarea amenajarilor pentru necesitatile locuitorilor din zona; Creșterea interesului pentru localitatea Vaideeni; Scaderea nivelului de migrare al populatiei; Crearea unei infrastructuri minimale la nivelul comunei; Crearea de noi repere urbane si valorificarea celor existente; Recuperarea capitalului funciar neutilizat prin amenajarea unui teren neutilizat, in scopul imbunatatirii calitatii vietii locuitorilor; Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de reabilitare și modernizare a zonei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Adaptarea infrastructurii pentru a putea fi utilizate de persoanele cu dizabilitati; Numarul utilizatorilor; Mărimea zonei de agreement; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL.
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție; Studii de marketing.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: martie 2025 – februarie 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	200.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea

	aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Principalul impediment in implementarea schimbarilor de care localitatile rurale au nevoie este infrastructura precara, ce le limiteaza posibilitatile, atat din punct de vedere economic, cat si social. Un factor determinant ce sta la baza coeziunii sociale este interactiunea din cadrul comunitatii, implicarea activa, individuala dar si colectiva in viata comunitatii. Acest aspect face ca reteaua de spatii publice penru copii sa fie o importanta parte a infrastructurii, imposibil de neglijat datorita rolului pe care il joaca in viata sociala a unei comunitati. Pe masura ce comunitatea creste si se disperseaza in teritoriu, legaturile devin tot mai diluate, iar necesitatea spatiilor publice de interactiune este cu atat mai stringenta pentru comunitate.

1	Titlu proiectului 6	Realizare zona de agrement de 200 ha pe malul lacul Balota
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Diversificarea activităților de recreere și economice în comună prin crearea unui spațiu cu specific local; Organizarea unui târg cu specific local și crearea de parteneriate locale în sensul promovării reciproce a serviciilor/produselor prestate, dar și a localității în ansamblu; Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de reabilitare și modernizare a zonei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Infrastructură turistică creată /modernizată; Amenajarea unor trasee tematice cu bicicleta în jurul lacului și în vecinătate; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 18 luni Perioada estimată de punere în aplicare: martie 2025 – august 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc realizarea de

	caracter integrat?	investiții cu accent pe reducerea consumului de resurse și a impactului asupra mediului. Totodată, investițiile trebuie să fie însoțite de investiții în capital uman (formare, practici organizaționale, accesibilizare etc.).
13	Alte informații relevante	Amenajarea de agrement, modernă, favorizează progresul economic și social al comunei, cât și încurajarea vizitatorilor de a veni aici și de a beneficia de servicii turistice calitative.

1	Titlu proiectului 7	Realizare Alpine Coaster in comuna Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; IMM-uri;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Diversificarea activităților de recreere și economice în comună; Crearea unui spațiu care să faciliteze organizarea unei game variate de activități, atât pentru comunitatea locală, dar și pentru împrejurimi ori vizitatori; Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Se urmareste atingerea urmatorilor indivatori: lungime totala: 2.000 ml; panta: aproximativ 11%; viteza maxima: 45km/h; boburi: minim 25 bucati; capacitate bob: un adult + un copil; maxim 140kg. Dimensiunea instalatiei; Capacitatea instalatiei; Adaptarea pentru persoanele cu dizabilitati. Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 18 luni Perioada estimată de punere în aplicare: martie 2025 – august 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	2.500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc realizarea de investiții cu accent pe reducerea consumului de resurse și a impactului asupra mediului.

		Totodată, investițiile trebuie să fie însoțite de investiții în capital uman (formare, practici organizaționale, accesibilizare etc.).
13	Alte informații relevante	Amenajarea de agrement, modernă, favorizează progresul economic și social al comunei, cât și încurajarea vizitatorilor de a veni aici și de a beneficia de servicii turistice calitative.

1	Titlu proiectului 8	Amenajare trasee de Downhill in comuna Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; IMM-uri;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Diversificarea activităților de recreere și economice în comună; Crearea unui spațiu în comună care să faciliteze organizarea unei game variate de activități, atât pentru comunitatea locală, dar și pentru împrejurimi ori vizitatori; Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Trasee de Downhill functionale;Numărul de vizitatori în comună; Dimensiunea instalatiei; Capacitatea instalatiei; Adaptarea pentru persoanele cu dizabilitati. Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 18 luni Perioada estimată de punere în aplicare: martie 2025 – august 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	2.500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc realizarea de investiții cu accent pe reducerea consumului de resurse și a impactului asupra mediului. Totodată, investițiile trebuie să fie însoțite de investiții în capital uman (formare, practici organizaționale, accesibilizare etc.).
13	Alte informații relevante	In prezent comuna Vaideeni are o oferta de servicii turistice limitata. Prin urmare, pentru a atrage o gama variata de turisti se

		vor realiza trasee de Downhill. Acestea vor ave grade diferite de dificultate, de la începători la avansați, cu obstacole precum sărituri, rădăcini, pietriș și viraje strânse. Se va utiliza panta naturala a terenului pentru a maximiza viteza și adrenalina, dar și pentru a asigura o coborâre în siguranță. La zona de Start și Finish vor fi amenajate zone de plecare și sosire, cu spații pentru biciclete și zone de relaxare.

1	Titlu proiectului 9	**Realizare infrastructură de siguranță** **Marcaje Trasee turistice in comuna Vaideeni**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Nu este cazul.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Realizare de infrastructura de siguranta in zona obiectivelor turistice (parapeti, semnalistica etc; Semnalizarea corespunzatoare a obiectivelor turistice in vederea introducerii acestora intr-un ghid local.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor de siguranta realizate; Numarul obiectivelor turistice semnalizate; Adaptarea pentru persoanele cu dizabilitati. Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL.
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Nu este cazul.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 6 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2025
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	50.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	In prezent comuna Vaideeni nu dispune de infrastructura de siguranta si semnalizare in zona obiectivelor turistice si nici de marcaje corespunzatoare.

1	Titlu proiectului 10	Crearea unor centre de inchiriere biciclete și echipamente pentru vizitatori
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; IMM-uri;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor pentru practicarea activitatilor in aer liber; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul bicicletor inchiriate; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL.
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Nu este cazul.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 6 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2025
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	200.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	In prezent comuna Vaideeni nu dispune de posibilitatea de a oferi spre inchiriere biciclete sau alte tipuri de echipamente pentru practicarea diverselor activitati in aer liber. Prin crearea acestui centru se va oferi turistilor posibilitatea de a petrece timpul intr-o maniera diversa ceea ce va facilita prelungirea sejurului si implicit, cresterea numarului de nopti de cazare petrecute in zona.

1	**Titlu proiectului 11**	**Realizarea unor spații de relaxare si odihnă (cu bănci, mese de picnic, toalete) in comuna Vaideeni**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Nu este cazul.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor pentru practicarea activitatilor in aer liber; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	Finantare GAL.
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Nu este cazul.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 6 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2025
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	200.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	In prezent comuna Vaideeni nu dispune spatii de relaxare sau amenajate pentru organizarea de picnicuri. In perspectiva cresterii numarului de turisti care vor vizita localitatea Vaideeni, aceasta trebuie sa fie capabila sa asigure spatii pentru petrecerea timpului liber si socializare in comunitate. Prin crearea acestor infrastructure turistice se va oferi turistilor posibilitatea de a petrece timpul intr-o maniera diversa ceea ce va facilita prelungirea sejurului si implicit, cresterea numarului de nopti de cazare petrecute in zona.

1	Titlu proiectului 12	Amenajarea unui Parc de aventura in comuna Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; IMM-uri;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor pentru practicarea activitatilor in aer liber; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție; Studii de marketing;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – mai 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	In prezent comuna Vaideeni nu dispune spatii de relaxare sau amenajate pentru practicarea activitatilor in aer liber. Prin implementarea prezentului proiect se propune realizarea unui parc de aventuri. Acesta reprezinta o activitate sportiva si recreativa in aer liber, un mod foarte placut de a petrece timpul liber cu prietenii si familia. In perspectiva cresterii numarului de turisti care vor vizita

		localitatea Vaideeni, aceasta trebuie sa fie capabila sa asigure spatii pentru petrecerea timpului liber si activitati in aer liber. Prin crearea acestor infrastructure turistice se va oferi turistilor posibilitatea de a petrece timpul intr-o maniera diversa ceea ce va facilita prelungirea sejurului si implicit, cresterea numarului de nopti de cazare petrecute in zona. Parcul de aventuri va fi împărțit în mai multe zone, in functie de gradul de dificultate astfel: *zona pentru copii cu vârstă între 3-7 ani, având o înălțime de aproximativ 1,5 m și un număr de 10 jocuri. Aceste trasee dispun de un sistem de siguranță fară manipularea carabinierelor, pentru maximum de Securitate; *zona pentru copii cu vârsta între 8-11 ani, având o inălțime de aproximativ 3-4 m și un număr de 20 de jocuri zona pentru copii cu înălțimea peste 1.4m, având o înăltime de aproximativ 3-6 m și un număr de 20 de jocuri; *zona pentru experți, având o înălțime de aproximativ 8 m și un număr de 10 jocuri. Vor fi propuse poduri și trasee suspendate în zonele împădurite sau în punctele ce oferă perspective ce pun în valoare zona.

1	Titlu proiectului 13	Amenajarea unei instalatii de tiroliene in comuna Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; IMM-uri;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor pentru practicarea activitatilor in aer liber; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție; Studii de marketing;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – mai 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	In prezent comuna Vaideeni nu dispune spatii de relaxare sau amenajate pentru practicarea activitatilor in aer liber. Prin implementarea prezentului proiect se propune realizarea unei instalatii de tiroliene. Acesta reprezinta o activitate sportiva si recreativa in aer liber, un mod foarte placut de a petrece timpul liber cu prietenii si familia. Se vor realiza urmatoarele instalatii: *pentru copii cu vârsta peste 6 ani, având

		o lungime de 30m si o înălțime la plecare de 3 m; *pentru copii cu înălțimea peste 1,4 m, având o lungime de 150 m și o înaltime la plecare de 7 m; *pentru experti, avand o lungime de 300 m si o inaltime la plecare de 14 m. In perspectiva cresterii numarului de turisti care vor vizita localitatea Vaideeni, aceasta trebuie sa fie capabila sa asigure spatii pentru petrecerea timpului liber si activitati in aer liber. Prin crearea acestor infrastructuri turistice se va oferi turistilor posibilitatea de a petrece timpul intr-o maniera diversa ceea ce va facilita prelungirea sejurului si implicit, cresterea numarului de nopti de cazare petrecute in zona.

1	Titlu proiectului 14	**Realizare covoare rulante, kiteboarding si partie de vara in comuna Vaideeni**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; IMM-uri;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor pentru practicarea activitatilor in aer liber; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție; Studii de marketing;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – mai 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	In prezent comuna Vaideeni nu dispune spatii de relaxare sau amenajate pentru practicarea activitatilor in aer liber pe tot parcursul anului. Prin prezentul proiect se propune achiziționarea a doua covoare rulante astfel: *covor rulant 1 având lungime de minim 40 m; *covor rulant 2 având o lungime de minim 75 m, realizare instalatie pentru

		kiteboarding, partii destinate copiilor pentru lectii de ski si partii de vara pentru a asigura circuit turistic pe toata perioada anului. Caracteristici și echipament necesar pentru kiteboarding: Echipament de bază: Zmeu de tracțiune (kite): Similar celor de kiteboarding, dar de obicei adaptat pentru condiții montane. Poate varia între 5 și 15 metri pătrați, în funcție de viteza vântului și experiența riderului. Bară de control și ham: Permite manevrarea și controlul kite-ului și distribuie tracțiunea pe corpul riderului. Skiuri sau snowboard: Majoritatea preferă schiurile pentru o mai bună stabilitate și control, dar snowboardul este și el popular, oferind o senzație diferită. Condiții de teren: Suprafețe plate sau cu pantă ușoară: Kiteboarding-ul este mai accesibil pe câmpii montane deschise, platouri, lacuri înghețate sau dealuri domoale. Se practică pe suprafețe acoperite cu zăpadă compactă sau ușor moale. Vânt constant: Vântul ideal are o viteză moderată (între 15-30 km/h), care permite controlul kite-ului fără riscul de a fi dus de rafale prea puternice. Tehnici de bază: Lansarea și controlul kite-ului: Asemănător cu kiteboarding-ul pe apă, snowkiter-ul trebuie să știe cum să decoleze, să mențină și să manevreze kite-ul pentru a evita accidentele. Navigare și salturi: După ce controlul kite-ului este stăpânit, riderii pot învăța să navigheze contra vântului și să facă salturi spectaculoase prin tracțiunea kite-ului. Beneficii și provocări: Libertate de mișcare: Kiteboarding-ul oferă o senzație unică de libertate, permițându-le practicanților să traverseze câmpuri mari de zăpadă fără a depinde de telescaune sau pârtii. Provocările vântului: Condițiile de vânt pot fi imprevizibile, iar kiteboarding-ul necesită experiență în controlul kite-ului și cunoașterea tehnicilor de siguranță pentru a preveni accidentele. Kiteboarding-ul este o activitate palpitantă și o alternativă excelentă la sporturile clasice de iarnă, potrivită pentru cei care caută o provocare și adrenalina pe care le oferă zborul liber. In perspectiva cresterii numarului de turisti care vor vizita localitatea Vaideeni, aceasta trebuie sa fie capabila sa asigure spatii pentru petrecerea timpului liber si activitati in aer liber. Prin crearea acestor infrastructuri turistice se va oferi turistilor posibilitatea de a petrece timpul intr-o maniera diversa ceea ce va facilita prelungirea sejurului si implicit, cresterea numarului de nopti de cazare petrecute in zona.

1	Titlu proiectului 15	Amenajarea si dotarea unei clădiri administrative și a unui depozit pentru echipamente in comuna Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor pentru practicarea activitatilor in aer liber; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Elaborare documentații tehnice; Atragerea turistilor pentru activitati turistice in comuna Vaideeni; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Asigurarea de produse alimentare. Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Buget AFM.
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 18 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	In prezent comuna Vaideeni nu dispune de suficienta infrastructura pentru a asigura servicii diverse pentru turisti. In acest se propune constructia si amenajarea unei clădiri ce va dispune de zone de birouri, spații tehnice, depozit echipamente de protecție. Construcția propusă va avea un regim P+1E și următoarele funcțiuni: restaurant/cantină, 3 birouri de lucru, hala

		echipamente, magazie depozitare, grupuri sanitare, vestiare, spațiu socializare. Structura construcției va fi realizată din profile metalice, cu fundații izolate sub stâlpi, legate între ele prin grinzi de fundare. Închiderile exterioare se vor realiza cu pereti cortina si panouri termoizolante. Acoperisul va fi tip sarpanta, pe structura din lemn, cu invelitoare din tiglă ceramică/metalică. Pentru asigurarea energiei electrice necesare se vor monta pe acoperis panouri fotovoltaice. Se va realiza o instalatie de incalzire pe baza de hidrogen. Incalzirea spatiilor se va face si in mod pasiv, prin realizarea de inchideri exterioare din materiale trasparente care sa permita aportul solar direct. Se vor achiziționa echipamente de protecție. In perspectiva cresterii numarului de turisti care vor vizita localitatea Vaideeni, aceasta trebuie sa fie capabila sa asigure spatii pentru petrecerea timpului liber si activitati in aer liber. Prin crearea acestor infrastructuri turistice se va oferi turistilor posibilitatea de a petrece timpul intr-o maniera diversa ceea ce va facilita prelungirea sejurului si implicit, cresterea numarului de nopti de cazare petrecute in zona.

1	Titlu proiectului 16	Amenajarea unei stâne turistice in comuna Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; IMM-uri.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor pentru practicarea activitatilor in aer liber; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Elaborare documentații tehnice; Atragerea turistilor pentru activitati turistice in comuna Vaideeni; Promovarea produselor alimentare traditionale; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Asigurarea de produse alimentare. Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii prioritații la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 18 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	In prezent comuna Vaideeni nu dispune de o infrastructura care sa faciliteze turistilor cunoasterea activitatilor si a produselor

		locale intr-un loc pitoresc, traditional. Infrastructura va avea un adăpost pentru oi și facilități tradiționale de desfasurarea a activitatilor de oierit si producere a produselor traditionale. Vizitatorii vor putea vedea stâna tradițională, cu adăposturi pentru oi construite din materiale naturale (lemn și piatră), conform tradițiilor locale. Turiștii vor participa la demonstrații legate de activitățile zilnice ale ciobanilor, cum ar fi mulsul oilor și prepararea brânzeturilor tradiționale, precum telemeaua și cașul. Prin crearea acestor infrastructuri turistice se va oferi turistilor posibilitatea de a petrece timpul intr-o maniera diversa ceea ce va facilita prelungirea sejurului si implicit, cresterea numarului de nopti de cazare petrecute in zona, participarea la activitatile traditionale legate de oierit, dar si degustarea produselor traditionale.

1	Titlu proiectului 17	Amenajarea unor cabane și spații de cazare rustice in comuna Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	IMM-uri.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor pentru practicarea activitatilor in aer liber; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Elaborare documentații tehnice; Atragerea turistilor pentru activitati turistice in comuna Vaideeni; Promovarea produselor alimentare traditionale; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Asigurarea de produse alimentare. Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 18 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.600.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	In prezent comuna Vaideeni nu dispune de suficiente spatii de cazare pentru turisti. In acest context se doresterealizarea unor cabane de lemn în stil rustic, integrate în peisajul montan, pentru cazarea turiștilor. Acestea vor oferi un confort modern, dar cu un design inspirat din arhitectura tradițională a zonei.

		Se vor construi aproximativ 5 - 10 cabane, fiecare cu capacitatea de a găzdui între 2 și 4 persoane, permițând o experiență intimă și autentică. Prin crearea acestor infrastructuri turistice se va facilita prelungirea sejurului si implicit, cresterea numarului de nopti de cazare petrecute in zona.

1	Titlu proiectului 18	Realizare telecabina in localitatea Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	IMM-uri.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor pentru practicarea activitatilor in aer liber; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Elaborare documentații tehnice; Atragerea turistilor pentru activitati turistice in comuna Vaideeni; Promovarea produselor alimentare traditionale; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Asigurarea de produse alimentare. Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 18 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	7.500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Se propune realizarea unei telecabine pentru a facilita legatura dintre zona de cazari si agrement, inchiriere echipament sportiv cu cea de sport.

		Prin crearea acestor infrastructuri turistice se va facilita mobilitatea turistilor in interiorul comunei Vaideeni, dar si utilizarea cu usurinta a facilitatilor pentru activitati in aer liber.

1	**Titlu proiectului 19**	**Realizarea unui centru de informare turistica coordonat de un ghid local în turism si a unui magazin de suveniruri in comuna Vaideeni**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor in comuna Vaideeni; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Achizitionare produse locale; Degustare produse locale.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P3 - Eficienta energetica si infrastructura verde; Finantare GAL.
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – mai 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	100.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Se propune realizarea unui centru de informare turistica care sa faciliteze turistilor informatii despre comuna Vaideeni si pliante, harti etc. Centrul va fi coordonat de un ghid turistic profesioinist si va include o mică expoziție interactivă despre tradițiile pastorale și importanța transhumanței în istoria regiunii. În cadrul centrului de informare turistica va functiona si un magazin de suveniruri de unde turiștii vor putea achiziționa produse locale: brânzeturi, miere, produse din lână și obiecte artizanale realizate de meșteșugari locali. Ambele infrastructure vor integrate în peisajul natural montan

		al localității Vaideeni, în zona agroturistică. Clădirile vor fi construite în stil tradițional, folosind materiale naturale precum lemnul și piatra, pentru a reflecta specificul local și tradițiile pastorale.

1	Titlu proiectului 20	**Realizare parcari in comuna Vaideeni pentru deservirea obiectivelor turistice**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor in comuna Vaideeni; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Achizitionare produse locale; Degustare produse locale.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P3 - Eficienta energetica si infrastructura verde P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 6 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2025
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	200.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Se propune realizarea de parcari pentru turisti si locuitori. Acestea vor fi de tipul eco-friendly, cu locuri special destinate pentru biciclete și vehicule electrice. Vor dispune de aproximativ 100-150 locuri pentru autoturisme, în funcție de fluxul estimat de vizitatori. Vor exista 5 locuri rezervate pentru autobuze turistice sau autocare, pentru grupurile organizate. Vor avea zone dedicate bicicletelor și altor mijloace de transport eco-friendly; vor fi amenajate cu rasteluri securizate. Vor avea zone de acces facile direct din drumul principal și vor include un sistem clar de semnalizare rutieră. Vor avea locuri

		rezervate pentru persoanele cu dizabilități, situate aproape de intrările în zona de agrement, respectând normele legale de accesibilitate. Vor exista trasee pietonale marcate care să asigure siguranța vizitatorilor între parcare și punctele de interes din zonele de agrement.

1	Titlu proiectului 21	Amenajare unor cafenele in zona obiectivelor turistice din comuna Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	IMM-uri.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor in comuna Vaideeni; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Achizitionare produse locale; Degustare produse locale.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – mai 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	200.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Se propune realizarea de cafenele in zonele obiectivelor turistice. Acestea vor putea fi si mobile, cu posibilitate de amenajare in locuri distincte in functie de fluxul de turisti si de evenimentele locale. Se vor oferi preparate locale și internaționale, cu opțiuni de relaxare atât în interior, cât și pe terase exterioare, cu vedere la peisajul montan.

1	Titlu proiectului 22	Diversificarea ofertei de cazare prin constructia de pensiuni, hoteluri, zone de campare in comuna Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	IMM-uri.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor in comuna Vaideeni; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 18 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – decembrie 2027
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	O problemă importantă cu care sde confrunta comuna Vaideeni este lipsa facilităților moderne de cazare, de la pensiuni și cabane până la hoteluri. Acest lucru limitează capacitatea localității de a primi un număr mare de turiști sau de a organiza evenimente mai mari, cum ar fi conferințe, festivaluri sau competiții sportive. Cu creșterea numărului de turiști, capacitatea actuală de cazare poate deveni insuficientă, ceea ce necesită investiții în pensiuni și cabane agroturistice suplimentare, dar si in hoteluri. Creșterea numărului de locuri de cazare va susține fluxurile turistice estimate pentru următorii ani. Se intentioneaza o extindere graduală a capacității de cazare, de la pensiuni de dimensiuni mici (5-10 camere) la pensiuni mai mari (15-20

		camere), dezvoltarea unor complexe agroturistice care să integreze cazarea cu activitățile de agreement, la constructia de hoteluri cu capacitate mare de cazare, dar si amenajarea unor zone de campare.

1	**Titlu proiectului 23**	***Amenajarea unor spatii de relaxare, SPA și Wellness in comuna Vaideeni***
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	IMM-uri.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor in comuna Vaideeni; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 18 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – decembrie 2027
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Se intentioneaza dezvoltarea unor zone de relaxare, cu saună, jacuzzi și servicii de masaj, pentru a oferi o experiență de relaxare (Spa și Wellness) in localitatea Vaideeni, pentru a creste gradul de atragere a turistilor ce prefera servicii diverse.

1	Titlu proiectului 24	Amenajarea unor restaurante și baruri care sa deserveasca obiectivele turistice din localitatea Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	IMM-uri.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor in comuna Vaideeni; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 18 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – decembrie 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Având în vedere că turiștii sunt tot mai interesați de experiențe culinare locale, este necesară dezvoltarea unor restaurante si baruri care să promoveze preparatele tradiționale din zona Vaideeni. Aceasta va încuraja un turism de calitate, centrat pe sustenabilitate și autenticitate. Se vor oferi atat preparate locale, cat și internaționale, cu opțiuni de relaxare atât în interior, cât și pe terase exterioare, cu vedere la peisajul montan.

1	Titlu proiectului 25	**Amenajare pârtii de schi, snowpark si sistem de tubing in comuna Vaideeni**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; IMM-uri.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor in comuna Vaideeni; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	10.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Avand in vedere relieful comunei Vaideeni se vor amenaja pârtii de schi în funcție de dificultate: *Pârtie ușoară (albastră): destinată începătorilor, cu o pantă ușoară și viraje largi; inclinare mică, de obicei sub 25%. suprafața este uniformă și bine pregătită pentru a evita denivelările. *Pârtie medie (roșie): potrivită pentru schiorii intermediari, cu o înclinare medie, între 25%-40%. Necesită un control mai bun asupra vitezei și o tehnică mai avansată decât pe o pârtie albastră. Include secțiuni cu pantă mai accentuată și unele viraje mai strânse. *Pârtie extremă sau traseu de freeride: destinată experților, fiind neamenajată și adesea

		pe teren natural, accidentat. Poate include porțiuni foarte abrupte, acoperite cu zăpadă proaspătă, necompactată. Freeride-ul necesită experiență avansată și echipament de siguranță, precum dispozitive de avalanșă și sondă. *Pârtie pentru schi fond: Trasee lungi, amenajate în general pe teren plat sau ușor ondulat, destinate schiului de rezistență. *Pârtie de snowpark: Zonă special amenajată pentru freestyle, dotată cu rampe, sărituri și obstacole pentru trick-uri. Pârtiile vor fi marcate cu indicatoare specifice de culoare și cu panouri informative pentru orientare și siguranță.

1	Titlu proiectului 26	Dezvoltarea activităților de parapantism în Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni IMM-uri.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor in comuna Vaideeni; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Numarul turistilor care vor folosi aceste spatii; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P1. Competitivitate prin inovare si intreprinderi dinamice; P2. Digitalizare in beneficiul cetatenilor si al firmelor; P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 6 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2025
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	200.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Vaideeni, situat în zona montană a județului Vâlcea, cu peisaje pitorești și condiții geografice ideale, are un potențial turistic ridicat pentru activitățile de aventură. Parapantismul poate deveni o atracție majoră pentru amatorii de sporturi extreme și iubitorii de natură. Datorită reliefului variat și climatului favorabil, zona oferă condiții excelente pentru practicarea acestui sport aerian.

1	Titlu proiectului 27	Amenajarea de trotuare si rigole in comuna Vaideeni
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Nu este cazul.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Atragerea turistilor in comuna Vaideeni; Prelungirea duratei sejururilor din localitatea Vaideeni; Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numarul infrastructurilor realizate; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/ SF / Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 6 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2025
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Pentru a se asigura circulatia fluenta a turistilor in comuna Vaideeni sis pre obiectivele turistice sau infrastructurile de agrement vor fi contruite trotuare semnalizate corespunzator. De asamenea, dat fiind relieful zonei, se vor asigura rigole de scurgere a apelor pluviale si a celor rezultate din topirea zapezilor.

1	**Titlu proiectului 28**	**Identificarea și cartarea digitală a obiectivelor de interes turistic naturale și istorice din comuna Vaideeni și comunele învecinate**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Nu este cazul.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Existența unei analize mai cuprinzătoare a monumentelor istorice si naturale din comuna Vaideeni și împrejurimi; Imagine complexă asupra corelației dintre acestea și cele de la nivel județean și chiar regional; Stabilirea zonelor și/sau monumentelor istorice si naturale protejate; Digitalizarea elementelor de patrimoniu existente, în scopul promovării corespunzătoare a acestora prin mijloace foto-video, utilizând mediile online; Cartarea monumentelor istorice si naturale din comuna Vaideeni și împrejurimi; Elaborarea unei analize descriptive a monumentelor identificate; Prezentarea în format digital/virtual a monumentelor prin realizarea de materiale foto-video; Organizarea de evenimente în natură cu copiii din zonă și exemplificarea importanței protejării și conservării cadrului natural si a monumentelor istorice; Trasarea unui traseu/itinerariu turistic care să cuprindă monumentele istorice si naturale, în corelație cu alte atracții de interes din zonă, inclusiv pe criterii de distanța și importanță; Îmbogățirea traseelor turistice locale și regionale prin adăugarea de noi puncte de interes, cu valoare pentru vizitatorii de monumente naturale si istorice; Creșterea nivelului de conștientizare în rândul cetățenilor, în special a copiilor și a tinerilor din comunitate, asupra valorii oferite de monumentele istorice si naturale ale zonei, cât și asupra conservării și protejării acestora
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Lista monumentelor istorice si naturale din zonă; Cartarea digitală a monumentelor naturale si istorice; Baza de date virtuală în format foto-video a acestora Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Nu este cazul.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în	Durata proiectului: 6 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 –

	aplicare)	decembrie 2025
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	100.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține monumente istorice clasificate care necesită o promovare mai intensă către public, în vederea includerii lor în circuitele turistice specifice. Comuna Vaideeni are inclusiv arii naturale protejate pe teritoriul său administrativ. Monumentele naturale din comună și împrejurimi nu sunt momentan analizate, pentru a emite o situație a acestora legat de numărul, poziția, vârsta și specificul lor.

1	**Titlu proiectului 29**	**Reabilitarea si protejarea patrimoniului cultural si istoric din comuna Vaideeni**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; ONG.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Consolidarea, conservarea și restaurarea interioară și exterioară a monumentelor istorice in scopul integrării acestor obiectivr restaurate în circuitul turistic regional și national; Valorificarea turistică și culturală a monumentelor istorice prin asigurarea disponibilității permanente pentru public; Realizarea de parteneriate în domeniul promovării și protejării monumentelor istorice, prin implicarea în proiect a partenerilor sociali de pe raza comunei și/sau din regiune (școală, bibliotecă, ONG-uri) și realizarea de acțiuni ce vizează conștientizarea comunității, educarea publicului cu privire la valoarea și semnificația monumentelor istorice; Crearea de locuri de muncă ca urmare a valorificării turistice a monumentelor istorice după finalizarea implementării investiției; Introducerea monumentelor istorice restaurare în minim 3 trasee turistice organizate de agenții de turism și pelerinaj la nivel regional și national; Identificarea și planificarea principalelor etape de parcurs pentru restaurarea obiectivelor, cu respectarea legislației specifice intervențiilor asupra monumentelor istorice; Elaborare documentații tehnice: (Expertiză tehnică, Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor de restaurare; Implementarea unui plan de marketing și promovare a obiectivelor restaurante; Digitalizarea obiectivelor restaurate; Dezvoltarea unui plan interactiv de vizitare a obiectivelor restaurate care să cuprindă: ilustrații grafice, video și audio; Desfășurarea de activități si evenimente culturale, educative, sociale, pentru valorificarea obiectivelor restaurate si creșterea numărului de turiști.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Reabilitarea a monumentelor istorice din cadrul comunei Vaideeni; Desfășurarea a 10 evenimente culturale, educative și sociale în cadrul proiectelor, pentru valorificarea monumentelor istorice; Create a 5 noi locuri de muncă ca urmare a valorificării turistice a obiectivelor restaurate; Creșterea numărului de turiști care vizitează obiectivele restaurate; Includerea obiectivele restaurate în minim 3 rute turistice și culturale din zona; 10 evenimente culturale, educative și sociale în cadrul proiectelor, pentru valorificarea monumentelor istorice desfășurate; 3 noi locuri de muncă create, ca urmare a valorificării

		turistice a monumentelor istorice restaurate; Creșterea cu cel puțin 5% a numărului de turiști care vizitează monumentele istorice restaurate; Includerea monumentelor istorice restaurate în minim 3 rute turistice și culturale din zona. Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține monumente istorice clasificate care necesită reabilitare, protejare si promovare, în vederea includerii lor în circuitele turistice specifice.

1	**Titlu proiectului 30**	***Crearea de facilități pentru evenimente artistice si culturale***
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Nu este cazul.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Nu este cazul.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2027
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	300.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni nu deține in prezent zone amenajate pentru a putea sa gazduiasca evenimente in aer liber, cum ar fi festivaluri, concursuri etc. Prin urmare se intentioneaza delimitarea unor suprafete de teren care sa fie sistematizate astfel incat sa poata gazdui aceste tipuri de evenimente; se vor dota cu toalete, surse de apa, cafenele, baruri, locuri de parcare etc.

1	**Titlu proiectului 31**	***Achizitie scenă modulară mobilă și echipamente audio/video***
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Nu este cazul.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Lucrări de realizare a investitiei.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Nu este cazul.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 6 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – decembrie 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	In vederea desfasurarii evenimentelor culturale din comuna Vaideeni se vor achizitiona: *scena cu o suprafață de aproximativ 10 x 8 m, suficient de mare pentru a găzdui trupe de dans, muzicieni și alte grupuri artistice; *podium modular din panouri din aluminiu sau oțel galvanizat, cu suprafață antiderapantă, care să asigure siguranța artiștilor și personalului tehnic; *acoperiș retractabil din material rezistent la apă și raze UV, pentru a proteja echipamentele și artiștii în cazul condițiilor meteorologice nefavorabile; *sistem de sunet profesional: boxe active de mare putere (cel puțin 2 x 2000W), capabile să acopere o audiență de până la 500-1000 de persoane, cu sunet clar și echilibrat, potrivit atât pentru muzică live, cât și pentru discursuri; mixere audio digitale cu minim 12 canale, care să permită controlul precis al sunetului în timpul concertelor și al altor evenimente; monitoare de scenă pentru artiști, pentru un

		feedback acustic optim în timpul reprezentațiilor; microfoane wireless și cu fir, inclusiv microfoane de tip lavalieră pentru prezentatori sau actori; *Sistem de iluminat de scenă: *Reflectoare LED multicolore cu dimming control, pentru a crea o ambianță variată și adaptabilă în funcție de tipul de eveniment (ex. spectacole de teatru, concerte).*Proiectoare par LED și wash lights pentru iluminarea generală a scenei, controlabile printr-o consolă DMX.*Spoturi mobile (moving heads) pentru efecte dinamice de lumină în timpul concertelor și spectacolelor artistice.* Echipamente de suport și logistică: Generatoare de curent electric portabile, pentru a asigura funcționarea echipamentelor în condiții de siguranță, chiar și în cazul unei deficiențe a rețelei electrice; Structuri pentru susținerea bannerelor și ecranelor LED, care să ofere vizibilitate sponsorilor sau informații pentru public; Panouri de control sunet și lumină cu un sistem de cabluri bine organizat și protejat, asigurând eficiența și siguranța echipamentelor. *Facilități de siguranță și confort: Garderobe mobile și spații de schimb pentru artiști, astfel încât aceștia să aibă condiții adecvate înainte de spectacole; Barieră de protecție pentru public, amplasată la o distanță sigură față de scenă pentru a preveni accidentele și a asigura un flux organizat de participanți; Extinctoare și kituri de prim ajutor disponibile în proximitatea scenei, conform normelor de siguranță pentru evenimente publice. *Echipamente de supraveghere video și pază; *Automate de plată moderne (cash, card, contactless) și posibilitatea de plată prin aplicații mobile vor fi disponibile pentru confortul utilizatorilor.

1	**Titlu proiectului 32**	***Crearea de trasee si piste de biciclete amenajate și marcat corespunzător in comuna Vaideeni***
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Nu este cazul.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Diversificarea activităților de recreere și a celor economice din comună; Creșterea atractivității zonei, prin crearea unor zone de agrement și a evenimentelor tematice; Promovarea turismului sportiv, a transportului fără amprentă de carbon și a parteneriatelor cu UAT învecinate; Evenimente tematice, cu bicicleta prin pădure, organizate de tinerii din zonă; Revitalizarea competițiilor școlare și universitare; Infrastructura de turism îmbunătățită, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros; Identificarea zonelor din comună și împrejurimi ce se pretează practicării ciclismului; Lucrări de trasare și înființare a pistelor de bicicletă; Marcarea corespunzătoare a traseelor, în funcție de dificultate și de tipul de relief parcurs; Parteneriate cu UAT-uri învecinate pentru continuarea traseelor pe teritoriul acestora; Elaborare documentații tehnice; Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică; Realizare constructii;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Nu este cazul.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – mai 2026
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea

		fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Vaideeni dispune de un relief variat cu numeroase atracții naturale ce creează un cadru aparte în zonă.

1	**Titlu proiectului 33**	***Organizarea de cursuri de formare profesională în domeniile agro-turismului, ecoturismului, turismului religios și a celui cultural istoric***
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni; ONG-uri; IMM-uri.
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Nu este cazul.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Diversificarea activităților de recreere și a celor economice din comună; Includerea comunei Vaideeni pe harta turismului regional; Existența în comună a unui punct de informare turistică; Identificarea, între localnici, a acelor persoane interesate în desfășurarea activității de ghid în turism; Organizarea de cursuri de specializare a acestora, atât în cadrul comunei, cât și prin vizite de studiu în alte localități din țară și străinătate, care să asigure o formare profesională cât mai aprofundată a personalului; Crearea unui pachet turistic împreună cu locuitorii din comună, prin care aceștia din urmă să fie încurajați în a nominaliza ce anume consideră atractiv la comuna; Stabilirea unei locații optime pentru a deschide un punct de informare turistică, în comună; Demararea procedurilor de echipare a punctului de informare turistică cu materiale de promovare, funcționarea după un program de lucru flexibil și accesibil din proximitatea unei instituții existente; Perfecționarea profesională a ghizilor pentru a putea oferi date istorice complete despre comună si obiective turistice; Sprijinirea ghizilor cu scopul de a identifica elementele de unicitate și originalitate (în obiceiuri, tradiții, activități meșteșugărești tradiționale și artizanale, activități tradiționale țărănești, activități în grup, activități tradiționale de factură gastronomică etc.); Perfecționarea profesională a ghizilor din promovarea cadrului natural, caracteristicile acestuia și zonarea elementelor faunistice și de floră din localitatea, cât și implicarea acestora în dezvoltarea turismului activ, destinat mișcării în natură Înființarea unor grupuri de voluntari pentru derularea de activități de promovare a comunei, ecologizarea zonelor limitrofe traseelor turistice, a locurilor de campare, întreținerea marcajelor de pe traseele tematice de ciclism etc; Înființarea unui club de fotografie prin care să fie stimulată creativitatea copiilor și tinerilor din comună în promovarea acesteia; Implicarea instituțiilor de învățământ în activități de educare și conștientizare a comunităților locale
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Numărul de pachete turistice care să includă comuna Vaideeni; Numărul de ghizi de turism locali, specializați; Numărul de voluntari sau asociații de voluntari implicați în activitatea de promovare și menținere a zonei; Numărul de materiale informative elaborate în format fizic și digital; Numărul de materiale informative distribuite vizitatorilor on

		site, cât și vizitatorilor de pe platformele digitale dedicate turismului din comună; Numărul de instituțiile de învățământ implicate în activități de educare și conștientizare Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	Finantare GAL; Finantare locala.
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Nu este cazul.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 6 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2025
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	50.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Potențialul oferit de cadrul natural al comunei Vaideeni nu este suficient valorificat. Formarea profesională a resurselor umane din domeniul turismului ar putea crește numărul de angajați în domeniu, a numărului de turiști și a duratei șederii acestora în zonă.

1	**Titlu proiectului 34**	***Implementarea planului de comunicare al prezentei Strategii, prin crearea unui brand local, a unei identități vizuale a Comunei Vaideeni, organizarea de campanii de comunicare specifice și marcarea intrării în comună prin totemuri reprezentând identitatea vizuală a localității, pe arterele principale de drum***
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Nu este cazul.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Creșterea vizibilității comunei Vaideeni ca destinație turistică; Informarea și educarea turiștilor despre oferta turistică; Atragerea și fidelizarea turiștilor; Dezvoltarea parteneriatelor și colaborării; Diversificarea activităților de recreere și a celor economice din comună; Includerea comunei Vaideeni pe harta turismului regional, în circuite turistice culturale, de afaceri și de agrement; Promovarea potențialului turistic local, pentru a crește atractivitatea localității Vaideeni pentru turism; Stimularea utilizării mijloacelor informatice şi a internetului pentru informare, marketing şi rezervare; Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor de importanța patrimoniului natural și antropic Integrarea principiilor dezvoltării durabile în dezvoltarea turismului la nivel de localitate; Crearea unei steme a comunei compusă din elemente reprezentative specificul social, istoric și natural al zonei; Existența a patru puncte de informare pe raza comunei; Crearea a două elemente arhitecturale reprezentative, care să indice intrarea și ieșirea din comună; Formarea echipei de management a proiectului și agrearea unui calendar de activități; Stabilirea brandului local al comunei Vaideeni; Definirea mesajelor cheie în cadrul campaniei de comunicare și stabilirea canalelor de comunicare; Alcătuirea identității vizuale a comunei pe baza elementelor de brand local (a paletei de culori, fontului și dispunerii elementelor); Identificarea și selectarea elementelor de identitate locală și a „poveștilor” pe care aceste elementele le pot spune turiștilor; Proiectarea și realizarea indicatorilor de amplasat la intrarea și ieșirea din comună; Structurarea și designul informației de prezentat în cele patru puncte de informare propuse, pe raza localității; Conceperea și realizarea materialelor de promovare; Distribuirea materialelor de promovare; Analiza feedback-ului și monitorizarea implementării proiectului
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea vizibilității și accesibilității destinației turistice și ale obiectivelor de interes; Creșterea nivelului de informare a turiștilor vizitatori;

		Creșterea numărului de angajați din comunitatea locală; Informatizarea zonei și introducerea în rețelele profesionale informaționale turistice Un brand local al comunei Vaideeni, elaborat și comunicat către public; O identitate vizuală a comunei Vaideeni elaborată; Numărul de voluntari sau asociații de voluntari implicați în activitatea de promovare a zonei; Număr de semnalizări amplasate în scopul creșterii vizibilității obiectivelor turistice și a infrastructurii de cazare și agrement; Număr de materiale de promovare a proiectului şi a specificului turismului local, rural, cultural: pliante pentru produsele turistice identificate, mape, prezentări multimedia, DVD-uri inscripționate, albume foto, colaje; Hărţi ale itinerariilor turistice identificate. Broșură de promovare a ofertelor turistice; Realizarea unei hărți în format digital și tipărit care să cuprinda toate obiectivele turistice din localitatea Vaideeni. Catalog al obiectivelor turistice din localitatea Vaideeni, care să cuprindă fotografii digitale de ansamblu, prim plan, detaliu, texte de prezentare pentru fiecare obiectiv/monument în parte, a hărților de identificare a acestora în care să fie indicate principalele căi de acces; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	Finantare GAL; Finantare locala.
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	Nu este cazul.
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 6 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2025 – decembrie 2025
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	20.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Identitatea vizuală a comunei Vaideeni, la acest moment, nu are un element centralizator de identificare și reprezentare. Acest lucru ar facilita conferirea unei imagini unitare a localității și, implicit a administrației, cât și a tuturor

		activităților care se desfășoară în teritoriu și sunt promovate de la nivel local, până la nivel internațional. Prin existența identității vizuale, se încurajează creșterea gradului de apartenență la un grup, cât și identificarea și comunicarea imediată atât în mediul online, cât și în offline.

1	**Titlu proiectului 35**	**Reabilitare, modernizare, extindere si dotare Scoala Gimnaziala Luca Solomon, localitatea Vaideeni, nr.3 strada Ciocioi, Judetul Valcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Consolidarea, conservarea și restaurarea interioară și exterioară a monumentelor istorice in scopul integrării acestor obiectivr restaurate în circuitul turistic regional și national; Valorificarea turistică și culturală a monumentelor istorice prin asigurarea disponibilității permanente pentru public; Realizarea de parteneriate în domeniul promovării și protejării monumentelor istorice, prin implicarea în proiect a partenerilor sociali de pe raza comunei și/sau din regiune (școală, bibliotecă, ONG-uri) și realizarea de acțiuni ce vizează conștientizarea comunității, educarea publicului cu privire la valoarea și semnificația monumentelor istorice; Crearea de locuri de muncă ca urmare a valorificării turistice a monumentelor istorice după finalizarea implementării investiției; Introducerea monumentelor istorice restaurare în minim 3 trasee turistice organizate de agenții de turism și pelerinaj la nivel regional și national; Identificarea și planificarea principalelor etape de parcurs pentru restaurarea obiectivelor, cu respectarea legislației specifice intervențiilor asupra monumentelor istorice; Elaborare documentații tehnice: (Expertiză tehnică, Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor de restaurare; Implementarea unui plan de marketing și promovare a obiectivelor restaurante; Digitalizarea obiectivelor restaurate; Dezvoltarea unui plan interactiv de vizitare a obiectivelor restaurate care să cuprindă: ilustrații grafice, video și audio; Desfășurarea de activități si evenimente culturale, educative, sociale, pentru valorificarea obiectivelor restaurate si creșterea numărului de turiști.
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Reabilitarea monumentelor istorice din cadrul comunei Vaideeni; Creșterea numărului de turiști care vizitează obiectivele restaurate; Includerea obiectivele restaurate în minim 3 rute turistice și culturale din zona; 10 evenimente culturale, educative și sociale în cadrul proiectelor, pentru valorificarea monumentelor istorice desfășurate; 3 noi locuri de muncă create, ca urmare a valorificării turistice a monumentelor istorice restaurate; Creșterea cu cel puțin 5% a numărului de turiști care vizitează monumentele istorice restaurate; Includerea monumentelor istorice restaurate în minim 3 rute

		turistice și culturale din zona. Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține monumente istorice clasificate care necesită reabilitare, protejare si promovare, în vederea includerii lor în circuitele turistice specifice.

1	**Titlu proiectului 36**	**Reabilitare și modernizare drumuri agricole afectate de calamități, Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune pentru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Asigurarea infrastructurii de bază și acces agricol, accesului la TIC şi îmbunătățirea calității vietii rurale; Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor de restaurare;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de infrastructure create / reabilitate in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	DR-27 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține drumuri agricole care necesită reabilitare în vederea includerii lor în circuitele turistice specifice.

1	**Titlu proiectului 37**	**Reabilitare si modernizare torenți afectati de calamități Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune pentru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Asigurarea infrastructurii de bază și acces agricol, accesului la TIC și îmbunătățirea calității vietii rurale; Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor de restaurare;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de infrastructure create / reabilitate in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	DR-27 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține spatii care necesită reabilitare în vederea includerii lor în circuitele turistice specifice.

1	**Titlu proiectului 38**	**Modernizarea rețelei de drumuri locale in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune pentru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Asigurarea infrastructurii de bază și acces agricol, accesului la TIC și îmbunătățirea calității vietii rurale; Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor de restaurare;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de infrastructuri create / reabilitate in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține drumuri comunale care necesită reabilitare în vederea includerii lor în circuitele turistice specifice.

1	**Titlu proiectului 39**	**Construire, amenajare și dotare piață agroalimentară in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune pentru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Asigurarea infratructurii de bază și și îmbunătățirea calității vietii rurale; Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor de restaurare;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de infrastructuri create / reabilitate in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	Finantare GAL
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni va amenaja un spatiu in vederea crearii unei piete locale in care sa fie valorificate produsele locale.

1	**Titlu proiectului 40**	**Amenajare și modernizare drumuri zona "Ursuletu" Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune pentru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Asigurarea infrastructurii de bază și acces agricol, accesului la TIC și îmbunătățirea calității vietii rurale; Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor de restaurare;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de infrastructuri create / reabilitate in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține drumuri comunale care necesită reabilitare în vederea includerii lor în circuitele turistice specifice.

1	**Titlu proiectului 41**	**Reabilitare și modernizare drumuri locale Crucea de Piatră-Dunga Urșanilor in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune pentru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Asigurarea infrastructurii de bază și acces agricol, accesului la TIC și îmbunătățirea calității vietii rurale; Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor de restaurare;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de infrastructuri create / reabilitate in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține drumuri comunale care necesită reabilitare în vederea includerii lor în circuitele turistice specifice.

1	Titlu proiectului 42	Lucrări de punere in siguranta, obiective afectate de calamități Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune pentru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor de restaurare;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de infrastructuri consolidate /reabilitate in Vaideeni; Numărul de vizitatori în comună; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține obiective afectate de calamitati care necesită reabilitare în vederea includerii lor în circuitele turistice specifice.

1	**Titlu proiectului 43**	**Reabilitare, modernizare, extindere si dotare cămin cultural Vartolomei Todeci, punctul Căminul Cultural, sat Vaideeni, Comuna Vaideeni**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Consolidarea, conservarea și restaurarea interioară și exterioară a infrastructurii locale in vederea includerii in circuitul turistic; Crearea de locuri de muncă ca urmare a valorificării turistice a infrastructurii locale după finalizarea implementării investiției; Elaborare documentații tehnice: (Expertiză tehnică, Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor; Implementarea unui plan de marketing și promovare a obiectivelor consolidate;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea numărului de; Includerea obiectivele în rute turistice și culturale din zona; Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține cladiri care necesită reabilitare, protejare si promovare, în vederea includerii lor în circuitele turistice specifice.

1	**Titlu proiectului 44**	**Realizarea unui sistem de alimentare cu apa in zona Ursulețu Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor; Implementarea unui plan de marketing și promovare a obiectivelor consolidate;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila; Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține sistem de alimentare cu apa ce trebuie extins astfel incat toti locuitorii sa beneficieze de aceste servicii.

1	**Titlu proiectului 45**	**Dezvoltarea retelelor inteligente de distributie a gazelor naturale in vederea cresterii nivelului de flexibilitate, siguranta, eficienta in operare, precum si de integrare a activitatilor de transport, distributie si consum final in comuna Comuna Vaideeni cu localitățile aparținătoare (Cerna, Cornet, Izvoru Rece, Mariţa, Vaideeni), Judetul Vâlcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor; Implementarea unui plan de marketing și promovare a obiectivelor consolidate;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 36 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2026 – mai 2029
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	5.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni nu deține sistem de alimentare cu gaze naturale. Prin urmare proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

1	**Titlu proiectului 46**	**Lucrari de modernizare si amenajare trotuare si sistem de colectare si evacuare a apelor pluviale in comuna Vaideeni, jud. Valcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor; Implementarea unui plan de marketing și promovare a obiectivelor consolidate;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni nu deține pe toata suprafata acesteia trotuare si sistem de colectare si evacuare a apelor pluviale Prin urmare proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

1	**Titlu proiectului 47**	**Amenajare faleza Luncavat (spatiu de joaca, parcare, spatiu de aagrement)**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor; Implementarea unui plan de marketing și promovare a obiectivelor consolidate;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2029
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni nu deține aceste investitii in prezent. Prin urmare proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

1	**Titlu proiectului 48**	**Construire si dotare baza sportiva in Comuna Vaideeni, Judetul Valcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor; Implementarea unui plan de marketing și promovare a obiectivelor consolidate;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2029
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni nu deține aceste investitii in prezent. Prin urmare proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

1	**Titlu proiectului 49**	**Construire si amenajare bazin de inot in Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor; Implementarea unui plan de marketing și promovare a obiectivelor consolidate;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2029
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni nu deține aceste investitii in prezent. Prin urmare proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

1	**Titlu proiectului 50**	**Construire si dotare parc recreativ in Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea, Lot-Primarie-Dealu Mare**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor; Implementarea unui plan de marketing și promovare a obiectivelor consolidate;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	Finantare GAL;
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	200.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni nu deține aceste investitii in prezent. Prin urmare proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

1	**Titlu proiectului 51**	**Extinderea sistemului de canalizare existent in satele Comunei Vaideeni, Judetul Valcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor; Implementarea unui plan de marketing și promovare a obiectivelor consolidate;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni deține system de canalizare insa acesta trebuie extins si pentru alte zone. Prin urmare proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

1	**Titlu proiectului 52**	**Reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera in transporturi, prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic: statii de reincărcare pentru vehicule electrice in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	500.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni nu deține infrastructura pentru transport verde. Prin urmare proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

1	**Titlu proiectului 53**	**Modernizare sistemului de iluminat public stradal in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea, etapa III**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	Finantare AFM
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 12 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2028
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	200.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni intentioneaza sa extinda sistemul de iluminat public stradal. Prin urmare proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

1	**Titlu proiectului 54**	**Cresterea eficientei energetice si gestionarea inteligenta a energiei in cladirile Publice (Sediu Primarie, Gradinita cu program normal Vaideeni, Scoala cu clasele I-IV Vaideeni)**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	Finantare AFM
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2029
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Comuna Vaideeni intentioneaza sa asigure eficienta energetica a cladirilor publice. Prin urmare proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

1	**Titlu proiectului 55**	**Construire platforma comunala de depozitare si gospodarire a gunoiului de grajd si dotarea cu echipamente specifice de manipulare si transport in localitatea Vaideeni, Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2029
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

1	**Titlu proiectului 56**	**Construire gradinita parter cu program prelungit in Comuna Vaideeni, Judetul Valcea**
2	Beneficiarul proiectului/ Parteneri	Comuna Vaideeni;
3	Dreptul de proprietate asupra terenurilor sau clădirilor (dacă este cazul)	Contract de proprietate / inchirire / superficie / concesiune penru spatiul de implementare al proiectului.
4	Descriere proiect (Principalele lucrări și activități, in câteva fraze)	Elaborare documentații tehnice: (Studii de teren geo și topo, Studiu de Fezabilitate, Proiect tehnic); Obținere avize/autorizații; Proceduri achiziție publică (execuție lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, dirigenție de șantier); Execuția lucrărilor;
5	Rezultate estimate (Se vor corela cu activitățile și cu indicatorii priorității la care se aplică)	Creșterea fluxului de vizitatori; Numarul de zile petrecute de un turist in Vaideeni; Activitățile economice diversificate din comună; Gradul de satisfacție al locuitorilor.
6	Sursele de finanțare identificate Încadrarea ideii de proiect în cadrul uneia din următoarele priorități ale PR SV Oltenia 2021-2027: P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila	P7 - Dezvoltare teritoriala sustenabila
7	Gradul de maturitate al proiectului (Studiu de prefezabilitate/ Studiu de fezabilitate/ Proiect tehnic și detalii de execuție/ Studii de trafic/ Studii de marketing/ Sondaje/ Alte studii)	DALI/Proiect tehnic și detalii de execuție;
8	Calendar orientativ (durata proiectului și perioada estimată de punere în aplicare)	Durata proiectului: 24 luni Perioada estimată de punere în aplicare: iunie 2027 – mai 2029
9	Bugetul estimat al investiției si sustenabilitatea financiara a proiectului	1.000.000 euro. Perioada de durabilitate: 3 ani.
10	Contribuția proiectului la dezvoltarea durabila	Pentru a asigura sustenabilitatea intervențiile urmăresc dezvoltarea de investitii care vor promova reducerea consumului de resurse și impactul asupra mediului.
11	Ideea de proiect permite aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea	Se urmărește aplicarea principiilor orizontale privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea prin respectarea prevederilor naționale si europene (Carta drepturilor fundamentale a UE) în vigoare, condiție de eligibilitate pentru accesarea fondurilor.
12	Ideea de proiect are caracter integrat?	Nu este cazul.
13	Alte informații relevante	Proiectul de fata va creste standardul de viata al locuitorilor si va contribui la cresteare numarului de turisti.

5.2. Mecanismul de prioritizare

Cadrul de prioritizare al intervențiilor propuse a fost realizat în contextul asigurării unui nivel bugetar disponibil pentru *Strategia de dezvoltare turistica a Comunei Vaideeni pentru perioada 2025-2030* în perioada 2025-2030 la nivelul ariei de studiu, proiectele fiind la final eșalonate pe termen:

- ✓ scurt 2025, perioada ce corespunde cu perioada de programare a FESI 2021-2027/Buget Stat/Buget Local sau alte surse identificate;
- ✓ mediu 2026-2027, perioada ce corespunde cu perioada de programare a FESI 2021-2027 /Buget Stat/Buget Local sau alte surse identificate;
- ✓ lung 2027-2030, perioada ce corespunde cu perioada de programare a FESI 2021-2027 /Buget Stat/Buget Local sau alte surse identificate.

Bugetul operațional aferent Strategie de Dezvoltare pentru perioada 2025-2030

În urma stabilirii nevoilor teritoriului privind bugetul, acesta include toate intervențiile necesare care au fost identificate la momentul redactării prezentei Strategii, pe baza invervențiilor și a eligibilității intervențiilor propuse și mai ales a surselor de finanțare disponibile. Astfel, pe fiecare domeniu analizat în parte, bugetul aferent intervențiilor de investiții din cadrul Strategiei este următorul:

- ✓ FESI: FESI 2021-2027;
- ✓ Buget de stat: alocări de la Bugetul de stat sau alte surse atrase (credite, alte finanțări nerambursabile);
- ✓ Buget local: surse de finanțări locale sau atrase

Etapa de prioritizare finală a inclus o nouă analiză de tip analiză multicriterială, bazată pe următoarele criterii:

a) C1 Contributia la atingerea obiectivelor si indicatorilor (mediu, eficiență economică, calitatea mediului, incluziune social etc.) la care răspunde proiectul:

- ✓ Criteriu de departajare: maxim, departajarea se face astfel: 1-minor, 2÷3-mediu, 4÷5-maxim

b) C2 Importanta proiectului in implementarea Strategiei:

- ✓ Criteriu de departajare: maxim, departajarea se face astfel: 1-minor, 2÷3-mediu, 4÷5-maxim

c) C3 Implementarea acestui proiect duce la dezvoltare durabila. Proiectele care asigură o accesibilitati sporite pentru turisti vor primi punctaj maxim:

- ✓ Criteriu de departajare: maxim, departajarea se face astfel: 1-minor, 2÷3-mediu, 4÷5-maxim

d) C4 Importanța acestui proiect in cadrul Strategiei in opinia populatiei:

- ✓ Criteriu de departajare: maxim, departajarea se face astfel: 1-minor, 2÷3-mediu, 4÷5-maxim

e) C5 Disponibilitatea sursei de finantare

- ✓ Criteriu de departajare: maxim, departajarea se face astfel: 1-minor, 2÷3-mediu, 4÷5-maxim

f) C6 accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea a luat în considerare modul în care proiectul se corelează cu politica europeana.

- ✓ Criteriu de departajare: maxim, departajarea se face astfel: 1-minor, 2÷3-mediu, 4÷5-maxim

g) C7 Restricții implementare pentru proiect

Proiectele de investiții au fost prevăzute să respecte regulile de eligibilitatea și suplimentar să primească o intensitate maximă a sprijinului finaciar nerambursabil

- ✓ Criteriu de departajare: minim, departajarea se face astfel: 1-major, 2÷3-mediu, 4÷5-minor

h) C8 Eligibilitatea în contextul etapei de finanțare 2021 – 2027

Proiectele de investiții au fost prevăzute să respecte regulile de eligibilitatea și suplimentar să primească o intensitate maximă a sprijinului finaciar nerambursabil

- ✓ Criteriu de departajare: maxim, departajarea se face astfel: 1-minor, 2÷3-mediu, 4÷5-maxim

i) C9 Sustenabilitatea financiara a proiectului

Proiectele de investiții au fost prevăzute să respecte costurile de investiție preconizate. Datorită specificului acestora, a gradului scăzut de complexitate.

- ✓ Criteriu de departajare: maxim, departajarea se face astfel: 1-minor, 2÷3-mediu, 4÷5-maxim

Pentru prioritizarea măsurilor propuse în cadrul matricei, fiecărui indicator i-a fost alocată o anumită pondere.

Concentrarea tematică propusă la nivelul Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027 relevă importanța acordată diferitelor obiective de politică externă, după cum urmează:

- ✓ Alocarea a 35% din FEDR pentru OP1 – O Europă mai inteligentă;
- ✓ Alocarea a 30% din FEDR pentru OP2 – O Europă mai verde;
- ✓ 25% din FSE pentru incluziune socială;
- ✓ 10 % din FSE pentru sprijinul tinerilor care nu au un loc de muncă;

PROIECT	PLAN DE ACȚIUNI	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9
P1	Crearea unui punct gastronomic local si de degustare a produselor locale in comuna Vaideeni	5	5	5	4	5	4	5	5	5
P2	Identificarea și stimularea organizării în comună a unor gospodării/afaceri locale care să servească vizitatorii și, ocazional, persoanele de la diferite evenimente din comună, cu preparate locale și spații de cazare.	5	5	5	4	5	4	5	5	5
P3	Implicarea Comunei Vaideeni ca parte activă în rutele turistice regionale prin dezvoltarea de parteneriate locale, regionale și naționale cu administrațiile publice, instituții de învățământ, grupuri de dezvoltare, institutul național al patrimoniului etc.	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P4	Dezvoltarea și implementarea Planului urbanistic general (PUG) al comunei, în concordanță cu viziunea de dezvoltare turistică a comunei Vaideeni.	5	5	5	5	5	5	4	5	5
P5	Amenajare spatii de joaca pentru copii in comuna Vaideeni.	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P6	Realizare zona de agrement de 200 ha pe malul lacul Balota.	5	5	5	5	5	5	5	5	4
P7	Realizare Alpine Coaster in comuna Vaideeni.	5	5	5	5	5	5	5	5	4
P8	Amenajare trasee de Downhill in comuna Vaideeni.	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P9	Realizare infrastructură de siguranță; Marcaje Trasee turistice in comuna Vaideeni.	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P10	Crearea unor centre de inchiriere biciclete și echipamente pentru vizitatori	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P11	Realizarea unor spații de relaxare si odihnă (cu bănci, mese de picnic, toalete) in comuna Vaideeni	5	4	5	4	5	5	5	5	5
P12	Amenajarea unui Parc de aventura in comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P13	Amenajarea unei instalatii de tiroliene in comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P14	Realizare covoare rulante, kiteboarding si partie de vara in comuna Vaideeni	5	4	5	4	5	5	5	5	5
P15	Amenajarea si dotarea unei clădiri administrative și a unui depozit pentru echipamente in comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P16	Amenajarea unei stâne turistice in comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P17	Amenajarea unor cabane și spații de cazare rustice in comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P18	Realizare telecabina in localitatea Vaideeni	5	4	5	4	5	5	4	5	5
P19	Realizarea unui centru de informare turistica coordonat de un ghid local în turism si a unui magazin de suveniruri in comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P20	Realizare parcari in comuna Vaideeni pentru deservirea obiectivelor turistice	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P21	Amenajare de cafenele in zona obiectivelor turistice din comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P22	Diversificarea ofertei de cazare prin constructia de pensiuni, hoteluri, zone de campare in comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P23	Amenajarea unor spatii de relaxare, SPA și Wellness in comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P24	Amenajarea unor restaurante și baruri care sa deserveasca obiectivele turistice din localitatea Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P25	Amenajare pârtii de schi si sistem de tubing in comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5

P26	Dezvoltarea activităților de parapantism în Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P27	Amenajarea de trotuare si rigole in comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P28	Identificarea și cartarea digitală a obiectivelor de interes turistic naturale și istorice din comuna Vaideeni și comunele învecinate	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P29	Reabilitarea si protejarea patrimoniului cultural si istoric din comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P30	Crearea de facilități pentru evenimente artistice, culturale și economice	5	4	5	4	5	5	4	5	5
P31	Achizitie scenă modulară mobilă și echipamente audio/video	5	4	5	4	5	5	4	5	5
P32	Crearea de trasee si piste de biciclete amenajate și marcat corespunzător in comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P33	Organizarea de cursuri de formare profesională în domeniile agro-turismului, ecoturismului, turismului religios și a celui cultural istoric	5	4	5	4	5	5	4	5	5
P34	Implementarea planului de comunicare al prezentei Strategii, prin crearea unui brand local, a unei identități vizuale a Comunei Vaideeni, organizarea de campanii de comunicare specifice și marcarea intrării în comună prin totemuri reprezentând identitatea vizuală a localității, pe arterele principale de drum	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P35	Reabilitare, modernizare, extindere si dotare Scoala Gimnaziala Luca Solomon, localitatea Vaideeni, nr.3 strada Ciocioi, Judetul Valcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P36	Reabilitare și modernizare drumuri agricole afectate de calamități, Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P37	Reabilitare si modernizare torenți afectati de calamități Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P38	Modernizarea rețelei de drumuri locale in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P39	Construire,amenajare și dotare piață agroalimentară in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P40	Amenajare și modernizare drumuri zona “Ursuletu” Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P41	Reabilitare și modernizare drumuri locale Crucea de Piatră-Dunga Urșanilor in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P42	Lucrări de punere in siguranta, obiective afectate de calamități Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P43	Reabilitare, modernizare, extindere si dotare cămin cultural Vartolomei Todeci, punctul Căminul Cultural, sat Vaideeni, Comuna Vaideeni	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P44	Realizarea unui sistem de alimentare cu apa in zona Ursulețu Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P45	Dezvoltarea retelelor inteligente de distributie a gazelor naturale in vederea cresterii nivelului de flexibilitate, siguranta, eficienta in operare, precum si de integrare a activitatilor de transport, distributie si consum final in comuna Comuna Vaideeni cu localitătile aparținătoare (Cerna,Cornet,Izvoru Rece, Mariță,Vaideeni), Judetul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P46	Lucrari de modernizare si amenajare trotuare si sistem de colectare si evacuare a apelor pluviale in comuna	5	5	5	5	5	5	5	5	5

	Vaideeni, jud. Valcea									
P47	Amenajare faleza Luncavat (spatiu de joaca, parcare, spatiu de agrement)	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P48	Construire si dotare baza sportiva in Comuna Vaideeni, Judetul Valcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P49	Construire si amenajare bazin de inot in Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P50	Construire si dotare parc recreativ in Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea, Lot-Primarie-Dealu Mare	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P51	Extinderea sistemului de canalizare existent in satele Comunei Vaideeni, Judetul Valcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P52	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera in transporturi, prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic:statii de reincărcare pentru vehicule electrice in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P53	Modernizare sistemului de iluminat public stradal in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea, etapa III	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P54	Cresterea eficientei energetice si gestionarea inteligenta a energiei in cladirile Publice(Sediu Primarie, Gradinita cu program normal Vaideeni, Scoala cu clasele I-IV Vaideeni)	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P55	Construire platforma comunala de depozitare si gospodarire a gunoiului de grajd si dotarea cu echipamente specifice de manipulare si transport in localitatea Vaideeni, Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5
P56	Construire gradinita parter cu program prelungit in Comuna Vaideeni, Judetul Valcea	5	5	5	5	5	5	5	5	5

5.3. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare

PROIECT	Denumire	Buget - euro -	Calendar de implementare	Sursa de finantare
P3	Implicarea Comunei Vaideeni ca parte activă în rutele turistice regionale prin dezvoltarea de parteneriate locale, regionale și naționale cu administrațiile publice, instituții de învățământ, grupuri de dezvoltare, institutul național al patrimoniului etc.	10.000,00	Martie – August 2025	GAL
P5	Amenajare spatii de joaca pentru copii in comuna Vaideeni.	200.000,00	Martie 2025 – Februarie 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P8	Amenajare trasee de Downhill in comuna Vaideeni.	2.500.000,00	Martie 2025 – Februarie 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7
P9	Realizare infrastructură de siguranță; Marcaje Trasee turistice in comuna Vaideeni.	50.000,00	Iunie 2025 – Decembrie 2025	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7

				Finantare GAL
P10	Crearea unor centre de inchiriere biciclete și echipamente pentru vizitatori	200.000,00	Iunie – Decembrie 2025	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7 Finantare GAL
P12	Amenajarea unui Parc de aventura in comuna Vaideeni	500.000,00	Iunie 2025 – Mai 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7
P13	Amenajarea unei instalatii de tiroliene in comuna Vaideeni	500.000,00	Iunie 2025 – Mai 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7
P15	Amenajarea si dotarea unei clădiri administrative și a unui depozit pentru echipamente in comuna Vaideeni	1.500.000,00	Iunie 2025 – Decembrie 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7 Finantare AFM
P16	Amenajarea unei stâne turistice in comuna Vaideeni	1.500.000,00	Iunie 2025 – Decembrie 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 3 Prioritatea 7
P17	Amenajarea unor cabane și spații de cazare rustice in comuna Vaideeni	1.600.000,00	Iunie 2025 – Decembrie 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 3 Finantare GAL
P19	Realizarea unui centru de informare turistica coordonat de un ghid local în turism si a unui magazin de suveniruri in comuna Vaideeni	100.000,00	Iunie 2025 – Mai 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 3 Finantare GAL
P20	Realizare parcari in comuna Vaideeni pentru deservirea obiectivelor turistice	200.000,00	Iunie 2025 – Decembrie 2025	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7 Finantare GAL
P21	Amenajare de cafenele in zona obiectivelor turistice din comuna Vaideeni	200.000,00	Iunie 2025 – Mai 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Finantare GAL
P22	Diversificarea ofertei de cazare prin constructia de pensiuni, hoteluri, zone de campare in comuna Vaideeni	1.000.000,00	Iunie 2026 – Decembrie 2027	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Finantare GAL
P23	Amenajarea unor spatii de relaxare, SPA și Wellness in comuna Vaideeni	1.000.000,00	Iunie 2026 – Decembrie 2027	PR Sud Vest Oltenia

				Prioritatea 1 Prioritatea 2 Finantare GAL
P24	Amenajarea unor restaurante și baruri care sa deserveasca obiectivele turistice din localitatea Vaideeni	500.000,00	Iunie 2027 – Decembrie 2028	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Finantare GAL
P25	Amenajare pârtii de schi si sistem de tubing in comuna Vaideeni	10.000.000,00	Iunie 2026 – Mai 2028	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7 Finantare GAL
P26	Dezvoltarea activităților de parapantism în Vaideeni	200.000,00	Iunie 2025 – Decembrie 2025	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7 Finantare GAL
P27	Amenajarea de trotuare si rigole in comuna Vaideeni	500.000,00	Iunie 2025 – Decembrie 2025	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7 Finantare GAL
P28	Identificarea și cartarea digitală a obiectivelor de interes turistic naturale și istorice din comuna Vaideeni și comunele învecinate	100.000,00	Iunie 2025 – Decembrie 2025	PR Sud Vest Oltenia Finantare GAL
P29	Reabilitarea si protejarea patrimoniului cultural si istoric din comuna Vaideeni	1.500.000,00	Iunie 2026 – Mai 2028	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7 Finantare GAL
P32	Crearea de trasee si piste de biciclete amenajate și marcat corespunzător in comuna Vaideeni	1.000.000,00	Iunie 2025 – Mai 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 3 Prioritatea 7 Finantare GAL
P34	Implementarea planului de comunicare al prezentei Strategii, prin crearea unui brand local, a unei identități vizuale a Comunei Vaideeni, organizarea de campanii de comunicare specifice și marcarea intrării în comună prin totemuri reprezentând identitatea vizuală a localității, pe arterele principale de drum	20.000,00	Iunie 2025 – Mai 2026	PR Sud Vest Oltenia Finantare GAL Buget local
P35	Reabilitare, modernizare, extindere si dotare Scoala Gimnaziala Luca Solomon, localitatea Vaideeni, nr.3 strada Ciocioi, Judetul Valcea	1.000.000	iunie 2026 – mai 2028	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7 Finantare GAL
P36	Reabilitare și modernizare drumuri agricole afectate de calamități,	1.000.000	iunie 2026 – mai 2028	PAS DR-27

	Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea			
P37	Reabilitare si modernizare torenți afectati de calamități Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	1.000.000	iunie 2026 – mai 2028	PAS DR-27
P38	Modernizarea rețelei de drumuri locale in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	1.000.000	iunie 2026 – mai 2028	PAS DR-28
P39	Construire, amenajare și dotare piață agroalimentară in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	1.000.000	iunie 2026 – mai 2028	Finantare GAL
P40	Amenajare și modernizare drumuri zona "Ursuletu" Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	1.000.000	iunie 2026 – mai 2028	PAS DR-28
P41	Reabilitare și modernizare drumuri locale Crucea de Piatră-Dunga Urșanilor in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	1.000.000	iunie 2026 – mai 2028	PAS DR-28
P42	Lucrări de punere in siguranta, obiective afectate de calamități Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	1.000.000	iunie 2026 – mai 2028	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P43	Reabilitare, modernizare, extindere si dotare cămin cultural Vartolomei Todeci, punctul Căminul Cultural, sat Vaideeni, Comuna Vaideeni	1.000.000	iunie 2026 – mai 2028	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P44	Realizarea unui sistem de alimentare cu apa in zona Ursulețu Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	1.000.000	iunie 2026 – mai 2028	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P45	Dezvoltarea retelelor inteligente de distributie a gazelor naturale in vederea cresterii nivelului de flexibilitate, siguranta, eficienta in operare, precum si de integrare a activitatilor de transport, distributie si consum final in comuna Comuna Vaideeni cu localitătile aparținătoare (Cerna,Cornet,Izvoru Rece, Mariță,Vaideeni), Judetul Vâlcea	5.000.000	iunie 2026 – mai 2029	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P46	Lucrari de modernizare si amenajare trotuare si sistem de colectare si evacuare a apelor pluviale in comuna Vaideeni, jud. Valcea	500.000	iunie 2026 – mai 2028	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P47	Amenajare faleza Luncavat (spatiu de joaca, parcare, spatiu de agrement)	500.000	iunie 2027 – mai 2029	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P48	Construire si dotare baza sportiva in Comuna Vaideeni, Judetul Valcea	1.000.000	iunie 2027 – mai 2029	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P49	Construire si amenajare bazin de inot in Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea	1.000.000	iunie 2027 – mai 2029	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P50	Construire si dotare parc recreativ in Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea, Lot-Primarie-Dealu Mare	200.000	iunie 2027 – mai 2028	Finantare GAL
P51	Extinderea sistemului de canalizare	500.000	iunie 2027 – mai	PR Sud Vest

	existent in satele Comunei Vaideeni, Judetul Valcea		2028	Oltenia Prioritatea 7
P52	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera in transporturi, prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic:statii de reincărcare pentru vehicule electrice in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea	500.000	iunie 2027 – mai 2028	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P53	Modernizare sistemului de iluminat public stradal in Comuna Vaideeni, Județul Vâlcea, etapa III	200.000	iunie 2027 – mai 2028	AFM
P54	Cresterea eficientei energetice si gestionarea inteligenta a energiei in cladirile Publice(Sediu Primarie, Gradinita cu program normal Vaideeni, Scoala cu clasele I-IV Vaideeni)	1.000.000	iunie 2027 – mai 2029	AFM
P55	Construire platforma comunala de depozitare si gospodarire a gunoiului de grajd si dotarea cu echipamente specifice de manipulare si transport in localitatea Vaideeni, Comuna Vaideeni, Judetul Vâlcea	1.000.000	iunie 2027 – mai 2029	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P56	Construire gradinita parter cu program prelungit in Comuna Vaideeni, Judetul Valcea	1.000.000	iunie 2027 – mai 2029	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7
P4	Dezvoltarea și implementarea Planului urbanistic general (PUG) al comunei, în concordanță cu viziunea de dezvoltare turistică a comunei Vaideeni.	40.000,00	Martie 2025 – August 2026	Buget local
P6	Realizare zona de agrement de 200 ha pe malul lacul Balota.	1.500.000,00	Martie 2025 – Mai 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7
P7	Realizare Alpine Coaster in comuna Vaideeni.	2.500.000,00	Martie 2025 – August 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7
P1	Crearea unui punct gastronomic local si de degustare a produselor locale in comuna Vaideeni	200.000,00	Iunie 2025 – Mai 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7
P2	Identificarea și stimularea organizării în comună a unor gospodării/afaceri locale care să servească vizitatorii și, ocazional, persoanele de la diferite evenimente din comună, cu preparate locale și spații de cazare.	400.000,00	Iunie 2025 – Mai 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7
P11	Realizarea unor spații de relaxare si	200.000,00	Iunie 2025 – Mai	PR Sud Vest

	odihnă (cu bănci, mese de picnic, toalete) in comuna Vaideeni		2025	Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7
P14	Realizare covoare rulante, kiteboarding si partie de vara in comuna Vaideeni	1.500.000,00	Iunie 2025 – Mai 2025	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7
P18	Realizare telecabina in localitatea Vaideeni	7.500.000,00	Iunie 2025 – Mai 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 1 Prioritatea 2 Prioritatea 7
P30	Crearea de facilități pentru evenimente artistice, culturale și economice	300.000,00	Iunie 2026 – Mai 2027	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7 Finantare GAL
P31	Achizitie scenă modulară mobilă și echipamente audio/video	500.000,00	Iunie - Decembrie 2026	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7 Finantare GAL
P33	Organizarea de cursuri de formare profesională în domeniile agro-turismului, ecoturismului, turismului religios și a celui cultural istoric	50.000,00	Iunie - Decembrie 2025	PR Sud Vest Oltenia Prioritatea 7 Finantare GAL Buget local

SECȚIUNEA 6: IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

6.1. Responsabilitățile și planul de acțiune pentru implementarea strategiei

Planul Local de Actiune este un instrument de planificare si implementare si contine un set de politici pe domenii de activitate ce se vor aplica intr-un termen determinat in scopul realizarii obiectivelor generale fixate intr-o strategie. Implementarea cu succes a Strategiei de Dezvoltare Turistică presupune implicarea activă a tuturor factorilor interesaţi de progresul economic şi social al comunei Vaideeni, respeciv instituţii publice, organizaţii, asociaţii, investitori şi cetăţeni ai comunei.

Planul Local de Actiune pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare Turistică a comunei Vaideeni, reprezinta un pachet de masuri si proiecte necesare schimbarii comunitatii locale pentru

atingerea unor parametrii specifici societatii moderne, astfel ca durabilitatea sa devina punctul forte al acesteia.

Planul de acțiuni în vederea implementării strategiei implică totalitatea pașilor care trebuie parcurși, a termenelor, instrumentelor manageriale și cheltuielilor necesare implementării strategiei. Adoptarea strategiei reprezintă un prim pas în demersul de continuare a dezvoltării durabile a municipiului, implementarea acesteia fiind condiționată de existența unor mecanisme de implementare, monitorizare și evaluare definite clar și transparent.

Periodic, planul va fi revizuit, astfel incat tintele fixate sa tina cont de evolutia macroeconomica la nivel national, starea economiei la nivel regional si local, precum si de opiniile comunitatii locale cu privire la implementarea lui. Cu cat revizuirea se face la intervale mai scurte, cu atat marja de eroare in privinta evaluarii resurselor la un proiect este mai mica, avand in vedere ca, pe masura ce se inainteaza in timp, variabilele economice ce trebuie luate in calcul la o prognoza economica se multiplica.

Prin monitorizarea constantă şi eficientă a indicatorilor se va contura o imagine clară asupra gradului de îndeplinire a obiectivelor şi de implementare a strategiei de dezvoltare locală, identificându-se în acest context şi activităţile necesare a fi întreprinse pe viitor în vederea implementării corespunzătoare a strategiei.

Pentru a asigura o dezvoltare coerenta a comunei Vaideeni, suportul necesar trebuie sa fie asigurat de catre:

1. Administratia Locala (primaria) si Consiliului Local, care trebuie sa-si replanifice dezvoltarea institutionala pentru acordarea unui suport logistic complex necesar Planului Local de Actiune;
2. Comunitatea Locala - cetateni si organizatii, actorii principali ai dezvoltarii locale, prin atitudine si participare activa;
3. Mediul de afaceri - firme si institutii finantatoare, drept suport financiar si logistic (informatii si tehnologii moderne).

Strategia de comunicare, informare si marketing

Scopul și obiectivele strategiei de comunicare, informare și marketing

O componentă vitală în cadrul unei Strategii de dezvoltare și promovare turistică este comunicarea cu publicul larg. Scopul strategiei de comunicare, informare și marketing a comunei Vaideeni este **de a promova și dezvolta destinația turistică, atrăgând turiști și generând beneficii economice și sociale pentru comunitatea locală. Aceasta implică creșterea vizibilității,**

conștientizarea și aprecierea potențialului turistic al comunei, precum și crearea unei imagini pozitive și autentice a destinației.

Obiectivele strategiei de comunicare, informare și marketing sunt:

1. **Creșterea vizibilității comunei Vaideeni ca destinație turistică:**
   - ✓ atragerea atenției turiștilor asupra potențialului turistic al comunei prin promovarea atracțiilor și experiențelor unice pe care aceasta le oferă;
   - ✓ crearea unei imagini distincte și autentice a destinației, evidențiind patrimoniul cultural, peisajele naturale și tradițiile locale.
2. **Informarea și educarea turiștilor despre oferta turistică:**
   - ✓ furnizarea de informații complete și relevante despre atracțiile turistice, activități, evenimente, cazare și facilități din comuna Vaideeni;
   - ✓ educarea turiștilor cu privire la patrimoniul cultural și natural al comunei și a importanței conservării și protejării acestora.
3. **Atragerea și fidelizarea turiștilor:**
   - ✓ crearea de mesaje și campanii de marketing atractive și persuasive, care să atragă turiștii și să îi determine să viziteze comuna Vaideeni;
   - ✓ crearea unei experiențe pozitive și memorabile pentru turiști, pentru a încuraja recomandările și fidelizarea lor.
4. **Dezvoltarea parteneriatelor și colaborării:**
   - ✓ stabilirea de parteneriate cu agenții de turism, touroperatori, influenceri și alte părți interesate pentru a promova destinația și a crea pachete turistice atractive;
   - ✓ colaborarea cu partenerii locali și regionali, cum ar fi restaurante, pensiuni și producători locali, pentru a oferi o experiență integrată și autentică turiștilor.
5. **Evaluarea și măsurarea impactului:**
   - ✓ monitorizarea și evaluarea eficacității strategiei de comunicare, informare și marketing prin intermediul indicatorilor relevanți, cum ar fi numărul de vizitatori, rezervări și feedback-ul turiștilor;
   - ✓ justarea strategiei în funcție de rezultatele obținute și de feedback-ul primit, pentru a optimiza impactul și succesul comunicării turistice.

Prin atingerea acestor obiective, strategia de comunicare, informare și marketing va contribui la dezvoltarea turistică durabilă și de succes a comunei Vaideeni, aducând beneficii economice, sociale și culturale comunității locale.

Identificarea publicului țintă

Pentru a realiza identificarea publicului țintă în cadrul Planului de comunicare, informare și marketing al comunei Vaideeni din punct de vedere turistic, se vor urma următoarele etape:

1. Analiza demografică

In prezent, activitatea turistică la nivelul comunei se rezumă în special la vizitatori si persoane aflate in transit. Profilul demografic al acestor categorii de vizitatori nu este diferit de cel al vizitatorilor de obiective de interes cultural - religios întâlnit și în alte zone ale țării. Intrucât la nivelul comunei nu există infrastructuri turistice diverse de cazare/masă care să presupună culegerea mai multor date demografice despre potențialii turiști, cum ar fi vârsta, genul, venitul, locația geografică și alte caracteristici relevante, este dificilă fundamentarea un profil ideal al acestor vizitatori.

2. Studiul comportamentului de călătorie

Se vor investiga prin intermediul unor instrumente sociologice (chestionar, interviu) obiceiurile și preferințele de călătorie ale potențialilor turiști. Se vor cerceta tipurile de experiențe căutate, durata șederii, activitățile preferate și preferințele de cazare.

3. Evaluarea intereselor și motivațiilor

Se vor identifica interesele și motivațiile principale ale turiștilor în ceea ce privește călătoriile și experiențele turistice. Se va examina ce anume îi atrage pe turiști să viziteze comuna Vaideeni, cum ar fi patrimoniul cultural, natura, aventura, relaxarea sau tradițiile locale.

4. Cercetarea concurenței

Se vor analiza alte destinații turistice similare care atrag publicul țintă dorit. Se vor identifica factorii de succes și punctele lor forte, dar și oportunitățile de diferențiere și atragere a publicului.

5. Feedback de la turiști

Se va colecta feedback și opinii de la turiștii care au vizitat deja comuna Vaideeni. Interviurile, sondajele sau recenziile online pot oferi informații valoroase despre experiențele lor și așteptările lor.

6. Crearea unor profiluri de public țintă

Pe baza informațiilor colectate, se vor crea profiluri detaliate ale diferitelor segmente de public țintă identificate. Se vor defini caracteristicile demografice, comportamentale, interesele și motivațiile pentru fiecare profil.

Această analiză și identificare a publicului țintă va permite adaptarea mesajelor, a canalelor de comunicare și strategiilor de marketing în funcție de nevoile și preferințele specifice ale fiecărui segment de public. Înțelegând în mod clar cine sunt turiștii potențiali și ce îi motivează, se va putea comunica mai eficient și se va putea elabora o strategie de marketing mai personalizate și relevantă pentru comuna Vaideeni.

Crearea și consolidarea unui brand local

Brandul se referă la imaginea percepută de public și răspunsul emoțional care este generat de respectiva imagine vis-a-vis de o instituție, de anumite produse sau servicii. Identitatea brandului Planului de comunicare, informare și marketing descrie ansamblul mijloacelor vizuale utilizate pentru a reprezenta proiectul, care influențează în mod direct modul cum brandul este perceput. Printre altele, aceste componente vizuale sunt reprezentate (lista nefiind exhaustivă) de logo, foi cu antet, broșuri, pliante, CD-uri/DVD-uri, pixuri, bannere, panouri ș.a.m.d.

Un brand local al comunei Vaideeni se poate construi în jurul sintagmei "***Vaideeni - Autenticitatea tradiției și naturii***", sintetizată sub forma unui slogan.

Acest brand captează esența și caracteristicile unice ale comunei Vaideeni, evidențiind două aspecte cheie: tradiția și natura, pe fondul rezonanței istorice deja binecunoscute al comunei.

Brandul propus subliniază autenticitatea experiențelor cultural - istorice și naturale pe care le oferă comuna, într-un mod care să atragă turiștii în căutare de autenticitate și conexiune cu patrimoniul și natura.

Atributul "autenticitate" subliniază bogăția culturală și istorică a comunei, precum și tradițiile și obiceiurile locale, care au fost transmise din generație în generație, conform mărturiilor păstrate, dar care în prezent necesită o abordare contemporană și o redescoperire, din partea localnicilor, în special a generațiilor tinere. Acest aspect autentic și tradițional poate oferă turiștilor oportunitatea de a se imersa în cultura și viața comunei Vaideeni.

Sintagma "tradiție și natură" subliniază frumusețea și valorile naturale ale comunei. Peisajele naturale specifice zonei în care este amplasată comuna, traseele de drumeție, flora și fauna bogată fac parte din experiența oferită de destinația turistică. Aceste aspecte pot atrage turiști în căutare de aventură în natură, relaxare și conexiune cu mediul înconjurător.

Brandul propus are scopul de a crea o imagine memorabilă și distinctivă a comunei Vaideeni, care să o diferențieze de alte destinații turistice și să atragă turiști interesați de autenticitatea cultural - istorică și natura deosebit de darnică în aceste locuri. Prin promovarea acestui brand, comuna Vaideeni poate deveni o destinație turistică recunoscută pentru tradițiile sale autentice și frumusețea naturală.

Logo-ul reprezintă elementul vizual central care ajută publicul să descopere și să rețină brandul promovat în cadrul Planului de comunicare, informare și marketing. Acesta trebuie să fie simplu, versatil, ușor de reținut, adecvat scopului proiectului și atemporal. Sloganul oferă informații suplimentare despre brand, are rolul de a comunica filosofia generală a Proiectului și să facă brandul mai ușor de reținut. Sloganul va fi simplu, credibil, ușor de memorat, va sublinia avantajele proiectului și se va detașa de restul sloganelor prin originalitate.

Instrucțiunile stilistice (fonturi, dimensiuni corp literă, spațiere, culori, etc.) vor fi întotdeauna asociate cu logo-ul iar împreună cu acestea asigură coeziune și consistență brandului.

Mesaje

Pentru a promova brandul local al comunei Vaideeni, în campaniile de comunicare adresate publicului țintă, ar putea fi utilizate următoarele mesaje esențiale care ar putea surprinde specificul acestui loc pitoresc:

1. **Tradițiile autentice**: Experimentează autenticitatea culturii și tradițiilor locale din comuna Vaideeni. Descoperă meșteșugurile tradiționale, bucură-te de gastronomia locală și împrietenește-te cu comunitatea primitoare care îți va împărtăși obiceiurile și tradițiile specifice zonei.
2. **Frumusețea naturii**: Înconjurată de peisaje pitorești și natură încântătoare, comuna Vaideeni te invită să te delectezi cu aerul curat, să explorezi traseele colinare și să te relaxezi în mijlocul frumuseții naturale. Ia o pauză de la agitația orașului și conectează-te cu mediul înconjurător.
3. **Activități în aer liber**: Descoperă o gamă variată de activități în aer liber pe care comuna Vaideeni le oferă. De la drumeții și ciclism până la pescuit și călărie, vei găsi întotdeauna ceva interesant de făcut în mijlocul naturii impresionante.
4. **Ospitalitatea locală**: Bucură-te de oaspeții curioși și calzi și de ospitalitatea localnicilor din comuna Vaideeni. Fii întâmpinat cu zâmbetul pe buze și simte-te ca acasă în mijlocul acestei comunități primitoare.

Aceste mesaje esențiale vor putea transmite publicului țintă valorile, atractivitatea și unicitatea comunei Vaideeni. Ele vor evidenția istoria importantă, tradițiile autentice, frumusețea naturală și ospitalitatea locală. Prin comunicarea acestor mesaje, se va putea crea un sentiment de curiozitate și dorință de a explora și experimenta tot ce are de oferit comuna Vaideeni ca destinație turistică.

Activități de informare și publicitate

Pentru a putea materializa comunicarea mesajelor anterior enunțate către publicul larg, propunem câteva activități de informare și publicitate care pot fi implementate pentru a promova brandul local al comunei Vaideeni către publicul țintă:

1. **Website și platformă online**: Se va putea crea un website atrăgător și informativ dedicat comunei Vaideeni. Se vor putea include informații despre tradițiile locale, atracțiile turistice, activitățile în aer liber și evenimentele culturale. Site-ul va trebui optimizat pentru motoarele de căutare pentru a fi ușor de găsit de către potențialii turiști. De asemenea, se va putea exploata puterea platformelor online, cum ar fi rețelele sociale și platformele de rezervare, pentru a promova comuna Vaideeni și pentru a interacționa cu publicul.
2. **Materiale promoționale**: Se vor putea realiza materiale promoționale de calitate, cum ar fi broșuri, pliante și hărți turistice, care să evidențieze atracțiile principale, traseele de drumeție, evenimentele culturale și serviciile disponibile în comuna Vaideeni. Aceste materiale ar trebui să fie disponibile în punctele de informare turistică din zonă, în hoteluri, restaurante și alte locații relevante.
3. **Campanii de promovare online**: Se vor putea realiza campanii de promovare online pe platforme de social media și motoare de căutare, în special către publicul țintă relevat în etapa de identificare a publicului. Se pot folosi anunțuri plătite, postări organice și conținut vizual captivant pentru a atrage atenția utilizatorilor și pentru a-i încuraja să descopere mai multe despre comuna Vaideeni.
4. **Participare la târguri și evenimente turistice**: Se poate înființa un stand la târguri și expoziții turistice relevante, atât la nivel național, cât și internațional, pentru a promova comuna Vaideeni. În acest sens este necesară pregătirea de materiale promoționale la îndemână și angajați entuziaști și bine pregătiți pentru a răspunde întrebărilor și pentru a transmite mesajele cheie ale brandului.
5. **Colaborări cu influenceri și blogeri de călătorie**: Se pot identifica influenceri și blogeri de călătorie cu un număr mare de urmăritori și o audiență relevantă și invita să exploreze și să promoveze comuna Vaideeni. Se pot organiza evenimente speciale și tururi personalizate pentru acești influenceri, astfel încât să poată împărtăși experiențele lor autentice cu audiența lor.
6. **Evenimente culturale și sportive**: Se pot organiza evenimente culturale și sportive în comuna Vaideeni pentru a atrage atenția asupra destinației și a crea oportunități pentru turiști să descopere tradițiile locale și să se bucure de activități recreative. Aceste

evenimente trebuie promovate prin intermediul canalelor de comunicare și prin parteneriate cu mass-media locală și regională.

Aceste activități de informare și publicitate vor ajuta la creșterea vizibilității comunei Vaideeni și la atragerea publicului țintă. O condiție importantă este ca activitățile să fie adaptate specificului comunei și să se transmită mesajele cheie ale brandului pentru a crea un impact semnificativ asupra potențialilor turiști.

Buget

Pentru conturarea bugetului necesar în vederea realizării și implementării planului de comunicare pentru comuna Vaideeni se pot avea în vedere opțiuni multiple, care să evidențieze fie intenția autorității publice locale, în calitate de inițiator al acestui demers, de a apela la servicii profesionale, care pot garanta rezultate superioare calitativ, dar care presupun totodată și resurse financiare mai costisitoare, fie opțiunea pentru implicarea resurselor disponibile la nivelul comunității.

Astfel, în acest din urmă caz, pot fi implicați tineri pasionați din cadrul comunității, și/sau care sunt încântați să contribuie la promovarea acesteia, în acțiuni precum: elaborarea de conținut web, elaborarea designului pentru materialele promoționale, conceperea și derularea campaniilor de promovare online sau pentru participarea la târguri și evenimente turistice.

Pentru a propune un buget pentru activitățile anterioare, este important să se țină cont de natura specifică a fiecărei activități și de resursele disponibile. Întrucât nu se cunoaște momentul exact al implementării planului de marketing este dificil a estima valoric costul activităților. Cu toate acestea, se pot oferi câteva orientări generale privind alocarea bugetului pentru strategia de comunicare, informare și marketing a comunei Vaideeni. În oricare dintre scenarii, este necesar a fi urmărite și bugetate următoarele elemente constitutive ale activităților implementate:

1. Website și platforme online: Alocarea unui buget adecvat pentru dezvoltarea și întreținerea unui website de calitate și pentru promovarea pe platforme online este esențială. Acesta poate include costurile de dezvoltare a site-ului, de găzduire, de optimizare pentru motoarele de căutare și de promovare online prin campanii plătite pe rețelele sociale și motoarele de căutare.
2. Materiale promoționale: În funcție de amploarea și complexitatea materialelor promoționale dorite, se poate aloca un buget pentru design grafic, imprimare și distribuție. De asemenea, trebuie avută în vedere și actualizarea și reîmprospătarea periodică a acestor materiale.
3. Campanii de promovare online: Pentru campanii de promovare online, bugetul poate fi alocat în funcție de obiectivele specifice, cum ar fi obținerea de clicuri sau impresii, și în

funcție de dimensiunea publicului țintă. Este recomandat să se utilizeze un buget flexibil și să se optimizeze campaniile în funcție de rezultatele obținute.

4. Participare la târguri și evenimente turistice: Pentru participarea la târguri și expoziții, bugetul trebuie să cuprindă costurile de închiriere a standului, design și producție a materialelor promoționale, transport, cazare și alte cheltuieli asociate participării la astfel de evenimente.
5. Colaborări cu influenceri și bloggeri de călătorie: În cazul colaborărilor cu influenceri și bloggeri, bugetul poate varia în funcție de popularitatea influencerilor selectați și de natura colaborării (ex. tururi personalizate, postări pe rețelele sociale). Este important să se țină cont de costurile asociate acestor colaborări, cum ar fi compensația influencerului și eventualele cheltuieli suplimentare (ex. cazare, masă).
6. Evenimente culturale și sportive: Alocarea unui buget pentru organizarea evenimentelor culturale și sportive trebuie să acopere cheltuielile legate de logistică, promovare, personal, logistică și materiale necesare pentru desfășurarea evenimentelor.

Este recomandat ca bugetul să fie stabilit în funcție de prioritățile și obiectivele strategiei de comunicare, informare și marketing ale comunei Vaideeni. În procesul de planificare, este important să se evalueze resursele disponibile și să se aloce bugetul în mod rațional pentru a maximiza impactul activităților de promovare și comunicare în contextul valorilor de piață din România.

Fiind vorba de o comunitate relativ mică și încă insuficient cunoscută la nivelul pieței turistice, se poate opta pentru un mix între cele variantele anterior menționate, în sensul contractării unei agenții de marketing care să fie dispusă să antreneze în procesul creativ resurse existente la nivelul comunității, voluntari, elevi, localnici pasionați de promovarea comunității, etc.

Management și implementare

Comuna Vaideeni va derula activitățile specifice privind informarea, comunicarea și publicitatea. Se va asigura gestionarea permanentă a activității de informare, comunicare și publicitate precum și relațiile cu celelalte entități responsabile cu gestionarea proiectului, ca și pentru dezvoltarea și întreținerea relațiilor cu mass media. Se vor colecta și distribui în mod regulat informațiile interne referitoare la proiect prin buletine informative. Se va pune la dispoziție o sală de ședințe/conferințe dotată cu proiector și acces la internet (wireless). De asemenea, pentru derularea eficientă a activităților specifice proiectului, va fi necesar un set de echipamente și dotări, prezentate succint mai jos, după cum urmează: *reportofon; *proiector multi-media; *aparat foto digital; *televizor; *imprimantă alb-negru/color; *scanner; *copiator; *laptop (pentru prezentări); *telefoane mobile; *computere cu conexiune internet; *programe software standard.

O funcție de bază a managementului o reprezintă procesele de monitorizare și evaluare. În aceste sens se recomandă implementarea următoarelor acțiuni:

- ✓ implementarea unui sistem de monitorizare și evaluare a rezultatelor, pentru a evalua eficiența strategiilor și a lua măsuri corective dacă este necesar;
- ✓ colectarea de feedback de la turiști și se vor monitoriza indicatorii cheie de performanță, cum ar fi numărul de vizitatori, durata medie a șederii și gradul de satisfacție a turiștilor.

Gestionarea și implementarea acestui plan de dezvoltare turistică în comuna Vaideeni necesită existența unei echipe dedicate, dispuse să depună un efort susținut și constant în acest sens.

Rezultatul acestui efort însă va permite ca într-un orizont de timp nu foarte îndepărtat, comuna Vaideeni să devină o destinație turistică populară, cu o identitate puternică și cu o creștere semnificativă a numărului de turiști.

6.2. Sistemul de monitorizare și evaluare

Cadrul de aplicare a Strategiei

Pentru transpunerea Strategiei se propun măsuri şi instrumente concrete de implementare, care au rolul de a structura eforturile de organizare, de a mobiliza parteneriatul şi resursele necesare, precum şi de a asigura succesul strategiei.

Coordonarea implementării Strategiei va fi asumată şi asigurată de Consiliul Local şi Primarul comunei. Structura care va asigura coordonarea Strategiei va fi de sine stătătoare, o structură nouă, creată special cu acest scop, care să cuprindă funcţionari publici cu specializări tehnice, financiare şi de administraţie, a caror viziune şi experienţa sa permită acoperirea tuturor aspectelor integrate şi extinse pe care le presupune implementarea unei strategii sectoriale şi pe termen lung.

Structura va fi condusă de Primar. Eventual, poate fi cooptat si un consultant.

Responsabilităţile structurii de coordonare a Strategiei de dezvoltare turistică (propuneri)

- ✓ Asigurarea coordonarii şi urmăririi stadiului implementării Strategiei;
- ✓ Asigurarea unui management eficient şi corect în implementarea strategiei, inclusiv a gestionării financiare corecte a fondurilor alocate implementării acţiunilor asumate de Consiliul local sau de Primar în varii parteneriate;
- ✓ Monitorizarea modului de implementare, respectiv realizarea indicatorilor de progres, impact şi rezultat a obiectivelor, direcţiilor şi acţiunilor de dezvoltare;
- ✓ Asigurarea resurselor tehnice şi administrative necesare bunei implementări a Strategiei;

- ✓ Organizarea monitorizării, evaluării şi revizuirii periodice a implementării;
- ✓ Elaborarea rapoartelor de implementare şi de revizuire perioadică, după graficul de raportare agreat;
- ✓ Urmărirea realizării, implementării şi impactului Planului de comunicare şi promovare a Strategiei.

Punerea in aplicare a Strategiei este un proces complex, care implică şi afectează întreaga comunitate. Dată fiind amploarea şi diversitatea acţiunilor Strategiei, se propun o serie de instrumente de implementare care să faciliteze atingerea viziunii şi obiectivelor de dezvoltare ale Strategiei.

1. Planul de acţiuni este o prezentare structurată a tuturor acţiunilor şi proiectelor propuse de Strategie, cu date şi informaţii privind modul de abordare – în corelare cu alte acţiuni sau prin parteneriate strategice, resursele financiare necesare şi surse posibile pentru asigurarea lor, legislaţia care guvernează proiectul, indicatorii de rezultat care permit evaluarea implementării acţiunii.
2. Planificarea în timp a planului de acţiuni, pe termen scurt şi pe întreaga perioadă de planificare, indică etapele de parcurs pentru implementarea proiectelor, respectând prioritățile identificate prin exerciţiile de consultare a comunităţii.
3. Parteneriatul local continuă şi extinde eforturile de implicare şi consultare a diverselor grupuri de interese locale din perioada de elaborare a Strategiei, fiind expresia răspunderii asumate de acele entităţi sau grupuri de entităţi în ceea ce privește contribuţia directă şi planificată la transpunerea Strategiei. Pentru a asigura succesul Strategiei, aceasta trebuie să devină un document de lucru nu numai pentru Consiliul Local şi Primar, ci şi pentru entităţile cuprinse în parteneriatul local, un document care să le ghideze propriile planuri de viitor.
4. Asumarea responsabilităţilor de implementare, de către Consiliul local si Primar, precum şi de către Parteneriatul local.
5. Realizarea Planului de comunicare şi promovare a Strategiei către comunitatea locală şi alte entităţi interesate. Acesta este un instrument care va mări vizibilitatea asupra Strategiei, va informa şi educa populaţia, grupurile de interese şi de iniţiativă, astfel încât să se asigure implicarea prin propriile proiecte şi susţinerea Strategiei.

Sistemul de monitorizare și evaluare propus pentru implementarea strategiei

Activităţile de monitorizare şi evaluare a impactului şi rezultatelor au ca scop asigurarea eficientei si calitatii in implementare, urmarirea sensului de implementare a strategiei si a componentelor sale, respectiv realizarea obiectivelor propuse.

Monitorizarea implementării strategiei, ca întreg, şi a acţiunilor concrete urmareşte realizarea obiectivelor în contextul acţiunilor/activităţilor propuse, a resurselor umane, materiale şi financiare alocate, respectarea planificărilor în timp, buna funcţionare a parteneriatelor generale sau individuale pe proiecte, performanţele echipelor de implementare, etc.

În cazul apariţiei de devieri de la planificare, a situaţiilor de criză sau de forţă majoră, modificări ale elementelor de precondiţie, apariţia de reacţii negative sau neaşteptate din partea participanţilor la strategie sau proiect, etc. activitatea de monitorizare va genera acțiuni de ajustare – restructurare – alocări suplimentare, prin care să se asigure cele mai eficiente şi raționale soluţii de remediere şi readucere a Strategiei sau proiectelor pe sensul de implementare prevăzut și, astfel, sa se asigure realizarea impactului aşteptat.

Monitorizarea procesului de planificare strategică poate fi făcută în perioada de implementare a strategiei locale de dezvoltare durabilă (monitorizare imediată), la sfârșitul acesteia (monitorizare finală) sau după perioada propusă pentru implementarea planului de acțiuni (monitorizare ex-post), cu scopul de a ajuta la o mai bună direcționare a implementării strategiei de dezvoltare.

Acest proces se poate realiza pe două niveluri, în funcție de organigrama stabilită la nivelul primăriei, și anume:

1. Monitorizarea generală realizată de către instituția care generează procesul de planificare (Consiliul Local);
2. Monitorizarea sectorială realizată de către una sau mai multe persoane desemnate ca lideri de grup tematic sau un serviciu specializat (Compartimentul urbanism, amenajarea teritoriului, cadastru, registrul agricol) din cadrul primăriei;

Rezultatele monitorizării se aduc la cunoștință inițiatorului procesului de planificare, în vederea definirii altor direcții de acțiune, măsuri sau acțiuni ce vor face obiectul unei noi strategii.

Indicatorii de monitorizare și evaluare a strategiei

Sistemul de monitorizare și evaluare propus pentru implementarea strategiei de dezvoltare turistică a comunei Vaideeni ar putea include următoarele elemente:

a) <u>Indicatori cheie de performanță (KPI-uri):</u>

Se vor identifica KPI-uri relevante pentru evaluarea succesului strategiei și se vor monitoriza în mod regulat. Acești indicatori pot include:

- ✓ Numărul de turiști: Se va monitoriza numărul de turiști care vizitează comuna Vaideeni în perioadele relevante și se vor analiza tendințele de creștere sau scădere.

- ✓ Gradul de satisfacție a turiștilor: Se va colecta feedback de la turiști prin intermediul sondajelor de satisfacție și se vor evalua rezultatele pentru a măsura nivelul de satisfacție general al turiștilor.
- ✓ Durata medie a ședерii: Se va urmări cât timp petrec turiștii în comuna Vaideeni și se va analiza dacă această durată crește în timp, ceea ce indică un interes crescut pentru atracțiile locale.
- ✓ Gradul de utilizare a infrastructurii turistice: Se va evalua gradul de utilizare a facilităților și serviciilor turistice, cum ar fi cazarea, restaurantele, traseele turistice etc., pentru a măsura nivelul de atractivitate și satisfacție oferite.

b) <u>Studii de piață și cercetări:</u>

Vor fi efectuate studii de piață și cercetări periodice pentru a evalua impactul strategiei de dezvoltare turistică. Aceste studii pot include analiza profilului turiștilor, a preferințelor și nevoilor lor, precum și evaluarea concurenței din regiune.

c) <u>Analiza economică:</u>

Se va realiza o analiză economică a impactului strategiei de dezvoltare turistică asupra comunei Vaideeni. Se va evalua creșterea veniturilor turistice, crearea de locuri de muncă și stimularea economiei locale.

d) <u>Monitorizarea campaniilor de comunicare și marketing:</u>

Se vor analiza rezultatele campaniilor de comunicare și marketing pentru a evalua eficacitatea lor în atragerea turiștilor. Se vor urmări metrici precum rata de conversie, numărul de interacțiuni online, vizibilitatea brandului etc.

e) <u>Evaluarea impactului asupra comunității locale:</u>

Se va evalua impactul strategiei de dezvoltare turistică asupra comunității locale, inclusiv impactul social, cultural și mediul înconjurător. Se vor analiza schimbările în stilul de viață local, gradul de implicare a comunității și păstrarea valorilor tradiționale.

f) <u>Rapoarte periodice și revizuiri strategice:</u>

Se vor realiza rapoarte periodice care vor include analiza rezultatelor, evaluarea progresului și identificarea eventualelor ajustări necesare. Vor fi organizate întâlniri periodice de revizuire strategică pentru a adapta strategia în funcție de schimbările de context și obiectivele stabilite.

Implementarea unui sistem de monitorizare și evaluare riguros va asigura transparența și succesul strategiei de dezvoltare turistică în comuna Vaideeni. Prin monitorizarea constantă a performanței și adaptarea în consecință, se va putea obține o dezvoltare turistică sustenabilă și de succes în comuna Vaideeni.

6.3. O analiză a riscurilor/un plan de diminuare a riscului în implementarea SDT/SDL

Risc identificat	Măsuri atenuare riscuri	Responsabili
Pierderea oportunităţilor de finanţare accesibile prin diverse mecanisme.	Valorificarea optimă a oportunităţilor de finanţare necesare derulării proiectelor şi programelor angajate sau cu potenţial de a fi angajate; Identificarea proiectelor şi programelor ce pot fi derulate şi a surselor de finanţare. Realizarea documentaţiei tehnice specifice.	Departament / Compartiment Dezvoltare Proiecte /Programe
Realizarea defectuoasă respectiv neconformă a Planului anual de achiziţii publice	Creşterea eficienţei în derularea procedurilor de achiziţii publice; Realizarea Planului anual de achiziţii publice la nivelul entităţii publice şi a Strategiei de achiziţii publice; Identificarea procedurilor de achiziţii publice ce trebuie utilizate;	Departament / Compartiment Achiziţii Publice
Realizarea defectuoasă respectiv neconformă a documentatiilor de achiziţii publice	Realizarea documentatiilor de achiziţii publice la nivelul entităţii publice şi a Strategiei de contractare in conformitate cu legislatia in vigoare;	Departament / Compartiment Achiziţii Publice
Diminuarea și/sau pierderea expertizei tehnice existentă la nivelul aparatului de lucru al entităţii publice	Îmbunătăţirea gestionării resurselor umane la nivelul entităţii publice; Realizarea Planului anual de ocupare a posturilor; Realizarea Planului anual de formare profesională;	Departament / Compartiment Resurse Umane

6.4. Comunicarea cu beneficiarii proiectelor și promovarea strategiei

Sistemul de evaluare permite să se aprecieze în ce masură Strategia şi proiectele componente şi-au atins obiectivele propuse, iar rezultatele tangibile şi intangibile sunt cele prevăzute, în termeni de eficienţă, calitate şi cantitate.

Evaluarea se realizează la trei momente cheie:

- ✓ Evaluarea anterioară începerii acţiunii: se evaluează impactul potenţial al acţiunii şi corectitudinea presupunerilor, constituind un element important de decizie asupra oportunităţii proiectului/acţiunii.
- ✓ Evaluarea intermediară a acţiunii: se efetuează la jumătatea perioadei de implementare, analizând cursul corect al acţiunii şi rezultele intermediare.
- ✓ Evaluarea finală se realizează după finalizarea proiectului, imediat sau/şi după anumite perioade, pentru a analiza dacă au fost atinse rezultele prevăzute de proiect. Aceasta evaluare poate servi ca justificare pentru noi priecte care sa consolideze sau sa corecteze rezultele realizate.

Pentru realizarea monitorizării şi evaluării, atat la nivel de strategie cât şi la nivel de acţiune individuală, se utilizează două tipuri de indicatori: indicatori de progres, la nivel de strategie şi indicatori de impact şi de rezultat, la nivel de acţiuni concrete.

<u>Revizuire</u>

Strategia de dezvoltare locală va fi revizuită periodic, pentru a se evalua succesul eforturilor de implementare şi a lua toate măsurile ca planul să rămână valabil pe măsura ce comunitatea evoluează. Se vor opera ajustările, rafinările şi actualizările necesare, astfel încât cetăţenii să fie convinşi de modul în care comunitatea lor se dezvoltă în sensul progresului social, economic şi de mediu.

Revizuirea Strategiei se va realiza la intervale relativ scurte, datorită perspectivelor de schimbări rapide si consistenţelor la nivelul întregii societati romanesti. Prima revizuire se recomandă la finele perioadei de "termen scurt" - 2027. Revizuirea va cuprinde toate etapele de elaborare.

Exerciţiul de revizuire va ţine cont de următoarele elemente:

- ✓ rezultatele monitorizării implementării şi evaluării impactului strategiei până la momentul revizuirii;
- ✓ evoluţia bugetului local;
- ✓ legislaţie nouă cu efecte directe asupra comunei;
- ✓ modificări in strategiile naţionale, regionale sau judeţene, cu efecte directe asupra comunei.

Indiferent de ritmul de revizuire, este necesară o raportare anuală a rezultelor de implementare, care să includă o detaliere a proiectelor care urmează sa fie continuate sau atacate in urmatorul ciclu de 12 luni si efectele acestora asupra exerciţiului bugetar.

<u>Parteneriat</u>

Strategia va fi pusă în aplicare prin intermediul unui parteneriat larg la nivel local care va cuprinde reprezentanţii tuturor grupurilor de interese şi iniţiative vizate de strategie prin obiectivele, direcţiile şi acţiunile de dezvoltare. Aceasta abordare corespunde principiilor de dezvoltare durabilă, principiilor şi valorilor europene la care a aderat ţara noastră.

Principiul parteneriatului presupune, pe langă implicarea directă a comunităţii, prin cunoştinţe, experienţă, proiecte proprii, şi participarea la consultările publice pe care autoritatea publică locală le va organiza atât în contextul implementării strategiei, cât şi în cel al aplicării legislaţiei privind transparenţa decizională în adminstraţie şi impactul proiectelor asupra mediului.

În ceea ce priveşte implementarea Strategiei printr-un parteneriat colaborativ şi eficient, este necesară continuarea eforturilor de implicare coerentă a comunităţii în proiectele relevante si stimularea contributiilor cetatenilor, grupurilor si organizaţiilor la atingerea viziunii şi obiectivelor de dezvoltare locală. Amploarea, caracteristicile şi multidisciplinaritatea acţiunilor şi proiectelor concrete de implementare sunt cele care dictează componenta parteneriatului:

- ✓ Autoritatea publică locală, respectiv Consiliul Local şi Primarul;
- ✓ Instituţii publice, cum ar fi Agenţia pentru Ocuparea Forţei de Muncă şi Direcţia generală de Asistenţă Socială de la nivelul judeţului, Consiliul Judeţean;
- ✓ Instituţii de învăţământ;
- ✓ Operatorii de utilităţi;
- ✓ Reprezentanţii bancilor şi investitorilor;
- ✓ Asociaţii patronale, sindicate;
- ✓ Reprezentanţii cetăţenilor;
- ✓ Organizaţii civice din diverse domenii;
- ✓ Mass-media locală.

Administraţia locală va incuraja ca reprezentarea în parteneriat să respecte egalitatea de şanse.

Datorita slabei reprezentari la nivel local a unor organizatii sau institutii cu specializari relevante şi de mare importanţă pentru implementarea cu succes a Strategiei, se recomandă invitarea unor agenţii guvernamentale sau neguvernamentale în Parteneriatul local, fie pe baze permanente, fie ocazional, la dezbaterile pe profil. Astfel, se recomandă invitarea Agenţiei pentru Dezvoltare Regională, Camerei de Comerţ, Agenţiei pentru Protecţia Mediului, Direcţiei pentru Agricultură şi Dezvoltare Rurală şi a altora.

Această structură numeroasă va fi încurajată să preia Strategia ca pe un ghid propriu de dezvoltare, iar administraţia locală va face eforturile necesare pentru coagularea într-o entitate care să participe pro-activ la implementare.

Strategia va putea fi consultată de orice cetățean, iar accesul va fi asigurat prin publicarea ei pe site-ul de web.

Elaborat
SC YTD REAL CONSULTING SRL

Mirela Elena Ene